כ"ה חשון תשמ"ב, 25.11.1981 מיספר 2308 80 עמודים
שנה 46 המחיר: 18 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה



הסיפור שלא סופר בתוכנית „מוקד" בטלוויזיה

יעל דיין ואביה

כל גרגר... ספלנדיד!

קפה טהור טעם טהור, 100%.

עלית לקחה את הטעם הטוב שבקפה ונצרה אותו בכל גרגר
ספלנדיד!
החדוש הטכנולוגי הנפלא
„קפה נמס המיוצר בשיטת האגלומרציה" הגיע לישראל.
ספלנדיד!
עתה בא אל שולחנך וטעמו על לשונך...
ספלנדיד!
קנו אותו, כל גרגר...
ספלנדיד!







חדש!

עלית טוב לי עם קפה

צילום: יעקב סון טמיר

העולם הזה
בלי משוא פנים

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03-232262/3/4, תא־דואר 136 • העורך הראשי: אורי אבנרי • ראש המערכת: יוסי ינאי • עורך־תכנית: יוסי שנון • רכזי מערכת: שרית ישי ושלמה פרנקל • עורכי כיתוב: תמי מוטוביץ וגיורא גוימן • צימי מערכת: ציון צפריר ועמנ פרגוסטי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מחלקת המודעות: רפי זכרוני • המו"ל: „העולם הזה" בע"מ • מודפס ב„הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב, רחוב בן־אביגדור • הפצה „גד" בע"מ • גלופות צינקוגרפיה „כספי" בע"מ.

קריאה יקרה,

שבועון זה הוא עיתון של חדשות. הוא צמוד למאורעות השבוע, בכל מיגזרי החיים, ומשתדל לדווח עליהם בצורה המסקנת את הרקע והמגבאה את ההמשך.

אך מדי פעם נותן העולם הזה מקום למאמרים החורגים מן המיסגרת המצומצמת של הזמן הקרוב, והמספקים תיאוריה חדשה לתהליכים ארוכי־טווח. אנו עושים זאת, בדרך כלל, כאשר אנו מגלים הוגה־דיעות שיש בפיו בשורה חדשה.

עשינו זאת, כמובן, במשך הרבה שנים בשטח החשוב ביותר לעתיד המדינה ולחיי אזרחיה: יחסי ישראל־ערב, בעיות השלום. אך שבועון זה גם פירסם את סידרת־המאמרים החשובה ביותר על צה"ל, שפורסמה אי־פעם בעיתונות הישראלית:



כימיגנית אלכסנדר
אירידור מבצע

■ מאמרי־הפרשנות המעמיקים והנועזים של בנימין עמידרור, שחיסלו כימעט את כל המוסכמות בשטח הצבאי, ששלטו מאז קום המדינה ועד אחרי מילחמת 1973.

לסוג הזה של הוגי־דיעות שייכת גם אסתר אלכסנדר.

בלי נת"ד
✶ מט"ח ותל"ג

בצמרת המישרדים הכלכליים יש הסוענים בלהט ששר־האוצר, יורם אירידור, מנהל את מדיניותו על־פי העולם הזה. מי שקורא את מאמריה של הכלכלנית אלכסנדר, בוודאי אינו מופתע מכך.

כאשר התחילה אסתר אלכסנדר לפרסם את מאמריה הכלכליים, לפני שנתיים וחצי, היה ברור שאין היא עוד פרשנית מן השורה. הלהט, סיגנון הדברים ולשונם, וחשוב מכל — התוכן — חרגו מכל מה שמקובל בעיתונות הישראלית.

בדרך־כלל מתעניינים הקוראים במאמרים כלכליים הרבה פחות מכפי שהם מתעניינים בכלכלה עצמה, ולעתים קרובות קשה להאשימם על כך. עיתונאים ופרשנים כלכליים נוטים להשתמש בז׳רגון מיקצועי מאוד, הגדוש ומלא בראשי תיבות וקיצורים כגון תל"ן ונת"ד, תל"ג ומט"ח. הם מדברים על „כוחות שוק" מיסתוריים, על גישה „מוניטאריסטית" או „קיינסיאנית", וכל אלה הופכים את קריאת הפרשנות הכלכלית למיבצע שלא כל אדם מסוגל לעמוד בו. אסתר אלכסנדר טרחה הרבה כדי לפזר את ענן המיסתורין ולהבהיר את המתרחש בכלכלה הישראלית בשפה של בני־אדם.

תוך כך היא יצאה נגד כל המוסכמות שהיו מקובלות (ועדיין הן מקובלות) על מרבית הכלכלנים הישראליים.

כאשר כולם — פוליטיקאים, מנהלי בנקים ועיתונאים — הצביעו על התקציב הממשלתי ועל תוספות־השכר כעל הגורם העיקרי להאצת האינפלציה, והמליצו לקצץ בתקציב, לצמצם בסובסידיות „ולא להיכנע" לתביעות העובדים, עשתה אסתר אלכסנדר בדיוק את היפוכו של דבר: היא טענה שכדי להוריד את שיעור האינפלציה יש דווקא להגדיל את התמיכה הממשלתית במוצרים החיוניים, ולהצמיד את השכר ב־100% לעליית המדד.

כאשר כל האחרים טענו שיש לרסן את האשראי על־ידי העלאת הריבית הבנקאית, טענה אסתר אלכסנדר שיש דווקא להוריד את שער־הריבית.

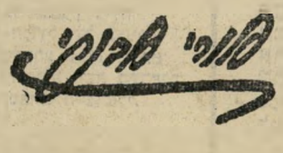
עכשיו כבר אין ספק שהצדק היה עימה. שר־האוצר לשעבר, יגאל הורביץ, שהיה חביב המדורים הכלכליים שתמכו במדיניות ה„אין לי" שלו, זכה בביקורת קשה מצד אסתר אלכסנדר. ואכן, מדיניותו „האנטי־אינפלציונית" של הורביץ הביאה את האינפלציה בישראל לשיא עולמי.

כאשר התמנה יורם אירידור כשר־האוצר, הוא התחיל לנהוג על־פי המלצותיה של אסתר אלכסנדר. הוא לא קיצץ בסובסידיות אלא החזיר אותן, וגרם הוולות, שאכן הורידו את שיעור האינפלציה.

אירידור גם תומך בהנהגת תוספת־יוקר צמודה ב־100% למדד, ומאיים להעביר בכנסת חוק שיחייב זאת, אם לא ישיג את הסכמת ההסתדרות.

החודש שוב נהג אירידור על־פי עצותיה של אסתר אלכסנדר. בחודשים האחרונים פירסמה הכלכלנית בהעולם הזה שורה של מאמרים, שבהם תקפה את שער־הריבית הגבוה כגורם חשוב בעידוד האינפלציה ובעצירת הצמיחה במשק. עכשיו, אחרי שנים רבות שבהן שער־הריבית עלה ללא הרף, התחיל מישרד־האוצר ללחוץ על הבנקים להורדת שער־הריבית.

לקוראי העולם הזה כדאי להתגבר על הרתיעה הטיבעית־כימעט מפני מאמרים כלכליים, ולקרוא בעיון את דבריה של הכלכלנית בעלת הדיעות הנועזות (ראה עמוד 23). הקוראים שיעשו כן לא זה בילבד שיבינו בצורה בהירה יותר את המתרחש עתה במשק הישראלי, אלא שאולי גם יידעו מראש משהו על הצעדים הבאים של מישרד־האוצר.



כתבת השער הקידמי:

יעל, משה, רות, רחל

יעל דיין חשפה עצמה בתוכנית־הטלוויזיה מוקד, שבה דיברה על יחסיה עם אביה. מה באמת היו יחסיה עם אביה משה, עם אמה רות, ועם רחל דיין? 8

כתבת השער האחורי:

היצאנית והמוהל

מה הביא את סיגלית פרקש, חיילת בת־טובים מראשון־לציון, להיות ליצאנית? סיפורה המלא של החיילת, שנתפסה עם ה' מוחזק בחשד של עיסקי־זנות. 76

הריבית תחנוק אותנו!

הכלכלנית אסתר אלכסנדר חושפת את תפקידה ההרסני של הריבית הגבוהה. כיצד מכלה הריבית הגבוהה בעולם את הייצור ואת הייצוא, וכיצד מתעשרים הבנקים? האם יש לשר־האוצר יורם אירידור סיכוי במאבקו להורדת שער־הריבית, או שהוא יגלה שהאוייב — החזית המאוחדת של הבנקים — חזק מדי? 23

האסיר סלומון אבו

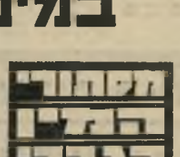
בראיון בילעדי:

אני אדם מאמין!



לראשונה מזה 11 שנים הסכים אסיר־העולם, שמישפטו־החוזר נפתח עתה עתה, להיחשף בעיתונות. בראיון בילעדי להעולם הזה, טוען אבו שהוא מאמין שפרקליטו, נחמה ווילמן סגל, הם שליחי האלוהים, שיוציאו אותו לחופשי. כתבה מצולמת עם פתיחת המישפט. 41

במיטה יש גם גבר!



הסידרה על מיסתורי האורגאזמה הנשית הסעירה נשים וגברים במשך 13 שבועות. בגליון זה, בפתח הסידרה החדשה על מיסתורי המין הגברי, מגלה גבר אוסטראלי מה צריכות הנשים לעשות כדי שהגבר ייהנה במיטה. 62

אתמול - הכל, היום - הרבה פחות

בפרק השלישי בסידרה על גורלם של כוכבי העבר מובאים סיפוריהם של אנשי רביעיית מועדון התיאטרון והדוגמנית יאורה לפידות. גידעון זינגר בווינה, ראובן שפר במושב, יענקלה בן־סירא בתיאטרון לנוער, שימעון בר בבית, ויאורה לפידות מנחה בתצוגות־אופנה — העבר השני של המסלול. 56

אבו־חצירא נגד השופטת

העולם הזה מגלה את האמת על תימרוני פרקליטיו של שר־הדתות. הם עשו הכל כדי שהשופטת, ריקטוריה אוסטרובסקי־כהן, לא תשב במישפטו של אהרון אבו־חצירא. מדוע הם חוששים ממנה? 72

מדוע לא נכפה חוק דמי־הבטיחות: אין חוק, יש תאונות 13

מדורים קבועים:

תשקיף 4
בממדינה 5
הנדון — קוויזלינגים 6
אתה והשקל 10
מכתבים 14
תשבץ 18
הוריוסקופ — מזל קשת 20
חשבון עובר ושב 25
עולם קטן — תורכיה, מצריים, ברית־המועצות ודרום־אפריקה 27
אנשים בעולם 28
אנשים 33
ממסיבה למסיבה 34
בדיונים 36
יומן אישי — הסרט „מפיסטו", האנגלית של אוואן, ג'ינג'ית במיטה ומוחיי־אל־דין 39
מה חם אומרים — מרים גלזר־תעסה, ישראל קיסר, ניסים מישעל, דן מרגלית, אמנון ביטון ואהרון איפלה 44
קונטע — מרקוס אימהוף, האשה ממול ונערת־הכפר 46
שידור 51
איש ממאדים 54
רחל המרחקת 55
כלבוטק 61
חלון ראווה — מדור חדש של אורנה גלזן על בגדים ואופנה ועל האנשים שמאחריהם. הפעם — על הקיבוצניקית־לשעבר שרה מילר והסוודרים שלה 64
נמר של נייר — יעקוב אדלר־שטיין, אסא כשר, קנוט המסון, אטלסים ומדע בידיוני 66
זה היה העולם הזה שהיה 68
ספורט — האם תמשיך רחל את המסורת של משה דיין במרכז תל־אביב? האם שוערים נפצעים יותר? 5

תשקיף

המבקר כתב

נגד מודעי

רק עתה התברר מניין באה השמועה שעל פיה הגיש ח"כ יהודה חשאי שאילתא שהחשידה את שר־האנרגיה־לשעבר, יצחק מודעי, בקבלת שוחד. מבקר־המדינה, הד"ר יצחק נבנצל, שיגר מיכתב אישי לראש־הממשלה, מנחם בגין, שבו הודיע לו על חשדות שהועלו על־ידי אמנון הרציג, מנהל המחלקה במישרד מבקר־המדינה, שהיתה ממונה על מישרד־האנרגיה. המבקר לא חודיע לבגין אם בכוונתו לחקור חשדות אלה או לא. ראש־הממשלה לא השיב לנבנצל על מיכתבו.

ח"כ יהודה חשאי הגיש את השאילתא שלו יום אחד אחרי שהרציג פרש מתפקידו ועבר לכהן בהנהלת בנק הפועלים.

עיסקת־אלקטרוניקה

גדולה

בימים אלה עומדת להחתם אחת מעיסקות האלקטרוניקה הגדולות ביותר בתולדות המדינה.

גורמים מיסחריים ישראליים עומדים לחתום על עיסקה עם סול גולדמן, מנהל חברת סולגור, הסוכנת בישראל של חברת האלקטרוניקה האמריקאית הגדולה, יוז איירקרפט קומפני.

העיתונות גנזה סקופ היסטורי:

רבין סירב להתיר לפרס להיפגש עם סאדאת

עיתוני ישראל גנזו או הצניעו ידיעה בעלת משמעות היסטורית, שאותה גילה ברונו קרייסקי בהקדמה לספר על אנוור אל־סאדאת:

בימי ממשלת רבין, כאשר קרייסקי סיפר לסאדאת כי לדעתו יהיה שימעון פרס ראש־הממשלה הבא של ישראל, הציע סאדאת לקרייסקי להפגישו בחשאי עם מי שהיה אז שר־הביטחון של ישראל. קרייסקי העביר את ההזמנה לישראל, אך ראש־הממשלה, יצחק רבין, סירב להתיר את הפגישה.

אילו נפגשו אז סאדאת ופרס, יתכן מאוד כי יוזמת־סאדאת היתה מתבצעת בי־שלב מוקדם יותר, וכי המערך היה נכנס למערכת־הבחירות של 1977 כמי שפרץ את הפריצה ההיסטורית בדרך לשלום. יש להניח שבמיקרה זה היה המערך מנצח בבחירות, ושמנחם בגין לא היה מגיע לי־שיקטון.

לא ברור מדוע התנגד רבין לפגישה — אם הדבר נבע משינאתו לפרס, או מהחשש שפגישה כזאת תפתח בתהליך שיביא לי־הקמת מדינה פלסטינית, או מחוסר רגישות להזדמנות ההיסטורית.

משבר בענף התיירות

פירסומי מישרד־התיירות, כאילו חלה ירידה של כ־15 אחוז במיספר התיירים המגיעים לישראל, אינם נכונים. הירידה גדולה בהרבה יותר, ומגיעה לכ־30 אחוזים לעומת השנה שעברה. התחזית היא קודרת עוד יותר, ומנבאה ירידה של כ־50 אחוזים.

ראשי מישרד־התיירות עשו תרגיל סטאטיסטי, כשהכניסו לתחשיב התיירים המגיעים לישראל את התיירים המגיעים באוניות־שיט, הנשארים בארץ כמה שעות בילבד.

ארי׳ק לוחץ

למינוי גרוסבורד

שר־הביטחון אריק שרון מפעיל לחצים כבדים על ראש־הממשלה ועל שר־התחבורה, חיים קורפו, למנות את מנכ"ל מישרד־התחבורה לשעבר, אריה גרוסברד, לתפקיד מנכ"ל „אל־על". קורפו מתנגד לדרישה זו של שרון.

בינתיים החליט שרון להשאיר את גרוסבורד בתפקיד ראש ועדת־המישנה לענייני־תחבורה בשיחות האוטונומיה, למרות שגרוסבורד שוב אינו מכהן בתפקיד מנכ"ל מישרד־התחבורה.

גרוסבורד מתגורר בבית של שרון בצהלה, תמורת שכר־דירה (850 דולר לחודש).

מסיבת פר"דה

יקרה

מנכ"ל מישרד מבקר־המדינה, יעקב בכור, עומד לערוך ביום הראשון ה־קרוב את אחת המסיבות היקרות בתולדות המדינה. בכור עורך מסיבת־פרידה למבקר־המדינה, הד"ר יצחק נבנצל, שתעלה למשלם־המיסים יותר ממיליון וחצי לירות.

המסיבה תיערך במושב אורה ש־ליד ירושלים, והוזמנו אליה כמה אלפי אורחים.

הוחלט להחליף

הנהלת „אל־על"

בישיבת צמרת מישרד־האוצר, שנערכה ביום השני האחרון, בהשתתפות שר־האוצר יורם אריזור, הוחלט, בהסכמת שר־התחבורה חיים קורפו, להחליף את כל הנהלת „אל־על".

משתתפי הישיבה, וביניהם גם אריזור, החליטו להמתין כמה שבועות, עד שהרוחות באל־על ירגעו.

שרים מתנגדים

לוסיעת שרון

כמה שרים בממשלה שוקלים אם להעלות הצעה, שלפיה ידחה אריק שרון את נסיעתו לוושינגטון, המתוכננת לשבוע הבא.

התנגדות השרים, שבראשם עומד השר־בלי־תיק לענייני יהודים, יצחק מודעי, נובעת מהתבטאויות של אישי־ממשלה אמריקאיים בכירים, המטרפדות, לדעת אותם שרים, את נסיעת שרון עוד לפני שהיא בוצעה.

ספר דיין הראשון

הספר הראשון על משה דיין, שנכתב אחרי מותו עומד להופיע בשבוע הבא. הספר ייקרא „שיחות עם משה דיין". כתבו אותו העיתונאים יעקב ארז ואיתן כפיר והוא ייצא בהוצאת „מפדה".

שני העיתונאים ערכו במשך שלושה חודשים שיחות עם דיין, שעמדו להופיע במיסגרת האנציקלופדיה שבעריכתם, צה"ל בתירגו. עתה הם החליטו להוציא ספר זה בנפרד.

החיילת לא נענשה

על־פי בקשת ראש־הממשלה, לא נקטו שילטונות צה"ל כל צעדים מישמעתיים נגד חיילת חיל־האוויר שפרצה בקריאות גנאי נגד בגין ונגד הנסיגה מסיני. כשביקר ראש־הממשלה בבסיס עובדה, פרצה חיילת חיל־האוויר, שאביה הוא אחד מוותיקי חרות ויריד של בגין, בצעקות מעיכבות כלפי ראש־הממשלה. מפקדיה החליטו להעמידה לדין, אך למחרת הגיעה פניה מבגין שביקש שלא לנקוט נגדה באמצעים משמעתיים.

בוטלה מסיבת

חרות בניו־יורק

בעל הגלריות התל־אביבי, יצחק טוראל, השוהה בשנים האחרונות בניו־יורק, אירגן יחד עם תנועת החרות בישראל מסיבת חנוכה ליורדים ישראליים. **הנהלת חרות הבטיחה לטוראל, שהאישיות המרכזית במסיבה יהיה שר־האוצר יורם אריזור, שיקרא מיברק־ברכה מיוחד מראש־הממשלה, מנחם בגין.**

בסופו של דבר פורקה השותפות, ביגלל חילוקי דעות לגבי חלוקת ההכנסות מהמסיבה.

בגין מחבל בהסברה

כמה שרים הביעו בשיחות אישיות תרעומת רבה על ראש־הממשלה, מנחם בגין, על שחפר את ישיבות־הממשלה האחרונות לישיבות פולמוס עם המערך.

השרים מתלוננים במיוחד על כך שבגין גילה בישיבת הממשלה את המיספר הגדול של בתים ערביים שפוצצו בעת שילטון המערך: 1224. אותם שרים טוענים שפירסום מיספר זה פוגע קשה בתדמית ישראל בחוץ־לארץ ובמערך ההסברה הישראלי, ומספק תחמושת להסברת אש"ף.

במדינה

העם

רוסים ופולנים

אילו הוזמן לך ואלנסה לישראל, היה מוצא כאן פימנים מוכרים למרד בממסד הרוסי־פולני.

בפולין מתרחשת מהפכה. האי־גוד המיקצועי החופשי, סולידריות, שנולד יש מאין, חיסל את כוחה של הסתדרות־העובדים הכללית, שהיא חלק מן המישטר הקומו־ניסטי. מכיוון שבמישטר הקומו־ניסטי המדינה היא המעבידה, הס־כה הסתדרות־העובדים מכשיר בי־די המעביד לדיכוי העובד, לצימ־צום מאבקו המיקצועי, למניעת שביתות ועיצומים.

מכיוון שהמישטר הקומוניסטי מזוהה עם הרוסים, האויבים ה־מסורתיים של העם הפולני, היתה ההתמרדות של סולידריות גם למעין מאבק־שיחרור סמוי נגד ה־הגמוניה הסובייטית.

מעביד או עובד? הסתד־רות־העובדים הישראלית הוקמה על־ידי דור־המייסדים, שהיו ברור בם המכריע עולים מרוסיה ומפו־לין. בעיני רוב חבריה, שהם כיום בני עדות־המיזרח, היא מהווה חלק מן המימסד הרוסי־פולני.

במשך השנים, שבהן הקימה ה־הסתדרות מיפעלים כבירים בתחו־שת, בחקלאות, במיסחר ובבנק־אות, היא הפכה אחות־תאומה ל־מעביד הגדול ביותר בארץ. בעיני רוב חבריה, ההסתדרות הפכה מכ־שיר לצימצום המאבק המיקצועי, למניעת שביתות ועיצומים — ל־טובת המעבידים.

על רקע זה נעשו מדי פעם נס־יונות של עובדים להתארגן למא־בק מיקצועי נפרד, בצורה שתשח־רר אותם ממרות ההסתדרות. לאח־רונה זה קרה שוב.

משך לא הזמין. כאשר הכ־ריזו ועדי העובדים באל־על על שביתה נגד הודעת ההנהלה על פיטורי מהנדסי־הטיס, התייצבו לימינם „13 הוועדים הגדולים", גוף בלתי־רישמי זה התגלה כמה־דורה ישראלית של סולידריות.

זה היה רע בעיני הצמרת הס־תדרותית. גרוע מכן היתה בעיניה התוצאה: העובדים ניצחו. הם הביאו לפיטורי בומה שביט, יו"ר מועצת־המנהלים של אל־על. שר מרכזי בממשלה, דויד לוי, התייצב בגלוי לימינם.

הלקח היה ברור. כל פועל בארץ הבין אותו.

השבוע היתה צמרת ההסתדרות שרוייה בפאניקה, שלא נפלה מזו של ראשי־ההסתדרות בפולין. היא גינתה את הוועדים, העמידה פנים כאילו יש להציל את העובדים מפ־ני נבחריהם הישירים, לטובת ה־ביורוקרטיה המיפלגתית האדירה של ההסתדרות.

אילו בא לך ואלנסה לביקור ב־ישראל, היה מוצא עניין רב במצב השורר כאן. אך ירוחם משל, בן־פולין כמוהו, לא הזמין אותו.

מדיניות

של־חות עלומה

בשלושה כיוונים נפתחה דרכו של אריק. עכשיו הוא מנסה דרך רביעית.

מקורות־חוץ ידעו לספר כי שרון מסייר אי־שם באפריקה, בשליחות עלומה שנועדה להדק את היחסים בין ישראל ובין מדינות מסויימות.

אם ינחל שרון הצלחה בגיזרה זו, יועיל הדבר מאוד להמשך דר־כו. כי בינתיים נחסמה דרכו ב־שלושה המיגזרים שבהם ניסה לחולל שינויים גדולים מייד עם היכנסו לתפקידו כשר־הביטחון: היחסים עם ארצות־הברית, לבנון והשטחים הכבושים.

● **ארצות־הברית:** שרון פיתח תפיסה מהפכנית חדשה של „שיתוף־פעולה אסטראטגי" רחב וגלוי עם ארצות־הברית.

לשם כך השמיע באוזני האמרי־קאים תוכנית מפורטת ומרחיקה־לכת. הוא הציע להפוך את ישראל לבסיס האמריקאי העיקרי במר־חב, לאחסן בה כמויות־ענק של נשק מיבצעי, כדי שבמיקרה הצורך יוכל הצבא האמריקאי לנוע מיש־ראל לכל נקודת־תורפה במרחב.

הדבר היה מחייב, כמובן, את הפיכת ישראל לבעלת־הברית ה־עיקרית של ארצות־הברית במר־חב. הפירוש המעשי: מתן גוש־פנקה אמריקאית מוחלטת ובלתי־מסויגת למדיניותה של ממשלת־בגין בכל השטחים.

השבוע, אחרי היהמומים רבים, באה תשובה שפירושה „לא". קב־רניטי וושינגטון הבהירו שאין הם מקבלים דבר מכל אלה, מילבד האפשרות לאחסן בישראל ציוד רפואי.

וכאילו כדי להרגיז את אריק עוד יותר, פירסמו האמריקאים ש־הם קיבלו למעשה את כל התפיסה של שרון — אלא שיישמו אותה בסעודיה. שם יאוחסן הנשק האמ־ריקאי, היא תהיה בעלת־הברית ה־מרכזית, ועל המדיניות שלה („תוכנית פאהד") משליכה אמרי־קה את יהבה.

● **לבנון:** אין זה סוד שארי־אל שרון סבור כי יש לסלק מאדמתה את המימסד וה־כוחות הצבאיים של אש"ף, ולהפ־כה למדינת־חסות ישראלית, תחת שילטון המימסד הנוצרי הימני ה־פרו־ישראלי.

בימים האחרונים נעשה הכל כדי להכשיר את הקרקע הפסיכולוגית ממשלת־ישראל ניה־לה מערכת־הסברה נמרצת לשיכ־נוע העולם כי „המחבלים" מפירים את הפסקת־האש ומתכוננים להת־קפה גדולה על ישראל. רב־סרן סעד חדאד פתח במאבק נגד כו־חות יוניפי"ל. הרמטכ"ל הזהיר מפני ההידרדרות. תוך רתימת כל אמצעי־התיקשורת למערכה, נוצרה מתיחות מפוברקת.

נראה כי ארצות־הברית אינה מוכנה לסבול כזאת.

וושינגטון הודיעה כי פילים חביב, הדיפלומט האמריקאי הערמומי, יח־זור למרחב כדי לבסס את השלום בלבנון. יוניפי"ל הכחיש את כל טענות ישראל. רב־סרן חדאד תו־אר כבובה ישראלית, המופעלת על־ידי המטכ"ל הישראלי.

● **חגדה המערבית:** כאן הבטיח שרון את ההתקדמות ה־מהירה והסנסציונית ביותר, כאשר הקים את „המינהל האזרחי" החב־טיח לשפר את מצב האוכלוסיה. הוא פתח בכך עידן חדש של שלווה ודו־קיום.

מכל זה לא נותר השבוע דבר. הגדה כולה היתה כמרקחה. מיל־יונים ברחבי העולם הזדעזעו למר־אה המעשים הברוטליים של שיל־טונות־הכיבוש, כאבו את כאב ה־בתים המפוצצים והמישפחות ש־נשארו חסרי קורת־גג. התפעלו מאומץ־הלב של התלמידות שהת־גרו בחיילים הישראליים החמושים.

אחד משלושת העסקנים שנבחרו על־ידי „המינהל האזרחי" כדי להוות גרעין ל„מנהיגות המותונה" ב„יהודה ו(ה) שומרון", הוצא־להו־רג על־ידי המחתרת (ראה הנדון). שני חבריו, שבאו להלווייתו, מס־שיכים לחיות תחת מישמר ישרא־לי כבד. קשה להגיה שמישהו ב־שטחים הכבושים יתן להם יד.

ההלווייה עצמה היתה אירוע עצוב, שבו עלה מיספר אנשי־ביטחון הישראליים על מיספר ה־אבלים הערביים.

מפעות אריק. בכל השטחים האלה, יזדקק אריאל שרון למחש־בה חדשה. אחרת יעמיק להיכנס אל תוך מבוי סתום, שבו עלולה להיתקע גם הקאריירה הפוליטית שלו.

יתכן כי מסעותיו של שרון יפת־חו לו דרך חדשה — בכיוון אחר.

יחסים מרחביים

שמיזות באוויר

יתכן כי המנצח האמיתי בוועידת־הפיסגה הערבית יהיה מנחם בגין

אילו היו המלכים והנשיאים של העולם הערבי מקבלים השבוע ב־וועידתם, בעיר פאס במארוקו, את תוכנית־השלום של האמיר הסעודי פאהד, הם היו מנחיתים מהלומה על מדיניותה של ממשלת בגין.

עיקריה של התוכנית (ראה מיס־גרת) מתאימים לקונסנזוס שהתגבש זה מכבר בעולם: שיש להבטיח לישראל קיום־בשלום והכרה ער־בית; שיש להעניק לפלסטינים את הזכות להגדרה עצמית, שפירושה המעשי הוא הקמת מדינה פלסטי־נית בגדה וברצועה; שירושלים צריכה להישאר מאוחדת מבחינה עירונית, אך שהחלק הערבי שלה צריך לשמש כבירת המדינה ה־פלסטינית; שיש להעניק למרבית הפליטים הפלסטיניים פיצויים כס־פיים, ולהחזיר חלק סימלי למר־לדתם; שיש לשתף את שתי מע־צמות־העל בהבטחת השלום.

אילו קיבלו הערבים תוכנית ברורה כזאת, היתה ממשלת־ישראל מוצאת את עצמה מבודדת לחלו־טין בעולם. במוקדם או במאוחר היה קם בישראל מערך מדיני חדש, שהיה מתאים את עצמו למציאות פוליטית זו.

לוליינות פוליטית. אולם ה־עולם הערבי הוא גדול. יש בו 21 מדינות, שלכל אחת מהן אינטר־סים משלה. כאשר מתכנסים מנ־היגיו, יש התרוצצות כללית בכל הכיוונים.

כל ההתרוצצויות האלה משתק־פות בזעיר־אנפין במיסגרת הגוף האחד, אשר יכול היה להכריע: אש"ף. אילו תמך אש"ף באורח חד־משמעי בתוכנית־פאהד, היא היתה מתקבלת בוועידת־פאס. אך בקרב אש"ף מתרוצצות כל המגמות, ה־קיימות בעולם הערבי הגדול.

במצב זה אין ליאסר ערפאת ברירה אלא לבצע תרגילים של לוליינות פוליטית, מן הסוג שהוא רב־אמן בו. תחילה הביע תמיכה מסוייגת בתוכנית פאהד. כאשר לחצו עליו הסורים, הסתייג. אחד מעוזריו וירביו, צלאח („אבו־אייאד") חלף, הביע דיעה פרג־מטית: שאם ארצות־הברית תאשר את תוכנית־פאהד בשלמותה, יח־מוך בה גם אש"ף בשלמותו. כלו־מר: הכרה אמריקאית בזכות ה־פלסטינים למדינה משלהם בגדה וברצועה, תמורת הכרת אש"ף ב־זכותה של ישראל לקיום בשלום.

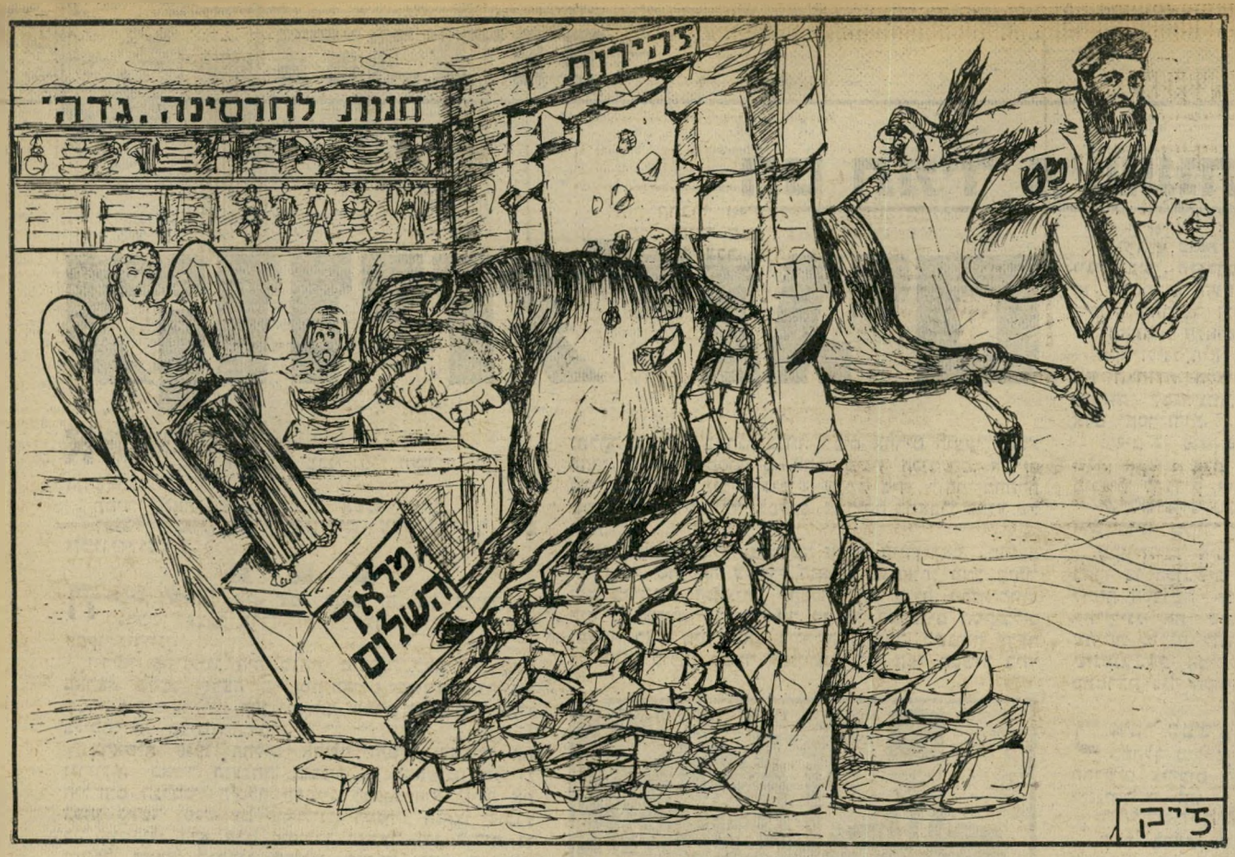
ארצות־הברית, הכפופה ללחץ ציוני־ישראלי, אינה מסוגלת לכך בתנאים הקיימים.

בגין ניצח? מצב זה אינו מאפ־שר פריצת־דרך דרמאתית. אך תוכנית־פאהד כבר מילאה את תפ־קידה העיקרי. היא נתנה לגיטי־מציה לרעיון של הכרה ישראלית־פלסטינית. מי שיעלה מעתה הצעה זו בעולם הערבי, יוכל להסתמך על האמיר הסעודי אדיר־ההשפעה.

זהו צעד חשוב קדימה, שישפיע בטווח הרחוק. אך בטווח הקצר ניצלה מדיניותו של מנחם בגין. כרגיל, הוא קיבל את הסיוע ה־עיקרי שלו מידי הקיצוניים ה־ערביים.

חוכנית פאהד:

1. **נסיגה ישראלית משטחים ערביים שנכבשו ב־1967 (לרבות ירושלים).**
2. **הסרת כל ההתנחלויות בגדה המערבית ובשטחים כבושים אחרים.**
3. **מתן ערובות לחופש־הפולחן לכל הדתות בארץ־הקודש.**
4. **הכרה בזכויותיהם של שני מיליון הפלסטינים לשוב למולדתם ומתן פיצויים לאותם שאינם רוצים לשוב.**
5. **הטלת חסות האו"ם על הגדה המערבית לתקופת־מעבר בת כמה חודשים.**
6. **הקמת מדינה פלסטינית עצמאית, שחלקה הערבי של ירושלים ישמש כבירתה.**
7. **הכרה בזכות כל המדינות במיזרח התיכון לחיות בשלום.**
8. **מתן ערבויות של האו"ם או של חלק מחברות האו"ם, לרבות ארצות־הברית ובריה"מ, לגבי כל הסכם שייחתם.**



שורון בחנות חרסינה



הם תמיד מישענת קנה רצוץ

קוויזלינגים

אנשי שונא בוגדים.
בוגדים מכל הסוגים. מבני כל העמים. בני כל התקופות.
תמיד שנאתי אותם. תמיד אשנא אותם.
ומכל הבוגדים, השנואים עלי ביותר הם הקוויזלינגים.

■ ■ ■

האיש שנתן את שמו לסוג זה של בגידה — ושרכש לעצמו בדרך זו חיי־נצח לשוגיים — היה עסקן נורווגי.
וידקון קוויזלינג היה מנהיג מיפלגה לאומנית קטנה בארצו, כאשר פרצה מילחמת־העולם השניה. נורווגיה שמרה על ניטרליות קפדנית, אף שמרבית אזרחיה אהדו בליבם את מדינות־המערב.
בראשית 1940 החליט אדולף היטלר לכבוש את נורווגיה. כאשר הועלתה תוכנית זו לראשונה על־ידי חיל־הים הגרמני, היטלר הסתייג ממנה. הוא שינה את דעתו כאשר נפגש עם קוויזלינג. המנהיג הנאצי שוכנע כי קוויזלינג הוא אדם פופולרי בארצו, וכי תודות לו יתקבל הצבא הגרמני הפולש על־ידי העם הנורווגי בזרועות פתוחות.
אכזבתו היתה מהירה ומרה. הצבא הגרמני פלש, אך הנורווגים התנגדו במרץ. הפרלמנט הנורווגי, שהתכנס בעיצומם של הקרבות הנואשים, דחה בבוז ובזעם את האולטימטום הגרמני, שכלל את הדרישה למינוי קוויזלינג כראש־הממשלה. מלך נורווגיה וממשלתו הצליחו להי־מלט לבריטניה, ועל־פי קריאתם עברו כל אוניות צי־הסוחר הנורווגי לנמלים הבריטיים.
השילטון הנאצי מינה את קוויזלינג כראש־הממשלה. אך הוא נוכח במהרה לדעת כי היה זה מישגה.

הנורווגים בזו לבוגד מעומק־לב, והשלטתו על־ידי הגרמנים רק הגבירה את שינאתם לשילטון־הכיבוש. במשך כל שנות הכיבוש, סר העם הנורווגי כולו, על כל מיפלגותיו ושיכבותיו, למרותה של המנהיגות הגולה בלונדון. הוא מילא אחרי הוראותיה של מנהיגות זו, ובין השאר הבריח את כל יהודי נורווגיה לשוודיה השכנה, במיבצע נועז שייזכר לתהילה.
וידקון קוויזלינג הוצא להורג על־ידי הנורווגים אחרי השיחרור, בגיל 58. לפני כן הפך שמו כינוי לשורה ארוכה של פוליטיקאים מסוגו, ששירתו את שילטונות־הכיבוש הגרמניים ברחבי אירופה — החל בפיאר לאוואל הצרפתי (הוצא להורג) וכלה בגנרל ולאסוב הרוסי (הוצא להורג).
מאז עבר השם זכר בוגד המשתף פעולה עם שילטון־כיבוש זר נגד בני־עמו, ויהיו מהותו ולאומיותו של הכובש כאשר יהיה — אמרי־קאי, סובייטי, ערבי או ישראלי.

■ ■ ■

הנסיון של הקוויזלינג המקורי כבר נושא בחובו את כל התכונות הבזויות של השיטה כולה.
יש קוויזלינגים הנגררים אך דרך־הכגידה אט־אט, צעד אחרי צעד. תחילה נרמה להם שהם פטריוטים נאמנים, המגינים על בני־עמם המוזכסים בתנאים קשים. כאשר הם נו־כחים לדעת שהפכו מכשירים בידי כובש זר, שוב אין הם מסוגלים לחזיק את עצמם.
כזה היה, למשל, המרשל פיליפ פטן. הקציץ הזקן, שהפך גיבור לאומי בקרב על ורדן במילחמת־העולם הראשונה, קיבל לידיו את השילטון עם נפילת צרפת במילחמת־העולם השניה. תחילה בוודאי סבר כי הוא מציל את ארצו ועמו מהרס ומהשמדה, על־ידי ריכוך ליבם של הכובשים והידברות עימם. הנאצים ידעו לנצל את האמביציה של הזקן המתוסכל, החניפו לגאוותנותו והעמידו פנים כאילו הוא בעל־ברית רצוי בבניין "הסדר החדש" באירופה. אך בסופו של דבר הגיע פטן לשפל־המדרגה, שיתוף פעולה בהשמדת היהודים וברצח לוחמי־השיחרור הצרפתיים, ותמך בשילטון הנאצי בלב שלם.
הוא נדון למוות, ורק תודות לזכר ימיו הגדולים, במילחמת־העולם הראשונה, הומר עונשו למאסר־עולם.
מה מתרחש בליבו של קוויזלינג? איך נוצרת המזיגה המוזרעת של שאפתנות אי־שית, התרפסות לפני הכובש, תאוות־שילטון שאינה יודעת מצרים, שפלות־נפש ושחצנות, היוצרת דמות כזאת של משתף־פעולה בוגדני?
על כך נתנו את דעתם פסיכולוגים וסופרים. זה עניינם.
ואילו בני־עמיהם של הקוויזלינגים חרצו את דינם בצורה פשוטה יותר. הם הרגו אותם.
בניטו מוסוליני, שהפך בשנה האחרונה של חייו קוויזלינג נאלח, נורה למוות בידי לוחמי־השיחרור, וגופתו נתלתה ברגליה בתחנת־בנזין. רבים אחרים הוצאו להורג אחרי מישפטים מסודרים, אחרי מיגור הכובשים. אחרים נורו מן מארב בימי הכיבוש עצמו, בידי לוחמי־מחתרת שסיכנו את חייהם כדי לסלקם. אחריהם התאבדו ברגע של אמת.
(אני מהסס לכלול ברשימה זו את היודן־ראט, „מועצת היהודים" שהוקמה על־ידי הנאצים בגטאות. מצב היהו־דים באירופה הנאצית, שהפכה להם כולה מחנה־מוות, היה כה מייוחד במינו, עד כי כל המושגים המקובלים נמחקו. ראש היודן־ראט בוורשה התאבד, כשנוכח לדעת כי אין ביכולתו לעזור לבני־עמו, וכי הפך מכשיר בידי המשמיד. אחרים המשיכו עד הסוף המר, והושמדו אף הם.)



שילטון פטן: כרזת גיוס למישטרה

■ ■ ■

הנסיון של כל הקוויזלינגים, בכל הארצות, בכל מישטרי־מכיבוש, הוכיח כי השימוש בהם אינו כדאי. **הוא מתנקם תמיד בכובשים.**
לא רק הגרמנים למדו זאת. למדו זאת גם האמריקאים בוויאט־נאם. לומדים זאת כיום הסובייטים באפגניסתאן. למד זאת השילטון הלבן ברודזיה, כאשר ניסה להשת־מש בבישוף שחור, שניתן לו תואר מצלצל של ראש־ממשלה, כדי לדכא את לוחמי־החרות.
יש הבדל גדול בין הכובשים השונים. אין להשוות את האמריקאים בוויאט־נאם לנאצים, ואין להשוות את הסובייטים באפגניסתאן לכובשים הלבנים ברודזיה. ה־כיבוש הישראלי בגדה המערבית בודאי שונה מכולם. אך תפקידו של הקוויזלינג, שיטתו וסופו שווים בכל מקום.
הקוויזלינג הוא תמיד מישענת־קנה־רצוץ.
יש לכך סיבה פשוטה לגמרי.
כל עם שונא כובש זר, וכל עם מתעורר, במוקדם או במאוחר, כדי להילחם בו.
אך כל עם שונא שבעתיים את בניו שלו, המשרתים את הכובש הזר. השינאה לקוויזלינג קיצונית יותר מן השינאה לכובש עצמו.
אחרי ככלות הכל, הכובש הוא זר, והוא פועל לטובת האינטרסים (האמיתיים או המדומים) של עמו. ואילו הקוויזלינג הוא בוגד, אדם המוכן למכור את חרות עמו ואת זהותו למען רווח אישי, מעמד ושילטון.
חשוב מזה: עם החי תחת כיבוש זר יודע כי הנכס העיקרי שנותר לו הוא קיומה של מנהיגות לאומית, השומרת על האחדות והזהות של העם הכבוש.

מנהיגות כזאת יכולה לתפקד בנכר, כמו מלך נור־וגיה בימי המילחמה, או כמו שארל דה־גול הצרפתי, או במחתרת. העם הכבוש יודע, או חש בליבו, כי סיכוייו להתגבר וזכות לבסוף בחרות תלויים בשמירה על האחדות הלאומית, תחת הנהגה המסמלת אותה.
הקוויזלינג הוא מכשיר של השילטון הזר כדי לשבור את האחדות הלאומית של העם הכבוש, לערער את נאמנותו למנהיגותו הלאומית, ולהפכו בדרך זו לאבק־אדם חסר־זהות.
משום כך פונה כל עם בחימה שפוכה נגד הקוויזלינגים שלו. אנשים בלתי אלימים, המתנגדים לשפיכות־דמים, מוכנים להצדיק את הריגתם בראשי־חוצות.
שילטונות־כיבוש רבים בהיסטוריה למדו ש־השימוש בקוויזלינגים הוא חרב־פיפיות.
הקוויזלינג אינו יכול לספק את הסחורה שלמענה בחרו בו הכובשים — השגת שיתוף־הפעולה של האוכ־לוסיה הכבושה. קורה ההיפך: בעצם קיומו מגביר ה־קוויזלינג את שינאת האוכלוסיה לכובש. האוכלוסיה שהיתה מוכנה להסתדר זמנית, איכשהו ולוא בחריקת־שיניים, עם המימשל הצבאי של הכובש הזר עצמו, מתמרדת נגד הקוויזלינגים.

■ ■ ■

כאשר כבש צה"ל את הגדה המערבית ורצועת־עזה, במהלך מילחמת ששת־הימים, היו שילטונות־הכיבוש החדשים צריכים להחליט אם להקים מערך של קוויז־לינגים, או לא.
ההחלטה היתה שיבילית.
קשה לדעת איך התקבלה החלטה זו, אם ביכלל התקבלה אי־פעם בצורה מודעת ומסודרת.
יתכן שפעל כאן החוש הבריא של משה דיין, שר־הביטחון. דיין לא קרא מעולם ספרים על כיבוש, אך היתה לו אינטואיציה. כשם שקיבל את רעיון „הגשרים הפתוחים" — רעיון בלתי־שיגרתי ומחוכם ביותר — כן פסל את השימוש בקוויזלינגים.
אמנם, דיין ועמיתיו חיפשו „בעלי־שיח" בשטחים הכבושים. דיין עצמו התיידד עם מוחמד אחמד אל־ג'עברי, ראש עיריית חברון. אך אל־ג'עברי, שועל זקן וערמומי, ידע היכן הגבול ולא עבר אותו מימיו.
רק עכשיו, באיחור של 14 שנים, נעשה נסיון להנהיג שיטה זו מטעם מימשל־הכיבוש „האזרחי" הישראלי. כדי להגיע לכך רעיון גאוני כזה היה דרוש פרופסור, וזה נמצא בי־דמותו של הפרופסור מנחם מילסון.
לפתע צצים בכפרים, ועל המירקע, „אנשי־ציבור" ערביים המוכנים להלל ולשבח את הכיבוש, לשתף עימו פעולה, להקים גופים שנועדו לשמש תחליף למגהיגות הלאומית הקיימת. בפיהם הסיסמות השגורות בפי עמי־תיהם מאז ומעולם: שלום, דו־קיום. הכוונה היא לשלום בתנאי־כיבוש, לדו־קיום של הכובש והנכבש, בדומה לדו־קיום בין סוהר ואסיר.
דרושה שחצנות לאומנית אין־קץ מצד אדם ישראלי, וזילזול אין־קץ בעם הכבוש, כדי להאמין באמת ובתמים כי השיטה שנכשלה בכל מקום בעולם, ללא יוצא־מן־הכלל, תצלח כאן. רק מי שמתייחס אל העם הפלסטיני כאל בהמה („שיטת המקל והגזר"), יכול להעלות אפשרות כזאת על דעתו.
האלוף (מיל') שלמה גזית, מי שהיה מתאם הפעולות בשטחים הכבושים בימי משה דיין, כבר פסל בפה מלא איוולת שחצנית זו. רבים מהמשלים, בעבר ובהווה, פוסלים את השיטה מכל וכל, בשיחות פרטיות.
כי זה גרוע מפשע. זה טימטום.

■ ■ ■

לתכן שאיד העניקה ממשלת־ישראל ב־1967 לתור־שבי הגדה והרצועה את חופש הפעולה הפוליטי, ואילו הציעה להם פיתרון סביר להגשמת מאווייהם הלאו־מיים, היתה קמה אז הנהגה לאומית מתונה, שלא היתה כפופה לאש"ף. כיום הדבר בלתי־אפשרי לגמרי.
אחרי שאש"ף זכה בהכרת העולם כולו, אחרי שכל חלקי העם הפלסטיני התאגדו בו, אחרי שהמתונים ביותר מצאו בו את מקומם לצד הקיצוניים, כל נסיון לעקוף את אש"ף הפך מגוחך.
נסיונו של אריק שרון להצליח בכך עכשיו, על־ידי שליפת כל מיני עסקנים כפריים, מבטא נאיביות מסוכנת. מסוכנת, קודם כל, למיסכנים המתפתים לכך, שתאוות הבצע והשילטון מעבירה אותם על דעתם.
במיקרה הטוב ביותר, הם צפויים לנידוי, לשינאה וכבוז. במיקרה הרע והסביר ביותר, הם צפויים להוצאה־להורג. מעטים מאוד ישפכו דמעות על קברותיהם.
זהו גורלו המר של הקוויזלינג: הוא זוכה לא רק לבוז של בני־עמו, אלא גם לבוז של הכובש המשתמש בו. איש אינו אוהב בוגד, גם לא בוגד נוח ושימושי.
קברניטי הכיבוש הישראלי יכולים עדיין לחזור בהם מן ההיתפסות לשיטה זו. היא מזהמת עוד יותר את האווירה בין שני העמים. היא מכתימה עוד יותר את שמנו. והיא לא תביא שום תועלת. להיפך. היא אך תגביר את השינאה, את ההתנגדות, את שפיכות־נדמים.
אוזי כראי לשלוח מישלחת של ח"כים לנורווגיה. אפשר ללמוד שם הרבה — ולא רק על ריבוי הכפאות בכנסת.

בהיענות לפניית השר ארידור,

אברהם גינדי

מוכר 12 דירות נוספות בשלבי בניה שונים במחירי חודש יולי 1981

ובתוספת ריהוט מלא חינם*

בפגישה עם נציגי הארגונים הכלכליים, ביקש השר ארידור שתוף פעולה בבלימת האינפלציה. אברהם גינדי נענה לבקשת שר האוצר ומציע למכירה 12 דירות בשלבי בניה מתקדמים במחירי יולי 1981.

מחירון יולי 1981

	מחירון יולי	מחירון נובמבר
בראשון-לציון		
דירות פאר בנות 4 חדרים (2 דירות)	679,000.- שקל	849,000.- שקל
דירות יוקרה דו-מפלסיות באיזור היפה ביותר במערב העיר. שכלולים לרב - כגון: טלויזיה במעגל סגור, 2 חדרי רחצה ועוד. (2 דירות בלבד).	860,000.- שקל	1,065,000.- שקל
בפתח-תקוה		
2 דירות יוקרה בנות 4 חדרים עם מירב השכלולים: טלויזיה במעגל סגור, 2 חדרי רחצה ועוד.	899,000.- שקל	1,099,000.- שקל
דירת גג	1,200,000.- שקל	1,550,000.- שקל
ברמת-השרון		
בפרויקט חדש ברח' אוסישקין דירות בנות 3 חדרים עם מירב השכלולים (2 דירות בלבד)	825,000.- שקל	במקום 1,065,000.- שקל
דירות פאר 3½ חדרים (2 דירות בלבד)	965,000.- שקל	במקום 1,245,000.- שקל
בתל-אביב		
בתכנית ל' בבנין חדשני ומיוחד עם מירב השיכלולים :		
דירת 6 חדרים	120,000.- $	במקום 145,000.- $
דירת גג	135,000.- $	במקום 155,000.- $

תנאי רכישה למבצע:
- ★ 10,000 שקל בהרשמה
- ★ 30% בחוזה
- ★ משכנתא 400,000 שקל
- ★ היתרה בתשלומים נוחים.

לרגל המבצע יהיו כל משרדינו פתוחים במוצאי שבת החל משעה 6.00 בערב.

הלואות משלימות ומשכנתאות מוגדלות לזכאים במסגרת תכנית משרד השיכון לעולים חדשים ולזוגות צעירים:

בטחון מלא לכספי הרוכשים.

*הריהוט כולל: ריהוט לסלון, פינת אוכל, חדר שינה, חדר ילדים וכורסת טלויזיה.
המחירים אינם כוללים מע"מ.

אברהם גינדי

הקניה הטובה ביותר 1982

1980/81 העסק הנבחר

ראשון-לציון
הרצל 62

פתח-תקוה
חיים עוזר 28

רמת השרון
סוקולוב 84

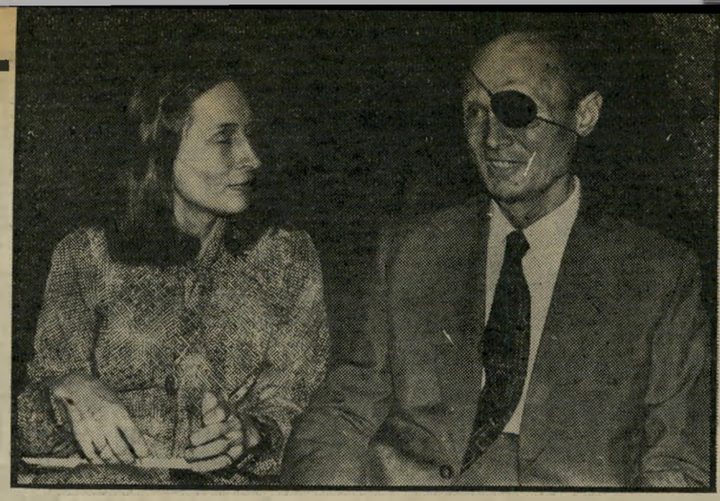
תל-אביב
ככר המדינה ה' באייר 10

אברהם גינדי בונה דירות שאנשים אוהבים

כשבאה רות להלוויה, לא הסכימה יעל שהיא תגור בביתה

●

החל בגיל שלוש־עשרה חיפשה את אהבתם של גברים קשישים



אביה אמר: אילו חי שוב לא היה מקים מישפחה

●

רק אחרי מותו העזה להפר את פקודתו - ולבכות

האהבה המסובכת של יעל דיין



מאת

יוסי ינאי

אהב לכתוב מיכתבים ושירים, ולעיתים אפילו לבכות. בשנת לידתה של יעל, או — כפי שרות ומשה דיין כינו אותה אז — יוליק, נכלא דיין בכלא עכו.

מיכתביו מהכלא מלאים רגישות, גם כלפי רות, אך בעיקר כלפי יעל. כתב דיין מהכלא לרות: „כימעט בכל לילה אני מתעורר (המזרונים עשויים מאיזה עשבים מחורבנים העשויים גושים־גושים, הלוחצים על הגב, והאוויר בחדר נורא) ונזכר בכן, רות שלי, רות שלי, אם לפעמים (אולי גם בביקור), סבר־פני זעום, או נדמה לך שאינני חי די את חיי המישפחה, הנה לו יכולתי להעביר לך רק את חלק האלף מהאהבה שאני רוכש לכן בלילות, אולי היית מרגישה מה אתן לי. זה בעצם כל שרציתי לכתוב. רציתי גם שתדעי שאם אמרתי לך שלא כדאי שתביאי את המותק הקטן הזה, הרי זה מפני שפה ליכלוך עצום ומפני שאינני בטוח שלא אתחיל ממש לבכות כשאראה אותה מעבר לגדרות חוטי־הברזל.

„רות שלי, איני חושב שכדאי להביא את יעל הנה, אף שאני מתגעגע אליה נורא. כימעט כל לילה אני מתעורר ונזכר בכן, מיסכנות שלי."

אולם רות הביאה את יעל לביקורים בכלא עכו. היא הלבישה את הילדה במה שדיין תיאר אחר־כך כ„לבוש חגיגי." רות הרימה את יעל כדי שמשה יוכל לראותה מרחוק, מעבר לגדר, אולם יעל כבר היתה קשורה לאביה — אותו הכירה רק מזה כמה חודשים — בעבותות שאינם רגילים לגיל זה.

היא ניתקה מזרועות אמו, וזחלה בעד הקונצרטינות, לכיוון אביה האסיר. רק קריאתו של סרג'נט בריטי לעבר רות: „אם לא תוציאי את הילדה החוצה, אני יורה!" הפרידה בין האב ובתו.

שלא כמו ילדים אחרים, אשר המילה הראשונה שהם לומדים לומר היא „אמא" או „אבא", היתה המילה הראשונה שיעל הוציאה מפיה: „עכו". אחר־כך כשלמדה לומר גם „אבא", והיתה נוסעת עם רות לביקורים בעכו, היא היתה מוציאה את ראשה מחלון־האוטובוס, מנפנפת ידה לכל אסיר שהיה ניצב בדרך, וצועקת אליו: „אבא! אבא!" רות היתה מרכינה את ראשה בבושה למראה נוסעי האוטובוס המגחכים.

בביקור אחר של רות ויעל בכלא עכו חיפשה רות לשווא את משה. לפתע ניתקה יעל בת השנה מידיה של אמה ומיהרה לעבר אסיר, שהלך בין שני שוטרים צבאיים. כשהוא נושא עציסקה. רות ראתה קודם לכן את דמות האסיר, אך לא הכירה במשה ביגלל המרחק ומשום ש־ראשו היה מגולח.

כך, בצורה לא־רגילה, החלה מערכת־יחסים לא־רגילה בין האב ובתו, מערכת שהתמשכה על פני 42 שנים, בה עליות ומורדות, כאב ושימחה, אהבה וטינה.

אין מקום לאמא

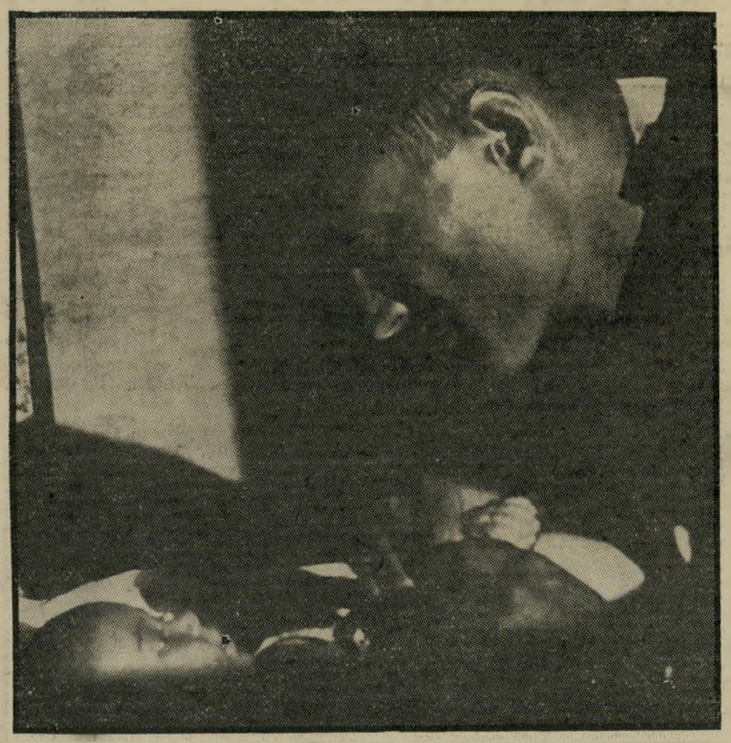
על דיין דומה לאביה — בזאת אין לאיש ספק. היא ירשה ממנו את קווי־הפנים הדייניים הטיפוסיים, את אותו חיוך צר, את העין האחת הקטנה מהשניה, שהיא סימן־זיהוי לבני מישפחת־דיין (ללא קשר לפציעת העין, היתה עינו האחת של משה דיין קטנה מהשניה לפני הפציעה).

היא ירשה ממנו גם את אצבעות־הידיים המעוקמות. את התנועה של הסטת הראש אחור.

יעל ירשה מאביה גם תכונות־אופי רבות. במידה רבה הוא הוריש לה את המוזרות שבו, אם כי לא את הכישרון, את יחסו למילה הכתובה, את הכישרון הגאוני ל־יחסי־ציבור.

מערכת חייהם של משה ויעל דיין היתה מורכבת ביותר. יעל העריצה את אביה, ניסתה לחקותו בכל צורה אפשרית ולא היססה אף פעם לפלס לעצמה דרך בעזרת שמו.

למרות המשברים הרבים ביניהם, הרי שעד לשנים האחרונות נחשבה יעל ל־קרובה לו יותר משאר בניו. כשהתגרש משה מרות, ונדמה היה לו שיעל אינה מתייחסת בכבוד הראוי לרעייתו השניה, רחל, הוא קירר את יחסיו עימה וכימעט וניתק מגע. כשהבינה יעל שהסעם אין „ברוגז" זה מסוג ההתמודדויות בינה ובין



„יוליק"

היה כינויה של יעל בהיותה תינוקת. דיין אהב את יוליק התינוקת, ונהג לשחק איתה במשך שעות. מאוחר יותר קיבלה יעל את כינוי החיבה „יולה". אולם כשבגרה, דרשה מהודיה ומידידיה לשכוח את כל כינויי־החיבה.

דמעות

כשהיתה יעל ילדה קטנה, לימד אותה אביה שלא לבכות. בעת ההלווייה שלו היא הימרתה את פיו, לא הצליחה לעצור בעד כאבה, ומירדה בבכי לנוכח המצלמות.

בתכנית „מוקד" של השבוע שעבר קבעה יעל דיין שתי עובדות. האחת: בהיכנסה לכל בית בישראל היא הפכה את מערכת־היחסים בינה ובין אביה ל־נושא ציבורי. והשניה: היא מינתה עצמה כיורשת הבילעדית של משה דיין בכל הנוגע למורשת האישית והמישפחתית שלו.

בספריה ובראיונות שנתנה לעיתונים שונים לא הקפידה יעל דיין מעולם לצייר תמונה אידילית של אב ובתו. ב„מוקד", ימים ספורים אחרי תום מועד ה־30 למותו של דיין, היא ניסתה לצייר, שלא כחרגלה ושלא כחרגלו של דיין, תמונה מנותקת מהמציאות, ורודה יותר, מעוגלת בקצוות — ופחות מעניינת.

יעל דיין פתחה את הוויכוח הציבורי על משה דיין שלאחר מותו. כדי להבין את אישיותו של דיין, מנקודת־ראות זו, מתאר „העולם הזה" את מערכת־היחסים המיוחדת בין שנים אלה.

משה דיין של פברואר 1939, חודש הולדתה של יעל, היה אדם שונה מהדימוי שלו היום. הוא היה רך, רומנטי,

אביה שהיתה רגילה להן, היא ערכה נסיגה כללית, והיתה היחידה מכל שבט הדיינים שהתקרבה אל רחל.

אחרי מותו של דיין הגיע הדבר ל־אבסורדים, למרות שאיש כימעט לא שם לב אליהם באווירת הכאב והאבל. שעתיים אחרי פטירתו של דיין הגיע עזר וייצמן לבית בצהלה. בבית היו כבר שלושת בניו של דיין. יעל לקחה את הפיקוד על סידרי־ההלווייה, קבעה מי ייכנס אל תוך הבית כדי לנחם את האבלים ומי יישאר בחוץ.

וייצמן סיפר שרות דיין, גיסתו, התקשרה אליו מוושינגטון והודיעה לו שהיא מגיעה למחרת היום כדי להשתתף בהלווייה. לרות דיין, השוהה כבר מזה כמה שנים בחוץ־לארץ, אין מקום־מגורים בישראל. את הבית בצהלה היא עזבה עם הגירו־שין, ואת הבית הקטן שהיא בנתה לה בהרצליה־פיתוח היא השכירה.

תגובתה של יעל היתה: „אני לא רוצה שהיא תגור אצלי״ עזר ואשתו, ראומה, אחותה של רות, נדהמו. הנושא לא הועלה שנית. בסופו של דבר התגוררה רות ב־ביתו של אודי דיין בנהלל.

גם בהלווייה היתה התנהגותה של יעל,



בשדה האב ובתו ערב מילחמת ששת־הימים. היא קצינה בדרגת סגן והוא שר־הביטחון. כבר מגיל צעיר נהג דיין לקחת את יעל לסיורים.

ספק שהיא רוצה שאקרא לה בעוד מועד, כדי שתוכל להשתתף במילחמה.״

אבל כשיעל היתה קטנה, ניסה אביה להפוך אותה לדיינית אמיתית, כפי שהוא חש שדיין צריך להיות. את אודי ואסי הוא לימד שלא לפחד, ולירות ברובים. לגבי אסי הוא נכשל. אודי אינו יודע פחד מהו, ומסוגל לפגוע בחוט־השערה בכל מטרה, ברובה ובאקדח. את יעל הוא החל לקחת לסיורים כבר מגיל צעיר. סיפר על כך דיין: „פעמים לקחתי לסיורים את בתי יעל, ילדה שחורה וצנומה שעדיין לא מלאו לה אחת־עשרה. עטופה מעיל־רוח וכפיה ירדנית ישבה דחוקה בין חיילים וג׳ריקני־הדלק שמילאו את הקומנדקר. ובלעה בצמא את סיפור הסיירים ונוף המידבר. לעיתים חששתי שאני מכביד עליה יותר מדי, אך כשראיתי כיצד נעצרת נשימתה למראה להקת־איילות חולפות ב־דהרה, שמחתי.״

כשהיתה יעל קטנה, לימד אותה אביה שלא לבכות: „כשיעל בתי היה נופלת ובוכה, הייתי טוען: ,לא די שקיבלת מכה וכואב לך, את עוד מוסיפה על זה ובוכה?׳ יעל היתה מסבירה לי שהיא בוכה מפני שכואב לה, ואני טענתי שהבכי הוא כאב בפני עצמו, והיא מייסרת בו את עצמה ללא צורך. ספק אם שיכנעתי אותה.״

כשהיתה יעל בת 13, החלה דרך־היסורים ביחסים בינה ובין אביה. את יעל, בתקופה שבה גרה המישפחה ברמת־גן מתארת אמה רות כך: „ליעל לא היה חדר משלה, ומכיוון שלא רצתה להתחלק עם הבנים, שכרנו לה חדר בדירה ש־למטה. היא נהנתה להיות אדון לעצמה, אולם התברר שהחופש היה רב מדי לנערה צעירה, נערה, כך הסתבר לי, שאינני מכירה כלל. התחברותה של יעל עם גבר מבוגר היתה אחת המהלומות הראשונות ליסודות מישפחתנו.

„עד שהיתה בת 13, נראתה יעל כילדה רגילה לגמרי, פיקחית ומשעשעת מאוד, ולא עוררה כל דאגה. בלי ספק היתה כרוכה מאוד אחרי אביה הזוהר. כבר בגיל מוקדם הבחינה בבוז שרוחש אביה לכללי־התנהגות מסויימים. היא הכירה ב־עמדת־הכוח המוקנית לה בתוקף היותה בתו. תמיד היתה מפותחת מכפי גילה. בבית־הספר השתדלה לעלות על חברותיה, שתמיד היו מבוגרות ממנה, לא רק ב־לימודים אלא גם בעיסקי נערים וגברים.״



הכלה יעל ותת־אלוף דוב שיאון ביום כלולותיהם. יעל הכירה את דוב במילחמת ששת־הימים, אחרי שעברה משבר אישי קשה בעיקבות פרידתה מהבימאי היווני מיקוס קוקויאנים, שאותו אהבה כפי שלא אהבה איש מעודה.



עם רות יעל יחד עם אמה, רות, כשבמרכז דוב שיאון. בסיפרה האוטוביוגראפי תיארה יעל את אם הגיבורה בצבעים חיוורים ובצורה פוגענת. כשרות באה לארץ, להלוויית בעלה לשעבר, סירבה יעל לארח את אמה בביתה.



עם רחל בכנס היסוד של תל״ם שנערך ברמת־אביב. למרות שבתחילה לחמה יעל ברומן של אביה עם רחל, היא הבינה עד מהרה שהיא עלולה להפסיד את האב הנערץ אם תתמיד במילחמה זו. היא החלה להתקרב לרחל.

גברים מבוגרים מאבא

א ין ספק שחלק ניכר מ„ההתבגרות״ של יעל דיין בגיל כה צעיר, בעיקר במה שנוגע לגברים, היה ביטוי למחאה, למרד ולהתמודדות עם אביה. מי שיודע מי הם הגברים שעימם היו ליעל הצעירה יחסים קרובים, משוכנע שבכל פעם ש־היתה יוצאת איתם, כוונתה היתה לשלח חץ באביה. היו בין גברים אלה מהמתנג־דים החריפים ביותר למשה דיין, והיו ביניהם מידידיו הקרובים ביותר. חלקם בני־גילו וחלקם אף מבוגרים ממנו. היו בהם אנשי־צבא ואישים מפורסמים, ממש כמו אביה. היא היתה נהנית להכריח את ידידיה המבוגרים לבוא לבקרה בבית בצהלה, להיפגש שם, כאילו באקראי, עם דיין, שעימו היו אותם האנשים, בשעות־הבוקר של אותו יום, בפגישות־עבודה.

משה דיין מעולם לא העיר לבתו על כך. הוא הותיר מלאכה זו לרות. ולעיתים ביקש גם מידידי־מישפחה לשוחח עם יעל, מבלי שהיא תדע שהוא היוזם. פעם הוא גם ביקש משרות־הביטחון־הכללי לעקוב אחריה, כדי לגלות פרטים על יחסיה עם אחד ממתנגדיו, הכל מבלי שיעל תדע.

התעלמותו זו הוציאה אותה מכלית. יעל הפגועה עשתה שני דברים. היא התחילה לפתח שינאה לאמה ולכתוב ספ־רים, שבהם היה אביה, מבלי לציין את שמו, הדמות המרכזית.

על היחס של יעל אל אמה מספרת רות עצמה: „יעל היא בלי ספק בתו של אביה, ובזאת רצתה תמיד. ברומן הביוגראפי שלה, פנים חדשות במראה, שיצא לאור בהיותה בת 19, מתוארת מערכת־היחסים של המספרת עם אביה כחשובה ביותר. אמה מתוארת שם כדבר טפל וזנוח. אינני יודעת אם דמות זו היא פרי דמיון ספרותי, או אם כך ראתה אותי יעל או כך רצתה שתהיה אמה.״

אולם יעל רצתה לפגוע באביה בצורה ישירה ביותר, אולי בנקודה הרגישה ב־יותר שלו. יעל ידעה שרבים מאשימים את דיין בכך שהוא מנסה כל הזמן להו־כיח לעצמו לאחרים שהוא „גבר״. היא למדה שפני אביה מתקשות בכל פעם ש־היא ניסתה לעורר שיחה על נושא זה. יעל ישבה וכתבה ספר נוסף, קנא בנפ־חדים, שגיבורו הוא אדם ההופך עצמו לבעל־מום נפשי, מפני שרצה להוכיח כל הזמן לעצמו שהוא גבר. למעשה תיארה את אביה כאיש מופרע קשה.

גבר באי יווני

ס פריה של יעל הם נטולים כל ערך ספרותי. הראשון שבהם זכה בהצלחה מיסחרית משום שהיה אוטוביוגרפיה של בת האליל, וקוראי מדורי־הרכילות בארץ

(המשך בעמוד 76)

לירות ולא לבכות

ל איש לא היה ספק, עוד כשהיתה קטנה, שיעל מוכשרת. דיין היה גא בכישרונותיה. במשך שנים היה נוהג לספר שיעל ידעה כבר קרוא וכתוב בגיל חמש, וכי החלה בגיל זה את הלימודים בכיתה ב׳, משך כל שנות לימודיה היתה יעל דיין צעירה בשנתיים מיתר תלמידי כי־תתה.

בשנים הראשונות היה זה דיין שלקח על עצמו את חינוכה של יעל. הוא התנהג כמו כל אבא לבת בגיל זה, ואף תיאר בלשונו המחוספסת: „בשעות־הפנאי השתעשתי עם יעל. היא באמת היתה חמודה יותר מכל הילדים.״ שנים רבות אחר־כך, ערב מילחמת ששת־הימים, סיפר דיין איך הבריק ליעל, שהיתה ביוון, לחזור מייד לארץ: „אני קשור מאוד ליעל, אוהב ומעריך אותה. הדרך הטובה ביותר להתנהג עימה הוא לשער מה היא רוצה. אין לי

מאת מאיר תדמור

הבורסה

המימושים הורידו את המניות החופשיות

מילת המפתח של השבוע החולף היתה „מימושים". עד לתחילת השבוע היו „הרווחים" על הנייר. בסוף השבוע מימשו רבים את רווחי־הנייר והעבירו את הכספים למניות הבנקאיות, המשמשות עיר־מיקלט בטוחה. עדיין, העירו באוזני, כמות הכסף במערכת גדלה; אין בריחות, וזה לכל הדיעות סימן טוב לבאות. אתנחתה קצרה לא תזיק. שוק־המניות ירד קצת, פסק זמן למנוחה, ושוב יתחיל המירוץ. כמו שאמר לי אחד היועצים: השוק ירד קצת, אך כמו במגנט יימשכו אליו חזרה, שוב תהיינה מציאות חדשות ושוב הוא יתסוס. עדיין לא הגענו לרמה של ינואר השנה, וטוב שכך.

ברוקר אחר אמר לי: השוק עצבני על רמה גבוהה; כל החורמים החיוביים שפעלו בשבועות האחרונות עדיין קיימים; כל הכסף עדיין במערכת. יש כמה גורמים שליליים שמחוץ שוק זה. קודם כל המצב במדינה, המצב הכלכלי. יש בשוק המניות מין הרגשה של רתיעה, או חשש מפני



מנכ"ל „הסנה" אכניאון
אם זה נכון, זה הזמן —

הבאות, ויש דבר שהוא מוחשי מכל — היריבה ברווחיות של החברות. שים לב, שוק המניות עלה באוקטובר בכמחצית עליית המדד. מישהו הפסיד ריאלית.

אפילו מניות כבדות מאוד מפגרות. קחו את הסנה, את דיסקונט־השקעות ואת דלק, הם לא עשו השנה את המדד. מישהו אמר שזה אטרקטיבי. אולי, שישקיע.

„המבינים" חושבים
ש־היו עליות שערים

יש גם „הסברים" אחרים למה שקרה, ותמיד טוב לשמוע הסבר נוסף, „כדי לרכוש נסיון". וכך אמר לי היועץ המתוחכם: נוצר מעגל קסמים. מניות הבנקים שנעצרו



יו"ר „דנית" מושביץ
— לרכוש את בנק־הספנות

התחילו להגביר הקצב והתוצאה שהחלה זרימה מהשוק־החופשי למניות הבנקים. הצרה היא שכולם עשו את זה בבת אחת, וזה בעצם מה שגרם לירידות של סוף־השבוע. וזה עוד לא כל הסיפור. כתוצאה מהירידות נבהלו אלה שגרמו להן וזרקו עוד סחורה לשוק, שגרמה לירידה נוספת.

כולם, כל „המכינים", עם זכרי מרכאות, הסבימו להנחה, שעד לי־הופעת גליון זה של העיתון יחזרו השערים לרמתם מלפני שבוע ויותר. שום דבר בסיסי לא נשתנה. הכסף נשאר במערכת.

פעמון שיערוך
טוב לבעלי השליטה

אופנה חדשה פשטה בבורסה: עושים שיערוך של נכסי־החברה. זה טוב לבעלי השליט האך קצת פחות טוב לבעלי המניות מן ה־שורה.

הטכניקה היא פשוטה: משערכים את רכוש החברה (שיערוך מלשון הערכה מחדש והתאמת ערך־הנכס לשוויו בשוק). צעד שני הוא חלוקת מניות הטבה (שהיא למעשה חלוקת העוגה למיספר גדול של פרוטות), ואז בא הצעד השלישי — הנפקת חדשה, כשהמחיר (האופטי) נמוך והמכפיל גבוה. המשקיע הישראלי המצוי אוהב לקבל מניות־הטבה.

לעיתים אהבה זו מוצדקת על ידי עליות שערים, לעיתים זו אהבה נכזבת. לסיכום נושא זה מן הראוי להפנות את תשומת הלב לתרו, שהודיעה לבורסה על, ניחשתם, שיערוך, מניות הטבה, הנפקה. במקרה הזה לפחות מחלקים את עורו של נמר שהתחפש לפיל ועדיין לא עלה על המלכודת. הפיתיון, אם לא ניחשתם, זה השיערוך והעור הוא שלכם, לא של הנמר.

הקונים של בנק הספנות

● שוב שמועות על ־נות. אפילו בעיתוני־הערב הוזכר הנ־ין. השמועה מספרת שדנות רוצה לקנות את הבנק־לספנות. תשאלו למה, למה לא? אם מציעים מחיר טוב, אז על פי שיטת אייזנברג יש למכור כל דבר. לדנות יש הרבה כסף שמחפש מטרה. אבל העיסקה לא תתבצע. בדקתי ומצאתי — קבוצת אייזנברג לא מוכנה למכור את הבנק, הפעם זה לא המחיר, זה העיקרון.

● שמתם לב שבשבוע שעבר היתה פעילות ערה במניות הקונצרן של אייזנברג (מחזור שנתי של שני מיליארד דולר, כלומר, 30 מיליארד שקל)? קחו, למשל, את ספנות, קיסריה ואתא ב'. היו ביקושים, היתה עליה חזקה ומישהו הרוויח הרבה. אולי כל זה קשור במניות פרינן, אולי. האופציה שלהם נגמרת בסוף דצמבר, ובכל שנה בתקופה זו הם יוצאים בהכרזות והנפקות חדשות. לאן הם יגיעו? אגב, את האופציה כדאי לנצל כבר עכשיו.

אה, כן, עיקר שכחתי, אחד מיודעי־הדבר אמר לי שהם יחלקו דיבידנד במזומן של 4%. הם יחלקו גם מניות־הטבה. אותו יודע־דבר אמר עוד: איך הם יכולים לחלק 100% מניות־הטבה זה ברור ומובן, אך איך יש להם לשלם 4% דיבידנד במזומן, זאת קשה להבין. אגב, פרינן מלאה בצמודים.

● עוד, כן, שוב עוד. מדברים על שיערוך ומניות־הטבה. ובעצם למה לא?

● **„הסנה" — זוהי מניה נכסית כבדה. החברה עוד יותר. לי־אחרונה מתהלכים כל מיני סיפורים שהמשותף להם הוא שמשהו מתרחש בתוך החברה, משהו בעל השלכות על מניות־החברה. אם זה נכון, אז זה הזמן.**

מישרד־הביטחון
ישלם על־ידי
סרטים מגנטיים

עד עכשיו אפשר היה לשלם, ולא חשוב עבור מה, בכסף מזומן, בהמחאה או בשטר, בכרטיס אשראי וזהו. עכשיו, נוסף לרשימת אמצעי־התשלום המגנט. ליתר דיוק — הסרט המגנטי. איך זה עובד? החל מראשית דצמבר יפסיק מישרד־הביטחון לשלוח להם הודעה ש„הכסף בבנק".

מישרד־הביטחון יעביר את תשלומיו ישירות לבנקים בצורת סרטים מגנטיים הכוללים את כל המידע הדרוש, והספקים ישלח את ההודעה. עם קבלת הסרטים ייזכו הבנקים את החשבונות של הספקים. אם לוקחים בחשבון שמעל־רבת־הביטחון מוציאה יותר משליש של תקציב־המדינה, שהם עשרות ופעמים מאות מיליוני שקלים ביום, אפשר להבין איזה חיסכון עצום יש בשיטת התשלומים „לא ניירת".

החידוש בשיטה זו הוא בכך שעד כה לא נעשה דומה לו בשום מקום בעולם. תשלום משכורות של עובדי־מדינה נעשה בצורה דומה, אך לא תשלומים לספקים, ויש הבדל.

ברגע שמגיע הסרט המגנטי לבנק, ובכל סרט כזה יירשמו כל התשלומים המופנים לספקים דרך אותו בנק, יכול הבנק לזכות את הספקים על־ידי הרצת הסרט במחשב שלו. וזה עוד לא הכל. תוך חמש שנים עם גבור השימוש במיני־מחשבים ובמסופים ביתיים, אפשר יהיה להעביר תשלום ישירות לבנק, או באמצעותו. תנאי לכך יהיה מכשיר־טלפון. אך כידוע־בארץ, עניין התקנת הטלפון לכל דורש הוא חזון לאחרית הימים, ועד אז, מי שאין לו, או לא יהיה לו טלפון, ימשיך לרוץ לבנק.

עצות
ללא תשלום

נשיונאל קונסלטנטס (יועצים לאומיים), למרות השם הלועזי הקשה להיגוי, היא חברה ישראלית, ריווחית, בבעלות בנק לאומי (70%) וחברת ההשקעות דנות (30%). מה עושים 25 עובדי החברה: ניתוח של חברות, ניתוח של ניירות ערך והכנה להנפקות, מיזוג של חברות, ניתוחים כלכליים וייעוץ בנושאי נדל"ן. מי הם הלקוחות? קודם כל בנק לאומי, ואחר כך השוק החופשי.

עבור הבנק ולקוחותיו הם מוציאים מדי שבוע סקירה שבועית מבט שבועי לבורסה; אחת לשבועיים סקירה בשם מבט למטבע חוץ ואחת לחודש סקירה על שוק ההון. דפי מידע אלה מחולקים חינם ללקוחות הבנקים (צריך לבקש). כדאי לבקש ולקרוא, הם יעזרו למשקיע להתמצא במבוך שוק־ההון. המידע הוא אמין, מחומצת וקל לקריאה ואולי בשל כך, אי־אפשר למצוא את הדפים אצל היועצים לניירות־ערך.

חברות־ביטוח רוצות
לקנות ברוקרים

מה יותר טוב ומועיל מזיווג של ממון וידע? הרבה ממון מצד אחד, ידע ונסיון עם רשיון מצד שני. זוהי בוודאי נוסחה המבטיחה רבות.

לאחרונה התחילו חברות־ביטוח עתירות־ממון להתעניין בבורסה מהיבט נוסף: שתי חברות־ביטוח מקימות בימים אלה חברות־השקעה חדשות, המבקשות להיות חברות בבורסה. זה לא פשוט, אבל בסח כדאי. אפשר גם לקצר את הדרך. למשל, לקנות ברוקר פרטי, וזה מה שבאמת קורה לאחרונה.

מאז הועלה שמו של יצחק מרייך (מבעלי „מוריץ את טוכלר") כמועמד אפשרי למישרת נגיד בנק־ישראל, הגיעו אל חברת זו עשרות פניות לקניית מחצית החבעלות. עד לרגע זה לא סוכם דבר.

פניות מסוג זה היו גם אל כמה ברוקרים פרטיים אחרים, אך עדיין לא יצא מגישין אלה דבר. אמר לי אחד הברוקרים: למה לי למכור? מה אני כבר יכול לעשות עם הכסף שאקבל, אחרי שאשלם חצי למסכנסה? גם היום לא צריך לרחם עלי ואני גם לא אוכל צהריים פעמיים ביום.

ועוד תופעה: פניות קוסמות של ראשי חברות־ביטוח אל „כוכבים" בבורסה, כדי להקים איתם חברת ברוקרים.

מחפשים סוכן: מטוס קל לאנשים פשוטים



„הורנט 130 אס" — כנף מעופפת
לא צריך לדעת לטוס

הורנט 130 אס מטוס שהוא „כנף טסה" מתקפלת, המיוצר על ידי חברה אוסטראלית. הנה כמה פרטים טכניים שבלעדיהם אי־אפשר: המטוס עשוי פלדה, אלומיניום ופלסטיק משוריין; הוא מצוייד במנוע בנפח 430 סמ"ק, 3 בוכנות, מקורר באוויר. מוטת הכנפיים היא 7.9 מטרים, האורך 3 מטרים והגובה 1.7 מטרים. כאשר הכנפיים מקופלות אורכו 4.6 מטרים.

המישקל, שימו לב, 104 קילוגרם בלבד. מהירות שיוט 144 קמ"ש, מהירות מכסימלית 192 קמ"ש. צריכת דלק 8 ליטרים לשעת טיסה.

ועכשיו לחלק המעניין. אינך חייב להיות טייס כדי לטוס במטוס זה. צריך אימון של כמה שעות בלבד. המטוס מיוצר כ„קיט" והחברה היצרנית מוכנה לחתום על הסכם ייצור עם חברות מתאימות. להמראה ונחיתה צריך המטוס מסלול של 110 מטר עם מיטען מכסימלי של 180 קילוגרם.

טוב לחקלאות (ריסוס), לספורט, לעסקים ולטיולים. מי רוצה להיות סוכן?

הכניסה מגיל 16 ומעלה!

נועבשיו הכספומט פתוח גם לצעירים!
הכרטיס המגנטי המיוחד המופעל ע"י קוד אישי מאפשר לכל צעיר וצעירה מגיל 16 ומעלה למשוך בכספומט עד 100 שקל ביממה.
כספומט לצעירים הוא שרות מיוחד הניתן לחברי מועדון **„חצב"** של בנק לאומי ולחברי חוג הצעירים **„עד 18"** של בנק דיסקונט.
פנה עוד היום לסניף הבנק שלך*
ודרוש את כרטיס כספומט האישי שלך.

*אם אין לך עדיין חשבון עובר ושב לצעירים, כדאי לך לפתוח חשבון עו"ש וליהנות מכל ההטבות.

כספומט לצעירים



לחברי מועדון **„חצב"** - בנק לאומי
ולחברי חוג הצעירים **„עד 18"** - בנק דיסקונט.

יעקב ומאיר

כספומט - שירות משותף של
בנק לאומי · בנק דיסקונט

©אדמון

מם. א"ב של גברים.

הסידרה החדשה לגבר היא משהו שאתה חייב
לעצמך, משהו שמלוה אותך מקרוב, לאורך כל היום.
סידרה ריחנית ושופעת רעננות: קצף־גילוח,
מישחת־גילוח, אפטר־שייב, דיאודורנט ואריזת שי -
הכל ממשפחת "יצהר".



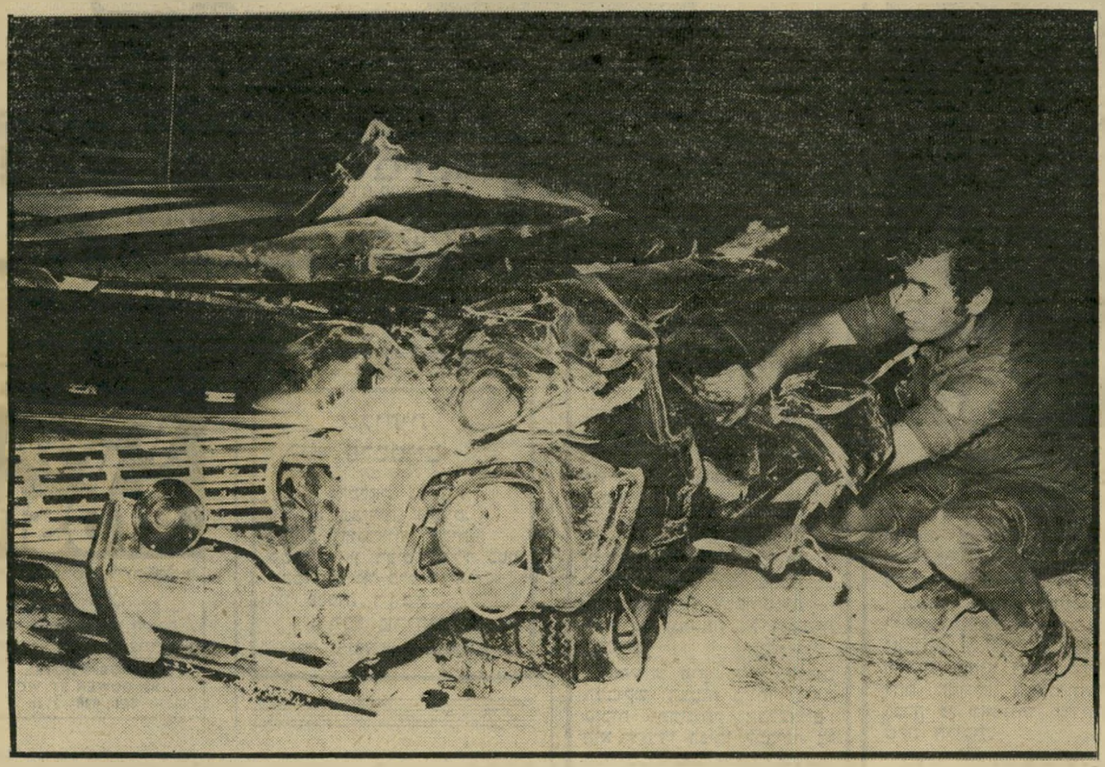
מם

טוב כשהוא קרוב.

נ.ב. לנשים
כדאי לך לבדוק מקרוב איך הגבר שלך
מגיב על אריזת השי.

מישרד־התחבורה אינו אוכף את התקנה המחייבת את הימצאותם של קציני־בטיחות בכל מיפעל בעל 20 מכוניות

אין חוק יש תאונות



העשרה באוגוסט היה היום ה־שחור של כל העוסקים בתחבורה בארץ. בשעות הבוקר התגשה טיולית שבאה מרצועת עזה עם מוביל טנקים צבאי. בתאונה המחרידה בצומת אשדוד נהרגו 24 פועלים ולמעלה מ־40 נפצעו. לא עברו שעות אחדות, ואוטובוס טיולים התהפך דרומית לסדום, ולמעלה מ־50 איש נפצעו.

בעקבות אירועי אותו היום, הוחלט במישרד ובמישרד התחבורה להגביר את פעילות הפיקוח בכבישים. דובר על הת־מרת העניינה לנהגים שיהיו מעורבים בתאונות־דרכים. דובר על בדיקות־פתע של כלי־רכב, רשיונות, מהירות הנהיגה ותקינות כלי־הרכב.

אך גם אם צומצמו ממדי התאונות והנפגעים, מיספרם עדיין מחריד. בשבוע שעבר נהרגו תישעה ישראלים ו־246 בני־אדם נפצעו, חלקם קשה, ב־למעלה מ־150 תאונות. אלה המחשבים את עלות התאונות למשק, מעריכים אותן במיליוני שקלים לשנה, ולאיש אין פית־רון של ממש לצימצום ההרג בדרכים.

לאיגוד קציני־הבטיחות בתעבורה יש ראיות ברורות לכך שניתן — אם לא למנוע כליל את תאונות־הדרכים, לפחות לצמצם אותן — אם יוספו שישה פקחים ושלוש ניידות־פיקוח למחלקה לקציני־בטיחות בתעבורה במישרד־התחבורה עצמו, ואם ייאכף החוק בדבר חובת הפ־עלת קציני־בטיחות במיפעלים. אך מדינ־יות מישרד־התחבורה כלפי המחלקה וכל־פי איגוד קציני־הבטיחות, מעוררת תמיהה בקרב כל מי שקרוב לנושא, בפרט אחרי התאונות הקטלניות שהתרחשו בחודשים האחרונים.

קציני־בטיחות מובטלים

החוק מחייב להעסיק קצין־בטיחות בכל מיפעל או מוסד שיש בו לפחות 20 כלי־רכב. על קצין הבטיחות לפקח על כך, שהנהגים המועסקים על־ידי ה־מיפעל יידעו את תקנות התעבורה, ו־יימלאו אחריהן. עליו לדאוג לכך שמצב בריאותם של הנהגים יהיה תקין. הקצין צריך לפקח על תקינות הרכב, והפעלתו בתוך המיפעל ומחוצה לו. הקצין אמור להדריך את הנהגים בענייני נהיגה, טעי־נה, פריקה וטיפול ברכב, ולהמליץ על שליחתם להכשרות מיוחדות ולהשתלמו־יות. הקצין רשאי לאסור את השימוש ברכב שבבעלות המיפעל, ולהתנות את השימוש בו בתיקונו ובהבאתו למצב שלא יפגע, לדעתו, בבטיחות־התנועה.

על קצין־הבטיחות מוטלת החובה לדווח לבעל־המיפעל על כל ליקוי שמצא ב־רכב ושעלול לסכן את התנועה, על כל פגם בעבודת הנהגים ועל כל ליקוי במצב בריאותם.

אם פוטר קצין־הבטיחות, יש לדווח על כך מייד למחלקה לקציני־בטיחות במישרד־התחבורה, ואז נערך בירור ש־בעקבותיו או מוחזר הקצין שפוטר, או נשלח אחר במקומו.

למעשה מועסק קצין־הבטיחות על־ידי המיפעל, אך הוא אחראי, מבחינת החוק, כלפי המחלקה לקציני־הבטיחות במישרד־התחבורה, על תקלות שלא דיווח עליהם או שהתעלם מהן.

כל מי שהוא בעל נסיון מעשי מוכח של עבודה במכונאות־רכב ושעסק בכך חמש שנים לפחות, בעל רישיון נהיגה, ונהג במשך חמש שנים בכל סוגי הרכב העיקריים הנמצאים בשימוש המיפעל שבו הוא עתיד לעבוד, ואם יש לו עבר נקי וסיים קורס לקציני־בטיחות, יכול להיחשב כקצין־בטיחות מאושר.

קציני־הבטיחות מאוגדים באיגוד ארצי, המונה כ־700 חברים, שעברו בחינות בטכניון וקיבלו הסמכה של מישרד־התחבורה. השנה לומדים בקורסים דו־שנתיים כ־150 איש, במיסגרת הטכניון בתל־אביב וחיפה. ישנם המאוגדים ב־איגוד, שלמדו על חשבונם והם היום מחוסרי עבודה, מאחר שהחוק לא נאכף.

כיום יש בארץ כ־2000 מיפעלים ה־חייבים על־פי החוק להעסיק קציני־בטיחות. לכאורה יש חוסר עצום בבעלי־הסמכה, אך העובדה המדהימה היא שרק בכ־300 מיפעלים מועסק קצין־בטיחות.

אם לא די במצב הרע בשטח, הרי שמי שאמור לאכוף את התקנות נמצא במשבר חמור של כוח־אדם.

המחלקה לקציני־בטיחות תעבורה ב־דרכים מונה כיום מנהל מחלקה, צבי גולן, פקידה, מטפל בקורסים, מפקח ו־ממונה על ההכשרה. לחמשת המופלאים האלה נלווית ניידת־בדיקה, והם אמורים לפקח ולאכוף את החוק בנושא קציני־בטיחות בכ־2000 מיפעלים, שבהם יש כ־400 אלף כלי־רכב וכ־600 אלף נהגים.

המחלקה הוקמה בראשית שנות ה־60', ומסיבות שונות לא הורחבה. להיפך, ב־תקופת היותו של יד יעקובי שר־התח־בורה, עד 1977, חלה נסיגה בתיפקודי המחלקה. במישרד־התחבורה תולים את הסיבה לכך במצב יחסים מעורער שהיה אז בין השר והמחלקה.

בשלוש השנים האחרונות השתנה יחסו של מישרד־התחבורה למחלקה, וכיום יכולים להפעיל את החוק בכ־1000 מיפ־עלים, תיארטית. אך בתנאים הנוכחיים של מצבת כוח־האדם אין אפשרות לאכוף את החוק.

היועץ המישפטי לא אוכף

המצב בשטח משקף את חולשת המחלקה. בעוד שלחברות דן ואגד יש קציני־בטיחות, וכך גם לחלק מחברות התובלה הגדולות, הרי שמרבית המיפ־עלים הפרטיים והציבוריים לא שמעו על התקנה.

מינהל־הרכב הממשלתי, שיש לו כ־9000 כלי־רכב, לא מינה קציני־בטיחות לצי־הרכב שלו, ומדובר בכלי־רכב של כל מישרדי־הממשלה, כולל מישרדי־הביטחון, התיקשורת ומע"צ.

לעומת זאת, כלי הרכב של שירותי־הביטחון נבדקים באופן סדיר על־ידי קציני־בטיחות מוסמכים, וכל מי שמכיר את הנושא מקרוב, מודה שכלי־רכב אלה אינם מעורבים בתאונות־דרכים.

היועץ המישפטי לממשלה, שבידו ה־סמכות לאכוף את החוק על מינהל־הרכב הממשלתי, לא פועל בנדון. כשבאים אנשי המחלקה של צבי גולן למיפעל פרטי, ודורשים שימונה קצין־בטיחות, שואלים אותו מה נעשה בנדון במינהל.

עיירות כמו רחובות, חולון ובת־ים אינן מעסיקות קצין־בטיחות. בתי־חרושת שמשאיות מובילות את סחורתם, כמו בית־החרושת לבירה אביר, בית־החרושת למשקאות טמפו, המועצה לשיווק פרי־הדר ועוד, אינם מעסיקים קצינים כנדרש. תחנות כיבוי־אש, שאינן בפופות לעיריות וריכבן מוגדר כרכב־ביטחון, מפעילות, גם הן, את ריכבן ללא פיקוח.

לגבי הפעלת החוק בצה"ל ובמישטרה יש בעיות תחיקתיות, שמפחיתות את חשיבותו ותיפקודו של קצין־הבטיחות.

בצה"ל יש קציני־בטיחות, שסיימו באופן פרטי את הקורס, אך לא מופעלים כקציני־בטיחות. קצין־הרכב, המוכר למשרתים בצבא, הוא למעשה סדרן־עבודה, ה־מעוניין לשלוח רכב לעבודה. אך את תקינות הרכב אמור לבדוק קצין־הבטי־חות.

הרכב הצבאי עובר טיפול שבועי, חודשי ושנתי ומבחינה מכנית הוא מסו־פל. אך גם בצה"ל הבינו שאי־אפשר לקיים צי־רכב גדול כל־כך ללא קציני־בטיחות, והחל בספטמבר השנה, מונו קציני־בטיחות יחידתיים בדרגות רב־סרן וסגן־אלוף, שעליהם הוטלה המשימה לפקח על הבטיחות, גם בסדר גודל אוגדתי.

גם במישטרה, כמו בצה"ל, מתנהל וי־כוח עם מישרד־התחבורה על סמכויות קצין־הבטיחות. על־פי החוק, הוא כפוף למישרד־התחבורה, והוא אחראי כלפיו, מבחינת הדין הפלילי. אך המישטרה, כמו

(המשך בעמוד 76)

מכתבים

השביתות הללו

מערבולת השביתות מאיימת לשבש כליל את תיפקודה של המדינה, טוען החמשירן:

השביתות שהתחילו לדעוך / שוב המשיכו לרמוס ולדרוך / על המשק הדל / שמזמן כבר חדל / את חשבון נפשו לערוך.

אס, תל־אביב

● ● ●

פלי׳טת פה

דבריו של הפרופסור משה ארנס בארה״ב, מעוררים שאלה חשובה.

בדיעבד קראו לכך בירושלים פליטת־פה, אך הנסיבות שבהן אמר פרופסור משה ארנס, יושב־ראש ועדת־החוץ־והביטחון של



מסביר ארנס
ניגוד אינטרסים

הכנסת, שהתוכנית הסעודית היא צעד בכיוון הנכון, אכן מחזקות טענה זו.

השאלה שמתעוררת למשמע דבריו של ח״כ המכובד היא, אם נאמנותו לאינטרסים של ארצות־הברית, שהוא והממשלה נשבעים להם אמונים השכם־והערב, לא גברה על נאמנותו למדיניות ממשלת הליכוד.

כאשר האינטרסים של ארצות־הברית ומדיניות ממשלה זו עולים בקנה אחד, אין שום בעיות. כאשר יש סתירה ואחד מדוברי הממשלה מתבלבל בין שתי קבוצות האינטרסים, נוצרות בעיות, ואחר־כך קוראים לזה פליטת־פה.

גדי אריך, תל־אביב

● ● ●

נדיר בימינו

תודה מיוחדת למחלקת המנויים של „העולם הזה״!

רציתי לציין בשימחה את יחסכם הנחמד ללקוח. וכל־כך למה?

עיתונכם חדל להופיע אצלנו, ומאחר שלא נגמרה תקופת המנוי חתימה בררנו, ותמיד נעניתם בחביבות ובנכונות לברר.

לא די בזה — אתמול הגיעני מיכתבכם, המבשר על הארכת מנויינו בחודש — כפיצוי על החודש שהוחסר.

כמה נדיר בימינו, ועל־כך תודה, תודה.

עדנה, קיבוץ נתיב הל״ה

● ● ●

אלכימיה

לא עוזבים את מרידור.

סוף־סוף מצאתי פיתרון הולם לבעיית האנרגיה, פיתרון הרבה יותר טוב מהמצאתו של יעקב מרידור ומדעניו.

את ההמצאה אני עדיין שומר בסוד, אך בעיקרה היא מאפשרת



המצאה מקורית
1 = 2

להפוך ליטר אחד של מים לשני ליטרים של נפט.

רפי אליהו, קריית־אתא

● ● ●

בכל זאת נגד

הקורא קרא את טיעוניו של יעקב שרת בזכות השמעת ואגנר, ולא השתכנע („איש ממאדים״, העולם הזה 2305).

כהרגלו בקודש נתן לנו מר שרת דיסרטציה נפלאה על־אודות סמלים ומשמעותם, ובדרכו המיוחדת הראה לנו את הטיפשות העומדת, לרוב, מאחריהם. בזמן אחר ובהקשר אחר אין ספק שמאמר כזה היה משכנע את אחרון הספקנים בדבר אווילות הסמלים והשימוש המיסטי בהם, אך לא במיקרה הזה.

באחד הפיליטונים שלו מתאר אפרים קישון שיחה בין ישראלי מתקדם ובין ניצול שואה. האחרון מסכים לכל טיעוניו של הראשון, אך לא למסקנה. כאשר הוא נשאל לבסוף: „היכן ההגיון?״ תשובתו היא: „נשרף באושוויץ״.

כאן טמון הפיתרון לכל הבעיה. פרשת ואגנר אינה צריכה להידון על בסיס הגיוני, אלא ריגשי בלבד. כל הטענות ההגיוניות נכונות — אך לא מבחינתו של מי שעבר את הגיהינום ושרד. זכותו לנסוע בפולקסוואגן, זכותו להתבונן בטלוויזיה גרמנית, ובכל זאת להחרים את ואגנר. ניצול השואה, הוא ורק הוא, תמיד צודק בכל הנוגע לדבר הקשור בגרמניה. איך תוכל לדרוש הגיון מאדם שעבר את מחנות־המוות?

נא לזרוק לכל הרוחות את הנימוקים הקרים והרציונאליים ולהתחשב ברגשות הניצולים, כי זהו מותר האדם מן הרובוט.

משה כנען, רמת־השרון

● ● ●

מכירת חיסול

פרקליטתו של הקבלן אהרון רובינשטיין מכחישה את קיום השיחה שערך עם ישראל סחרוב („מכירת חיסול״, „העולם הזה״ 2305):

מרשנו מצא לנכון להודיע כי לא התקיימה כל שיחה בין מר שנו לבין מר סחרוב בנושא רכישת אחת מחברות הבת של התעשיה האווירית.

עוד מצאנו לנכון להסב תשומת־לבכם לעובדה שאין כל ממש בטענת הכתב כאילו לא ניתן היה

(המשך בעמוד 16)







למשרדי פרסום וחנויות למכשירי כתיבה ומתנות
ספרי טלפונים, אלבומים אלפוני כיס, תיקי תיוק, תיקים לארועים וכו׳ בטיב מעולה ובחומרים מיוחדים.
קיבוץ גלויות 26, ת״א
טל. 830141
827315

הגיע ונמצא במלאי
קרטון טריפלקס
TRIPLEX אמריקאי
663 מ״מ x 917 מ״מ 300 גר׳
טל: 822926, 827315

חדש בארה״ב
„ני״ב״ - שרותי פרסום והדפסה
- כל שרותי סדר־צילום (עברית־אנגלית).
- בצוע מיידי של עבודות דפוס בטיב מעולה.
- מבצעי פרסום והפצה.
- מחירים מיוחדים לבעל העסק הישראלי.
- למידע נוסף טלפון (212)847-3371 ניו־יורק

כשהערבים הם ארוכים
והחיים הם בבית פנימה, הפלש הוא המכניס את אור היום הביתה. מבחר פלשים גדול, במחירים שונים. מבחר אביזרי צילום גדול. ביצוע פיתוח צבעוני על־ידי שלוש המעבדות הגדולות ביותר בארץ! צילומי־פספורט, בן־רגע! בימי שלישי, סגור כל היום!
פוטו-ברנר
חיפה, רחוב הח׳לוץ 12

דוגמנית הצמרת לא ויתרה על התענוג

כל גבר חולם, בסתר ליבו, לכבוש אי פעם את ליבה של דוגמנית יפהפיה ואולי אף לגלות את סודותיה בחדר המיטות.

זה קרה לתעשיין מתל־אביב מצליח וצעיר (וגם נשוי לפעמים). לאחר תקופת היכרות קצרה, הזמינה אותו דוגמנית הצמרת לבלות ערב שקט בדירתה.

מה שהתחיל בסלון נמשך, כמצופי, בחדר המיטות. אלא ששם הופתע המחזר הנלהב לגלות במיטתה של דוגמנית הצמרת את... זק״ש.

כן, זק״ש המפורסם שהצליח לחדור לחדרי המיטות של נשים מצליחות ומפורסמות — הגיע גם למיטתה של דוגמנית הצמרת.

כן, זק״ש הוא סדין החימום המבוקש והבטוח ביותר, וזאת בזכות יתרונותיו הבלעדיים: הוא היחידי הניתן לכביסה במכונת כביסה, מיוצר בשיטת הבטחון הכפול, ניתנת לו אחריות ל־3 שנים וצריכת החשמל שלו היא רק 25 אג׳ ללילה.

דוגמנית הצמרת הנ״ל, שיודעת להנות מהחיים, סיפרה שאינה מוכנה לוותר על התענוג להיכנס בחורף למיטה חמה עם זק״ש.

מנסיונה האישי היא מוכנה להעיד, שזק״ש הוא הטוב והבטוח ביותר במיטה. וכשהיא אומרת זאת — זה נשמע די משכנע.

לוחות פלסטיים

שוטף מהמלאי, גליונות, פילמים במידות עוביים, צבעים ודוגמאות שונות, קשיחים או רכים (כולל כסף וזהב) עם או בלי דבק. וכן פלטות רובוק ס.

רבי טרידינג
טל. 827315 — 822926

מתאים לי... BROADWAY 80



תמיד חשבתי
שיש רק סיגריה אחת-
עד שגיליתי את BROADWAY 80.



תערובת אמריקאית 80 מ"מ



רעים למטרת נישואין!
"העסק הנבחר" – 1980/81
בחסות משרד המסחר והתעשיה
20 שנות נסיון והצלחה!
תל-אביב, בן-יהודה 58
טל' 285991-282932-452728

מרתף "לריק"
דיזנגוף 190, ת-א
לריק
• ספרים
• תקליטים
• ציורים
פתוח יום יום (כולל מוצ"ש)
עד 11.00 בלילה

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
מופחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובבדים.
בשמירה על בריאותך ורכושך.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 780114-6-03 רש' מס' 21 עסק 481/75

מועדון 5
לתרבות חדשה
רח' הכ 5, תל-אביב
טל' 297263

יום שלישי 1.12.81
מצרין שלאחר מות
סאדאת — לאן?
דיון בהשתתפות המזרחן
ד"ר אמיל תומה
המועדון פתוח בימי שלישי
משעה 8.30 בערב. התוכניות
מתחילות בשעה 9.00 בערב.



טל. 777075 ; 03-746480

קבלת מודעות
לכל העיתונים
במחירי המערכת

פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 תל-אביב
(פינת אנטוקולסקי)
טלפון 227117, 772118

רובקס
מעודפי יבוא
למוסדות, מסעדות,
ועדי עובדים וקיבוצים.
קערות, מגשים וצלחות
במחירים מיוחדים!
אפשרות יצור מגשים
בהזמנות מיוחדות.
קיבוץ גלויות 26, תל-אביב
טל. 822926 — 830141

מכתבים

(המשך מעמוד 14)

לקבל את תגובתו של מרשנו, ש־כן, אחרי שכתבכם השאיר הודעה למרשנו ביום הראשון בשעות הערב התקשר מרשנו אל מר ינאי ביום השני בשעות הבוקר (לא היתה תשובה במיספר הטלפון ש־השאיר), וביום השני בשעות אח־רי־הצהריים אף השאיר הודעה עבורו.

עו"ד דורית רביב־ברסון,
תל־אביב

● יוסי ינאי טילפן יותר מעש־פעמים למר רובינשטיין, הן לביתו והן למישרדו. מר רובינשטיין טיל־פן אליו רק אחרי שלושה ימים, כשהעיתון היה כבר מודפס.

לגופו של עניין — השיחה, כפי שפורסמה, נערכה בין מר רובין־שטיין לבין מר סחרוב.

● ● ●

היכן ההצדעה

מתחת לתמונת בגין ורגן (ראה גלופה) חופיעו ה־מילים: „הצדעה למנהיג! בגין מול רגן בבית הלבן" (הנדון, העולם הזה, 2305).

ראש הממשלה נראה כמי שמסדר את משקפיו, אולי כדי לעמוד על טיבו של האיש העומד מולו, ולא כאיש המצדיע לו.

לאן הגיעה דרגת ההשפלה כש־אין מבחינים בין הצדעה ובין סידור משקפיים?

נעים דניאל, נתניה

● סימן השאלה, שבא אחרי המילים „הצדעה למנהיג", אמור לבטא שאלה — כדרכם של סימני שאלה.

● ● ●

החנאי - נשיקה

מה היה מכשיר את ה־תוכנית הסעודית?

אני בטוח שראש ממשלת יש־ראל, מנחם בגין, לא היה מתנפל בשצף־קצף על התוכנית הסעודית, שלמעשה אין בה שום דבר חדש, אילו היה מלך סעודיה נכון לנאום בירושלים, ולהתחבק ולהתנשק עם בגין שלנו. הרי בעיקרו של דבר לא הציע נשיא מצרים המנוח, סאדאת, משהו אחר, אך נכונותו למגעים גופניים מן הסוג האמור עם ראש הממשלה שלנו הפשירה את הקרח.

דרור מצליח, תל־אביב

● ● ●

ריבונות ישראלית בסעודיה

כדאי לסעודים לדעת ש־כאשר הם מגישים תבי־עות טריטוריאליות בתוכ־נית השלום שלהם, הם חשופים לתביעות נגדיות.

עוד לפני התקופה האיסלאמית היתה מדינה יהודית גדולה, עשירה וחזקה בח"יבאר שמצפון לעיר מדינה, בסעודיה. כאשר יצא מו־חמד עם צבאותיו להנחיל לעולם את האיסלאם, ניתקל מייד בתחי־לת דרכו ביהודי ח"יבאר ולא הצ־ליח להכניעם. רק אחרי תקופה ארוכה הצליחו המוסלמים להכניע את היהודים שם.

כאשר מדברים על הסדר עם סעודיה, צריך להיות ברור ש־מדינה יהודית בח"יבאר היא תנאי לכל הסדר וצדק ראשוני, היסטורי ומוסרי ליהדות. ואם נזכור גם את יתרו, חותן משה וכהן מדיין, שמדינתו היתה בשכנות לח"יבאר, על גבול. מיפרץ־אילת וים־סוף, נראה שמגיע לנו שטח נרחב ב־צפון־מערב סעודיה.

עמי יבנה,
עין־חרוד מאוחד

● ● ●

צעד קדימה?

מדוע איני רוצה להיות בנעליו של מנחם בגין, שואל הקורא.

לא הייתי רוצה להיות בנעליו של ראש־הממשלה היקר שלנו, מנחם בגין.

הוא, עורך־הדין מווארשה, מ־עולם לא ניהל תביעה; הוא, טוראי־ראשון פולני, מעולם לא אחז ברובה; הוא, פוליטיקאי ישראלי, השתמש משך 29 שנים בלשונו מחוללת־המהומות — „השריר החזק ביותר בראשו," כפי שאמר עליו ג'יימס רסטון מהניו־יורק טיימס.

מנחם בגין, שאותו כינה ערפאת „בן־בריתי הטוב ביותר" בשבועון ניוזוויק, רימה את עצמו כאשר חשב שהוא מסוגל לרמות את כולם, כל הזמן, עם „תוכנית ה־אוטונומיה המלאה" של קמפ־דייויד, כאשר התכוון למעשה לסיפוח מלא.

מנחם בגין, שאותו כינתה פלורה דייויס, בעלת־הטור לענייני־חוץ „סיכון גדול מדי לגבי העולם כולו, כמו לגבי ישראל," רימה את עצמו כאשר שיבח את הנשיא רגן כ„שותף האסטרטגי שלנו", ורגן מכר את מטוסי האייוואקס לסעודיה, והגדיר את התוכנית ה־

(המשך בעמוד 18)

לא רוצה שמר!

נעמי שמר נשמעת הר־בה, ולא כולם אוה־בים זאת.

בעת האחרונה מניחים לנו גורמים תרבותיים שונים לח־שוב שפיזמונאית לאומית יש לנו רק אחת.

הכל יודעים במי המדובר, שהרי לא עובר יום ומכונת יחסי־הציבור ששמה נעמי שמר דואגת להזין אותנו בקורותיה המרתקים ובקולה הצלול (רח־מנא־ליצלן).

תגידו ברצינות — כמה מכם עוד זוכרים את חיים חפר, חיים גורי, נתן זך, משה ארגוב, דידי מנוסי, דוד קריבושי ועוד חברה טובים שאין כוחם דווקא ביצירת יחסי־ציבור לעצמם?

קשה לומר שהמוסיקה הפ־שוטה והמילים הנפוחות והצד־קניות, שאכן עושות לנו משהו בלב, הם פאר היצירה. זה אומנם מדבר אלינו, כמו כל הופיע בשעה טובה עם אשתו, הגברת שמר, לרגל הוצאת ספר שיריו.

אין ספק שמפיקי התוכנית, ובראשם המראיין החביב מני פאר, לא חשו בנוח כשהגברת גילתה נאמנות לבעלה ולא רצתה, חס־וחלילה, להפקיר אותו בודד לפני מצלמות ה־טלוויזיה. באותו הרגע הירי־הרתי בשאלה מדוע העיתונאי־סופר שייקה בן־פורת, שהת־ראיין בעיקבות פירסום סיפרו שיחות (להבדיל), לא סחב עימו אל המירקע את אשתו הציירת.



עיתונאית מוזס
יש אחרים



פיזמונאית שמר
אחת ויחידה

דבר שנכתב מתוך מניעים מיסחריים ושפונה למכנה ה־משותף הרחב ביותר. אך מ־בחינה מוסיקלית טהורה זה בהחלט לא „ביג־דיל".

מעניין אותי לדעת, אגב, כמה מהמרואיינים בטלוויזיה נוהגים לקחת איתם אל מול המצלמות את מישפחתם, כמו שעשה זאת מר הורביץ, ש־שבעבר היתה דוגמנית מס' 1 של ישראל, ושנראית טיפ־טיפה טוב יותר מהגברת שמר.

אפשר לשאול — אם המג־גינות והמילים הן כל־כך פשוטות, מדוע לא קופצים הזמרים והמוסיקאים המקומיים, המוכשרים לא פחות מנעמי שמר, ורוכבים על הגל שהוכה כמוצלח מבחינה מיסחרית? התשובה היא שאמן אמיתי רוצה להתפתח עוד ועוד. הוא אינו מוכן לדרוך במקום ול־התפשר על השמעת כמה צלי־לים בנאליים, השבים וחוזרים בשיר.

בקיצור, עשו טובה ותנו צ'אנס גם לחברה אחרים להש־מיע קולם, בבקשה.

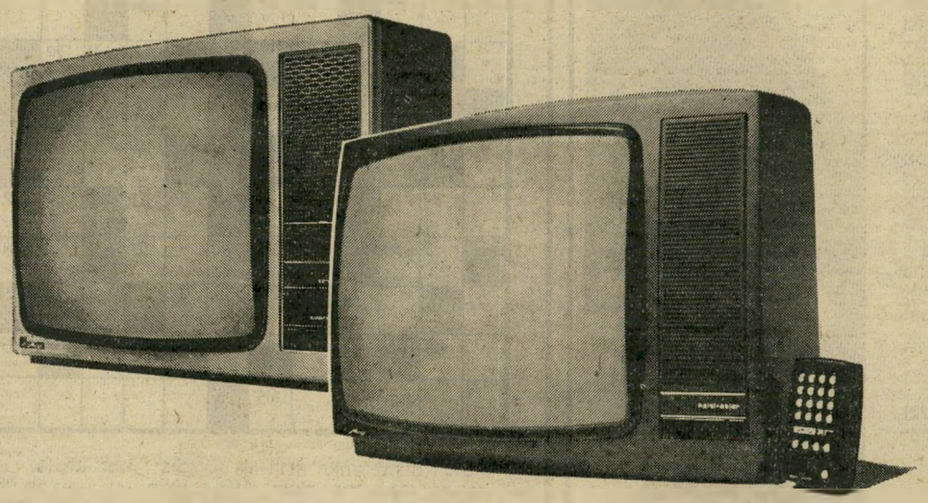
ג'יזי מוזס, רמת־גן



ראש־ממשלה בגין ונשיא רגן
הצדעה או סידור משקפיים?

אין שום סיבה שלא תהיה לך טלויזיה צבעונית

במחיר של _____ בלבד.



כ- 10,000 שקל!
כ- 12,000 שקל!
כ- 15,000 שקל!
כ- 20,000 שקל!

אתה תחליט! אנחנו יכולים לאמר לך רק
שהמחיר הקטלוגי לצרכן הוא כ־20,000 שקל.
אולם תוכל לרכוש את הטלויזיה
גם בפחות, במחיר ובתנאים הנוחים לך.
באיזה מחיר ובאילו תנאים?
תלוי בגודל המכשיר, באפשרויותיך הכספיות
ובשיטת הרכישה שתבחר לך.
לדוגמא: חלק במזומן והיתר בתשלומים, רק תשלומים,
"טרייד־אין", "שכר־מכר".
כתוב לנו מה הן האפשרויות שלך ואנו נמצא את הדרך
להתאים לך תוכנית שתאפשר לך להנות מטלויזיה
מעולה ולגמור את החודש בלי "חריקות".
בכל מקרה, כאשר אתה רוכש טלויזיה "מץ",
אתה רוכש איכות, אמינות ושירות הטובים בישראל.

לפניך 3 אפשרויות:
1. לפנות לאחד הסוכנים המורשים של "מץ" ברחבי הארץ.
2. לשלוח אלינו את התלוש המצורף למודעה זאת.
3. לגשת אלינו לבית "מץ", מודיעין 19 בני־ברק.

תלוש-שי



כל המזמין את נציג "מץ" לביתו, יזכה מידיו במצית כיס - חינם!

לכבוד "בית מץ", מודיעין 19 בני־ברק 51263
☐ אני מעונין לרכוש טלויזיה "מץ" בהתאם לאפשרויותי:
ברשותי מזומנים בסך ..... שקלים.
באפשרותי לשלם סך ..... שקלים מדי חודש.
☐ אני מעונין לקבל מידע נוסף על סוגי הטלויזיה שלכם. עם פירוט מלא של כל תכניות הרכישה.
☐ אני מבקש לשלוח אלי את נציגכם.
שם ומשפחה .....
כתובת .....
טל. בעבודה ..... טל. בבית .....

יואל אביעל

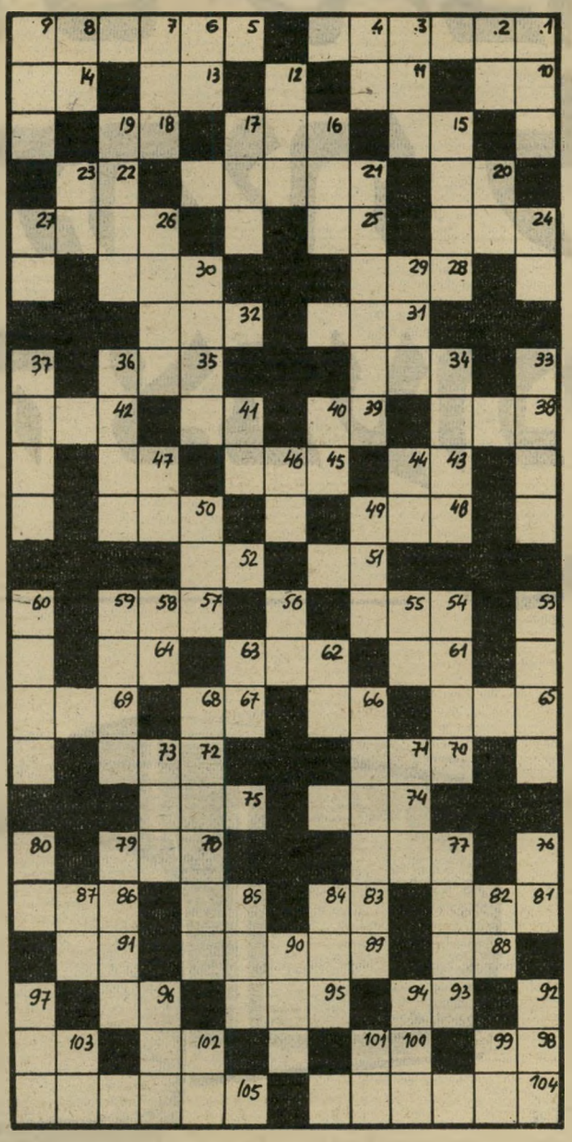
* בין שולחי התלושים ורוכשי הטלויזיות יוגרל "וידיאו-מץ" דגם: 9801

בהגרלה האחרונה זכתה במכשיר "וידיאו-מץ" רחל אשכנזי משד' רוטשילד 73 ת"א (בית מנורה)

מץ 82

הקניה הטובה ביותר 1982

תשבץ העולם הזה 2308



מאוזן:

1) בן־אדם רצוץ ומדוכא; 5) מלון־מוטל; 10) תבואה; 11) בסיס; 13) חמל; 14) שמא; 15) כבש מפוטם; 16) תאור בריאות; 18) תווית; 20) יסוד התורשה; 21) אימפרוביזציה; 22) תאריך בחודש (ר"ת); 24) תרנגול; 25) עושה רע בכוונה; 26) מצבו של הצד שנוצח במלחמה; 28) לפי התלמוד — יין פשוט; 30) בן צבע; 31) גוף בעל צורה ונפח בחלל העולם; 32) אבן כבדה; 34) חור ומסביבו דבר מאפה; 35) צמח בר בעל תפרחת כחולה; 38) חודו של כדור היריה; 39) חדרו של אסיר; 41) משתחווה; 42) אסור שיהה אל בגדו של תלמיד־חכם; 43) ילוד זכר; 45) קרקעית של כלי; 47) אציל; 48) יחידת תדירות של גלי הרדיו; 50) ערבב, בלבל; 51) מזכרת; 52) בעל־חיים ממש' הזוחלים; 54) עמק בארץ; 57) שתה; 61) זיז בסלע; 62) כתובת; 64) מידת נוזלים; 65) אבן בחושן; 66) למעלה; 67) גם; 69) צמח בר ממש' הדגניים; 70) רגע; 72) הצלע הארוכה במשולש ישר־זווית; 74) רב גדול; 75) מידה; 77) שקט, שלווה; 78) שם המפלגה העממית הדמוקרטית במצרים; 81) רעיה; 83) יחידת הספק חשמלית; 85) מטרופולין ביחס לערים שבסביבותיה; 86) אידיאה; 88) בן משפחה; 89) שוויצר; 91) נשיא; 93) התנא הראשון (ר"ת); 95) מקום גבוה ומבוצר; 96) משקה סיני; 98) חג לצאן; 100) קל־דעת; 102) זר בתוכנו; 103) איבר מישוש; 104) אנגליה; 105) מת.

מאונך:

1) נפץ, רסוק; 2) עם מס' 10 מאוזן — כינוי יווני לגוכרים; 3) משקל עתיק לזהב; 4) ישן; 6) יבש או רטוב בחלקו; 7) אורח נשים; 8) סוף "סוף"; 9) גמול על חטא; 12) שמש, משגיח; 15) פאר אגמינו; 16) עור, הקליפה המכסה את בשרנו; 17) צמח מזון ומספוא ממש' הקטניות; 19) החלק העליון של הגרגרת; 20) כוך בסלע; 21) עץ גוי; 23) חיק; 24) מזל; 26) פרר באצבעותיו; 27) מורח בשמן; 29) קשר או יחס קרוב; 30) אבי יפתח השופט; 33) חדיר לאור; 34) האבן הקדושה במכה; 36) מחשבה, הרהור; 37) לא זמני, יציב; 40) לא עכשיו; 41) פעוט; 44) לתאורה חגיגית; 46) אות הנצחון; 47) מיניסטר; 49) רוטב למאכלים; 50) תבואה או פירות טרם הפרשת המעשרות; 53) מסכם מספרים מכני; 54) מי שטפלו עליו אשמה; 55) אל היערות היווני; 56) אחד השוואים; 58) נחשול; 59) פלח של האוכלוסיה; 60) המספרים שמעל לקו בשבר חשבוני; 62) מילת שאלה; 63) בשר שלא בושל די־צרכו; 66) נשק יורק אש; 68) חולה תאוה להצית רכוש; 71) העלה עור; 73) בא בריציפות; 76) גבבא; 77) ביב; 79) נוזל המופרש מבלוטות הקבועות בראש; 80) קוסם; 82) זחתן; 84) שם כולל לבריאה; 85) אולם; 87) חוזר; 90) חלש; 92) גודל, עליונות; 94) גרגרי שבלים שנקלו באש; 96) לפני; 97) מידה — כמות המכילה יד קמוצה; 99) אותיות בר"ת ליד שמו של נפטר; 101) פקודה; 102) עם מס' 102 מאוזן — פרי יחיד; 103) בוסתן.

מכתבים

(המשך מעמוד 16)

סעודית — שאותה דחה בגין מכל וכל — צעד בכיוון הנכון.

מנחם בגין — שאת מנהיגותו הגדיר השבוע ניו ריפאבליק כ־„פראנואידית, ותלושה מן המציאות; איום על חוסנה המוסרי של ישראל," רימה את עצמו כאשר שלח את משה ארנס, יו"ר ועדת־החוץ־והביטחון של הכנסת, לאמריקה, להביס את תוכנית־השלום הסעודית, וארנס הפך את עורו שם וכינה את התוכנית „צעד קדימה". האם ברור כבר, מדוע איני רוצה להיות בנעליו של מנחם בגין?

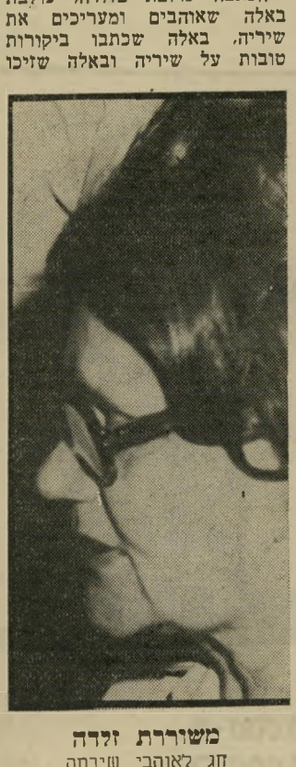
יוסף שריק, תל־אביב

● ● ●

בזכות זלדה

הקוראת מתרעמת על ביקורתו של דן עומר (נמר של נייר", העולם הזה 2302).

הכתבה עולבת בזלדה, עולבת באלה שאוהבים ומעריכים את שיריה, באלה שכתבו ביקורות טובות על שיריה ובאלה שזיכו



משוררת זלדה
חג לאוהבי שירתה

אותה בפרס ברנר של עיריית תל־אביב—יפו לשנת תשל"ב, באלה שזיכוה בפרס אלפר ובאלה שזיכוה בשנת תשל"ח בפרס ביאליק.

בין אלה שכתבו בהערכה של שיריה נמנים: יעקב בר־און, י"ש־ראל הראל, יותם ראובני, חמר אבידר, מרדכי גולדמן, משה צור, מירה אלמוג, נורית זרחי ועוד.

כבר בשם שדן עומר נותן לכתבה — סבתא זלדה — ובהשוואה לסבתא מוזס יש ליגלוג גס ופוגע. גם גיל הזיקנה משמש לו ארגומנט לליגלוג.

מי שמך, דן עומר, שופט על אוהבי שיריה, בקביעתך שהם „קהל נבער משיריה"? מי שמך, דן עומר, שופט על כותבי הביקורת החיובית על שירי זלדה בקביעתך ש„הם מנסים להיבנות מדמותה, עולמה ודתיותה של זלדה"?

השורות המעטות שאתה מצטט מתוך שיריה כדי ל„קלל" משיגות את ההפך — מעשה בילעם. הן מדברות בעד עצמן ומקרינות משהו מאוד פנימי, בלתי אמצעי, כנה ושירי ואנשים רגישים יבינו שמי שמחשיד את זלדה ב„פיברוך מראות ונופים באמצעות מילון" צריך לבדוק בדוק היטב את עצמו.

היא אישה דתית שרבים מחבריה וחברותיה הם לא דתיים והקשר ביניהם נפלא.

היא כתבה מגיל צעיר לעצמה ולחברותיה, ולא חשבה לקשור לעצמה כתר של משוררת ולא חשבה לקבץ שיריה לספר.

ידידיה שזכו להכיר את שיריה, הם שדחפוה להוציאם יחד לאור מתוך רצון שהזכות שנפלה בחלקם תהיה נחלת הרבים.

ואכן, היום, שיריה של זלדה הם נחלת הרבים, מכל השכבות ומכל הגילים, וכל ספר חדש שלה הוא חג לאוהבי שירתה.

ציפה סונינו, קיבוץ כברי

● ● ●

קרן זווית

מה בדיוק רוצה ממשלת־ישראל?

● האירגון המכונה פי־אל־או היה מוקצה מחמת מיאוס, עד שקיבל הכשר משר־החוץ יצחק שמיר. אש"ף שריר וקיים ויכול אפילו לשלוט בירדן.

● מנחם בגין חזר וטען במשך תקופה ארוכה כי סעודיה אינה חשובה בגיאופוליטיקה של המיזרח התיכון. עכשיו אין תוכנית שמונה הסעיפים של פאהד יורדת מסדר היום בדיוני ממשלת ישראל.

● ישראל פוסלת מכל וכל את מדיניותה של ברית־המועצות ב־איזור, וכאשר ארצות־הברית מנהלת כאן מדיניות כרצונה, נופל רוגזנו גם על זאת. אולי נבקש מאפריקה או מאוסטרליה לנהל את ענייני המיזרח התיכון?

● ממשלות ישראל טענו ללא הרף כי מילחמותינו הן מילחמות־מגן, ואין פנינו לכיבושים. עכשיו לא יכולה הממשלה להיפרד בשום אופן מ„שטחים מוחזקים" או „כבושים", גם בתנאי־שלום.

נראה שללא תוכנית שלום ארוכת־טווח נידחק כל העת לקרן־זווית וניאלץ לוותר ויותר ויותר, ובתנאים קשים והולכים.

דן יהב, תל־אביב

● ● ●

טעות נוראה

"it's a part of a life time" **במכתבו של אורסון וולס ליקי יושע, תור־**



שחקן־בימאי וולס
תפקיד־חיים

גם באופן חופשי מדי „זוהי חתיכת חיים" („מה הם אומרים", העולם הזה 2303).

...זוהי הפחתה מערך מה שנאמר במיכתב. שכן המשמעות, כמובן, בתרגום חופשי, היא „זהו תפקיד שמוצע פעם בחיים," כלומר — תפקיד חשוב ומיוחד מאוד.

ד. רביד, יהוד

● הקורא צודק. העולם הזה מצטער על הטעות בתרגום.



המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

קורסים מקצועיים לנשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שער בחשמל (אפילציה)
* סלון ומכון יופי

תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעה, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער בשעווה
* הנחות גדולות *
• מחירים עממיים • שרות מעולה •

תל-אביב יודפת 4 ליד דיזנגוף 190 226066 229388
רמת-גן הרצל 86 מול בנין אואזיס "סלון אוה"



הפרס המדהים!
שבוע **חינם** בלונדון,
בחופשת החנוכה, ל-30 צעירים
וצעירות כולל:
★ טיסה הלוך־חזור בליווי מדריכים מוסמכים.
★ 7 ימי לינה בבית־מלון כולל ארוחת־בוקר.
★ **הופעה חיה של מלך הגל החדש**
אלביס קוסטלו, ELVIS COSTELLO.
★ **משחק כדורגל בליגה האנגלית הראשונה.**
★ **הרבה בילויים וכיופים בלונדון, כיד הליוויס הטובה.**

קנו ליוויס וטוסו לשבוע בלונדון חינם! יוגרלו 30 טיסות!

קנו ליוויס ותשתתפו בהגרלה הענקית!
כל הקונה, בתקופת המבצע, מוצר של ליוויס מקבל עם הקניה תלוש המקנה לו את זכות ההשתתפות בהגרלה שתערך ביום 13.12.81. גיזרו גם את התלוש המתפרסם בכל יום ב"ידיעות אחרונות", מלאו את כל הפרטים ושילחו את 2 התלושים ל: ת.ד. 1334, תל־אביב 61013 (עבור "הופעה חיה בליוויס"). בין כל השולחים תערך הגרלה. 30 יזכו בפרס המדהים.

ועוד אלפי פרסים מידיים בכל החנויות.
כל הקונה מוצר של ליוויס מקבל — נוסף על תלוש ההשתתפות בהגרלה — גם מתנה.
קניית מוצר אחד מזכה בעגיל נהדר או בתליון יפהפה-חינם.
קניית מכנסיים וחולצת פלנל מזכה בחגורה שגעונית - חינם.
אז למה אתם מחכים? גשו עכשיו לחנויות וקנו ליוויס.
בהצלחה ולהתראות בלונדון. ד"ש לאלביס קוסטלו.
מבצע שמרגישים בשיתוף עם מוסף הצעירים של **ידיעות אחרונות**

המבצע עד 11.12.81

Levi's

יש לליוויס הופעה שמרגישים.

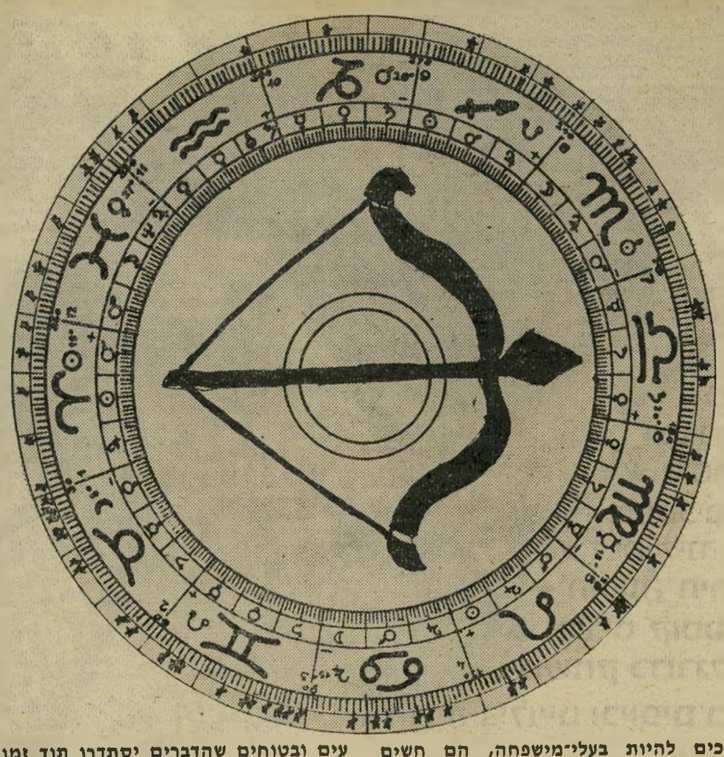
ארגון וביצוע הטיול
צ'רטר כב חמש חמש



מרים בנימיני

מזל החודש:

קשת



קשת הוא מזל מורכב ביותר. על בני־המזל ניתן לומר שהם קשורים כמעט בכל שטח ותחום בחיים. אישיותם מקרינה בדרך־כלל סימפטיה לסביבה, מושם שהם אוהבי אמת, צדק ויושר.

גם אם הם עולים בכישרונותיהם וביכולת שיכלם על אלה הנפגשים עימם, הם לא יתנהגו בעליונות. הסנוביות אינה כלולה בחסרונותיהם. ההרגשה שכל האנשים שווים טבועה בהם כל־כך חזק, שגם אלה שאינם בטוחים בעצמם זוכים בהרגשה טובה, בגלל יחסם הטבעי והפשוט.

הצורך של בני קשת לבטא את האמת כפי שהיא נראית להם גורמת להם לא מעט בעיות — וזהו חסרונם הגדול. הם אינם מתכוונים לפגוע, ודווקא בגלל חוסר התיכנון של דיבריהם הם פוגעים יותר מכל אחד אחר. ההתחשבות והטקט זרים להם לחלוטין. קשה לשכנע אותם שלא בכל מצב רצוי להכריז את האמת בקולי־קולות.

תכונה נוספת המאפיינת אותם היא אהבת החופש. אין כמותם שונאי־מיסגרת. כבר מילדותם בולטת אצלם המרדנות. ילד קשת אינו נכנע, למרות בית־הספר או הוריו. אם במיקרה הוריו אינם מבינים שיש לכבד את עצמאותו, הוא הופך לילד הלוחם על שלו בעקשנות, וגורם להם בעיות אינסופיות.

גם כמבוגר, כשמגיע הזמן והקשת רוצה להקים מישפחה, הוא חש בתוכו התנגדות חזקה להקים מיסגרת שתכבול אותו לכל ימי חייו. לכן הוא דוחה את נישואיו עד כמה שאפשר, ו„מנצל" בתאבה כל רגע מחייו החופשיים.

מעניין שדווקא הקשתים נחשבים להוריים נפלאים, וכאשר הם סוף־סוף הופכים להיות בעלי־מישפחה, הם חשים את מלוא כובד האחריות כלפי ילדיהם ונוהגים בהם כשווים. קשתים הורים מעוניינים כמו שאר בני המזל, ללמוד ולהתפתח, וילדיהם ישתתפו בחוגים רבים, ויהיו מודעים לחשיבותם.

כישרונותיהם של בני־המזל כל־כך מגוונים, שאפשר לומר שכמעט כל דבר שבו יגעו יצליח בידם. יותר מכל הם נמשכים לציור וגרפיקה, אך אסור לשכוח את אהבתם לספורט, מוסיקה, מחול, סיפרות, כתיבה, התבטאות בעל־פה ובכל שטח אחר הקשור לתחום אמנות ויצירה.

אישיותם על־פי־רוב אופטימית, גם כשהם שוקעים בקשיים ובעיות הם יודעים ובטוחים שהדברים יסתדרו תוך זמן קצר. ואכן, יותר מבני שאר המזלות, הם בני־מזל. לכל קשת ניתנות הזדמנויות רבות, שבהן הוא יכול לשנות את מצבו מהקצה אל הקצה. למזלם, הם בדרך־כלל אינם פוחדים משינויים קיצוניים ואפילו נהנים מעצם השינוי, גם אם יהיה קשה מאד בהתחלה. בבחירתם את בני־זוגם הם אינם שמים־לב במיוחד למראה החיצוני, הם יחפשו בעיקר אישיות מעניינת ואדם שמבחינה רוחנית יוכלו לחוש אליו קשר.

לאחרונה דובר והוזכר לא אחת שבני־קשת עומדים להיכנס לתקופה חדשה ושונה. חייהם עשויים, או עלולים, להשתנות מהקצה אל הקצה. וכאן חשובה מפת הלידה האישית של כל אחד. קשה לומר מה יקרה לכל אחד ללא התייחסות לתאריך שבו הוא נולד. מבחינה אסטרולוגית השינוי שהם עומדים לעבור, קשור בכוכב אוראנוס, ששהה עד עתה במזל עקרב, ובימים אלה עובר מעקרב לקשת. הוא ימצא במזל קשת כשבע שנים.

בתקופה זו תקרינה לקשתים הפתעות רבות — חלקן רצויות וחלקן פחות.

הקשת קשור בכוכב יופיטר — שמסמל בין השאר דת — קרוב לוודאי שבתקופה זו תשוב הדת לתפוס מקום חשוב. סביב עניין זה עלולות להתפתח מילחמות לא מעטות, לא רק בישראל אלא גם בשאר מדינות העולם. יש לצפות שקשתים רבים יחזרו בתשובה, או שיחפשו להם דרך להתקרב לצורת חיים דתית למרות אהבתם לחופש.

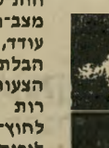
השפעתו של כוכב אוראנוס בדרך כלל חזקה מאוד, פיתאומית ודרמאטית. כל שינוי שקשור בכוכב זה משנה את האדם, את גישתו לחיים, או את החיים עצמם.

בני קשת יוכלו לצפות שהשינוי הפתאומי יגרום לאישיותם להשתנות. הם יתעניינו בתחומי־עיסוק חדשים. אהבתם ללימודים תביא אותם חזרה לספסל הלימודים. רעיונות חדשים ומקוריים יביאו לחלקם הצלחה. אחרים יחליפו דירות, ובדרך־כלל יעברו לדירות גדולות ומרווחות יותר. יתכן שחלקם יעבור לגור בארץ אחרת לכמה שנים. אלה הסובלים מבעיות כספיות יוכלו למצוא פיתרון למצבם.

רבים מבני־המזל צפויים למשברים מישפחתיים, פרידות וניתוקים שיבואו באופן פיתאומי. אחרים יינשאו במפתיע, ודווקא אלה שתמיד ראו את עצמם חופשיים מהתחייבויות. גם בתחום הקאריירה יופתעו רבים מהשינויים המוזרים שיעברו עליהם.

בעוד כשנה ורבע, כאשר יופיטר יכנס למזלם, הם צפויים לתקופה כל־כך מלהיבה ומיוחדת, שכבר כעת כדאי להם להתעודד.

גם בני־מזלות אחרים יושפעו מאותו חשינוי, אם כי לא באותה עוצמה כבני־קשת. מדובר בעיקר בבני תאומים, דגים ובתולה.



טלה

21 במרס – 20 באפריל

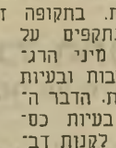
קשרים פיתאומיים עם ארצות אחרות יתרחשו השבוע. תיזכו במיכתבים ובשיחות־טלפון, שיגרמו לכם לשמוח מאוד. מצב־רוח משמח ומעודד, אחרי התקופה הבלתי־נוחה שחשתם. הצעות עבודה, הקשורות אף הן לנסיעות לחוץ־לארץ, עתידות לגרום השבוע לשינוי. סטודנטים עשויים לקבל תוצאות משביעות־רצון — למעשה, כל מי שקשור בלימודים ירגיש השבוע התקדמות. היו זהירים בנהיגה בכבישים.

* * *

רצוי לא להזניח שני דברים — הראשון זו הבריאות. בתקופה זו אתם רגישים במיוחד ונתקפים על נקלה בכל מיני הרגשות רעות־טובות ובעיות בלתי־נעימות. הדבר השני הוא בעיות כספיים. הנטיה לקנות דברים מבלי לתכנן את הקניה עלולה לגרום למצב כספי קשה. יש לנהוג בזהירות. התאהבויות פיתאומיות צפויות כעת, אך מיכשולים בלתי־צפויים יגרמו לכך שלא תוכלו לבטא את אהבתכם.

* * *

שינויים בכל מה שקשור לבני־הזוג צפויים השבוע. בעיה פתאומית שעתידה לצוץ לפתע, תביא את הקשר לנקודת מיפנה. עליכם יהיה להחליט מהו הכיוון הנכון. בן־הזוג עצמו יגרום להפתעות, ובדידים בלתי מוכרים באישיותו יגרמו לתדהמה, ואולי אף לבילבול. במקום העבודה עשויים להתחולל דברים בלתי־צפויים. נסיעות פיתאומיות, קשרים חשובים לטווח ארוך עם ארצות אחרות.



שור

21 באפריל – 20 במאי

דגש על עבודה ובריאות. יתכן שעבודתו של אחד תיפול עליכם למעמסה, דווקא כשאתם תחושו עייפות וצורך לנוח. כדאי לחשוב ברצינות על שינוי השיטה במקום העבודה. יתכן אפילו שתיאלצו להעביר את העסק או המישרד למקום אחר. אורחים בלתי קרואים עשויים להגיע לפתע לביקור ולהוסיף על הטירדות.



סרטן

21 ביוני – 20 ביולי

שיחה נלויה עם בן המין השני תגרום לפירוק המתח שהצטבר וכך תדעו המצב.

* * *

הניתוקים שהתרחשו לאחרונה אינם צריכים להדאיגכם. פרשיות חדשות עומדות בפתח, והן תבואנה במשך כל החודש הנוכחי תהיו מוקפים באהבה ובאווירה עליזה ונחמדה. מסיבות, יציאות לבילויים ופגישה עם מכרים חדשים וישנים ירוממו את מצב־הרוח. במקום העבודה יובאו לפניכם הצעות מעניינות, שיקדמו אותכם הן מבחינת הקאריירה והן במישור הכספי.

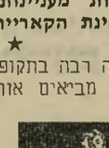


אריה

21 ביולי – 21 באוגוסט

* * *

יוזמה רבה בתקופה זו. המרץ והרצון לשנות, מביאים אותכם להעיז להחליף את מקום מגוריכם, וכן לשנות את גישתכם לעבודה. המצב הכספי גורם לדאגה — בקשו תיכם להלוואות תיתקלו בקשיים, אך קרובים וידידים יחלצו לעזרתכם, ויוציאו אתכם מהמצב שנראה, לכאורה, מדאיג. בני מזל גדי יקסמו לכם במיוחד השבוע. קרוב לוודאי שבני־הזוג יהיו מבוגרים מכם, אך יחסם יהיה רציני ועוזר.



נתולה

22 באוגוסט – 22 בספטמבר



נדי

21 בדצמבר – 19 בינואר

חיי־חברה סואנים גורמים לעייפות. פגישות עם אנשים חדשים גורמות לכם מתח ורצון להוכיח את עצמכם. כל אלה גורמים לרצון להתבודד מעט, להמצא בחברת עצמכם, לתכנן תוכניות חדשות ולהכין את העתיד בצורה מאורגנת ויעילה. הרומן שמילא אותכם בציפיות מתעכב בשל בעיות טכניות. אל דאגה — הקירות מקרינאת בני מינכם ונסו להתעלם מאיומים.

* * *

ידידים מוכיחים את עצמם ובאים לעזרתכם. אתם מוקפים באנשים בעלי רצון טוב. למרות זאת, מצב־רוחכם נוטה לדיכאון, ודווקא בתקופה שבה יש ביכולתכם לשפר את מצבכם. פעילות חברתית וציבורית תנעים לכם את הזמן, והיא עשויה לעזור לקידומכם בעבודה. זה הזמן לתכנן מעבר למקום עבודה חדש. אך בה חשאית מתפתחת לאיטה — חכו בסבלנות, היא תצא לאור ותפרוץ בעוז.

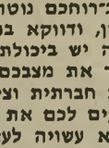


דגי

20 בינואר – 18 בפברואר

* * *

אהבות מחודשות ממלאות את ליבכם, למרות שלא האמנתם שזה מה שיקרה. אתם מפתיעים אפילו את עצמכם. חיפושכם אחרי טרף קל הוכיח שלא תמיד הדשא של השכן ירוק יותר. ולפעמים הישן והבטוח עדיף על פניו. קידום פתאומי בקאריירה צפוי בצורה מיקרית ביותר, ובהתערבותם של ידידים דורשי טובתכם. מסיבה שאליה תוזמנו עשויה לגרום להתאהבות עצומה. ליבשו צבעים שקטים.



דגים

19 בפברואר – 20 במרס



עקרב

22 באוקטובר – 22 בנובמבר

הצעות עבודה מיקריות ומפתיעות עוזרות לכם בתקציבכם. הקשיים הכספיים שהעיקו והדאיגו אותכם עומדים להיגיע לידי סיום. ידידים יעזרו במציאת עבודות מעניינות ומקדמות. קרובים ובני־מישפחה גורמים לכעס ולסיכסוכים, אך אלה קצרים והפיוס מגיע כמעט מייד. תוכניות לרומנים חדשים מתבשלות לאיטן, אך אינכם מעזים להוציאן לפועל. תוך זמן קצר תבוא אהבה.



מאזנים

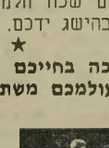
23 בספטמבר – 22 באוקטובר

* * *

העקרבים — תוכלו לרשום לעצמכם פרק חדש בחיים. מעכשיו תוכלו לפצות את עצמכם על כל האכזבות, המחסור בכספים, ההסתגרות מכורח והעבודה המתסכלת. סוף־סוף נפתחה הדרך לפניכם. תוכלו לזכות בקצת נחת, קידום בעבודה, קשר נחת מד עם בני המין השני והכנסה כספית מספקת. תוכלו לקנות ולהשיג דברים שכה חלמתם עליהם בעבר, שלא היו בהישג ידכם. תהיו פופולריים בחברה.

* * *

מהפכה בחייכם מתחילה בימים אלה. כל עולמכם משתנה — השקפת העולם, העיסוקים. מיסגרות־חיים קבועות משתנות ועומדות להתפרק. הנשואים רוצים בחופש והחופשיים רוצים בכבלים. העזרה, שלה אתם מחכים, תבוא בדרכים נסתרות ולא כל־כך כשרות — הזהרו. אל תתפסו לשאננות יתר, זו רק תזיק לכם. למהמרים — השגיחו על כספכם, הסיכויים להפסיד — מרובים.



קשת

23 בנובמבר – 20 בדצמבר

סטודנט, עשה חיים בהנחה.





צא לבלות בהנחה

בין בחינה לעבודה שים פס ירוק. צפויות לך הנחות על הצגות, מופעים, חופשות בארץ, בפלמה דה מיורקה או ברודוס! תוכל להנות מהנחות על מוצרים שונים: בגדים, מגבות רחצה, כלי זמר, מוצרי חשמל, מכשירי כתיבה ואביזרים שונים.

כמו כן מציע לך מועדון פס ירוק, מגוון של אפשרויות בילוי מקוריות, למשל: שיעורי צילום, ימאות וניווט במחירים מוזלים, אפשרות לרכישת עיתונים וירחונים בהנחה ועוד ועוד.
פרטים: בכל סניפי בנק הפועלים.

בוא לגדול אתנו

בנק הפועלים בע"מ

אל תתן ללקוח שלך לחכות



מערכת ACD מאתרת במהירות את השלוחה הפנויה במשרד

מערכת ACD (AUTOMATIC CALL DISTRIBUTION) פיתוח חדשני במרכזת הטלפונים החדשה.
תדקס 60XF מאפשר מענה אוטומטי מוקלט ומוסיקת רקע ללקוח הממתין,
כאשר כל השלוחות תפוסות, השיחה הממתינה תנותב מיד כאשר תתפנה השלוחה הראשונה.

פיתוח זה מיועד בעיקר לחברות הנותנות שרות כמו:
משרדי נסיעות, חברות גז, חברות תעופה, סניפי בנקים,
מחלקות ניירות ערך ומחלקות של תיקונים ושירות.

ניתן להוסיף מערכת ACD ושאר תכונות XF לכל מרכזיית תדקס 60.

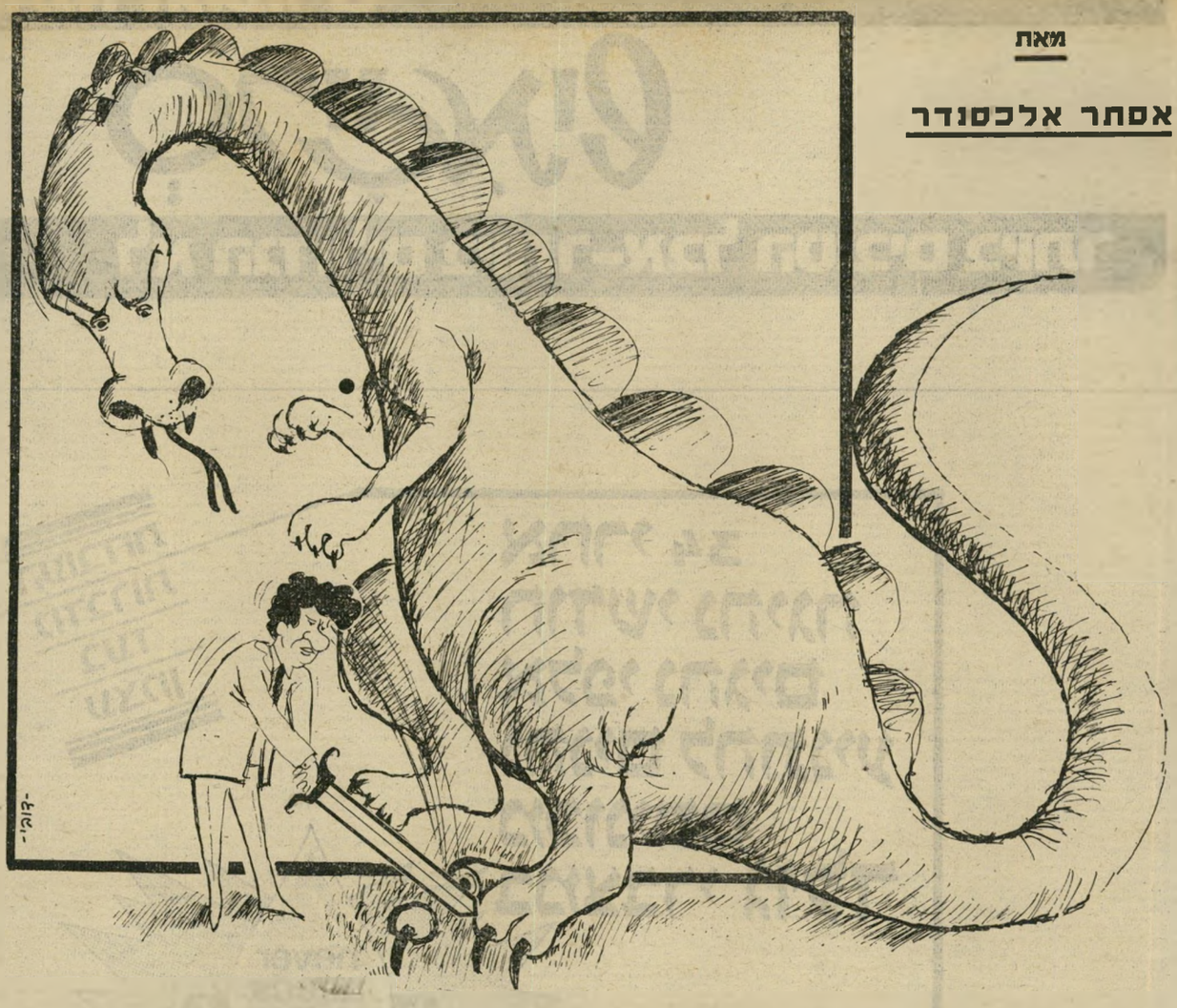


תדיראן חטיבת תקשורת רח' הסיבים 18, אזור התעשיה, פ"ת טל. 928585, 03-926641
"סברלופון" בע"מ, רח' צה"ל 10 קרית אליעזר חיפה; טל. 04-539227
"רמ-טל" בע"מ - מערכות תקשורת, רח' תפוצות ישראל 3 גבעתיים, טל. 03-770141/2
שמרד אלקטרוניקה (1977) בע"מ רח' השומר 72 בני ברק; טל. 03-772171
"איילת תקשורת" - רח' הלני המלכה 5, ירושלים, טל. 02-240404 - 222606
"אורטלקו" בע"מ - רח' לוינסקי 56 תל-אביב, טל. 823731, 824882
"טל-גל" - רח' ביאליק 137 רמת גן, טל. 03-732094

תדיראן
תעשיות ישראל לאלקטרוניקה בע"מ
חטיבת התקשורת

מאת

אסתר אלכסנדר



רונאלד רגן ומרגרט תאצ'ר כבר גילו כי הריבית הגבוהה היא הגורמת לשילוב האבטלה והאינפלציה - עכשיו זה מתגלה בישראל

האביר אריזור ודרקון הריבית

חודש האחרון קרה מאורע חשוב בחיים הכלכליים ב־ישראל — עניין שער הריבית עלה על סדר היום.

זה זמן רב יש התלחשויות בעניין זה. התעשיה הזעירה התארגנה להשגת אשראי זול, ביגלל שלא יכלה לעמוד בשער־הריבית שנדרש ממנה על הלוואות בנקאיות; הריבית על משיכת־היתר הגיעה עד ל־70% ריאלית. היו גם „מרידות" אחרות, וסוף־סוף העניין פרץ החוצה והונח על השולחן.

הנה קורות השבוע שהתחיל באחד בנובמבר, בעניין שער־הריבית.

בשבוע זה פירסמה העיתונות את תוצאות הסקר שנערך ע"י חברת הייעוץ הכלכלית נאשיונאל קונסולטנט, לפיו הגיע שער־הריבית הריאלי ברבע השני והשלישי של 1981 לרמה של 40% (הארץ, מעריב, ויום־יום מהשניים בנובמבר 1981). העיתונות ציטטה גם מן הדו"ח האחרון של בנק־ישראל על עליות אמצעי התשלום, והמסקנה שם היא ששער־הריבית הריאלי גבוה מאוד, במיוחד משום שהבנקים לא הורידו את הריבית הנומינלית שלהם בהתאם לירידת קצב האינפלציה, בעוד שקודם לכן העלו אותה בקצב זה, כאשר האינפלציה גברה (הארץ, שניים בנובמבר 1981).

והנה לא עבר יום והתפרסם במדור „המשק" במעריב, שסגן־שר־האוצר מציע חוק להורדת הריבית. סגן־שר־האוצר, חיים קאופמן, ביקש לקבוע בחוק תיקרה של 10%—15% לשער־הריבית ל־אחר ההצמדה, כי לדבריו, הבנקים גובים היום 200% ריבית נומינלית באינפלציה של 100% (40% ריבית ריאלית). נודע גם שזאת לא היתה הפעם הראשונה שמר קאופמן התריע נגד הריבית הגבוהה, וזה זמן־מה הוא עושה זאת בהרצאותיו השונות, אך מסתום־מה הדבר לא הגיע לעיתונות עד כה.

בארבעה בנובמבר 1981, באותו מדור בעיתון („מעריב"), הופיעה ידיעה נוספת, לפיה תובע שר־האוצר מבנקי־דיסקונט, להוריד את שעורי־הריבית. הידיעה מצוינת שלפנייה זו חיו גם שרים. כי היא „לוותה בעקבות שקל האוצר באישור תשקיף לגיוס כ־500 מיליון שקל בבורסה." ובכך „שר האוצר פועל זה כמה שבועות להביא להורדת הריבית הבנקאית." סוף־סוף צוטט. אך משום מה זאת הפעם הראשונה שהעיתונות מדווחת לנו על פעילות זו.

באותו יום הופיעה בהארץ עמדת הבנקים, שמאשרת את קיומו של שער־ריבית ריאלי בגובה של 40%, והם גם מוכנים להסכים שהדבר בלתי־רצוי כי „לקוחות טובים עלולים לכרוע תחתיו," אך אין בדעתם להוריד את הריבית אלא דווקא להעלות אותה בדמות של העלאת ריבית על החריגות מן האשראי.

כך זכינו סוף־סוף לקובץ של ידיעות מוסמכות ודיון ציבורי ראוי־לשמו בעניין שער־הריבית גם בארצנו. בעולם הגדול לא יורד עניין זה מעל סדר היום. זה הנושא הכלכלי המרכזי היום. לא השכר, לא המחירים, לא מאזן התשלומים, אלא שער־הריבית. וכן, עם כל ההבדלים שבינינו ובין המשקים האחרים בעולם, אפשר לראות בשער־הריבית מפתח לפיתרון בעיות רבות במשק שלנו. אין הוא המפתח היחידי, אך ללא ספק הוא מפתח הכרחי שבלעדיו אי־אפשר. הדבר הודגש כבר במאמרים הקודמים שפורסמו בעולם הזה.

מאה ראשים לריבית

אין ספק שבשבוע הראשון של נובמבר הופיע שער־הריבית בתודעה הציבורית בצורה ברורה ומאיימת. המסר החשוב ביותר שהועבר לציבור בעניין זה היה שהאוצר מוכן ומזומן להשיב מילחמה־שערה לבנקים ומוכן להשתמש לא רק בדיבורים ובשיכנוע מילולי אלא בנשק אפקטיבי נגדם, כגון חקיקה או סנקציות, לשם הורדת שער־הריבית.

מילחמה זו אינה קלה כלל־ועיקר, בלשון המעטה, אך תוצאותיה תהיינה מכריעות לעתיד המשק הישראלי, ולכן לא נשאר אלא להחזיק לאוצר אצבעות ולאחל לו הצלחה.

אכן, המילחמה בשער הריבית הבנקאית דומה למילחמה במיצת האגדית בעלת שבעה ראשים, אלא שלשער־ריבית זה יש לפחות מאה ראשים. יש ריבית דולרית ויש ריבית על אובר־דראפט מאושר, ויש ריבית על חריגה מאובר־דראפט מאושר, ויש סתם ריבית על הלוואה בנקאית ויש גם ריבית נפרדת ללקוח גדול, ואחרת ללקוח קטן. ויש ימי־ערך ויש דמי הנהלת־חשבונות המהווים חצי שקל לרישום פעולה כאשר הלקוח נמצא בתחום האשראי המאושר אך עולה ב־1.2 שקל כאשר החשבון חורג מתחום זה, כפי שמסביר בנק לאומי ללקוח.

האם מישהו מבין מדוע דמי הנהלת־חשבונות, שהיא פעולה אחידה, משתנה כך, אלא אם כן מדובר בריבית מוסווית?

אין קושי להבין את הבנקים. ריבוי שערי הריבית מועיל להם. מי שקשה להבינו הם הכלכלנים. אלה לוחמים בחירוף־נפש נגד ריבוי שערי־המטבע בשם היעילות הכלכלית, השוק החופשי, ועוד מיני דברים כאלה, למרות ששער־מטבע אחד מקשה על עידוד הייצוא ועל הורדת האינפלציה. אם שער אחד חשוב כל־כך, למה לצמצם זאת לתחום־המטבע בלבד? למה לא יוצאים נגד המון שערי־הריבית? מהי הקדושה בהם?

כמו באגדה, כאשר האביר מוריד למיפלצת ראש אחד, שלושה אחרים גדלים תחתיו. חיסול שער־ריבית מסויים בוודאי יצמיח עשרה אחרים. אך כמו לכל המיפלצות באגדה גם למיפלצת שער־הריבית יש נקודת־תורפה, שאם פוגעים בה אפשר להרוג את המיפלצת על כל ראשיה במכה אחת.

האם ישכיל האוצר למצוא את נקודת־התורפה של הכוח הבנקאי? כמו באגדה, הריגת מיפלצת שער־הריבית בוודאי תפתח את הדרך אל הפרס הגדול, אל יד בת־המלך, שבמיקרה הישראלי היא חידוש הפיתוח המשקי ללא אינפלציה.

מה טיבה וטיבעה של מיפלצת פיננסית זאת? מה היא אוכלת, על מה ומי היא מאיימת, מה מקיים אותה כך, גדולה ומאיימת? מה הן הסכנות המאיימות על הלוחמים נגדה? מהי נקודת התורפה שלה ואיך לנצח אותה?

ננסה, במאמר זה, לענות על שאלות אלה.

שער־הריבית הגבוה הוא לב־ליבו של המצב הכלכלי המכונה סטגפלציה — אינפלציה מלווה ב־אבטלה — השולט היום ברוב משקי העולם המתועש (להוציא יפאן), ובמידה רבה גם בישראל. בתקופת שר־האוצר יגאל הורביץ טעם המשק טעם של ממש ממישטר כלכלי זה.

האמצעים לכינון הסטגפלציה הם: קיצוצים בתקציב הממשלתי, בשרותים הסוציאליים, הורדת השכר הריאלי, ביטול סובסידיות ושער־ריבית גבוה. האמצעי ש־שומר על מישטר הסטגפלציה כך שלא יביא למשבר כלכלי עמוק, הוא המישחק עם כמות הכסף ב־מחזור. פעם מרחיבים אותה, פעם מקצצים בה, לפי הצורך, בהתאם לממדי האינפלציה והאבטלה.

קברניטי המשקים המתועשים הגיעו לשכלול יוצא מגדר הרגיל

(המשך בעמוד 52)

לבני הכותנה המעולים

סרינאים

לא הגדולים ביותר-אבל הטובים ביותר

העובדות מדברות בעד עצמן

אחרי 34 חודשי נהיגה אלפי נהגים נהנים להתניע מכוניתם במצברי גולד



המצבר האמין ביותר בעולם.
* ללא טיפול
* ללא הוספת מים

* ללא קורוזיה
* מצבר סגור
36 חודשי אחריות פרו רטה

סוכנים לישראל:
אחים פולק בע"מ
סוכנויות · יבוא
תל-אביב, רח' לינקולן 19, טל. 03-284976, ת.ד. 884

הפצה תל אביב והמרכז:
חשמל שמשון 334033, מוסך אורי BMW 337426, זיק אור 253802, היימליך יעקב 331817, חשמל יעקב 333465, מגדל שלום 650984, פולקסווגן מוסך הדרום 832268, מוסך תושיה פולקסווגן 336825, פולקסווגן פליקס 331823, מוסך אריה מגרשי התערוכה 441084.
בת ים: עוזי שחמורוב 862536. חולון: אזור התעשיה עזורי משה 803265. יפו: מרטקה 832859, ברעם 831654, אלי את אלי 821463.
ראשון לציון: המתניע 941647 רחובות: טכנואור 054-51484, פולקסווגן רכב הנגב 054-51650. רמלה: מאור 054-25094 גדרה: קרני אור
בתחנת סונול 055-91877 אשקלון: תלמי הנגב 051-97311. בני ברק: אור בע 774236, מיכה במוסך ביג 708096. פתח תקוה: פסח הלר 912977.
כפר סבא: הוד השרון רמות השבים, בן ארי שרת 052-31387. אזור נתניה: יורם רז, כפר ויתקין 053-96804, טכנואור חשמל אורי 053-38013.

הפצה באר שבע והדרום:
חשמל "שאול" אזור התעשיה כביש מכרון 057-35111. חשמלאים מורשים: מוסך ברעם פולקסווגן 057-72011, איציק חלקי חילוף 057-74045, מוסך הנאמן פולקסווגן 057-77195, פולקסווגן ריטס 057-71744, המניע צומת גילת 057-83424, עוזי צומת קסטינה 055-81868.

הפצה חיפה והצפון:
מצברי גולד חיפה גולדנר, המגינים 100 04-533293, חשמלאים מורשים חיפה והצפון: אור חדש 728655, אוטו אור 666922, מוסך ארז 724374, לעשיון 524148, מריץ 669710, פיקס אור 720371, רם אור 643737, מוסך תלפיות 674977, אלטשולר תל חנן 231127. טבעון: עציון 932062.
עכו: זרם הגליל 913306. פרדס חנה: כהן שמיר 063-79407. בנימינה: אודי את בני בתחנת פז 063-61216. חדרה אלקטרו רכב 063-26200, ברנט גולדשטיין 063-22685. נצרת: בודג'נה יוסף 065-56438, מוסך הצפון פולקסווגן 065-72046. עפולה: קואופרטיב-התבור 065-93506.
כפר תבור: מוסך צפון 067-67702. צפת: אוטוסטרט 067-31142. יסוד המעלה: מוסך יסוד 067-37200. קרית שמונה: פולקסווגן רכב הבשן 067-40939, קואופרטיב גליל עליון 067-40713.

הפצה ירושלים: גוטמן דוד אזור התעשיה תלפיות 02-781818, לוינסון צבי בתי אונגרים 02-283110.

תן טרמפ לחייל

חשבון עובר ושב

מאת שלמה פרנקל

בעד קריטריונים מוחלטים

אין לי מושג למה העניין הזה של עליית העוני פי ארבעה בין השנים 1978 ו־1980 כל־כך מטריד את האנשים. ככה זה בחברה, לא? יש עשירים, יש עניים, יש כאלה באמצע, ויש שוויון הזדמנויות ושוק חופשי. מי שמצליח עולה, מי שמצליח יורד, ומי שלא מצליח נעשה עני. מה הצעקות? אז נניח שבשנים ההן, 1978 עד 1980, היו יותר אנשים שלא הצליחו, ונעשו עניים. זה יכול לקרות אפילו באמריקה, לא?

וביגלל שזה בדיוק מה שאני חושב, כל־כך מצא־חן בעיני מאמר שכתב הפרשן הכלכלי של עיתון „הארץ", אברהם טל, תחת הכותרת „כיצד נוספו רבבות עניים". אברהם טל בטח חושב כמוני, אבל לא מסביר את מחשבותיו בצורה כל־כך וולגארית כמו שאני עשיתי־כאן, אלא בשפה יפה, כמו שרק פרשן כלכלי יכול.

וככה מסביר לנו אברהם טל את ה־עניין המדאיג, לכאורה, של עליית ה־עוני:

„כאשר אומרים בלשון יום־יום כי מישהו נעשה עני יותר, מתכוונים בדרך־כלל לכך שמצבו נעשה רע משהיה קודם לכן, במונחים מוחלטים: אם יכול היה להרשות לעצמו לקנות חמאה — הרי עתה עליו להסתפק במרגרינה. אם קנה נעליים פעמיים בשנה — יוכל מעתה לקנותן רק פעם אחת; ואם ביקר מפעם לפעם בקולנוע — הרי עתה עליו להדיר רגליו משם. לא כן אנשי הרווחה. הם גורסים כי עוני הוא מושג שינתן להגדירו אך ורק במונחים יחסיים. אם „ההכנסה החציונית" במשק עולה, עולה כמאליו גם „קו העוני" ומי שהיה מעט מעל לקו זה ולא נחשב עני מובהק, מוצא את עצמו לפתע מתחתיו, ונחשב עני לכל דבר."

ולהלן מסביר לנו מר ט ש„לטווח הארוך" אולי צודקים אנשי הרווחה, אבל מה שצריך לעשות בינתיים זה לבדוק מה קרה לעוני מבחינת „לשון היום־יום". ובאן, טוען ט, אם בודקים מה קרה לעוני מבחינתו „המוחלטת", מתברר לנו שלא רק שהעוני לא עלה, אלא שהוא אפילו ירד. זאת אומרת: העניים נעשו עשירים!



עני אמיתי
רק 200

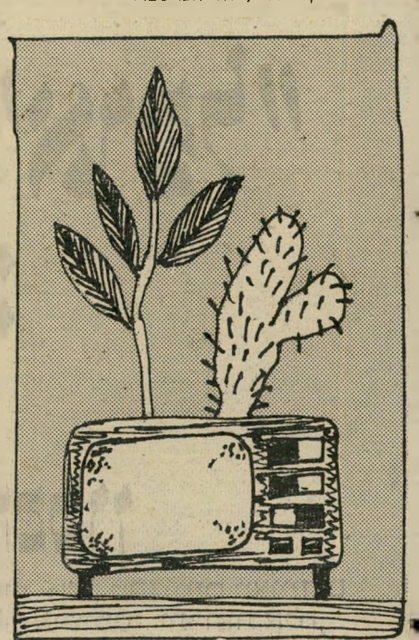
נו, אם זה לא הסבר יפה של בעיית העוני, אז אני קוגלאגר. זה בדיוק מסתדר עם מה שאני חושב על העניין. אם לבן־אדם יש כסף לקנות לחם ומרגרינה, לקנות נעליים פעמיים בשנה ולבקר מדי פעם בקולנוע — הוא לא עני! אם גם יש לו כסף לשלם שכר־דירה, מים וחש־מל, ולאכול בשר מדי פעם — אז הוא כבר כמעט עשיר!

ברור שיש צורך לבחון את עניין העוני מבחינה מוחלטת, כי אחרת נגיע ל־פראדוכסים נוראים. למה אנשים צרי־כים להסתכל על מה שקורה לאחרים? שכל אחד יסתכל בצלחת שלו, בבקשה! מה הקינאה הזאת? ככה אפשר לבנות מדינה? צריך להפסיק מייד עם הקרי־טריונים המסולפים של אנשי הרווחה, ולקבוע באופן מוחלט וסופי שאיש עני זה אחד שעומד על סף רעב, גר על ספסל בתחנה המרכזית ומתכסה בעיתונים, ואז יתברר לנו שמיספר העניים במדינת יש־ראל לא גדל ב־25 השנים האחרונות, מאז שהפסיקו לבנות ספסלים בתחנה המרכזית. ואם כבר עושים את זה, אפ־שר גם לקבוע קריטריון מוחלט לעושר, שזה דבר לא פחות חשוב למניעת הקינאה שאוכלת אותנו. למשל: עשיר הוא רק אחד שיש לו לפחות מיליון וחצי דולר.

וככה, אם נשתמש במונחים מוחלטים, ייצא לנו שיש בארץ באופן קבוע כמאתיים אנשים עניים, ועשירים אין בכלל, וזה יעשה הרבה לטיהור האווירה וגם יקל מאוד על חישובי הסטטיסטיקאים.

הלו, זה טלוויזיה?

— הלו, זה טלוויזיה?
— לא, אדוני.
— הלו, הלו, זה טלוויזיה?
— לא, אדוני, כבר אמתי לך, זה לא טלוויזיה.
— הלו, הלו, זה אפס־שתיים־חמש־חמש־שבע־שתיים־חמש־שמונה?
— כן אדוני, זה המיספר.



טלוויזיה ישראלית
במירפסת

— אז מה זה, אם זה לא טלוויזיה?
— זה הטלוויזיה הישראלית, אדוני, זה לא טלוויזיה. שלום, אדוני.
— שלום.
— — —
— הלו, הלו, זה טלוויזיה?
— לא, אדוני.
— הלו, הלו, זה אני שטילפנתי קודם. אולי אתה יכול לומר לי מה לעשות עם הטלוויזיה הישראלית שלי?
— ברצון, אדוני. עציצים יש לך?
— יש, יש.
— איפה אתה שם אותם, אדוני?
— הלו! במירפסת אני שם אותם!
— אז תשים בבקשה את הטלוויזיה שלך בין העציצים במירפסת, אדוני, ותתחיל להשקות אותה בכל בוקר. תשים גם קצת דשן, אדוני. שלום אדוני.
— הלו, שלום, תודה רבה.

הנהג שלנו חברה'מן

כולם הולכים לייצור בימינו. סנובים, בשרותים כבר הייתם? תלכו, תלכו. שרותי־התחבורה, למשל. ולכיתר דיוק: שרות המוניות בין תל־אביב וחיפה ביום שישי אחר־הצהריים. מי שלא היה בזה לא היה בשרותים מימיו.

מגיע בן־אדם שרוצה לנסוע לחיפה לתחנה המרכזית ונעמד בתור הארוך. ביום שישי יש תור ארוך ומוניות קצרות. התור הולך לאט, המוניות מהר. מגיע פיתאום בחור עם שפם, מסתכל על זה שניצב מאחורי בתור, ואומר לו: שמע, אני לא מכיר אותך מאיזה מקום? אני לא חושב, עונה הבחור שמאחורי. לא חשוב, אומר הבחור עם השפם. אתה רואה את המרצדס הלבנה שעומדת שם בפינה, היא עוד חמש דקות נוסעת לחיפה. אל תעשה הרבה רעש, תבוא איתי. מחיר אוטובוס.

בינתיים מתקדם התור. אני כמעט נכנס למונית. התיק שלי, זאת אומרת, כבר נכנס לתא המיטען, אבל כשאני רוצה להיכנס לתא הנוסעים, אני רואה ששניים בלי תיק שבאו ככה סתם מהרחוב, נכנסו כבר לפני. אני שואל את הנהג: מה זה? אני לא סדרן, אדוני, הוא עונה לי. אני הולך להוציא את התיק שלי מתא המיטען, וגברת אחת מוציאה משם את המיזוודה.

טוב, לפחות אני הראשון במונית ה־באה. טעות. פיתאום אני מוצא שלפני שניים. מה זה, אני שואל אותם? שתוק, שתוק, אומר לי הגבר. מה איכפת לך? אתה ממילא נכנס. לא בא בחשבון, אני אומר להם, אני נכנס אתם לא. אל תדבר ככה, אומרים לי הם, יש לנו פתק, הנה, תראה.

וזה עוד לא הכל, כי יש עוד מישהו בתור, עם שישה שקים גדולים. באה מונית. הוא מכניס את השקים לתא המיטען — ואין מקום לתיק שלי, ואין מקום למיזוודה של הגברת שהיתה לפני האדון עם השקים וכמעט נכנסה כבר למונית הקודמת. אני רוצה להגיע ל־חיפה, ומאיים על האדון עם השקים במכות אם הוא לא עושה מקום לתיק שלי. הוא מצופף את השקים שלו ועושה מקום. לגברת עם המיזוודה קשה לאיים במכות. לה יש מקום בתא הנוסעים, אבל למיזוודה אין מקום בתא המיטען. היא תחכה למונית הבאה, אין ברירה, אולי שם יהיה מקום לשתיהן.

במונית צעקות. מה זה פה? איזה ברדק? איך נדחפים! הנהג מסתובב ומאיים: אם לא נגמרות הצעקות אני לא נוסע, אני רוצה לנסוע בראש שקט. כולם משלמים כמו בובל'ך.

עד חדרה הנהג נוסע בראש שקט. ברמזור בחדרה יש מונית אחרת לחיפה עם חבר של הנהג שלנו. הנהג שלנו חברה'מן. הוא לא יתן למונית השניה לעבור אותו. המונית השניה נוסעת מאה וחמש, הנהג שלנו נוסע מאה ועשר. המונית השניה נוסעת מאה ועשר, הנהג שלנו עולה למאה עשרים. המונית השניה נוסעת מאה עשרים, הנהג שלנו לא יכול יותר, ונוסעים ביחד כמה קילו־מטרים על מאה עשרים. אף אחד לא מוותר. הנהג שלנו חברה'מן, וגם הנהג השני חברה'מן. נסיעה תענוג לחיפה ביום שישי אחר־הצהריים. חבל שמגיעים כל־כך מהר, חצי דרך על מאה ועשרים, כי הנסיעה לחיפה זה הדבר הכי מעניין בחיפה, כידוע, אם יש מזל ומגיעים. כשמגיעים כבר אין מה לעשות, כי זה חיפה.

רק מקור

אני איש לאומי, אדוני. ככה חינכו אותי בבית. אדמה נקנית בדם וביזע. דיונים, שיחות, הסכמים, שלום — כל הכבוד להם, אבל קודם כל העם והארץ. התיישבות, עבודה, צבא וביטחון, זה מה שאני אומר. ואחדות העם, כמובן. שום שביתות פראיות. כל עובד וכל פועל שחור מרים פה ראש וחושב שהוא מלך.

אז מה אני רוצה לומר? שיותר אני לא הולך לעשות טעויות, זה מה שאני רוצה לומר. פעם אחת עשיתי טעות, פעמיים עשיתי טעות, אבל פעם שלי־שית אני לא הולך לטעות. אני לא הולך יותר לבחור בתחליף, רק במקור.

תראה בעצמך. מי אומר שצריך לב־דוק עוד פעם את הסכמי קמפ־דיוויד, ושאולי אפשר להציל את ההתיישבות המופלאה בחבל ימית? מי אומר שצריך להחיל מייד את החוק הישראלי ברמת הגולן? מי רוצה באמת בממשלת אח־דות לאומית? ומי מגלה אחריות לאו־מית בפרשת „אל־על" ומתייצב באומץ נגד העובדים הפראיים ובעד ההנהלה האחראית? התשובה לשאלה הראשונה: יצחק רבין. התשובה לשאלה השניה: אברהם כץ־עוז. התשובה לשאלה השלי־שית: שימעון פרס. התשובה לשאלה הרביעית: ההסתדרות וגד יעקובי, תב־דוק בעצמך.

אני מודה שלכמה זמן היטעו אותי הסיסמות של בגין. אבל זה נגמר. סיס־מות זה תחליף עלוב לשורשים. למיפ־לגת־העבודה יש שורשים. כן אדוני. שושנה ארבלי־אלמוזלינו, שלמה הילל, אריק נחמקין, אלה אנשים עם שורשים אמיתיים. זה המקור. אלה שם בליכוד, רומילוארנס וכל האחרים זה סתם תח־ליף זול, אדוני. אני לא הולך להצביע בפעם הבאה בעד העבודה ב'. אני הולך להצביע בעד העבודה א'. בית־דין לא יעצור אותי.

שלמה גליקשטיין, אל תיסע!

שלום לך שלמה, שמעתי שאתה עו־מד להשתתף בטורניר טניס ביוהנסבורג שבדרום־אפריקה, ואני רוצה לבקש ממך: אל תיסע.

שמעתי שטניסאים כמו ביורן בורג, ג'ון מקנרו וג'ימי קונורס לא ישתתפו בטורניר הזה, מפני שאיימו על חייהם. אני לא חושב לאיים על חייך, שלמה גליקשטיין. אני סתם רוצה לבקש.

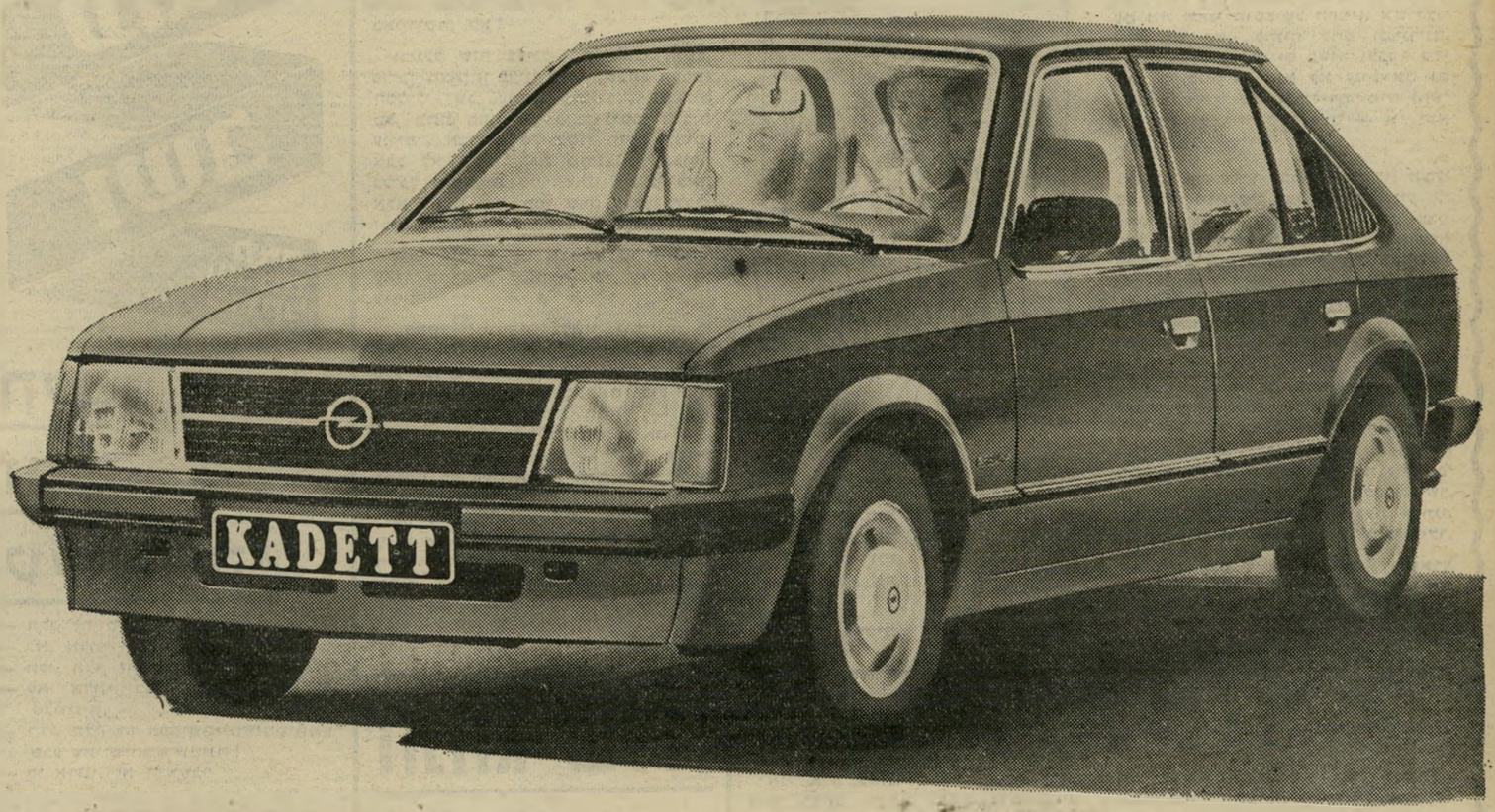
אני יודע שהפרס גדול והפיתוי גדול. אני יודע שגם האתגר הספורטיבי גדול, וגם זה חשוב מאוד, ובכל זאת, שלמה גליקשטיין, הייתי רוצה שתזכור מאיפה אתה בא ולאן אתה הולך.

אתה בא מעם ששליש ממנו הושמד על־ידי אנשים שהאמינו שיש גזע לבן, נאצל ונעלה, שזכותו לנצל גזעים אח־רים, כהים ממנו, וזכותו גם להשמיד אותם.

ואתה הולך לארץ שנשלטת על־ידי אנשים שיש להם אותה אידיאולוגיה. הם מאמינים שאדם לבן יכול לעשות כל מה שעולה בדעתו לאדם כהה ממנו.

אני בטוח שאתה טניסאי טוב. ראיתי בטלוויזיה. טניסאי יכול להיות גם בן־אדם. אל תיסע.

OPEL KADETT '82



כל היתרונות הטובים של "אופל" והרבה הרבה יותר:

אופל קדט 82' מאחדת בתוכה חידושים רבים ומפתיעים.
יחד עם זאת תמצא בה את מבחר היתרונות הידועים של "אופל":

יותר בטיחות

"קדט" מעניקה הגנה מירבית ל-5 נוסעים מבוגרים. השילדה שלה כוללת "אזורי מעיכה" מיוחדים מלפנים ומאחור אשר חושבו על ידי מחשב מיוחד. במקרה של תאונה נשאר תא הנוסעים שלם. שתי מערכות בילום עצמאיות ומגבר בלם — מבטיחים יציבות ובלימה בטוחה.

יותר אמינות וחסכון

ל"קדט" מנוע חזק עם הנעה קדמית. חלק מהדגמים מצויידים בגל זיזים עליון עם כיוון שסתומים אוטומטי. יתרונות אלה, יחד עם עיצוב אירודינמי מיוחד מביאים לצריכת דלק חסכונית.

יותר נוחות

ב"קדט" מושבים אורטופדיים, מרחב פנימי בשפע ומערכת שעונים ומתגים המאפשרים קליטת אינפורמציה מהירה ונהיגה קלה.

יותר דגמים

לבחירתך "קדט" 82' עם מנוע 1200 או 1300 סמ"ק, עם תיבת הילוכים רגילה או אוטומטית ועם 4 או 5 דלתות ("סטיישן"). "קדט" 82' — המכונית הנותנת לך יותר "אופל".

לבחירתך "קדט" 1300 אוטומטית ודגמי REKORD ASCONA

ליאו גולדברג בע"מ
משרד ראשי: תל-אביב, דרך פתח תקוה 86
טלפון 284111. סניפים וסוכנים בכל הארץ
OPEL GM

תורכיה: שמאלנים על הצלב

ההפיכה הצבאית בתורכיה בשנה שעברה התקבלה בארצות־הברית בתרועות שימחה. גם עיתונים ישראליים, בכללם עיתוני המערך, ברכו על המיפנה בתורכיה, לקראת שילטון של חוק וסדר.

קשה להסביר את כל הדברים היפים האלה ל־40 אלף האסירים הפוליטיים בתורכיה. המישטרה הפוליטית של הגנרלים אינה נופלת בכושר המצאתה מהגסטאפו הנאצי או מהסאוואק של השאה האיראני. הדו"ח של אמנסטי אינטנשיונל בנושא זה היה חד משמעי: התורכים מפעילים שיטות עינויים מחרידות, הכוללות מכות בעקבי הרגליים, הלם חשמלי, מעשי אונס, הרעבה שיטתית ובמיקרים חריגים אף הוקעה על הצלב!



נשיא סוריה אל־אסד
מסגיר שמאלנים לכלא התורכי

נשיא ארצות־הברית, רונאלד רגן, מסרב באורח החלטי להתערב ב„עניינים פנימיים של תורכיה." הלובי הליבראלי בוושינגטון נחלש מאוד מאז הבחירות האחרונות, וזכויות האדם כבר לא באופנה. המידע המזוויע מתורכיה מגביר עוד יותר את הדאגה לגורלו של עורך־עיתון סוציאליסטי תורכי, דוגאן טארקאן, המנסה עתה למצוא מיקלט מדיני בבריטניה.

אמנת הסגרה. טארקאן הוא חבר בכיר באירגון השמאלני קורטולוס, הנאבק למען זכויות הכורדים ונגד הפאשיזם. אירגון קורטולוס הוצא מחוץ לחוק, וחבריו מלאים כיום את בתי־הכלא של תורכיה. שני חברים באירגון הוצאו בחודש שעבר להורג.

טארקאן הגיע לבריטניה דרך סוריה ולבנון. אין לתמוה על שלא נשאר בסוריה. מישטרו הפרו־סובייטי של האפט' אל אסד, הסוציאליסטי כביכול, חתום על אמנת־הסגרה הדדית עם מישטר הגנרלים הפרו־אמריקני, הניאו־פאשיסטי, בתורכיה!

גם לבנון לא נתגלתה כמיקלט בטוח. כוחות־הביטחון הלבנוניים ניסו להסגיר שני חברי קורטולוס לתורכיה, באמצעות הסורים. רק במאמצים רבים, כולל שוחד, הצליח טארקאן לשחרר את שני חבריו ולהימלט לבריטניה.

עתה מסרבת ממשלתה של מרגרט תאצ'ר להעניק לטארקאן מיקלט מדיני, בתואנה שלא הגיע לבריטניה ישירות, אלא דרך סוריה ולבנון. ידידיו בלונדון עושים כל מאמץ למנוע את הסגרתו לתורכים. אם יוסגר, אין כל ספק שצפויים לו עינויים והוצאה להורג.

מצריים: פוסלים רשימות של חסידי סאדאת

בשבועות האחרונים פסל היומון המצרי רב־ההשפעה, אל־אהרם, רשימות שנכתבו על־ידי מקורביו של הנשיא המנוח, אנוור אל־סאדאת, מפני שנקטו טון תוקפני מדי כלפי מדינות ערב. הנוסח הזה אינו מקובל עוד במצריים, ויש המתקשים, כנראה, לעכל את המציאות החדשה. למשקיפים זרים אין כל ספק שמדיניותו של אל־אהרם, הרישמי למחצה, מקובלת בהחלט על הנשיא החדש, חוסני מובארכ.

המישטר החדש החליט לשמור על הסכמי קמפ־דייוויד, כלשונם המדוייקת וכרוחם, אבל לא להגזים בכניעה לדרישות ישראליות שאינן כתובות באורח מפורש בהסכמים. העיתונאי האופוזיציוני עאדל חוסיין הפר שתיקה בת ארבע שנים שנכפתה עליו על־ידי סאדאת, והעניק ראיון לעיתונאית הבריטית הלנה קובאן. „הסכמי קמפ דייוויד," הדגיש חוסיין, „אינם מחייבים אותנו לספק לישראל מים מנהר הנילוס, להעניק לאמריקאים בסיסים צבאיים, או להרשות לישראל להפציץ בעיראק יבלבנון. אם מובארכ ידבק בקמפ־דייוויד אבל יעמוד על הגשמת ההסכם ככתבו וכלשונו, הוא יזכה בתמיכת האופוזיציה במצריים."

חית לאומית מצרית. גם מנהיגי־אופוזיציה אחרים מתנבאים באותו סיגנון. מיפלגת העבודה הסוציאליסטית תמכה בהסכם עם חתימתו, אך שינתה את דעתה נוכח המדיניות האנטי־פלסטינית של מנחם בגין. אחד ממנהיגיה הבולטים, אברהים שוקרי, רואה כעת סיכוי לשיתוף פעולה עם מובארכ: „אם הנשיא יתעקש על הגשמת הסעיפים הקשורים בזכויות הפלסטינים, לא תהיה לו בעיה איתנו."

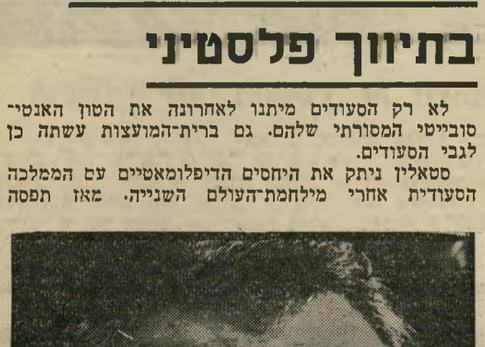
אפילו ח'אלד מוחי־אל־דין, המנהיג השמאלני, שהתנגד באורח עיקבי להסכמי קמפ־דייוויד מיום חתימתם, מגלה הבנה לעמדתו של מובארכ: „גם אנחנו מבינים שהנשיא אינו יכול להפר הסכם בינלאומי באורח שרירותי. אם מובארכ יעמוד על זכויות הפלסטינים, הוא יוכל לגבות משותף עם כל העולם הערבי. במיקרה כזה הוא יוכל לגבש חזית לאומית מצרית בהנהגתו ללא כל קושי."

שר־החוץ המצרי לשעבר, איסמעיל פהמי, סבור שהישראלים מנסים להכשיל כל אפשרות של התקרבות בין מצריים והעולם הערבי: „לכן הם ריצים שמובארכ יחתום על תוכנית ‚אוטונומיה', שתאפשר לאריאל שרון להשתולל בגדה ולהמשיך במדיניות ההתנחלות. מובארכ מבין זאת היטב והישראלים יצטרכו להתרגל למציאות חדשה."

ברית־המועצות: סיפור אהבה סעודי בתיווך פלסטיני

לא רק הסעודים מיתנו לאחרונה את הטון האנטי־סובייטי המסורתי שלהם. גם ברית־המועצות עשתה כן לגבי הסעודים.

סטאלין ניתק את היחסים הדיפלומאטיים עם הממלכה הסעודית אחרי מילחמת־העולם השנייה. מאז תפסה סעודיה מקום נכבד במילין הסובייטי: „מדינת ערי־צות", „ממלכת ימי־הביניים", „מיבצר הריאקציה במיזרח־התיכון", הן רק דוגמות מתונות של המינוח הסובייטי כלפי ריאד. למען האמת, כל שמות־התואר האלה מוצדקים בהחלט. אלא שעיקביות אידיאולוגית אינה מאפיין מובהק של המדיניות הסובייטית.



שר־החוץ הסובייטי גרומיקו
התקרבות למיבצר הריאקציה

מוסקבה מכירה בסעודים ככוח רב־עוצמה במרחב, והם נוקטים בפעולות מגוונות כדי להתקרב לריאד. אין ספק שהתקרבות זו מתאפשרת בעיקר הודות למאמצי התיווך של יו"ר אירגון השיחרור הפלסטיני, יאסר ערפאת. הסובייטים אינם מתהרים לדחות את תוכנית־השלום של האמיר פאהד. הם רוצים לגבש תפיסה שתתקרב לעמדה האירופית בעניין הסיכסוך, ובכך תדגיש עוד יותר את הבדלי הגישה בין אירופה וארצות־הברית.

המעורבות הפלסטינית בנושא, מעידה גם על העובדה שעראפאת נוטה לקבל את עיקריה של התוכנית הסעודית, כולל ההכרה בישראל. הסובייטים לא ביטלו מעולם את הכרתם במדינת־ישראל בגבולות הקו הירוק, ומבחינה זו אין להם שום בעיה לקבל את תוכנית פאהד.

יש לצפות, לכן, לחידוש מהיר של היחסים הדיפלומאטיים בין ברית־המועצות ובין סעודיה, ולהרחבה משמעותית של הסחר בין שתי המדינות. בין השאר יתכן שברית־המועצות תקנה כמויות קטנות של נפט סעודי, לא כל־כך מתוך צורך כלכלי, אלא כהפגנת נוכחות באיזור הרגיש ביותר מבחינת ארצות־הברית.

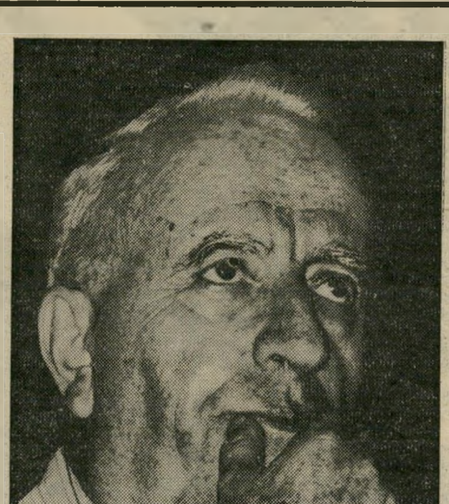
דרום־אפריקה: הכנסיות מחרימות גזענים

מועצת המיסיון העולמית איננה, כמובן, אירגון שמאלני. המועצה היא מעין אירגון־גג של כנסיות פרוטסטנטיות, בעיקר אנגליקניות, העוסקות בפעילות מיסיונרית בכל רחבי העולם, בעיקר פעילות הכנסיות המאוגדות במועצה באפריקה.

השבוע החליטה נשיאות המועצה פה־אחד, למשוך את כל הכספים המושקעים בחברות הסחר עם דרום־אפריקה. יותר ממיליון דולר, שהושקעו עד כה בפירמות משגשגות כמו בארקליס בנק, בריטיש־פטרוליום וג'נראל־אלקטריק, הופנו לחברות שהתחייבו במפורש שלא לסחור עם ממשלת האפרטהייד.

זוהי רק חולייה נוספת במילחמת־החורמה שהכריזו חוגים כנסייתיים, בהנהגת הוורלד קאונסיל אוף צ'רצ'ס, נגד דרום אפריקה. גיזבר מועצת־המיסיון, פיליפ וייד, הודיע שלא היו שום קשיים במציאת אפיקים חדשים להשקעות. „לכנסיות העולמיות ולחברות צדקה נוצריות יש כוח כלכלי עצום," הכריז וייד. „בדעתנו לגייס את כל הנוצרים למסע־צלב חדש למען שוויון בין כל הגזעים וחיסול האפליה הגזענית בדרום־אפריקה."

וייד אינו חבר באינטרנציונאל הסוציאליסטי, כמו ח"כ ירוחם משל, למשל. חברות הסתדרותיות רבות, בכללן חברת כור, עובדות בדרום־אפריקה, מעסיקות פועלים שחורים בתנאי ניצול, ונותנות



מזכ"ל ההסתדרות משל
דוגמה מהכנסיות

בכך יד למיבצר האחרון של נאציזם אדיאולוגי בעולם של שנות ה־80'.

אנשים בעולם





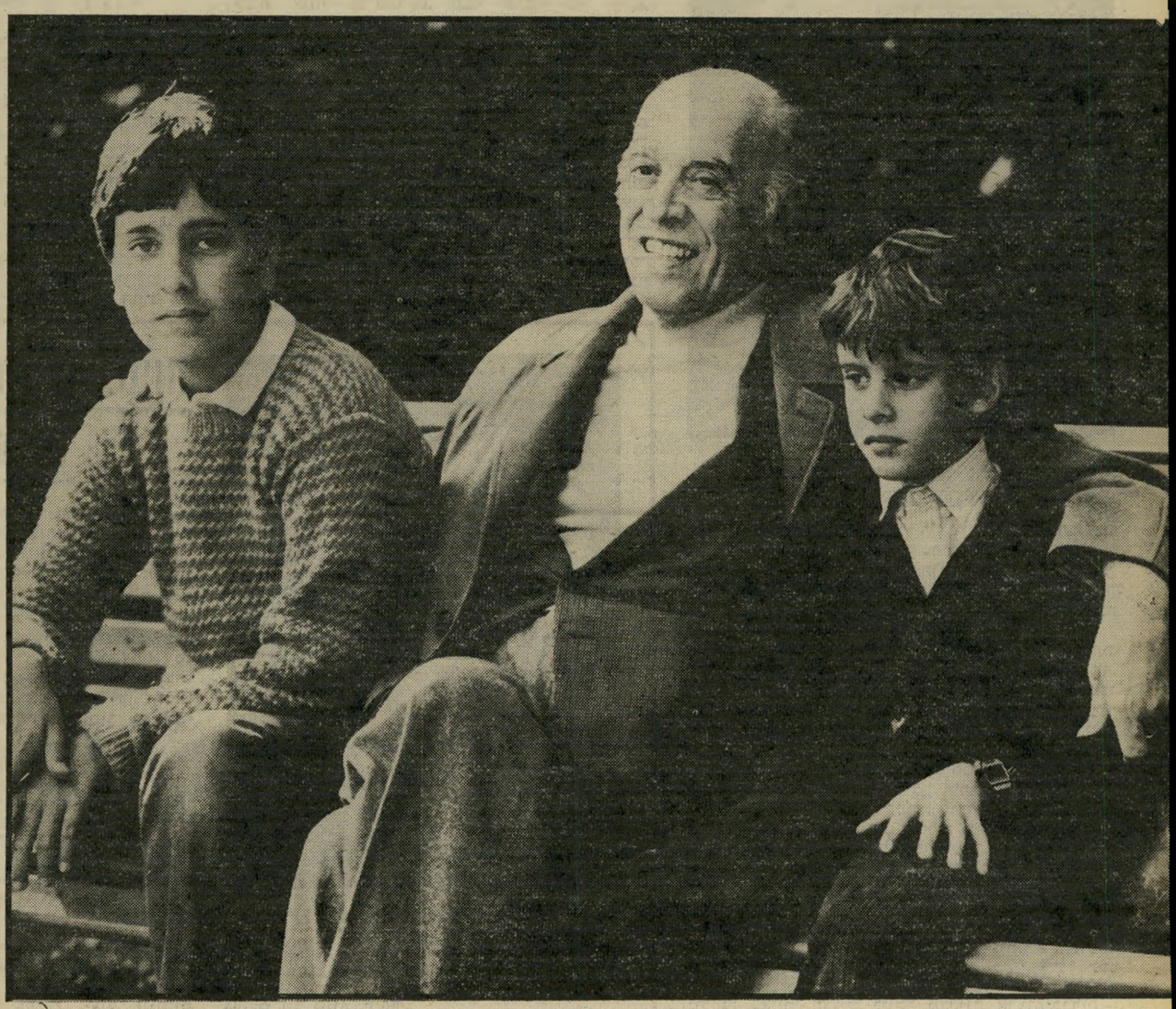
מרשה מייסון: להשקיף אל האוסקר

האם המישקפיים יעזרו לאוסקר להתקרב אליה? כבר שלוש פעמים ראתה **מרשה מייסון** את פרס האוסקר כימעט בידה. שלוש פעמים היתה מועמדת, ושלוש פעמים — רק מועמדת. אבל יום אחד הוא יבוא, היא מקוה, ובינתיים היא משתובבת בהפסקת צילומי סירטה החדש, רק כשאני צוחקת, בחברת **כריסטי מק־ניקול**, ילדת־פלא שהפכה לנערת־חמודות.

פרנסואז פאביאן: פרוזה טובה לאוהבים

האשה היפהפיה המעריצה את פרוות השועל שבתמונה, היא השחקנית **פרנסואז פאביאן**. וה־איש הפורש אותה לפניה הוא **פרדריק קאסטה**, הפרוון הראשי לבית כריסטיאן דיור. ההזדמנות: למעשה לא קרה שום דבר מיוחד.

פראנסואז, אחת השחקניות היפות של הבימה והבד הצרפתי (שנה טובה לאוהבים עם **לינו וונ־טורה**), טוענת שכל חלומותיה עטופים בפרווה. מאז ומתמיד, גם כשלא יכלה להרשות לעצמה, היתה חולפת בדרכה אל התיאטרון על־פני רחוב פובור סנט־הונורה (הידוע בפאריס בשל בתי־האופ־נה היקרים שלו), ומלטפת במבטיה את הפרוות: היום היא אינה חייבת להתאפק, ויכולה להתפנק בחלום ממשי במחיר של 60 אלף פראנקים צרפתיים.



קארלו פונטי:
„הילדים מוסיפים לי בריאות!"

לא מזמן מלאו העיתונים בסיפורים על מאמציה של **סופיה לורן** להיכנס להריון. זה היה רק אתמול, כשילדה בשווייץ את בנה הבכור **קארלו הבן**. אחר־כך חזרו השמו־עות על קשיים בהריונה הש־ני, והיא שבה וילדה, בשעה טובה, את **אדוארדו**. ואחר־כך, באו שמועות על קשיי הגידול של הילדים ועל חש־שה לגור ברומא, מפחד הט־רוריסטים, ועל החלטתה לגור בפאריס. ושוב פשטו שמועות על בעיות בחיי־הנישואין שלה ושל בעלה המפיק, **קארלו פונטי**. השמועות לוו בתמו־נות של בלונדיות מיסתוריות שהחליפו את סופיה לצידו של קארלו, בצילומים של הזמר הצרפתי **סרז' לאמה**, שהח־ליף את פונטי לצד סופיה.

אבל נשיקים ורוח וגשם אין. מכל זה נשארה רק העובדה המצערת, שלפני כמה שבועות אושפז לפתע קארלו פונטי ב־בית־החולים סנט־אנטואן בפא־ריס, ומצבו הוגדר כמדאיג.

בינתיים חלפה הדאגה ו־קארלו חזר לאיתנו, כשהוא מבלה חופשה בז'נבה עם שני ילדיו. הוא טוען שהוא מרגיש כה טוב שיכול היה להרשות לסופיה לנסוע לניו־יורק, כדי לבחון כמה הצעות קולנועיות ולהשאירו כימעט לבד. „אני מרגיש נפלא," הוא קורן מנחת בין שני בניו, ומוסיף: „לא רק שהם לא מעייפים אותי, הם מוסיפים לי בריאות."



פרנסואה מיטראן:

חיזוקים מן הגאנגס

הנשיא הצרפתי, **פרנסואה מיטראן**, ערך זה מכבר מסע ארוך בארצות־הברית ובמכסיקו, שכונה בפיו „מסע התיקווה". אולי משום שבסתר לבו קיווה שמדיניות החוץ שלו תוכל לטייח את משברי הפנים החמורים, הפוקדים את צרפת מאז הבחירות האחרונות.

בכל צילום וצילום, בחברת הנשיא **רגן** ובלעדיו, הקפיד מיטראן לחייך מאוזן לאוזן, אף שלא פעם גיראה מתאמץ.

אבל בתמונה המוצגת כאן הוא מרוצה מעצמו באמת. ראשית דבר, היה זה בקאנקון שבמכסיקו, שם הכין לו הנשיא, **חוזה לופז פורטיו**, קבלת־פנים חמה במיוחד, וניצח על התושבים שיצאו לרחובות כשהם מניפים כובעיהם אל על.

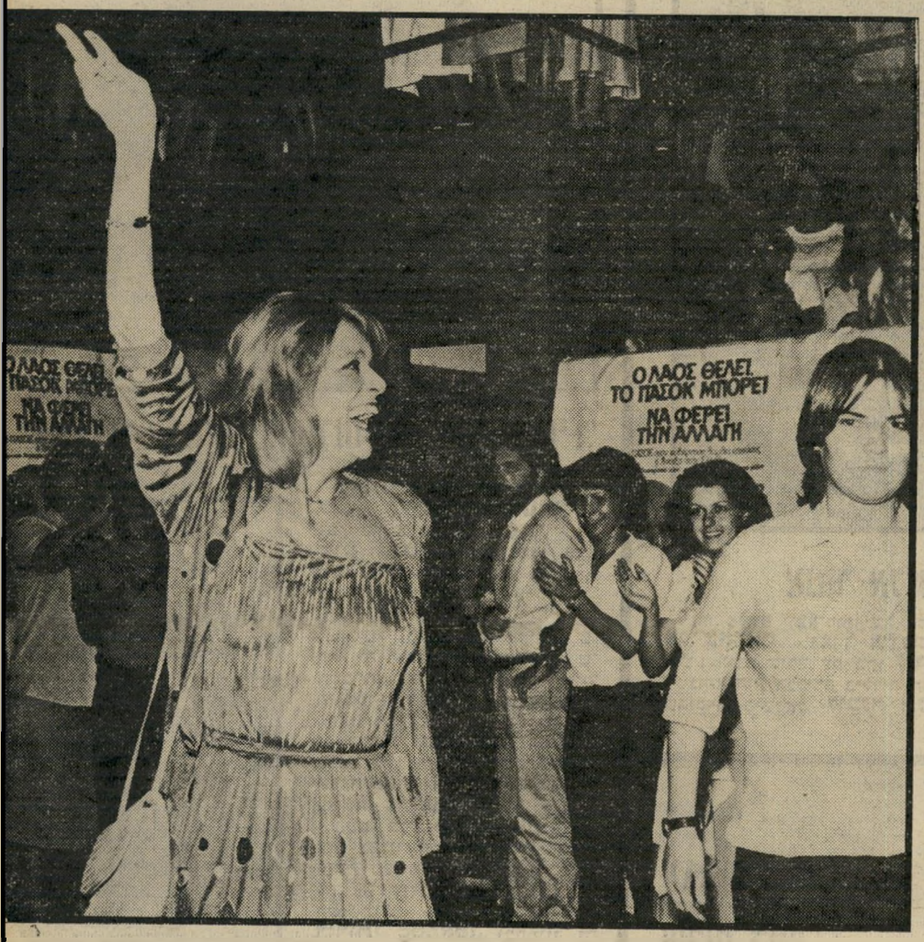
בהזדמנות זו הוא נפגש גם עם ראש־ממשלת הודו, **אינדירה גאנדי**, ותיכנן את ביקורה, בחודש הבא, בפאריס.



לך ואלנסה: איזו סולידריות!

כבר זמן רב לא גיראה מנהיג תנועת סולידריות הפולנית, במחווה כזאת של התלהבות ואושר עילאי. ואומנם, קשה לדעת מה צפוי לו בשובו לפולין לאחר החופשה הפאריסית שלו. זו הגיעה לשיאה בלילה האחרון לשהותו בעיר האורות, כשהלך לשמוע ולרקוד את **איב מונטאן** בתוכניתו החדשה (הוא השיג כרטיס!). בתום התוכנית מיהר **ואלנסה** אל מאחרי הקלעים, כדי לחבק את מונטאן. „איני מבין את השפה," התבדח ואלנסה, „אבל מי כמוני מבין כל מה שאמרת בשיריך."

האם אפשר לומר שהקומוניזם משותף לעברם של השניים, וניגון העתיד יצלצל אחרת?



מלינה מרקורי: פוליטיקה לא רק בימי חול

מי לא זוכר את ילדי פיריאוס ואת היצאנית בעלת לב הזהב ששרה „תמיד אתן לך את אהבתי, בכל יום מן השבוע, אבל רק לא בשבת, כי זהו יום המנוחה היחיד שלי."

מאז זרמו מים רבים בים־התיכון, והגברת־השחקנית, רעייתו של ז'ול דאסן הפכה שרה בממשלת־יוון. לא שרת־העבודה, כפי שניתן היה לחשוב ממילות השיר, כי אם שרת־החינוך והתרבות.

היה זה ב־12 ביוני 1967, כששר־הפנים היווני **פאפטוקס**, הודיע **למלינה מרקורי** שהיא אורחת־המדינה, וכי אזרחותה היוונית נשללה ממנה. „המילים נעתקו מפי," נזכרת שרת־התרבות. היא לא נכנעה, יצאה לגלות, ושרה ברמה שירים של **מיקיס תיאודורקיס**, משורר החרות היווני. לא פעם עמדו חייה בסכנה. אחרי 14 שנה היא יכולה להתחיל קרב חדש, הפעם בסלוניקי: „להילחם בזיהום האוויר ובבערות, להחזיר את הגולים הפוליטיים הביתה." תוכנית קצת יותר מסובכת מעליה קולנועית.

אנשים בעולם



אנוור אל־סאדאת: האיש שאהב לרוץ עם בתו

זהו צילום יוצא־דופן של הנשיא המנוח, **אנוור אל־סאדאת**, באחד הרגעים הפרטיים ביותר שלו: ריצת בוקר עם בתו **נוהא**.

נוהא היא הבכירה בילדיו (האחרים הם **ג'יהאן**, שביקרה בישראל, **לובנה** ו**גמאל**). היא תמירה ומטופחת, נשואה ואם לשניים: **שריף** ו**ג'יהאן** (שנולדה בעת ביקורו של סאדאת בישראל). חותנה של נוהא **סייד מרעי**, היה בעבר יו"ר הפרלמנט המצרי. הוא נפצע בהתנקשות בנשיא, ולפני שבועיים מסר את התפטרותו.



אגא חאן: שלום לסין

הנסיך **כארים אגא חאן** בי־קר בסין, שם השתתף בשיחות בינלאומיות בנושאי אסיה, אפריקה ואמריקה הלאטינית. הנסיך, המנהל חיים זוהרים בחברת האנשים היפים של אירופה, יצא מגידרו בהכירו את סגן־ראש־הממשלה, **גו מו** (איתו בתמונה). לפי מראה פניו, היתה זו הרתפקה מהנה לא פחות משייט היאכטות, שבו השתתף שבוע לפני־כן.



ג'יימי לי קרטיס: „העירום אינו מביך אותי!"



פעם נהגו להציג אותה כך: נא להכיר, **ג'יימי לי קרטיס**, גו. זאת שהיא בתם של **טוני קרטיס** ו**ג'נט לי**. היום כבר מציגים אותה אחרת: זאת (שבתמונה הבאה) היא ג'יימי לי — מלכת עור האווז.

הכינוי „מלכת עור האווז", שבא לה עקב צווחות־האימים שהשמיעה בלהיטי־אימים כמו ליל המסיכות, הערפל, הלילה של נשף־הסיום וליל המסיכות מס' 2, אינו מפחיד אותה. היא נהגית לי־מראה כל אלה ששיניהם נוקשות מפחד כשהם רואים אותה צורחת באימה על הבד.

היום, בגיל 22, היא משנה כיוון. בסרט טלוויזיה חדש, ושמו מותה של נערת־החודש — סיפורה של דורותי סטראטן. בסרט היא מגלמת את נערת הפלייבוי **דורותי סטראטן**, (בתמונה הקטנה) מי שהיתה נערת השנה בירחון המפורסם ונרצחה בידי בעלה.

הפעם מוטל על ג'יימי לא להפחיד, כי אם להיות יפה וזוהרת, ובפעם הראשונה גם להתפשט. „העירום אינו מביך אותי," היא מצהירה, „להיפך, אילו הייתי מסתרת מאחרי בגדים או חזיה גם בשעת צילומי־העירום, היו כולם אומרים: בטח מילאו לה את החזיה בצמר־גפן. כך רואים כולם שאין לי במה להתבייש."

להראות את הארץ היפה לאנשים היפים



זה התחביב שלי והמקצוע שלי



האנשים היפים שלי – זה לא בדיוק מה שחושבים בדרך כלל.
האנשים היפים שלי אלה הילדים שלך ושלי, ויחד אנו יוצאים לגלות את ארץ ישראל היפה. אילו באתם איתי וראיתם כיצד ילדים אלה היוצאים לטיול באוטובוסים של "אגד תיור" מתלהבים מהארץ היפה שלנו, הייתם מבינים איך הפך המקצוע שלי גם לתחביב.
אני אוהב להסיע באוטובוסים החדשים והממוזגים של "אגד תיור" ילדים ומבוגרים ולהראות להם את הנגב, הגליל, מדבר יהודה, עין גדי, ים המלח ועוד עשרות פינות חמד בכל רחבי הארץ.

מאחורי התואר: "מדריך מוסמך של אגד תיור" שרכשתי ב–1965 עומדים שנים של נסיון בנהיגה וטיול, קורסים והשתלמויות בתחומים רבים, ידיעת הארץ, יחסי אנוש, חינוך, עזרה ראשונה, ידע בשימוש בנשק, הדרכה חברתית ועוד.
לכן כשאתה מזמין את "אגד תיור" להסיע את ילדיך לטיול בארץ, אתה יכול להיות שקט ובטוח שהם בידיים טובות, אתה יכול לסמוך על "אגד תיור" שתראה להם את הארץ היפה באמת.

יצחק פוקסמן, מדריך ב"אגד תיור".

דרך יפה לגלות ארץ יפה

אגד תיור

"כל שקל שני מפקדונות הציבור נמצא בידיהם המקצועיות של אנשי הבנק שלנו."

אירית זילכה, סניף ירושלים



זו ההוכחה הטובה ביותר לאמון שהציבור נותן בנו.



אנשים לשירות אנשים

בנק לאומי

אנשים

סם לואיס הוא הסוציאליסט היחידי בישראל.

ופרס נותן לכל אחד להבין מה שהוא רוצה

■ ראש־הממשלה, **מנחם בגין**, סיפר לחברי מרכז חרות שאפילו השווייצים חות־מים עם ישראל על חוזי־מיסחר, ובין השאר הם מנמ־קים זאת בכך שהישראלים הם דייקנים. „מאז ברית־המי־לה שלי, לא שמעתי על־כך שיהודים הם דייקנים," הת־לוצץ בגין.

■ לביקור־תנחומים ב־בית מישפחת קרמרמן בא ראש־הממשלה בליווייה בנו, **בנימין זאב**, שאינו נראה לצד אביו באירועים ציבוריים.

■ כשנפגש נשיא־המדינה, **יצחק נבון**, עם **ג׳יהאן אל־סאדאת**, בבואו לביקור־תנחומים במצריים, הוא קרא לה את המיכתב האחרון שקי־בל מבעלה הנרצח, **אנוור אל־סאדאת**. במיכתב כתב אל־סאדאת שהוא מצפה ב־כליון־עיניים לפגוש בנשיא הישראלי, כדי לדון איתו ב־העמקת היחסים ביניהם. בנו של הנשיא, **גמאל**, התרגש מתוכן המיכתב וביקש העתק ממנו. ואכן, אחרי שהנשיא ורעייתו שבו לארץ, הם שלחו לו צילום של המיכתב.

■ בשיחה שהתקיימה בין נבון ו**חוסני מובארכ**, ניכר הבדל תהומי בין הנשיא ה־מצרי כשהוא מדבר ערבית ובין האיש כשהוא מדבר אנג־לית. כשהוא מדבר ערבית, הוא מדבר במהירות, בצרי־רות, מניף ידיו ומניע את גופו. הבעות־פניו משתנות כל הזמן. שפתו היא עממית ומו־בנת. לעומת זאת, כשהוא מד־בר אנגלית הוא הרבה יותר איטי. הוא שוקל כל מילה, ומקמץ בהתבטאויותיו.

■ נבון העיר למובארכ שאינו רוצה לראות רק יש־ראלים המבקרים במצריים, אלא גם מצרים המבקרים ב־ארץ בהמוניהם. מובארכ טען שלמצרים רבים יש הסתייגות מביקור בישראל, כל עוד היא מחזיקה בשטחים מצריים כבו־שים. לדבריו, אחרי השלמת הנסיגה מסיני, המחסום ייפרץ. מובארכ שאל את נבון: „יכו־לים לבוא מיליון מצרים. איך תסתדרו איתם?"

■ בעת ביקור הנשיא וס־מלייתו במצריים הם העבירו שני מיכתבים מאם שכולה, **בטי כהן** מדגניה, לג׳יהאן ולמובארכ. בטי, שבנה הסייט נעדר מאז מילחמת יום־הכי־פורים, ושמקדישה את חייה לחיפוש אחרי נעדרים, ביק־שה **מעמי גולסקא**, יועצו של הנשיא ודובר בית־הנשיא, שיעביר לתעודתם את שני המיכתבים שנכתבו בעברית ובערבית, ושקראו להמשך תהליך־השלום.

■ רעיית הנשיא, **אופי־רה**, העומדת לצאת בשבוע הבא לוונסואלה, תעביר לשר־לפיתוח־האינטל־גנציה־של־הא־דם שם, **זואי אלברטו מצ־די**, את רשימה מתוכנית־לי־מודים מיוחדת של הצייר ה־ישראלי **יעקב אגם** הבנוייה על שיטת־הוראה חזותית של צבעים וצורות. אופירה, שרא־תה בבית־ספר בירושלים איך פועלת השיטה, תשוחח על כך עם מצדו, שהוא תומך נל־הב ברעיון.

■ צירי ועידת קרן־הפי־תוח של ההסתדרות, שבאו לביקור־התרשמות בארץ, הוז־מנו לארוחת־ערב במלון הי־לטון, בהשתתפות שגריר אר־צות־הברית בישראל. השגריר **סם זואיס** היה המוזמן ה־יחידי שלא ענב עניבה. ח״כ המערך **דב בן־מאיר**, שהיה לבוש בחליפה ומעונב בעני־בה, ניגש ללואיס ואמר לו: „אתה היחידי כאן הנראה כמו סוציאליסט." **סאדי**, אשת ה־שגריר, אמרה לבן־מאיר שהיא התפלאה שבעלה יוצא לא־רוחה ללא עניבה, אך הוא הסביר לה את מהות האירוע והוסיף: „אני בטוח שבן־מאיר יבוא בלי עניבה. אז גם אני יכול."

■ ח״כ המערך, **גד יע־קובי**, התבקש בשבוע שעבר, להסביר את מניעיו של חב־רו, יושב־ראש מיסלגת־העבו־דה **שימעון פרס**, שפעל בגלוי ובאופן אישי למען הצ־טרפות המערך לממשלה. ל־יעקובי לא היתה תשובה ישי־רה, אך הוא איפיין את פרס כך: „שימעון נותן לכל אחד להבין מה שכל אחד רוצה להבין."

■ במסיבה אצל הפסי־כולוג הד״ר **ריצ׳ארד קו־רנהויזר** נפגשו שגיים, ש־נטשו בצעירותם ארצות קו־מוניסטיות, והחליפו חוויות. מנתח־הלב המפורסם, הד״ר **מוריס ז׳וי**, סיפר שהחל־ט לצאת מבולגריה, בהיותו בגיל 19, כאשר גילה לו ידיד, בעל עמדת־מפתח במישטר הקומו־ניסטי, שהוחלט לסלק את ה־יהודים ממוקדי־השפעה רגי־שים, מפני שאי־אפשר לסמוך על נאמנותם, בשל ריבוי קרו־ביהם בחוץ־לארץ. עורך מיסף הארץ, **רומאן פריסטר**, סיפר כיצד נטש את פולין, בהיותו בן 25, אחרי שהתמנה כסגן־עורך של שבועון קומו־ניסטי חשוב, כאשר הפכו ה־יהודים שם שעיר־לעזאזל ל־כישלונות המישטר. העילה ל־וויכוח: הסרט מפיסטו, המר־אה כיצד גורמת האמביציה האישית לאנשים צעירים ב־מישטרים טוטליטריים להיכנע לפיתויי השילטון.

■ פרק מרתק בעשייה דמוקרטית למדו על בשרן תלמידות בית־ספר מיקצועי, שבאו לכנסת לביקור מודרך להכרת הבית ואנשיו. בעוד שח״כ־חרות **מיכה רייסר** עונה לשאלה מדוע אולם־המ־ליאה ריק ומה עושים הח״כים בשעה שמתקיימים דיונים ב־מליאה, נשמע צילצול הקורא לח״כים למהר לאולם־המליאה להצבעה. רייסר נחפז לצאת מהחדר, לתדהמתן של התל־מידות.

■ הסופר והמתרגם **אהו־רון אמיר**, ערך ביקור במו־שב שדות בפיתחת־רפיח, ו־יעץ לאנשי המקום שלא להי־לחם בכוחות עצמם בלבד על זכותם להישאר במקום. אמיר, אל־יהו: „לצערי הרב אני לא צופה בתוכנית ה־זאת, פרט לפעם אחת שראיתי אותה. כך שאיני יודע על מה מדובר."

● **נתן אלמוזלינו**, גיזבר ההסתדרות: „טיפוס לא־סימפטי. פועל ללא מעצורים, כשהכל מקדש את המטרה. בשום פנים ואופן לא הייתי עושה איתו עסקים."

● **נירה ירדסקי**, עורכת־דין: „הוא לא כל־כך פופולארי אצלי. רואה אותו רק בהזדמנות כשהטלוויזיה פתוחה. הוא שלילי, אגוצנטרי. העדפתי אותו כבעלה של ג׳יני, בסרט־ילדים בעל אותו שם, שם היה צעיר כזה וסימפטי."

● **בומה שביט**, היושב־ראש הפורש של מועצת־המנהלים של אל־על: „אני לא עוקב אחרי הסידרה, אך ממה שאני שומע עליה — הוא לא מוצא חן בעיני."

● **ישראל קיסר**, ממלא־מקום מזכ״ל ה־הסתדרות: „לא רואה הרבה את הסידרה, כי אני טרוד בבעיות אחרות, אך הוא דמות שלי־לית. לא הייתי עושה איתו עסקים."

● **חיים שיף**, בעל רשת־מלונות: „אני אפילו לא ראיתי את זה. יש לי זמן לטלוויזיה? אני חושב על דברים הרבה יותר רציניים, כמו איך להביא מיליון תיירים לארץ."

● **דויד קוריץ**, מנכ״ל חברת אלוב: „שלי־לי מוחלט. ככה לא עובדים!"

● **גידעון אוברזון**, אופנאי: „אני לא עוקב כל־כך אחרי הסידרה, כך שקשה לי לע־נות לך."

● **דויד שיפמן**, סגן שר־התחבורה: „הוא מגלם את אחד הטיפוסים השליליים ביותר בתחום של התעצמות כלכלית. אם הייתי צריך לבחור לי שותף, לא הייתי מתקרב אליו."

סמין אל־סאדאת

נכדתה של ג׳יהאן אל־סאדאת, זוכה בנשיקה מאופירה נבון בעת ביקור־תנחומים שערכו נשיא־המדינה ורעייתו אצל אלמנת הנשיא הנרצח. יסמין כונתה על־ידי סבתה „נכדת השלום", והיא בתו של גמאל אל־סאדאת.

משאל בזק

חלאס עם דאלאס

צופי־הטלוויזיה בארץ ובארצות־הברית רתו־קים לסידרה הדרמטית דאלאס. אחת הדמויות בסידרה, השחקן **לארי הגמן**, מגלם את דמותו של אחד האחים, **ג׳יי־אר יואינג**, איש־עסקים קשוח ונבל. עליו ועל הסידרה מגיבים במישאל־בזק של העולם הזה:

● **עדי אמוראי**, ח״כ מערך, חבר ועדת הכספים של הכנסת, יועץ כלכלי: „אני רואה את כל דאלאס ולא מחמיץ אפילו פרק אחד. הוא טיפוס של איש־עסקים קר, בלתי־סימפטי. מסמל את כל הדברים הרעים של הקפיטליזם. מה ש־מעורר בי הערצה זה ההימור שלו. אני לא יודע איך זה יימשך, אך להמר על כל הקופה — אני לא הייתי עושה זאת."

● **סמי הירש**, מנהל־מועדון, אחיין של פוקה הירש המנוח: „לא עוקב אחרי הסידרה. ראיתי אותה שלושה־ארבע פעמים, אך כשדיברתי עליה עם חברים הסכמנו שג׳יי־אר הוא היחידי שנסבל. היתר בלתי־נסבלים. כשלעצמו הוא לא לטעמי, אך בהשוואה לאחרים, הוא יודע מה שהוא עושה. יש לו כיוון. הוא נאבק ביריבים שנאבקים בו בדרכים בלתי־הוגנות."

● **שמואל פורר**, דובר ההסתדרות: „הוא איש יהיר. לא מהימן. לא דמות חינוכית. מוכן לדרוס הכל בגלל בצע־כסף."

● **חנה קופמן**, אשת סגן שר־האוצר, ו־מנהלת בחברה המשפחתית לייבוא צעצועי לגו: „אדם שמוכן לדרוך על כל־אחד למען האינ־טרסים שלו. איש־עסקים לא צריך לנהוג כך. יותר יפה והגון שנוהגים אחרת. הוא הרי דורס גם את בני־משפחתו. לא הייתי עושה עסקים, לא מולו ולא לצידו."

● **הרצל שפיר**, מנכ״ל חברת הביטוח איש קבוצת הכנענים, טען ש־יש לשתף במאבק גם את ער־בי הסביבה, שגם להם יש אינטרס בהמשך השילטון ה־ישראלי בסיני.

■ עורך־הדין **צבי גרוס־מן**, הציע באותו מעמד, בב־דיחות־הדעת, שממשלת ישר־אל תאמץ את תוכנית פאהד, ותודיע שהחל מאותו רגע בטל הסכם קמפ־דייוויד ואין צורך לסגת מהפיתחה.

■ הרב **משה לוינגר**, שבא לכנסת ביום השלישי האחרון, הוא זה שהשלים את המניין שהיה דרוש לתפילת־מינחה בשש בערב, ליד ה־מיזנון. לווינגר שבא מבית־המישפט הצבאי בשכם, שם נדונו למאסר־עולם מי שירו במתפללים ליד בית־הדסה, היה טרוד בשיחות עם ח״כים שונים, אך התפנה והלך ל־השלים את המניין.

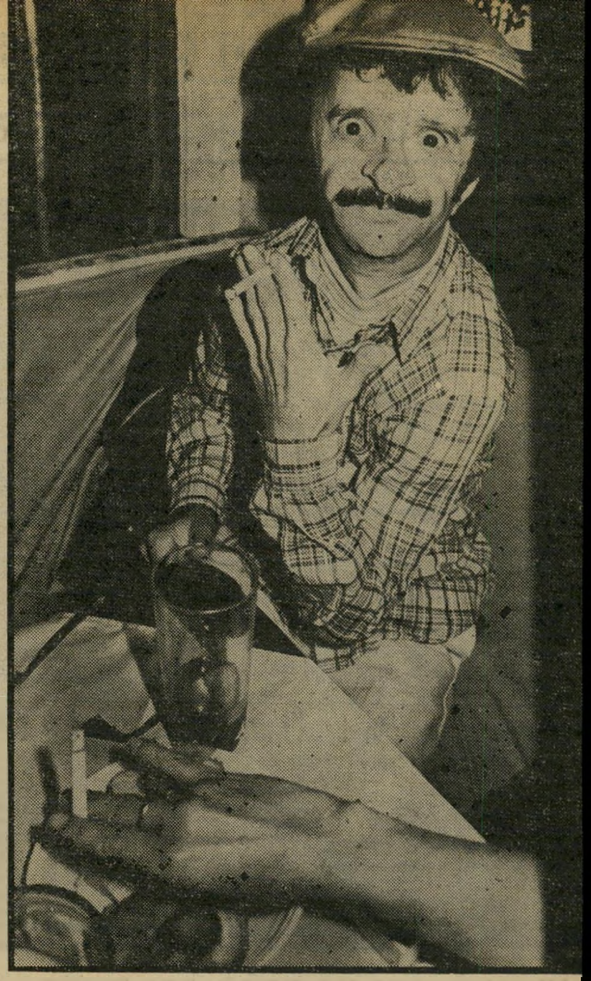
■ ח״כ התחייה, **חנן פורת**, סיים לאכול את ארו־חת־הערב במיזנון הח״כים, והחל מתפלל בדבקות, בקול רם, כשהוא נע מצד לצד. זה לא הפריע לח״כ תמ״י, **בן־ציון רובין**, להפריע לו ול־הזכיר לו שעליהם להיפגש ולשוחח בעניין מסויים.

■ בהתקפה על **יוסי שריד** יצא ח״כ המערך ד״ר **מיכאל (מיקי) בר־זוהר**. בישיבת סיעת־המערך בכנסת טען בר־זוהר ששריד הוא איש־תיאט־רון לא־רציני, ופליטוניסט מת־חיל. „הגיע הזמן שנהיה רצי־ניים," אמר.

■ שריד קצר־הראייה מת־גלה כבעל חוש־ראייה תקין כשזה נוגע לנשים. בשבוע שעבר כשסעד במיזנון־הכנסת והסתפק במנת גזר קצוץ, הוא ראה שמזכירת סיעת־הליכוד בכנסת, **ירדנה מקד**, יושבת לאכול צהריים בשולחן מרו־חק. הוא מיהר להזמין אותה לשבת לידו.



שפם דומם יורם קלצ'בסקי, אחד מ־בודק את הבובה העתיקה שנקנתה בשוק הפישפשים



שפם חי הבדרן דובי גל היה בין אלה שבאו לחגוג את פתיחתו של המועדון התל־אביבי החדש. הוא התייב בפינת השולחן, לא הצטרף לשרים, והביט עליהם ממרומי מושבו.

מידי אספן בובות. „רגלי הבובה נשברו והידיים שלה בדרך," הסבירו הבעלים. הבובה נקנתה בכסף רב ורק לאחר מאמצי שיכנוע ארוכים.

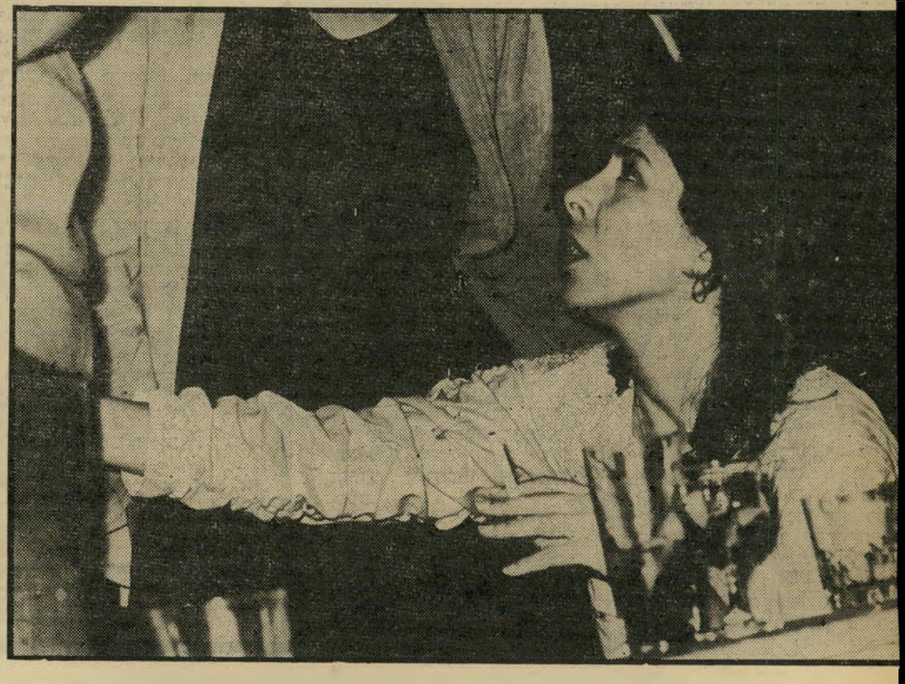
תותחים במרתף

„שאון התותחים נדם, שדה ה־
של נתייתם. בשדה חייל בודד
שוח, יומר עם עננים ברוח."
שירה הרמה לא נשמעה אומנם
חוץ למועדון בשל קירותיו הא־
רמים ובשל היותו ממוקם במר־
ף, אולם היא נשמעה היטב ב־
כו ●●● אחת ליומיים, בערך
פתח מועדון חדש בתל־אביב,
דיין אין היכן לבלות בעיר
זאת. מועדון נוסף שנפתח בימים
זה וששמו בתל־אביב, הסליק,
תיימר להיות המקום שיעיר את
עיר מתרדמתה. מבטיחים לנו
הוא יהיה מועדון עברי וישירו
שירים ישראליים בילבד. איש
נו ערב לכך, כי המקום, ששי־
ש מישכן לארבעה מועדוני־נפל
עבר, אומנם יצליח הפעם. לפ־
יחה באה „כל העיר" כי אין
ב תל־אביבי הגון אחד שיחמיץ

הזדמנות לחגוג ●●● „אני ה־
אבא של **ענת עצמון**, הציג
את עצמו השחקן הוותיק **שמו־
ליק עצמון** לפני הצעירים ש־
היו במקום. „היום אני לא יודע
איך להציג את עצמי לפני הנוער.
אולי הם מכירים את ענת טוב
יותר" ●●● „הפכת את הבית
שלך למוסיאון?" נשאל האמן־
גרפיקאי **דויד (טרטא) טרט־**
קובר. לאחר שפורסמה בעיתון כתבה ובה צילומים על ביתו היפה שבנוה צדק, היו שביקשו מטרטא ומאשתו, מעצבת האופנה **ג'ניפר ברלב**, לערוך סיור בביתם ●●● „סוף סוף עזבתי את גלי ואת החברה שלה **אודי** בשקט," סיפרה שדרנית הרדיו **שוש עטרי**. שוש ואחותה הזמרת **גילי עטרי**, אשר באות כימעט לכל מקום ביחד, גרו עד עכשיו בדירה משותפת בשיכון בבלי עם החבר הפרטי של גלי. אולם לאחרונה שכרה שוש דירה משלה „לא יותר מדי רחוק מגלי." ●●● האמנים ש־נחו במקום הופתעו כאשר עיתו־נאית הבידור, **נעמי רון**, לקחה אקורדיאון. עלתה לבמה והתחי־לה לשיר ולנגן. לשאלות המופ־תעים הסבירה נעמי שפרנסתה העיקרית באה לה מאירגון שירה בציבור במחנות צה"ל ובמסיבות פרטיות, **וידי גד** מיהר להדביק לה את הכינוי **שרהל'ה שרון** ●●● דוד („טרטא") טרטקובר ביקש מבעלי המקום את אחת הכרזות שניתלו על קירותיו. זוהי כרזה אותנטית של ההסתדרות, שאותה קנו שלושת הצעירים מידי אספן ●●● הבובה שמקבלת את פני האורחים בכניסה למועדון היא בובה עתיקה שעלתה בכסף רב. לאחר נסיונות שיכנוע רבים הצליחו שלושת השותפים לקנות אותה מידי אספן בובות בשוק הפישפשים. הם הוזהרו, אומנם, שעליהם להתייחס אל הבובה ב־עדינות מירבית, אולם הם לא התייחסו לאזהרות, וכתוצאה מכך נשברו לה שתי הרגליים. „אולם היא עומדת בגאון," הם הכריזו. ידי הבובה נישכחו במוגית, אך הן בדרך. יש סיכוי שהבובה תהיה שלימה ביום מן הימים ●●● ביום השישי האחרון לב־שו כל המפורסמים של ירושלים את מיטב ביגדיהם, ובאו למועדון החאן כדי לחגוג שם יחד עם **איתן רומן**, שהוא מבעלי המ־קום ועם אשתו **ציפי**, את צאת סיפרה הראשון ●●● הירושל־מים העייפים, העדיפו לעמוד ול־פטפט עם משקה ביד. רק העי־תונאית **נעמי גד** לא הצליחה להתאפק ונתנה הופעת סולו ב־ריקוד סוער לקצב צלילי מוסיקת הדיסקו שהתנגנה ברקע. נעמי לא הצליחה להדביק בהתלהבותה איש מהירושלמים, שנשארו מכור־בלים במעילים בקירבת הבאר ●●● איש הטלוויזיה **יאיר שטרן** התנדב לשמש מוגג, ודאג להשקות את האורחים „כדי שה־עליזות תהיה מירבית וכדי להרי־



מבט מסויים מפנה אירינה שיינמן, אשת יחסי־ציבור, לעברה של הזמרת גלי עטרי. אירינה עומדת בחברתה של אחותה של גלי, שדרנית הרדיו שוש עטרי.







אבו שמונה משמאל, העיתונאי יגאל גלאי מחבק את עורך־הדין יעקוב כץ. בין השניים אין כל קישרי מישפחה למרות הדמיון ביניהם. הם חגגו את פתיחת המועדון.



קרחת מכוסה האופנאית רותי גלזר זכתה לחיבוק מידי מי שמוכר כרווק חכי מבוקש בירושלים, סמי אלקלעי. מאחוריהם, עומד הפרופסור אליעזר (גיזי) רחמילביץ'. כולם באו לחגוג עם ציפי את ספרה הראשון.

אצבע מאשימה

העיתונאי דן מרגלית נימנה עם מברכיה של ציפי. דן היה בין אלה שהקפידו לעמוד קרוב לבאר „כדי להתחמם". את תפקיד המוזג התנדב למלא איש הטלוויזיה יאיר שטרן, אשר דאג להשקות את האורחים ברוחב־יד.

אות לתל־אביבים עד כמה יודעים הירושלמים לשמוח ●●● „אש־תך הפכה להיות כוכבת טלוויזיה?" שאל מנכ"ל מישרד האנרגיה **ג'וקי הגואל?** את אילן רומן, לאחר שחזה בתוכנית הטלוויזיה שעה טובה, שבה התראיינה ציפי על סיפרה, המספר על מישפחה מוסלמית החיה בירושלים בקרב הקהילה היהודית ●●● **דפי שטרן**, אשתו של יאיר שטרן, שהיא צורפת במיקצועה, סיפרה שהם גרים בבית שממש נועד ל־מסיבות „אבל בכל פעם שאני רוצה לערוך מסיבה אני פוחדת מכישלון וחושבת מה יהיה אם לא ירצו לרקוד אלא רק יישבו וידברו ולא יהיה שמח."





הזמיר המזמר משמאל, הזמרת זמירה אדם, משו־חחת עם יצחק ליבני. אשתו של ליבני, נשארה בבית לשמור על בנם הקטן. זמירה, שהיא מורה לספורט, החליטה לשנות כיוון והיא מתחילה ללמוד קרימינולוגיה. משמאל: עורך הדין לייזי ריבלין.

סטארסקי, האץ' ואיירונסייד מסתערים שלושתם

על צ'יצ', וגם שוטר לא עזר לו לסיים את נאומו

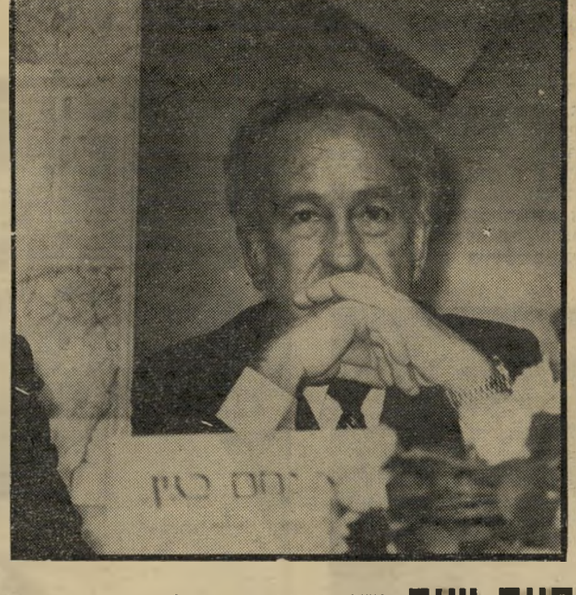


■ ח"כ המערך, **יוסי שריד**, אינו מתכוון לעזוב את הכנסת לעולם, ביגלל ה־מישטרה דווקא. שריד סיפר שכאשר היה פקיד אלמוני ב־מישרד־העבודה, לפני עשר שנים, באו לדירתו שוטרים כשבידם צו לחיפוש אחר חפ־צים החשודים כגנובים. שלו־שת השוטרים, שלא היו ידי־דותיים, היו מצויידים בצו חתום על־ידי שופט, והתייחס אליו בזילזול. כשביקש להס־ביר את עצמו, אמרו לו: „שמענו עליכם!" כשביקש ל־התקשר עם עורך־דין, אמרו לו: „עזוב משטויות." למע־שה הוא היה צריך להעצר, אך ברגע האחרון הם הבחינו שהם נמצאים בדירה הלא־נכונה — דבר שיכלו לוודא ברגע שביקשו את צו־החיפוש מהשופט. „זה היה סיוט של־עולם לא אשכח. אז החלטתי שלעולם לא אתן להם אפש־רות לחזור על כך והלכתי לכנסת, ואשאר בה כל חיי. לא יעזרו ועדות־מינויים, מח־סום 60 אחוז, שום דבר. אני לא יוצא מכאן!"

■ ראש עיריית תל־אביב **שלמה** („צ'יצ'") **להט**, ניסה לעניין את עורך מוקד, **יעקב אחימאיר**, שיזמינו לתוכ־נית, אך אחימאיר השיב בש־לילה. להט היה מרוגז: „הוא אינו מבין את בעיות העיר הגדולה בישראל," אמר.

■ צ'יצ' טען שאחרי שני כוכבי־טלוויזיה שהתלבשו ע־ליו, הופיע כוכב שלישי. לד־בריו זה „התחיל עם סטאר־סקי והאץ'," הח"כים **אהוד אולמרט** ויוסי שריד, ועכ־שיו מדובר באיירונסייד. הלא הוא ח"כ־שינוי **מרדכי וירי־שובסקי**. השלושה תקפו אר־תו בעניין הכוונה למנות את **רחבעם** („גנדי") **זאבי** ל־תפקיד מנכ"ל מוסיאון הארץ. וירשובסקי טען שלא נפגע מההשוואה, אך הסביר שעכשיו הוא מבין מדוע זקוק להט ל־

מנחם בגין ממחר ללבוש את מעיל־החורף שלו וייצא לאירוע הבא. ביום החמישי נאם בגין בשעה שש בערב בישיבה של מרכז־חירות שהתקיימה בתל־אביב; בשעה שבע וחצי מיהר למלון „הילטון", שם התקיים טכס ארצי של גורמי־התיירות בישראל. הוא נאם שם כעשר דקות, וברגע שסיים כיוונו אותו אנשי־הביטחון אל עבר היציאה. תוך כדי הליכה ושיחה עם מזכירתו, יונה קלימוביצקי, הוא לבש את מעילו (בתמונה), חבש את כובעו ומיהר ל„חיכל־תרבות" בתל־אביב, שם החל בשעה שמונה בדיוק טכס־זיכרון במלאות שלושים למותו של משה דיין.



חיים שיף יושב במקום השמור לראש־הממשלה, על בימת־הכבוד, בטכס גורמי התיירות. מאחר ובגין לא ישב בשולחן הנשיאות, אלא בא רק לנאום והסתלק, מיד לאחר מכן, הרשה שיף, איש חירות, לעצמו לשבת מאחורי השלט.

גנדי: „מול בלש כמו אייר־סייד, רק בעלי הלך־רוח מיז־רחי־סגפני יכולים לעמוד."

■ על הרעיון למנות את גנדי הגיב החרון **אבשלום קור**: „אם ימונה גנדי כמנ־כ"ל המוזיאון — לא יהיה קץ לאושרי."

■ כשנאם צ'יצ' בכנס סטודנטים בשכונות־מצוקה, ב־היכל התרבות, הוא לא הצליח לסיים את נאומו המתוכנן. חברי קבוצת אל"ה, שישבו באולם, הפריעו לו לאורך כל נאומו, ואפילו שוטר שהוזמן לאולם לא הצליח להרתיע אי־תם. כשסיים להט את דבריו, הוא עזב את האולם בכעס.

■ נואם אחר בכנס, סגן השר **אהרון אוזן** מתמ"י, נשיא הפדרציה הספרדית ב־ישראל, טען שיש לבטל את המחלקות הספרדית בסוכנות היהודית ושהממונה על המח־לקה **שלמה טלפירו** יהיה גיזבר הסוכנות במקום **עקי־בא לוינסקי**, שיוכל להת־מנות כמנהל מחלקת יהודי־אשכנז. **אריה דולצין**, ש־נאם אחריו, טען שדווקא ה־ספרדים יתנגדו לביטול המח־לקה. אוזן דחה זאת. „הספר־דים לא יתנגדו, אם יתנו להם את הגיזברות."

■ אהוד אולמרט לא נר־אה מודאג מההכחשה החד־משמעית שמסר לעיתונות יו־עץ ראש־הממשלה לעניני תק־שורת **אורי פורת** בעניין הכוונה למנות את אולמרט ל־תפקיד סגן־שר במישרד ראש־הממשלה לענייני הסברה. כ־שנשאל על כך השיב: „אף אחד לא יודע במה העניין. גם פורת אינו יודע על מה הוא מדבר."

■ צופי תוכנית הטלוויזיה חיים שכאלה עם **איצ'ה ממבוש**, שתוקרן בשבוע הק־רוב בטלוויזיה, לא יבחינו ש־חלק ממנה שוחזר. בתום שש שעות־הקלטה של התוכנית, לפני כחודשיים, התברר ש־רבע מהתוכנית לא צולם. מ־כיוון שהיה מדובר בקטעים חשובים, הוחלט לזמן שוב את ממבוש וחבריו להקלטה שניה. עורך התוכנית, העיתונאי **עמוס אטינגר**, שהוא גם המפיק והמנחה פנה לממבוש והפעם, שלא כמו בהקלטת־הבכורה, הוא בא ברצון ועימו השתתפו בהקלטת החלק הער־סק בתקופתו בפאריס: **חיים חפר, יוסי** („יוסקה") **יריב, יורם קניוק ומנחם תל־מי.**

■ בהקלטה השנייה לא חזרו על אותם סיפורים, אך לעומת זאת חולק ויסקי, ששי־פר את מצב־הרוח. הבעייה היתה לגבי הגובלן, ששימש בהקלטה המקורית כתפאורה מאחורי ממבוש. יום לפני ה־שיחזור נשלח הגובלן לתע־רוכה שעורך ממבוש בארצות־הברית, ואטינגר נאלץ ל־השתמש בגובלן אחר.

■ את התוכנית, שבה יוקרנו סרטים שממבוש, איש

בקבוק מלא רעיונות...



יין אפריטיף אדום, על בסיס של יין בתוספת מצוי של שורשים וצמחים שונים. מריר, מעורר תיאבון

טבעי – Natural
אמריקנו, מקורר היטב, עם פלח לימון.

על הקרח On The Rocks
אמריקנו מעל קוביות קרח בתוספת 1/2 כפית מיץ לימון עם פלח לימון, לערבב היטב.

Long-Drink
חלק אחד של אמריקנו עם 2 חלקים מי סודה מעל קוביות קרח ועם פלח לימון להגיש בכוס גבוהה.



אמריקנו
אמרטו
רום
וודקה לימון

הרביעיה החדשה של "כרמל" משקה ראשון. אצלכם בבר

כרמל מזרחי
מיקבי ראשון לציון וזכרון יעקב

אנשים

כפר עין־הוד, השתתף בהם, וייקרא שיר שחיבר עבורו חיים חפר, לא ייראה כוכב חיים שכאלה. איצ'ה יהיה ב־ארצות־הברית, בתערוכת־הגו־בלנים שלו. הוא טען שהוא שמח להיות בחו"ל בזמן ש־התוכנית תשודר, אך בכל מיקרה אין הוא חושש מבי־קורות שליליות. „אם תצליח התוכנית, יגידו, כמה איצ'ה היה טוב. אם לא, יגידו כמה עמוס היה גרוע."

■ באחד מימי העיצומים בבתי־המשפט הגיעה אשה ערביה זקנה לאולמו של השו־פט המחוזי בתל־אביב, **אכ־רחם מקוב**. האשה היתה לבושה שחורים, ונשענה על מקל. היא נדדה מאולם לאולם וחיפשה את בנה שנעצר, ש־עמד להיות מובא באותו יום לבית־המישפט לשם הארכת מעצרו. איש לא שם לב לזק־נה המיואשת, אבל השופט מלול, שהיה קודם לכן שופט בבאר־שבע, ריחם על הישי־שה. הוא ביקש מהשוטרים לבדוק היכן נמצא בנה. כאשר חזר השוטר ומסר כי הבן נמ־צא בבית־מישפט השלום, כתב השופט פתק ומסרו לאם, ובי־קש מאחד השוטרים ללוותה לשם.



אריה גרוסבורד המנכ"ל היוצא של מישרד־התחבורה, פגש בישיבת מרכז־חרות את מחליפו, הד"ר עוזי לנדאו, בנו של שר־התחבורה המנוח, חיים לנדאו (מימין). השניים שוחחו בכניסה לאולם, בשעה שבגין נאם, וממה שאפשר היה לשמוע היתה זו שיחה בענייני עבודה. ברגע שנוכחו לדעת שמצלמים אותם, פנו לכיוונים שונים.



מאיר שיטרית הח"כ הצעיר, המשמש גם כראש המועצה המקומית של יבנה, בא באיחור לישיבת מרכז־חרות. שיטרית, שהיה לבוש בהידור, ניהל ליד הפתח שיחות עם עסקנים שונים, ועיין בהתכתבויות שהגישו לו, למרות שיו"ר הישיבה ביקש מהם כמה פעמים להיכנס ולשתוק.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**







בומה שביט במסיבה.

רק בגרונדיג נותנים לך ביטוח מלא „חצי חינם"



לכבוד גיל אלקטרוניקה,

יש לי טלויזיה צבעונית גרונדיג ואני מעוניין בביטוח מלא „חצי חינם" בשיטת 60/40

אני אשלם רק 60% מדמי הביטוח, עם ההרשמה, ומיד אהיה מבוטח. אם במשך השנה תתקלקל הטלויזיה, אזכה לשרות המהימן של גרונדיג, המבוצע ע"י מעבדה מקצועית, שהוסמכה ע"י גרונדיג - ורק אז אשלם את 40% הנותרים מדמי הביטוח - **לא צמודים למדד!** במידה ולא תקרה לטלויזיה כל תקלה, **הייתי מבוטח וחסכתי 40%.**

נא שלחו לי בדאר, ללא התחייבות מצדי, את העלון של התכנית ואת תעודת הביטוח. אני אשלם אותה בבנק והביטוח יכנס מיד לתוקף.

כמו כן אבקשכם לשלוח לי את השובר המיוחד המעניק **חינם** טלויזיה ניידת נשיונל ש/ל TR-602

לכל בעל טלויזיה צבעונית גרונדיג הקונה ווידאר טייפ נשיונל פנסוניק 7000-NV.

בכבוד רב,

שם _____

כתובת _____

טלפון _____

דגם _____

מס' _____ מכשיר _____

תאריך מכירה _____

GRUNDIG

גזור ושלח ל: גיל אלקטרוניקה בע"מ, רח' אבן גבירול 18, תל-אביב, 64077.

את ה ו ה ש ט ן

הייתי המום. זה מכבר לא עברתי חווייה קולנועית כה „טוטאלית", שיכלית וריגשית כאחת, כמו בסרט מפיסטו, המוצג עתה בארץ.

השם מטעה במיקצת. גיבורו אינו מפיסטופלס, השטן, אלא דווקא הדוקטור פאוסט.

האגדה הגרמנית העתיקה, שהונצחה על־ידי וולפגאנג פון־גתה, מספרת על המדען הסקרני־ללא־גבול, שהת־ייאש מלדעת את סודות־היקום. מפיסטו מציע לו עס־קה: אם ימכור לו את נישמתו, בעולם הבא, הוא יחליל לו בעולם הזה את כל התענוגות הרוחניים והח־חומריים — הצלחה, אה־בת־נשים, עושר, דעת ו־חוכמה.



ברנדאואר

הגיבור בסרט, שחקן גרמני בשם הנדריק הופ־גן (בסרט: קלאוס־מריה בראנדאואר) משחק את מפיסטו על הבימה — אך בחייו הוא פאוסט אמיתי. תחילה, כשחקן זוטר ב־האמבורג, הוא קומוניסט סאלוני ומדבר על מהפכת הפרולטריון. אחרי עליית הנאצים לשילטון הוא מו־כר את נישמתו לשטן ה־חום ומעפיל לפיסגת ההצ־לחה תוך בגידה בעצמו, במישפחתו, בסביבתו ובכל ה־יקר לו.

זה היה יכול להיות סרט די באנאלי, כי הבעייה המרכזית — חיין של אדם הגון במישטר פרשעני — היא די באנאלית, למרבה הצער. אבל הסרט הופך או־תה לכלל חווייה אנושית ופילוסופית, מפני ששני היוצ־רים (מחבר הספר, קלאוס מאן, בנו של תומאס מאן הדגול, והבימאי ההונגרי אישטוואן סאבו) העלו אותה לרמה של אמת אוניברסלית.

איני אובייקטיבי לגמרי, מפני שהבעייה המרכזית הזאת ריתקה אותי בכל ימי חיי, מאז ראיתי כילד את הפלוגות החומות צועדות ברחובות. טיבעי הוא שה־ציבור הישראלי מרותק אל השלב השני של המהפכה הנאצית — השואה האיומה שגרמה על־ידה ליהודים ולעולם כולו א ח ר י שקם הרייך השלישי. אך בעיניי היה תמיד חשוב להבין דווקא את השלב הראשון — א י ך התחוללה מהפכה כזאת בארץ תרבותית, ומה עשו בה מאות אלפי האנשים התרבותיים, ההגונים, הנורמ־ליים, שהפכו עבדי המישטר, ושבילעדיהם לא יכול היה המישטר לתפקד.

כפי שניסיתי להסביר בסיפרי צלב הקרס, איני מאמין שצפוייה לישראל סכנה כלשהי של שואה. אנחנו חז־קים ושולטים בגורלנו. אך צפוייה לנו, כמו לכל מדי־נה בעולם, הסכנה של התמוטטות פנימית, של עליית פאשיזם מקומי בצורה זו או אחרת. על כן חייבים אנחנו להבין את דרכה של המחלה, גיפיה ונוגדניה.

הסרט מתאר את המחלה בצורה גיפלאה. צעד אחרי צעד, החלטה אחרי החלטה, נכנע פאוסט למיפסטו. ה־דמות המרכזית בסרט, המשוחקת בצורה גאונית על־ידי שחקן אוסטרי צעיר, אינה איש רע. להיפך, זהו איש רגיל, הגון, אזרח מן השורה. כמו אנשים רבים, הוא שאפתן ומשתוקק לתהילה. אך הוא מוכן להופיע באסיפות קומוניסטיות, להשתדל למען חבר, אף להס־תכן במיקצת כדי להצילו.

אולם אחרי שעשה את הצעד הראשון אל הגיהינום, גורלו נחרץ. הוא נתפס ברשת השטן. תחילה הוא מג־סה „להבין" את הנאצים. אחרי־כן הוא מסתגר בעבודתו ומשלה את עצמו כי התיאטרון הוא אי בודד, המנותק מן „הפוליטיקה", גם כאשר גלי־הזוועה גואים מסביב. אחר־כך הוא מוכן לגרש את אשתו ואת פילגשו הכו־שית־למחצה (אשה נהדרת, המשוחקת על־ידי קארין בויד המקסימה), כדי להצילן. אחר־כך הוא מוכן לקבל תפ־קיד־מפתח במערכת־ה„תרבות" של הרייך, כשהוא מנחם את עצמו שכך הוא יוכל להציל חברים הנתונים בצרה, ושאם יתפטר יבוא במקומו מישהו גרוע יותר. לבסוף אין מוצא — הוא הופך שותף מלא לפושעים, שנציגם בסרט הוא גנרל המזכיר את הרמן גרינג, ראש־ממשלת פרוסיה והאיש מס׳ 2 ברייך הנאצי — ביריון מגודל, גיבור־מילחמה, חובב מדים ודיברי־אמנות שדודים, פט־רון האמנויות ומחנות־הריכוז. גילום תפקיד זה בסרט הוא הישג קולנועי כביר בפני עצמו.

אילו היה הנדריק אדם רע, היתה הבעייה כולה פשוטה יותר. אך הוא אדם די טוב. היכן הוא שוגה? באיזה שלב היה צריך לאמר לעצמו: עד כאן, עכשיו אני מתגר, או מצטרף למחתרת, או מתאבד?

כדי להקשות על הבעייה, מביא הסרט נאצי יתיק, דמות נאלחת למדי, שיש לו האומץ להתקומם נגד ה־מישטר שהוא היה אחד מחלוציו, והמקריב את חייו במחווה חסרת־תוחלת של מחאה. גם הקומוניסט הוותיק, הפועל במחתרת, משלם בחייו ונרמס בלי רחמים. ורק גיבור העלילה, האיש הנורמלי, הטוב, בעל העקרונות הרופפים, עובר את כל שלבי הזוועה מבלי שיאונה לו רע. אחרי המילחמה הפך האיש מן הסתם אזרח דמו־קרטי הגון, המבכה את חבריו, קורבנות הזוועה, כפי שעשה אלברט שפר, שר־החימוש של היטלר.

זהו סרט חשוב, מפני שכל צופה, היוצא מן האולם החשוך אל הרחוב, נאלץ לשאול את עצמו, בעל כור־חו: מה הייתי א נ י עושה במקום הנדריק? איך הייתי א נ י עומד במיבחן אכזרי זה? האם אני גיבור גדול ממנו? האם לא הייתי גם אני מוכר את נישמתי תמו־רת ההצלחה, אילו ניתנה לי ההזדמנות?

זוהי חווייה חינוכית מאין כמוה. חשוב לראות את הסרט, להציג את השאלות האלה ולנסות להשיב עליהן בכנות — עד כמה שאדם מסוגל לכך, כשעליו לסמוך על הדמיון בילבד.

רגע של עברית

לראות ולשמוע את דייוויד אוואן — זהו תענוג אמי־תי. זכיתי לכך בחודש מאי, כאשר הייתי בכנס־המומ־חים העולמי לעניניי המרחב שלנו, שנערך בטירת דיצ־ליי ליד אוכספורד. אוואן כיהן כיו״ר הכנס — ואי־אפשר היה שלא לחבב את תבונתו המהולה בהומור, את הסיגנון המלוטש, את מזיגת האידיאליזם והמעש־יות. עכשיו, כשהופיע בתוכניתו של רם עברון בטל־וויזיה, יכלה הארץ כולה להתרשם ממנו.

מייד לפניו הופיעו על המירקע כמה מדענים ישר־



אליים, שהתווכחו על מחקר פסיכיאטרי. הנושא היה חשוב, והמשתתפים היו אנשי־תרבות, משיכבת־העילית של החברה הישראלית, אנשים שגדלו והתחנכו (ואולי גם נולדו) בארץ, אנשים ששפת־אמם היא עברית.

והנה — איזה הבדל בכושר־הביטוי!

אי־אפשר היה להעלות על הדעת שהד״ר אוואן ישגה באנגלית. כל מילה שיצאה מפיו היתה נכונה, מדוייקת, ובישבה בדיוק את אשר רצה האיש לאמר. לא יתואר אחרת אצל איש שהתחנך במוסדות־החינוך של העילית הבריטית, שהיה שר, חבר־פרלמנט ורופא.

ואילו הישראלים — איזו שפה קלוקלת, דלה ומשו־בשת בפיהם! אחד מהם הודיע בגאווה ש„ש לי את ו„אין לי את" — שיבוש מגעיל שחדר גם לשפתם של כתבי הטלוויזיה והרדיו.

מי שמתייחס אל השפה שלו כמו אל זבל — השפה תתנקם בו. מי שמוותר על כל אפשרות של דיוק בהת־בטאות — איך הוא יכול לדייק במחקר, במלאכה, ב־חרושת? שלא לדבר כלל על הדיוק במחשבה — שהרי המחשבה כלל אינה יכולה להתקיים בלי מילים.

ג׳ינג׳ית במיטה

כימעט והתייאשתי כאשר קראתי את התשובות ל־מישאל־הבוק, שערך המדור אנשים של העולם הזה בשבוע שעבר. הנשאלים היו אנשי־ציבור, חברי־כנסת וראשי־ערים, והשאלה היתה: מה היית א ת ה עושה אילו הציע לך איש־עסקים שוחד מיני?

הנושא נבע, כמובן, מפרשת החשדות שהועלו נגד חבר־הכנסת בני שליטא, ראש־מועצת מנחמיה.

הנשאלים ענו ברצינות נוראה. לא, לא. חס וחלילה. איש מהם לא היה מתפתה אף לרגע. מה פיתאום? הם נשואים, לא? שום פיתוי לא יצלח.

אף אחד מהם לא העז להכניס לנושא טיפ־טיפה של הומור. אף אחד לא אמר שאכן, אילו היה חוזר לחדרו בבית־המלון באילת והיה מגלה במיטה ג׳ינג׳ית משגעת, בעלת עיניים ירוקות (או תימניה ארוכת־גפיים, בעלת עיניים לוהטות) היה מתלבט לרגע־קט, שמא, אולי...

לא, לא. אנחנו בידיים טובות. יש לנו אנשי־ציבור שהם הגונים לגמרי. או שהם, לפחות, חסרים לגמרי חוש־הומור.

דברים מוזרים
בדרך לשלום

שמחתי לקרוא שהנשיא חוסני מובארכ קיבל לשיחה את תאלד מוחיי־אל־דין, ראש האופוזיציה השמאלית במצריים. כי הדבר שם קץ למצב שגרם לי מצוקה אישית רבה.

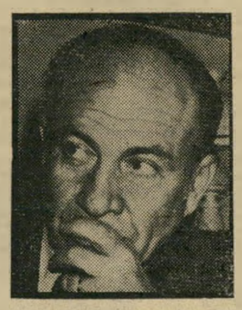
הכרתי את מוחיי־אל־דין בראשית שנות ה־70׳, ה־שמאל המצרי היה אז חלוץ רעיון השלום עם ישראל, והוא פעל להגשמת רעיון זה באומץ־לב רב. תאלד מוחיי־אל־דין, מפקד טנקים, מראשי קבוצת הקצינים הצעירים שחוללו את מהפכת יולי 1952, מקורבם (אז) של עבד־אל־נאצר ואנוור אל־סאדאת, נודע כנציג הקו הזה.

באותם הימים היה השמאל באירופה הפטרון היחידי שפעל למען הפגישת ישראלים וערבים. היה זה על כן טיבעי שאפגש בעיקר עם מצרים מאנשי־השמאל, למ־רות שנפגשתי גם עם כמה מאנשי־הממסד, בסודיות.

את מוחיי־אל־דין פגשתי אישית לראשונה בעת ה־הכנות לוועידת־בולוניה הגדולה בראשית 1973. זכורה לי פגישה ארוכה בטרקלין של בית־מלון, לפני הוועי־דה, שבה דיברנו על המצב המתפתח במרחב. הגענו שנינו למסקנה שאם לא תהיה תזוזה מהירה לקראת השלום, תוך כמה חודשים, תפרוץ מילחמה. ניסיתי להנ־חיל הכרה זו לראשי הממסד בארץ, בנאומים בכנסת ובשיחות אישיות, אך מכיוון שגולדה מאיר פתחה ב־ציד־של־מכשפה על משתתפי ועידת־בולוניה, לא נק־לטו הדברים. לא פעם תמהתי, לאחר מכן, אם גולדה, דיין ודדו היו מגייסים את המיליאים ערב יום־הכיפו־רים, אילו הקשיבו לדבריו. וחשוב עוד יותר: אילו היו נמנעים מהקמת ימית ומפתחים יוזמת־שלום ישרא־לית, אילו התייחסו ביתר רצינות להערכות שגיבשתי אחרי שיחותיי עם המצרים.

ביום האחרון של ועידת־בולוניה בא מוחיי־אל־דין לבית־המלון שבו גרו המשתתפים הישראליים, וקיימנו שיחה משותפת ארוכה. הוא היה נבוך. הוסכם ביניינו מראש שלא תהיינה בוועידה החלטות, והוא הבין היטב שהפרת עיקרון זה תזיק מאוד לכוחות־השלום. אולם הסובייטים לחצו, ואף שתאלד (כפי שכולנו קראנו לו) הצליח לרכך את הנוסח, פורסמה הודעת־סיכום רעה.

אחרי הוועידה כתבתי לתאלד מיכתב, שבו סיכמתי את הלקח וחיווייתי את דעתי על העתיד. מכיוון שלא היו קישרי־דואר בין שתי המדינות העוינות, שלחתי את המיכתב דרך קפריסין. הוא נתפס על־ידי שרות־הביטחון המצרי, והתוצאות היו חמו־רות. הן לא היו חמורות עוד יותר רק מפני שקשה לפגוע באיש שהוא מאבות המהפכה.



מוחיי־אל־דין

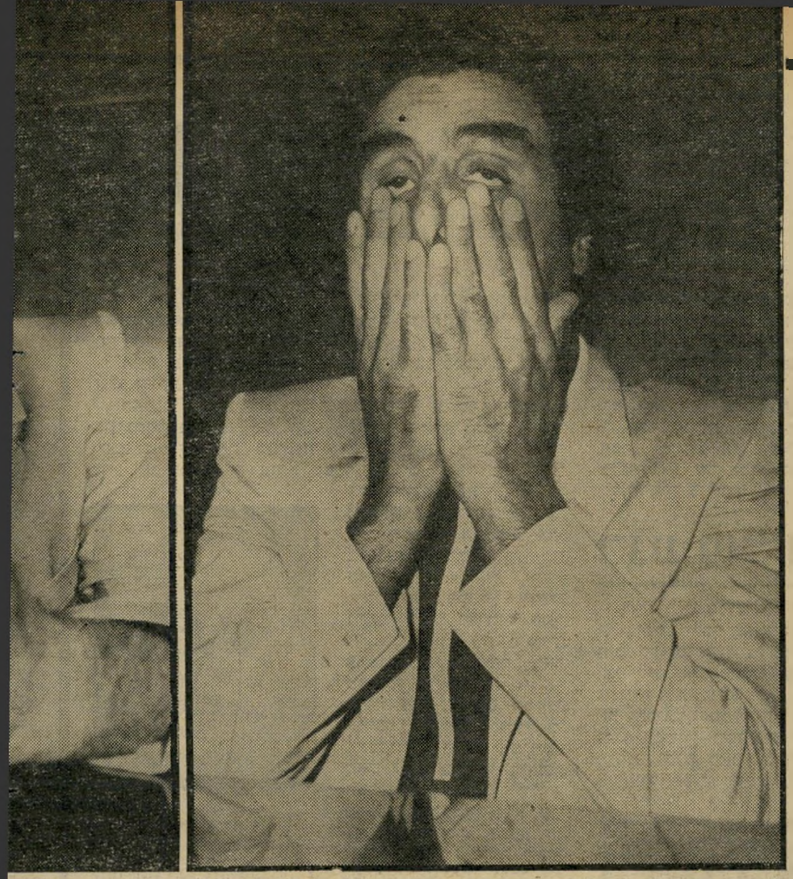
אחר־כך באה יוזמת אנ־וור אל־סאדאת, ומיפלגתו של מוחיי־אל־דין תקפה אותה בחריפות. בעיני הי־תה זאת טרגדיה. עם כל הביקורת על היוזמה, על צורתה ועל תוצאותיה (ה־עניין הפלסטיני, הרס הי־חסים בין מצריים והעולם הערבי, האוריינטציה ה־בילעדית על ארצות־הברית), אסור היה לש־לול את היוזמה כשלעצ־מה, ואת השלום החלקי שהושג בה. לדעתי, היתה זאת טעות היסטורית. הבעתי באוזני תאלד דיעה זו.

ביום שקמה השגרירות הישראלית בקאהיר ערכו תאלד וחבריו מסיבת־עיתונאים. כמה מידידיי, עיתונאים אירופיים בקאהיר, הציעו לי לבוא עימם לשם. לא נכנסתי למישרד, אלא ביקשתי ידיד בריטי להיכנס ו־לשאול את תאלד עם נוכחותי רצוייה. כעבור רגע יצא אלי תאלד עצמו, כשעל פניו הבעה של מבוכה עזה ואי־נוחות, וביקש ממני לוותר על הביקור. המסיבה נועדה להודיע על ניתוק כל היחסים של המיפלגה עם ישראלים, ואיך תוסבר נוכחותי? תחת זאת נקבעה לי פגישה עם אחד מראשי המיפלגה, ומאז אני ממשיך להיפגש עימו מדי פעם, בהיותי בקאהיר — הישראלי היחידי שעימו מקיימת מיפלגה זו קשר כלשהו.

כל זה מעציב. אך אחרי רצח אנוור אל־סאדאת, שגונה על־ידי מיפלגת־השמאל, ראיתי את תאלד בהל־וויה, כשהוא צועד בשורה הראשונה של האבלים. עתה, כאשר מובארכ קירב אותו מחדש, יש סיכוי כי השי־בוש המעציב יתוקן. מי שהיו חלוצי השלום אינם יכו־לים להתנגד לשלום. גם זיקתם לבריית־המועצות אינה צריכה להעבירם על דעתם. מותר להם למתוח ביקורת על המחדלים של קמפ־דייוויד, ועל אי־פיתרונה של הבעייה הפלסטינית. כך עושים גם אנשי־השלום בישי־ראל. אך אסור להם להיות במצב שבו הם מתנגדים, כאילו, לשלום עצמו, ומטילים חרם על ישראלים, שדי־עותיהם קרובות לדיעותיהם שלהם. זוהי עמדה מוזרה, בלתי־טיבעית, והיא צריכה לבוא אל קיצה.

מישפט אבו:

הדראמה הנסתרת



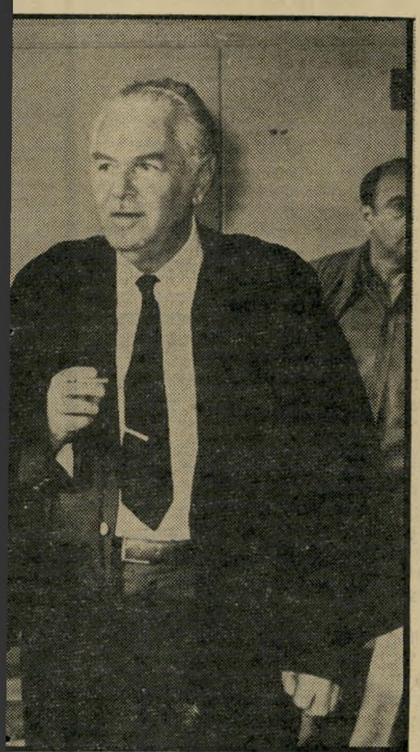
בפעם השנייה בחייו יושב סלומון אבו על



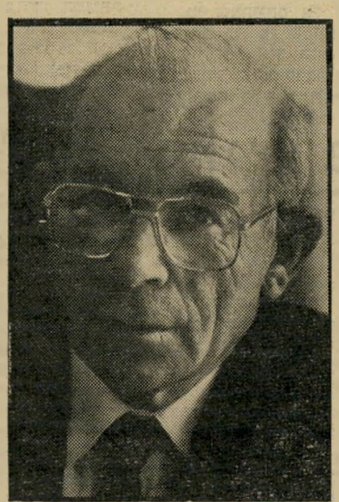
בן הנרצח משה מיזרחי, בנו של עזרא שמטוב מיזרחי, שהיה ילד בעת שנרצח אביו ביחד עם נהגו אהרון מליח, ישב באולם מתוח ונרגש. הוא הביט בסקרנות באבו, אשר הורשע לפני 11 שנה ברצח אביו.



השוטר עוזי נבות, אשר ערך את התרשים בעת ה־ מישפט הראשון, התפרסם במישפט ברנס.



לוחמים בשחור עומדים (מי סר התובע



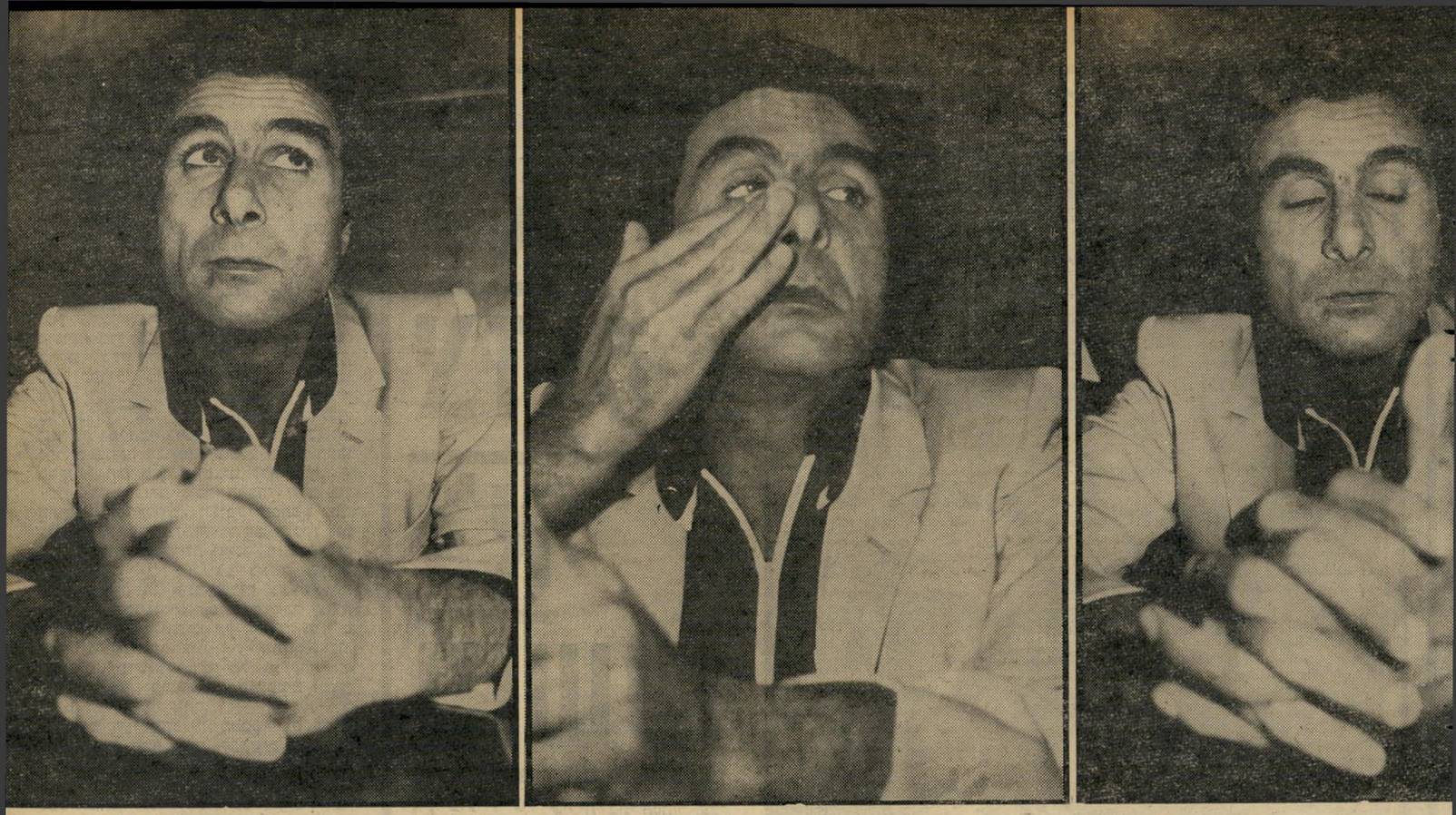
השופט אליהו וינוגרד, סבלני ושליו, מאזין בתשומת־ לב מרובה לשני הסניגורים ולתובע.

מאבקו של סלומון אבו גלוי לעין. הגבר בן ה־38, יושב בבית־הכלא כבר יותר מ־11 שנים, ואם לא יווכח ב־ מישפטו החוזר, יהיה עליו לבלות את שארית חייו בבית־הסוהר. הוא זכה בדבר נדיר: ניתן לו לנהל מחדש את מישפטו, ולהוכיח כי הוא חף מפשע. אולם תוך המא־ בק המישפטי הגלוי, נערכים מאבקים שו־ נים, חלקם גלויים לעין וחלקם סמויים. כמעט לכל אחד מהמשתתפים במישפט יש אינטרס פרטי, המשתלב במישפט ומש־ פיע עליו. האינטרס של התובע, עוזי שרטר, ברור, כפרקליט בעל נסיון רב ונציגה של המדינה, כל רצונו הוא לזכות במישפט, ולהוכיח כי התביעה צדקה גם לפני עשר שנים. הוא רוצה להביא לפני בית־המישפט את כל מסכת הראיות, ול־ שכנע אותו שאכן סלומון אבו הוא שרצח את עזרא שמטוב מיזרחי ואת נהגו אהרון מליח, ב־6 באפריל 1970.

כל־כך הרבה השמצות הוטחו בתביעה הכללית על כך שמיסמך מסויים של המומ־ חה הבאליסטי לא הוגש בזמנו לבית־ המישפט, שהדבר פגע ביוקרתה של הת־ ביעה. יש לה אינטרס ברור להראות כי לא היתה פגיעה בצדק, וכי התביעה הכל־ לית עשתה את עבודתה בתום־לב ובחרי־ צות ראוייה, והשיגה את התוצאות ההכ־ רחיות לפי הראיות.

מכיוון שאינטרס זה הוא לגיטימי וגלוי, אין על התובע לחץ מיוחד והוא עושה את עבודתו בזריזות וביעילות. מצבו במיש־ פט זה אפילו קל יותר מאשר במישפט רגיל, מכיוון שמצויות כבר בידיו כל הע־ דויות מהמישפט הקודם, וכל שעליו לעשות הוא לרענן את זיכרונם של העדים.

מי שנמצא תחת לחץ חזק, הם הסניגו־ רים. נחמה וזלמן סגל נמצאים בפעם הרא־ שונה בחייהם באור הזרקורים. זהו המיש־



ספסל־הנאשמים במישפט־הרצח - כשהוא מתוח, אבל שולט בעצמו בעצבי־ברזל





ן לשמאל) עוזי שר־
זלמן ונחמה סגל
ד מהלוחמים עושה

כמיטב יכולתו כדי לנצח. בהפסקה מנסים הירידים להרגע בעזרת סיגריות וחיוכים. אך המתח נותר בפניהם לאורך כל הדרך. למטה: מזכירתם של הזוג סגל — ז'קלין כהן, המכירה את התיק לפרטיו.



פט החשוב ביותר שניהלו עד כה, וב־מידה מסויימת כל עתידם המיקצועי תלוי בתוצאותיו.

זלמן סגל היה במשך שנים אחדות ראש־לשכתו של השר יוסף בורג. לפני כחמש שנים הוא פתח בירושלים מישרד עורכי־דין. אשתו היא שותפה במישרד. עד היום טיפלו השניים בעיקר במישפטים אזרחיים, ושמם לא התפרסם לעיתים קרובות מדי בעיתונים. המצב השתנה מהרגע שבו בט־לו לידם את תיק סלומון אבו. כל צעד שעשו זכה בכותרות, וכאשר זכו לה־שיג מישפט חוזר ללקוחם, הפכו מייד לגיבורים מישפטיים.

המישפט הוא מיבחנם הגדול. בני־הזוג השקיעו חודשים ארוכים ללימוד התיק באופן מדוקדק. הם ישבו לילות שלמים על כל עדות וראייה, וכך גם הגיעו לגי־לוי פיסת־הנייר, שעליה כתב המומחה

רגע של עימות

בין הסניגור במישפט הנוכחי, זלמן סגל (משמאל), והתובע במישפט המקורי, אורי וגמן. השניים, שנפגשו בהפסקה, החליפו רק חיוכים. ביניהם שלי ולך, המתמחה של עוזי שרטר.

(המשך מעמוד 42)

הבאליסטי בהתייחסו לאקדח הרצח: „הקנה מגורז בגריז יבש, ונראה נקי.“

„הם יכולים לדקדק את התיק מתוך שיגה,“ סיפרו מכריהם. גם מוכירתם היפה, ז'קלין כהן, הפכה מומחית בתיק הרצח, והיא נמצאת במשך כל הישיבות בבית־המישפט.

מישפחתו של אבו טועמת שאין לה בסף לשלם לעורכי־הדין, וכי היא מכסה רק את הוצאותיהם. היחסים בין מישפחת אבו ובין עורכי־דינו יוצאי־דופן. אמו של אבו, מופיעה מדי יום באולם בית־המישפט, ומהרת לנשק את לחיה של עורכת־הדין, ממש כקרובת מישפחה. הסניגורים תימרנו עצמם למצב, שבו הם חייבים לזכות בתיק בכל מחיר. אבו ומישפחתו מצפים לכך, וגם עתידם המיקצועי דורש זאת. לכן הם נתונים במתח רב, מחליפים איש את רעהו בחקירת העדים ומתייעצים ללא הרף.

בחקירת העדים ניכר ההבדל הרב בין התובע והסניגורים. התובע מסתפק בחקירה קצרה ותמציתית, דואג לכסות את כל הנקודות העיקריות ואינו „מגדנד“ לעדים, ונותר קר מזג גם כאשר העדים אינם זוכרים או אינם עונים על שאלתו. לעומתם, הסניגורים „סוחטים“ כל עדות עד תומה. הם לוחצים על העדים, חוזרים ושואלים פעמים רבות את אותה שאלה, ונכנסים לפרטי פרטים של המיקרה עד כדי כך, שהם מלאים את השופטים ומעוררים הערות וביקורת.

רצונם העז להצליח מתבטא גם בהתנגדויותיהם המתמידות לבקשות התביעה.

התנגדות הסניגורים להגשת תרשים של איזור הרצח היתה תמוהה. תרשים זה נעשה בזמנו על־ידי עוזי גבות (קצין המעורב כיום בפרשת עמוס ברנס — שאול מרקוס), בתוקף תפקידו כמשחזר של המישטרה, אשר לא השתתף כלל בצוות החקירה. הוא צייר את התרשים על־פי נתונים שקיבל, בדבר מקום הימצאו של האקדח, מקום הגוויות והמקום שבו נתפס אבו.

גם התנגדותם להודות בזהותם של הקרבנות לא היתה מובנת. אין כל מחלוקת בדבר זהותם, ואין לכך גם כל השפעה על אשמתו או חפותו של אבו.

עניין מיוחד לכולם

בגלל צורת ניהול ההגנה, אין רואים מרוב עצים את היער. הפרטים הקטנטנים שאליהם נטפלים הסניגורים, מערפלים לחלוטין את קו ההגנה שלהם, אם יש בכלל קו כזה. עד כה נראים הסניגורים כיורים באפילה, לעבר כל דבר הנע בשטח. כאשר התנגדו לבקשתו של התובע שרטר, למסור לבדיקה בליסטית נוספת את אקדח הרצח, הם בילבלו לגמרי את השומעים. שרטר אמר לבית־המישפט כי הוא רוצה להוכיח שוב, באופן חד־משמעי, כי זהו האקדח שממנו נורו הירויות הקטלניות.

דבר זה חשוב להגנה יותר מאשר לתביעה. שכן, הסיבה שבגללה זכה סלומון אבו למישפט חוזר, הוא האפשרות כי אקדח הרצח, שאותו לא יכול היה אבו לנקות במרוצתו, נמצא נקי. אם יתברר במישפט כי האקדח שממנו נורו מיזרחי ומליח אומנם נמצא נקי בבוקר שלאחר הרצח, יישאר ספק כיצד נוקה האקדח. ומכיוון שאבו לא יכול היה לנקותו, יכול הספק לפעול לטובתו. כאשר הוכחת נקודה בא־ליסטית זו היא עיקרה של ההגנה במישפט, לא הבין איש מדוע התנגדו הסניגורים לביצוע הבדיקה החדשה.

מבעד למלל הרב, מבצבץ שמץ של קו הגנה — הסניגורים מנסים למצוא רוצח אלטרנטיבי. הם חוקרים אנשים מן העולם התחתון, שהיו בקירבת מקום הרצח. הם שואלים על ישראל דנוך ואחיו שימשון, חוקרים בדבר יוסף („יוסקאי“) מיזרחי, שנכח במקום בשעת הרצח, וגם הביאו עדותו של תייר, שסיפר כי מכרו, טייס אנגלי, אמר לו שהיה עד־ראייה לרצח.

באופן מפתיע, אפילו לשופטים היושבים־לדין יש עניין מיוחד בתיק זה. ראש ההרכב, השופט אליהו וינוגרד, מועמד להתמנות שופט בבית־המישפט העליון. זו השנה הראשונה שבה יושב השופט הוותיק בראש הרכב. עד כה היה תמיד חבר בהרכב שבראשו עמד מישהו אחר. יש אומרים כי מישפט זה יהיה אבן הבוחן עבורו. אישור לכך, כי גם הוא עצמו מייחס חשיבות למישפט, נתקבל כאשר אשתו ובתו ישבו באולם ביום הראשון למישפט, כדי להאזין לעדויות. וינוגרד מנהל את המישפט באורך־רוח ובנימוס ומאפשר לעורכי־הדין לשאול ולחקור בלי הפרעה.

גם לשני השופטים האחרים בהרכב, זוהי הפעם הראשונה שבה הם חשופים כל־כך לאמצעי־התיקשורת. השופט אברהם מישר נתמנה זה מקרוב לבית־המישפט המחוזי בתל־אביב, אחרי שהיה שנים רבות עורך־דין, ועסק בעיקר בנזיקין. השופטת, עדנה שצקי, עלתה גם היא רק בשנה שעברה לבית־המישפט המחוזי, מבית־משפט השלום. מישפט זה מהווה עבורם ללא ספק במה להוכחת כשרונם ויכולתם. שריד יחיד למתח ולדראמה של המישפט הקודם נתגלה כאשר הופיע באולם בנו של הקרבן שמטוב מיזרחי. הבן, שהיה בזמן הרצח ילד קטן, הוא היום כבן עשרים. הוא ישב מרותק למושבו כשעיניו תקועות באבו. אמו לא באה לבית־המישפט, אך שתי אחיותיו של המנוח אינן מוותרות על אף ישיבה. **אירנה אלון** ■

בראיון הראשון שנתן לעיתונאי מזה 11 שנים, מספר אבו:

לא צדיק, לא פושע!



מכונית של שירות בתי־הסוהר עצרה בחזית בית־מגורים בחיפה. מן המכונית ירדו שני סוהרים, קצין משירות בתי־הסוהר ונהג.

ביניהם, כבול באזיקים, ירד אחד האסירים השמורים ביותר בישראל, שזכה בביקור־בית בפעם הראשונה אחרי 11

חופשה מהכלא

תמונת־סקופ. אבו נראה כאן בבית הוריו בחיפה, ליד השולחן שאליו הסב עם בני־מישפחתו כאשר קיבל חופשה מהכלא. אבו לא היה מוכן לחשוף את הוריו ואת עצמו מאז מישפטו.



הפרקליטה והאח

נחמה סגל משוחחת עם אחיו של סלומון אבו, צ'רלי. אבו רואה בפרקליטיו „שליחי אלוהים“, ומרבה להתגאות בעזרה הרבה שהעניקו לו בני מישפחתו בעת מאסרו הארוך.



צ'רלי

אחיו של סלומון אבו, הוא בעל מיסעדה בפאריס, ו־הגיע לארץ לרגל חידוש המישפט. צ'רלי הירבה לבקר את אבו בכלא בכל השנים.

שנות־מאסר. סלומון אבו קיבל רשות לבקר את בני־מישפחתו.

בבית היתה התרגשות רבה. כל בני המישפחה היו נוכחים: הוריו הקשישים של סלומון, שלוש אחיותיו בחברת בעליהן וילדיהן ושני אחיו של סלומון, המתגוררים בחיפה. אחיו השלישי צ'רלי אבו, בעליה של מיסעדה בפאריס, הגיע מאוחר יותר כדי לחיות נוכח במישפטו של אבו. הוא לא היה בפגישה.

לכבוד ביקורו של סלומון הוכנו מעדנים רבים. בני־המישפחה, אנשים דתיים, אומרים שהם סומכים על אלוהים. אביו

(המשך בעמוד 78)

היציאה החדשה של "פיאט" נוצרה בשבילך:

Fiat Panda

הקטנה שלמדה מהגדולים רק דברים טובים.

מכונית 903 סמ"ק עם 4 צילינדרים

מבחוץ - "פנדה" נראית כמכונית קטנה. אחרי שנכנסים אליה - מגלים שהיא מכונית גדולה - עם הרבה יתרונות גדולים.

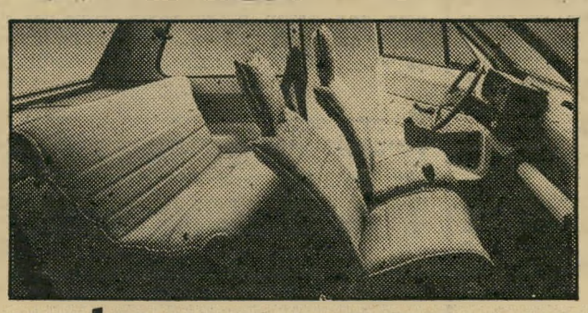
ב"פנדה": 5 מקומות ישיבה מרווחים שאת הריפוד שלהם אפשר להסיר, לכבס, ולהחזיר למקום! את המושב האחורי, אגב, ניתן לנצל (לקפל, להוציא) ב-7 אופנים שונים...

ל"פנדה" - יש גם כח עצום: מנוע 903 סמ"ק ו-4 צילינדרים, המונח לרוחב, עם הינע קדמי. מנוע אמין זה מותקן ביותר מ-5 מיליון מכוניות פיאט 127. צריך עוד להוסיף? כן, כמעט שכחנו: הוא מסתפק בליטר דלק אחד ל-19,6 ק"מ ב-90 קמ"ש, בתנאי הניסוי של ביהח"ר.

ל"פנדה", מערכת בילום, קפיצים, מרכב ופגושים שלא היו מביישים גם מכוניות גדולות יותר. יש לה 3 דלתות והוצאות אחזקתה נמוכות במיוחד. בוא לראות אותה עוד היום.



Fiat Panda



במחיר הנמוך

המפתיע ביותר

אספקה מהירה

אחריות נגד חלודה עד 6 שנים

"הקטנה הזאת-גדולה!"

FIAT

המחיר לפי מחירון החברה מס' 7/82

האחריות בפופה לתנאים בפנקס האחריות.

אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ..



מרים גלזר־תעסה:

„לא יכולה לסתום את פיו של ביטון!"

בשבוע שעבר התפרץ חבר הכנסת צ'רלי ביטון מעל דוכן־חנואמים של הכנסת, הישווה את שר־הביטחון אריאל שרון להיטלר, וטען שהוא הופך את חיילי צה"ל לקלגסים נאציים.

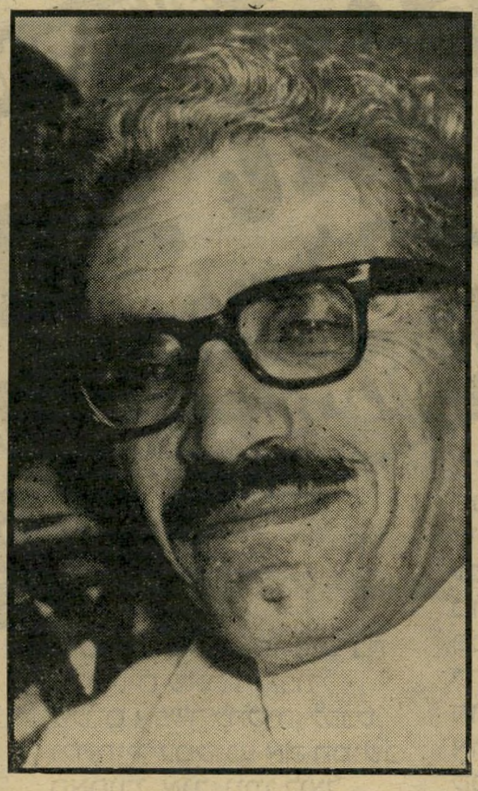
בין יתר הדברים החמורים, שהוטחו מפי חברי־הכנסת נגד ביטון, הידהד באולם מישפט אחד מפיה של חברת־הכנסת מטעם הליכוד, מרים גלזר־תעסה. אמרה סגנית שר־החינוך, הגברת גלזר־תעסה: „יש פה יותר מדי דמוקרטיה!"

● חברת־הכנסת גלזר־תעסה, למה התכוונת כשאמרת שיש בכנסת יותר מדי דמוקרטיה?

כשעומד חבר־כנסת, נבחר־ציבור וקורא מעל דוכן בית־המחוקקים של המדינה שלי לשר־הביטחון שלי היט־לר, ולילד שלי קלגס נאצי, אני חושבת שצריך להש־תיק אותו!

● הרי בכנסת נחוג חופש־הביטוי?

יש גבול לחופש־הביטוי! ואם אדם אינו יודע לשים מחסום לפיו, צריך להפסיק לתת לו אפשרות לדבר. צריך לנתק לו את המיקרופון. איני יכולה לסתום את פיו של צ'רלי ביטון, אבל אני יכולה לגרום לו שלא ישמע.



ישראל קיסר:

„מי אומר שיש שלושה־עשר ועדים?"

בכל פעם שצצה בעייה חדורשת את התערבותה של הסתדרות־התעובדים־הכללית־בארץ־ישראל, נמצא ח־מזכ"ל, החבר ירוחם משל, בחו"ל. הוא, כמובן, לא מבלה חלילה־וחס בקאזינו של מונטה־קארלו. הוא עובד קשה בענייני ההסתדרות. גם מסיבה של האיגודים המיקצועיים האמריקאיים בוואלדורף אסטוריה זו עבודה, ביחוד שצריך ללבוש לכבודה פראק ועניבת־פרפר.

האיש שמחליף את המזכ"ל בארץ הוא ממלא מקומו, ישראל קיסר. פניתי אל מר קיסר ושאלתי אותו:

● לא מתסכלת אותך העובדה, שבכל פעם שיש בעייה הארון משל...

החבר משל.

● החבר משל נמצא בחו"ל, אתה עושה תחתיו את העבודה וההצלחות נזקפות לזכותו?

קודם כל — נוסף לזה שאני ממלא את מקומו, אני ממשיך למלא את תפקידי הרגיל. אם צריך להתייעץ מתייעצים. מרימים טלפון למקום הימצאו של משל ב־חוץ־לארץ ומתייעצים.

אני לא מתוסכל, אין זמן לתיסכולים — יש הרבה עבודה. האמיני לי — כדי לטפל בבעיות שיש לנו, אני זקוק להרבה יותר מאשר 24 שעות ביממה. כך שאין לי זמן לתיסכולים.

● מה דעתך על 13 הוועדים?

מי אמר לך שיש 13 ועדים? מישהו זרק מיספר ומאז זה הולך. הוועדים נמצאים בקשר הדוק עם האי־גוד המיקצועי. עובדה — הרבה זמן לא שמענו על בעיות עם איגוד הימאים, וזה לא מיקרי. אותו הדבר עם התעשייה האווירית, אותו דבר עם הנדסת־דואר ועם הדואר. הוועדים לא ינגחו את ההסתדרות — אנח־נו נדאג שהם יפעלו במיסגרת ההסתדרות.

● מה דעתך על התערבותו של השר דוד לוי בפרשת „אל על"?

לפי צורת ההתערבות, ברור שהיא נעשתה לצורך פוליטי ולא לצורך העניין עצמו.



ניסים מישעל:

„פרס שאל מה עם הקומיסיון שלו!"

כתב הטלוויזיה לענייני מיפלגות, ניסים מישעל, זכה בפרס רשות־השידור לעיתונאי המצטיין.

● ניסים, איך אתה מרגיש?

זה מחמיא לי. זה עושה טוב על הלב כשאתה יודע שיש מישהו שמעריך את העבודה שלך.

● חופתעת מקבלת הפרס?

לא. אבל הפתיעה אותי העובדה שהציבור הגיב. לא ציפיתי לתגובה של הציבור הרחב. פוליטיקאים התקש־רו — זה טיבעי. אבל שאנשים שאני לא מכיר יצלצלו ויברכו אותי, או שאנשים יעצרו אותי ברחוב?! זה אולי הפיצוי הגדול על העבודה הקשה שאני משקיע בסיקור המיפלגות. מה עוד שעד עכשיו חייתי בתחושה שהציבור עויין את הטלוויזיה.

● אתה כתב המקובל על כל המיפלגות, החל מהליכוד וכלה ברק"ח. איך אתה מצליח להיות בסדר עם כולם?

אני עושה את עבודתי ביושר מיקצועי, ללא משוא־פנים ובצורה אמינה. אני גם דואג שדברים אלה ייראו על המסך.

● איך אתה מצליח להסתיר את השתיי־כותך הפוליטית?

משה דיין אמר לי פעם שהעובדה שקשה לזהות את דיעותי או את דיעותיו של אלימלך רם, הכתב המדיני של הטלוויזיה, היא תעודת־כבוד לשנינו.

● איך הגיבו האישים הפוליטיים, שאתה עובד איתם, על קבלת הפרס?

שימעון פרס שאל אותי מה עם הקומיסיון המגיע לו.

מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומרים ... מה הם אומ



דן מרגלית:

„קטע חריף על מנחם בגין!"

אפרת („פרידה") ילין־מור רואיינה במדור זה על הצנזורה שחטיל, כביכול, שר־המישפטים לשעבר, שמואל תמיר, איש אצ"ל, על ספרו של בעלה המנוח, נתן ילין־מור. הספר יצא לאור מטעם הוצאת־הספרים של איש־סודו של מנחם בגין, הד"ר ראובן הכט, בעל ממ־גורות „דגון". פרידה התלוננה אז כי העיתונאי דן מרגלית, שפירסם את הידיעה בטלוויזיה, לא נהג על־פי כללי האתיקה העיתונאית, אלא בא אליה כאדם פרטי, וקיבל מידיה את כתב־היד של הספר. הוא יצר, לדבריה, „סנסציה עיתונאית".

שאלתי על כך את דן מרגלית, שהוא תלמיד השנה השלישית במכון ליהדות זמננו באוניברסיטה העברית, שם הוא לומד לקראת התואר השני:

● האמנם רימית את הגברת ילין־מור, כאשר לקחת את כתב־היד המקורי בתואנה כי הוא נחוץ לך למחקר, ולמעשה עשית בו שימוש כעיתונאי?

נהגתי כפי שהבטחתי לגברת ילין־מור. הכנתי עבודה סמינריונית אוניברסיטאית על ההיסטוריוגרפיה של לח"י, שתופיע בכתב העת כיוונים. מן הרגע שעבודה כזאת נשלמת, היא פתוחה ועומדת לרשות הציבור, ומותר לפרסם מתוכה כל דבר נכון. וזה מה שעשיתי.

● הדבר שבעצם הרגיז את הגברת ילין־מור הוא הפירסום כאילו היתה צנזורה על סיפרו של בעלה המנוח, צנזורה שנעשתה על־ידי שמואל תמיר. האמנם כך?

אחרי שראיתי את כתב־היד המקורי של הספר, השווֹיתי אותו עם הספר כפי שהופיע בדפוס. שמעתי הן מפי המו"ל, הד"ר ראובן הכט, הן מפי שמואל תמיר עצמו, שילין־מור הסכים לתביעת הכט שתמיר יקרא את כתב־היד ויציע ממנו מישפטים המקניטים את אצ"ל, ובמיוחד את דויד רזיאל. בין השאר מצאתי כי קטע חריף על מנחם בגין הופיע בכתב היד, אבל לא בספר.



אמנון ביטון:

„היה ברור שאלך לשרת בעיירות פיתוח!"

דוקטור אמנון ביטון, רופא־מישפחה, בוגר המחזור הראשון של הפקולטה לרפואה של אוניברסיטת בן־גוריון, הוא בן למישפחה מרובת־ילדים מחצור הגלילית. כשרוב ילדי עיירות־הפיתוח מצליחים לגמור בקושי עשר שנות־לימוד, דוקטור ביטון ראוי לתואר „סיפור הצלחה".

● איך הצלחת לסיים את הפקולטה לרפואה?

היה קשה. היה לי מזל שהפדרציה הספרדית מימנה לי את הלימודים. מרבית השנים עבדתי כאח כדי לפרנס את עצמי. הורי, כמובן, לא עזרו לי באגורה אחת — פשוט אין להם.

תמיד חלמתי להיות רופא וכעת הגעתי לכך. אבל עדיין אין לי בית ואין לי מכונית.

● עוד יהיה לך.

לא עם המשכורת של קופת־חולים.

● מה גובה המשכורת שלך?

שיבעים אלף לירות לחודש. ואני עובד משבע בבוקר עד תשע בערב.

● האם אתה יוצא דופן במישפחתך ברוכת־הילדים?

יש לי אח שהוא בוגר מיכללת שנקר, אחות העובדת כגננת, אחות העובדת כמזכירה בכירה. כל הילדים במשפחתי גמרו לפחות י"ב כיתות.

● זה קצת בלתי רגיל.

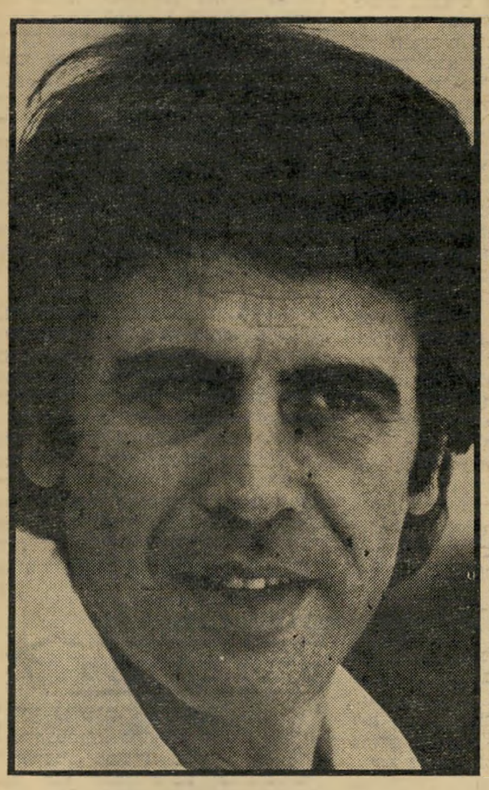
זה תלוי בהורים ובמוטיבציה של הילדים. כל חיינו חיינו בצימצום, אבל מאז ומתמיד היה ברור — מי שרוצה ללמוד יכול ללמוד. אבא, שהוא פועל־בניין, תמיד הדגיש זאת באוזנינו.

● איך הרגשת כשהעניקו לך את תואר־הדוקטור?

סיפוק. חשבתי על אבא שלי — בשבילו זה היה עצום! זה היה פיצוי על כל מה שעבר עליו.

● האם זה מיקרה שארבעה בוגרים של הפקולטה לרפואה בני עיירות־פיתוח חזרו לשרת כרופאים בעיירות־פיתוח?

אנחנו ארבעה בני עדות־מיזרח, באנו מעיירות־פיתוח. אנחנו יודעים מה זה שירות רפואי גרוע, היה ברור מראש שנלך לעיירות־פיתוח, לא יכולנו אחרת.



אהרון איפלה:

„אני לא אוהב שמשווים אותי לחיים סופול!"

תפקיד ראשי במחזה של פיטר יוסטינוב על בימות חווסט־אנד הלונדוני, ועוד לצידה של כוכבת כמו דבורה קר — הרי זה הישג לא קטן, בוודאי תסכימו איתי.

אהרון איפלה, יליד מארוקו, גדל במעברת רמת־ישראל והתחנך בסימטותיה של יפו. הוא עזב את הארץ לפני 12 שנים ונסע ללונדון ללמוד מישחק. מאז שיחק בכמה סרטים הוליוודיים ובכמה סידרות טלוויזיה. המפורסמות שבהן: המהגרים וספינת האהבה. בימים אלה הוא מבקר את אביו החולה, וזו ההזדמנות לשאול אותו מדוע בתוכנייה המפוארת של המחזה Overheard לא צויין שהוא ישראלי?

● למה לא נכתב שאתה ישראלי?

בגלל הערבים. המפיקים פחדו מהערבים.

● האם העובדה שלונדון מקבלת בערבים גרמה למפיקים לחשוב שהם יפסידו קהל בגלל שחקן ישראלי?

לא. הם פחדו שהערבים יזרקו פצצות, שיעשו בעיות. היה לנו סיבוב הופעות מחוץ ללונדון, וכשהופענו בעיר־השדה היה כתוב שאני יליד מארוקו ושאני שחקן ישראלי. אבל בלונדון המפיקים פחדו.

● האם הבריטים משווים אותך לטופול, גם הוא שחקן ישראלי שהצליח ביונדון?

איני אוהב את ההשוואה הזאת.

אין חוק יש תאונות

(המשך מעמוד 13)

צה"ל, דורשים להיות הממונים והמפטרים של קציני־הבטיחות. בעוד הוויכוח נמשך, נמסר ממישרד־התחבורה שהדיון עם ה־משטרה הגיע לתוצאות חיוביות, ובקרוב יהיו בה קציני־בטיחות כחוק.

לגבי קציני־הבטיחות בצה"ל, טוען ה־ממונה על הבטיחות במישרד־התחבורה, יוסקה ברוש, שמישרד־התחבורה אינו יכול לפקח — מסיבות מובנות — על קציני־הבטיחות בצבא, אך הוא מאשר שהם עברו אותה הכשרה שעברו שאר קציני־הבטיחות המוסמכים.

השערוריה האמיתית של אי־קיום החוק קשורה לחברת הגרירה מגור. חברה זו זכתה במיכרז מטעם המישטרה לגרירת כלי־רכב. בחברה יש אמנם קצין־בטיחות אך לא מאפשרים לו לתפקד.

בבדיקת־פתע שנערכה לפני כחודש לכלי־הרכב של החברה, הורדו מהכביש כמה מכוניות, כנראה אותן המכוניות שהורדו כבר לפני שנה, בבדיקה קודמת. המישטרה ידעה שלחברת־הגרירה מגור אין רשיון־הפעלה מטעם מישרד־התחבורה ובכל זאת, החברה זכתה במיכרז.

במישרד־התחבורה נמנעים מלעסוק ב־עניין ופוטרים את השאל בתשובה, ש־המישטרה היא זו שהגיעה להסכם עם החברה, ומישרד־התחבורה אינו יכול לעשות דבר מעבר לאי־מתן רשיון הפ־עלה, והורדת רכב מהכביש לאחר בדיקות־פתע.

★ המיפעלים מעוניינים בשקט

א דרי גרשוב, יושב־ראש איגוד קצי־ני־הבטיחות, בחברת מחשבים פרטית, זכה להישגים ממשיים בחברה שבה הוא מועסק. הוא מטפל ברכב ובנהגים של החברה, ואף בנשות העובדים הנוהגות ברכב של החברה. חברת־הביטוח של חברת המחשבים העניקה לו בונוס מיוחד, בעיקבות הורדת עקומת התאונות שבהן היו מעורבים כלי־רכב ונהגים של החברה.

לדעתו, הסיבה העיקרית לאי־העסקת קציני־בטיחות היא הידיעה שברגע שישנו קצין כזה, ומישרד־התחבורה מאשר אותו, אי־אפשר להפסיק את היחסים שבין ה־קצין והמיפעל. על פיטורי קצין־הבטיחות יש לקבל אישור ממישרד־התחבורה, ובמ־קום קצין מפוטר יבוא אוטומטית אחר.

מיפעלים מעדיפים שלא למנות קציני־בטיחות כחוק, או להעסיק קצינים חסרי־שיניים, מיוזמתם. כלי־הרכב נשלחים ל־בדיקות במוסכים פרטיים, לעיתים לא־מאושרים, ובאופן שכזה נחסכים כאבי־הראש לבעל־המיפעל, משכורת לקצין־בטיחות בתקן מלא, והוצאות שיידרשו בהמשך, כדי לטפל ברכב הפגום.

„בבדיקה מיקרית שערכנו לרכב הצי־בורי של עיריית רחובות, הורדנו מתוך 19 כלי־רכב — 19, ושיתקנו להם את כל מחלקת־התעבורה. בעיריית־חולון גב־דו חמישה כלי־רכב וארבעה הורדו מהכביש. בבית־החרושת אביר נבדקו שניים, ואחד הורד," אומר גרשוב.

גרשוב, המכיר היטב את המצב ב־מישרד־התחבורה, ניסה בעבר להביא לשינוי הגישה של השר ומקורביו לבעייה, אך ללא הצלחה יתרה. הוא מקווה ששר־התחבורה החדש יטה אוזן לדרישותיהם, שפורטו בעיקבות כנס חירום ארצי, ש־ערכו כל קציני־הבטיחות לפני כחודש.

גם במחלקת קציני־הבטיחות תולים תיקוות בשר חיים קורפו, ובעקבות הקמת מינהל־בטיחות, בראשות משה עמירב, מניחים שיחול שינוי ביחס למחלקה.

★ האיגוד שיגר דרישות

ל מעשה, דרישים כיום למחלקה עוד שישה מפקחים, שניים לכל מחוז ועוד שלוש ניידות־בדיקה. מדובר בתוכנית שהוגשה כבר ב־1971 ולא יצאה לפועל, כשהטענה הרישמית היתה שמדובר ב־צימצומים של כוח־אדם במישרדי־הממשלה.

הצוות המצומצם הזה, המוצע על־ידי שני הצדדים, בתוספת מתנדבי האיגוד, חולש על כ־80 אחוז של כלי הרכב במדינה, שהם כ־400 אלף כלי־רכב, ועל כ־600 אלף נהגים.

בהשקעה מיזערית יכול היום מישרד־התחבורה לצמצם ממשית את ההרג ב־דרכים, אך לא די בזה.

החל בחודש האחרון התחילו להפעיל את התקנה בדבר חובת מינוי קצין־הבטיחות באופן שונה. אגף־הרכב הממו־נה על התעבורה לא מחדשים רשיונות הפעלה במיפעלים ובמוסדות שאין בהם קציני־בטיחות, בעיקר בחברות אוטובוסים.

היו מיקרים חריגים שבהם חודש ה־רשיון בתנאים מסויימים. אך היו מיקרים שהרשיון לא חודש כלל, כמו במיקרה של חברת מגור.

הצעד הבא הוא הגשת תביעה מישפטית נגד מפעילי כלי־הרכב ללא רשיון. על־פי החוק, מי שמורשע בעבירה פלילית זו, צפוי לשנתיים מאסר ולקנס של 100 אלף לירות, או שניהם יחד. אך כידוע, גם הגשת התביעות מתעכבת בגלל מח־סור בכוח־אדם.

השאלה המתבקשת היא, אם אכן קציני־בטיחות יצמצמו את מיספר תאונות־הדרכים והנפגעים. אי־אפשר להשיב על כך במדוייק, כי הסטטיסטיקאי, שאמור לבדוק זאת, לא מתפקד ביגלל צימצומים בכוח־אדם.

קצין־הבטיחות, שישלוט על מרבית כלי־הרכב והנהגים במדינה, שולט למעשה על שניים משלושת הגורמים האפשריים לתאונות הדרכים: הנהג והרכב. רכב לא תקין, נהג לא מיומן, או בעל מיג־בלות רפואיות, לא יעלו על הכביש ובכך תצומצם סכנת התאונות, טוענים במחלקה ובאיגוד.

אך איגוד קציני־הבטיחות אינו מסתפק בהגדלת המחלקה במישרד־התחבורה, ש־ייכלל בה גם סטטיסטיקאי, שיהיה אחראי על בדיקת מיספר כלי־הרכב שתחת חסות קציני־הבטיחות, שהיו מעורבים בתאונות.

האיגוד שיגר לשר־התחבורה שורת דרישות, שאם יתקבלו יצמצמו באורח דרסטי את תאונות־הדרכים הקטלניות ה־עולות בכסף רב ובדמים.

האיגוד תובע איחוד כל הגופים המטפ־לים בנושא בטיחות־בתעבורה, שיטפל ב־צדדים השונים של הבעייה.

לדעת גרשוב, על המישטרה להקים אגף־תנועה ולהעמיד בראשו ניצב עם סמכויות רחבות ביותר. המצב כיום הוא ששוטרי אגף־התנועה של מישטרת־ישראל הם שוטרים לכל דבר, ומטפלים גם בנושאים אחרים. הדרישה היא שהם יועסקו אך־ורק במישטרת־התנועה. אליהם מוצע לצרף מתנדבים שיופעלו על־ידי המערך המיקצועי של קציני־הבטיחות בתעבורה.

האיגוד דורש ביקורת קבועה של תקי־נות הרכב בכבישים, והקמת כוח תגובה ושיטור סמויים. הוא מקווה שאם יידעו בציבור על קיומם, יקטן מיספר העבר־יינים הפוטנציאליים בכבישים.

האיגוד מציע להגדיל את בימות ה־הסברה, הייעוץ והעזרה הטכנית שאנשיו יכולים לספק, במיפעלים שבהם יועסקו, ובכבישי הארץ כמתנדבים.

בהמשך ההחלטות, מפרט האיגוד את דרישותיו לחינוך לנהיגה־מונעת בבתי־ספר, ושיתוף מוסדות הרפואה בהרצאות על בעיות בנהיגה.

אנשי האיגוד ומישרד־התחבורה פועלים לשינוי החוק שיאפשר לקציני־הבטיחות להיות נוכחים, לצד אנשי המישטרה, בכל תאונת־דרכים, כאנשי מיקצוע מיו־מנים שיבדקו את הסיבות הטכניות ל־תאונות־הדרכים. כיום, אין מניחים לקצין־בטיחות להיות נוכח במקום שבו אירעה תאונת־דרכים, בטענה שהוא עלול להפ־ריע למהלך החקירה.

★ מישהו הקפיא את התקציב

ד סיפור הכא ידגים, אולי, את הלך־הרוח במישרד־התחבורה כלפי האיגוד והמחלקה של קציני־הבטיחות בתעבורה. לפני שנה הוכרז במסיבת עיתונאים משותפת של מישרד־התחבורה ואיגוד קציני־הבטיחות על מיבצע רב־שנתי, שבו ישתפו שני הגורמים פעולה לצימצום התאונות בדרכים. דובר על פתיחת תחנות־ייעוץ ובדיקה בדרכים, בימות הס־ברה ולחץ על מיפעלים למנות קציני־בטיחות.

מייד אחרי סיום השלב הראשון של המיבצע, התחילו בתיכנון השלב הבא, אך הוא נעצר. מלישכת דובר מישרד־התחבורה הודיעו שאין תקציב להודעות לציבור. אחר־כך, כשבירר האיגוד מדוע לא אושר התקציב, התברר לו, להפתעתו, שהתקציב דווקא אושר, אך מישהו ב־מישרד העדיף להקפיא אותו ולא ולהעבירו למטרה שלשמה נלקח.

השאלה המרחפת עתה מעל לכל התוכ־ניות של מישרד־התחבורה, כולל מיבצע החורף הנוכחי, היא אם ייעשה משהו ממשי למען צימצום ההרג בדרכים, או שימשיכו להעמיד פנים שעושים משהו, אך בעצם יחבלו בכל פעולה.



דיל ואנגל כ„סירה מזאה"
משיגי הגבול הזרים

קולנוע

סרטים

סטירת־לחי לשוייץ

אילו היה מרקוס אימהוף ישראלי, ואילו עשה סרט כמו הסירה מלאה על העם היושב בציון, יש להניח שהיו צולבים אותו מייד ומעלים אחר־כך את הצלב באש, כדי להשמיד כל זכר לקיומו של שרץ שכזה. אבל למזלו, אימהוף הוא שווייצי, הסירה מלאה הוא סרט על שווייץ, ואם כי זאת אולי סטירת הלחי המצלצלת ביותר לכבודה הלאומי של ארץ האלפים, היה הסרט להצלחה גדולה מאוד בבית. הוא כבר תר את העולם כשנה, כנציג רשמי של תעשיית הקולנוע השווייצית.

לחצות את הגבול. המעלה הגדולה ביותר של הסרט הזה, היא הפשטות שבה



טינה אנגל (במרכז) וקבוצת הפליטים היהודים מוחזרים לגרמניה הנאצית
להחזיר את הפליטים בנוחות מירבית



מאתיאס גנדינגר כבעל פונדק, טינה אנגל ומיכאל גאמפארט השוטר
להוציא לפועל את החוק כלשונו

הוא מספר את סיפורו, המבוסס על רומן המגולל פרשה אמיתית שהיתה. ב־1942 מצליחה קבוצה קטנה של פליטים לחצות את הגבול מגרמניה הנאצית לשוייץ. בקבוצה — ישיש ונכדתו הקטנה, יהודיה (השחקנית טינה אנגל), שבעלה הנוצרי (השחקן האנס דיל) נמצא כבר בשוויץ, באחד ממחנות העבודה לפליטים, אחיה ה־מתבגר, ילד בן 6 שאיש אינו מכירו והוא אינו מדבר שום שפה אחרת לבד מצרפתית, ועריק מן הצבא הגרמני. הקבוצה הקטנה צועדת שעות עד שהיא מגיעה למחסן ש־ליד פונדק, ומסתתרת שם במשך הלילה.

כאשר מגלה אותם בעלת הפונדק, ב־בוקר, תגובתה הראשונה היא זעם על משיגי הגבול הזרים שהעזו לחדור לת־חומה הפרטי. היא מתרככת בהדרגה, כמוה גם בעלה הצעיר ממנה (השחקן מאתיאס גנדינגר). יחכן שהילדים הם שנוגעים ללבה, משום שהיא אינה מסוגלת ללדת, בדיוק כפי שחזותה של הנערה היהודיה מזיזה משהו בפונדקאי הכרסתן, השניים מוכנים לעזור.

העמדת פנים. אולם חוק הוא חוק והם לא יעשו דבר נגדו, ובחוק כתוב שאין שווייץ מקבלת פליטים אלא בת־נאים מסויימים. למשל: עריקים מן ה־צבא כשרים למעמד זה, וכך גם מישפחות שלמות עם ילדים מתחת לגיל 6, כדי להתאים לדרישות, הופכת היהודיה ל־אשתו של העריק הגרמני, שלצורך זה מעמיד פני יהודי. היתום הצרפתי הקטן ונכדתו של הישיש צריכים להיות שני ילדי הזוג, ואילו הישיש עצמו יהיה אבי

האשה. אשר לאחיה, הוא לובש את מדי החייל הנאצי, ומעמיד פני עריק.

העמדת הפנים נכשלת בסופו של דבר, הזהות האמיתית מתגלה, ושוטר הכפר (השחקן מיכאל גאמפארט) מוציא לפועל את החוק כלשונו. הוא ובני־כפרו הם אנשים הגונים, שאינם עוברים על החוק, ואם מישהו החליט כך, הם אומרים, בוודאי ידע מדוע. חוץ מזה, הם מרננים מתחת לשפם, כל הזרים הללו, הפולשים לתוך שווייץ הקטנה ואוכלים את לחמה, מי בכלל צריך אותם? מוטב, לכל ה־דעות, שיישלחו בחזרה אל המקום שממנו באו. מה שיקרה להם שם, זה כבר לא עניינם של האזרחים השווייצים הטובים וההגונים.

אנשים טובים. אימהוף מתייחס לכל הפרשה כמעט כאל סיפור תעודי, ועצם העובדה שרוב שחקניו אינו מוכר ביותר, עוזרת לו להשיג אמינות בלתי רגילה בכל מה שהוא מתאר על המסך. מה שמטריד, מפחיד ובעיקר מדכא בסרט הזה, היא העובדה שאין בו שום נבלים. הכפריים הם אולי אנוכיים קצת, אבל כולם אנשים טובים, שמוכנים לעזור ולחשוב כיצד אפשר להחזיר את הפלי־טים אל הגבול הגרמני בנוחיות מירבית, ואפילו נותנים להם שוקולד כצידה לדרך. הכל מתנהל על מי מנוחות. אין כאן דראמה סוערת אלא פשוט תקרית הנפ־תרת מן הרגע שהחוק מראה את הדרך הנכונה.

במיקרה, משקף החוק גם את האינ־טרס של הכפריים הללו לנוחיות ולשלווה. לכל היותר אפשר לומר עליהם כי הם נושאים באחריות כמו פונטיוס פילאטוס. הם פשוט רוחצים ידיהם בכל אשמה, מאושרים בצידקתם ומרגיעים בה כל צל אפשרי של יסורי־מצפון.

„רציתי להראות ששווייץ אינה אותו גן־עדן עלי אדמות שמצטייר בעיני רבים," הסביר אימהוף כאשר הציג את



אנגי בתפקיד הפליטה היהודיה
העמדת־פנים נכשלת



נוסע למוחשכי הנפש

האשה ממול (צפון, תל־אביב, צרפת) — פרנסואה טריפו שב אל הנושאים הקטנים והאינטי־מיים הקרובים ללבו, בסרט זה על שני נאהבים שנפגשים שוב, שמונה שנים לאחר שנפרדו, ואינם מסוגלים לעמוד בפני להט הרגשות. האהבה שדעכה ניצתת מחדש, ומעכלת את שניהם, מאחר והם אינם מסוגלים לחיות לא ביחד ולא לחוד.

הסיגנון אופייני מאוד לטריפו. מספרת מציגה את העלילה בפתיחת הסרט ונועלת אותה בסופו, ובכך מצדיקה את המימד הסובייקטיבי שיש לכל הסיפור, המוצג מבעד לעיניה.

כל הדמויות, בלי יוצא מן הכלל, מעוררות אהדה בולטת. אפילו את מגרעותיהם מיטיב טריפו להציג כאנו־שיות ובלתי־נמנעות. המצלמה מצניעה לכת לכל אורך הדרך, ונמנעת בזהירות רבה מלחדור אל תחום הפרט, לחשוף יתר על מידה את הגיבורים, גם פיסית וגם נפשית. כאשר דלת נסגרת על המסך, אין היא חודרת בעדה כדי לראות מה מתרחש בחדר שמן העבר השני, אלא אם כן הדבר חיוני באופן מיוחד.

גישה זו מצריכה שחקנים בעלי תכונות מיוחדות מאוד, ואמנם גם ז'ראר דפארדייה וגם פאני ארדן מצליחים לרמוז שמתחת לפני החיצוניות הסולידית מתרחשות סערות עזות, ההולכות ונצות בהדרגה על פני השטח, עד שהן משתלטות עליהם.



דפארדייה וארדן: תכונות מיוחדות מאד

מה שמוזר הוא, כי בסוף הסרט, אם מנסים לערוך מאזן של מה שהוצג על המסך, מסתבר שהצופה יודע די מעט על הדמויות. רמזים מסויימים מפוזרים לאורכו, כאפשרויות של הסברה: הבעל עוסק בניווט מטוסים, המאהב, בניווט אניות, האשה, שהפילה פעם, ולא ילדה מאז, מציירת ספרי ילדים. לצופה מותר לפרש עובדות אלה כרצונו. לגבי טריפו, זהו מסע אל הכמיהות של־מחשכי חנפש פנימה, ומה שבחוץ הוא בעל חשיבות משנית. בתחום מוגבל זה, הוא בהחלט מצליח.



חשיכה בעיר האורות



נערת הכפר (גורדון, תל־אביב, צרפת) — מי שיתייחס לסרט הזה ברצינות יהיה חייב להסיק ש־הדרך היחידה, לאשה לא־נשואה, להתקיים בפאריס, הוא להפוך זונה. זה קצת מוגזם וקצת שרירותי, גם אם האיש האחראי להנחה זו הוא בימאי רגיש ואינטליגנטי כמו קלוד („רוקמת התחרה") גורטה.

בת הפרובינציה שנשארה מחוסרת עבודה במיקצועה, שרטטת בניין, יוצאת לפאריס כדי לחפש את מזלה. שם היא נתקלת במעסיקים השולחים ידיים עוד לפני שהם מדברים עימה על השכר; בדלתות נעולות; בהרפתקת אהבים עם גבר נשוי העולה על שירטון; במעביד פוטנציאלי המתאבד מרוב יאוש על שאשתו עזבה אותו; ובשחקנית לעת מצוא, אם לשני ילדים, הנאלצת למכור את גופה כמה פעמים בשבוע, בשעות קבועות, כדי שתוכל להמשיך ולעסוק במקצוע האהוב עליה. הסרט מסתיים במסיבת־כפר שבה נדרשת הגיבורה, יחד עם כמה נשים אחרות, להשתתף במישחק משפיל, תמורת פרס כספי.

כל זה, בידי בימאי אחר, יכול היה להיות מרגיז ומעצבן ביותר. אבל גורטה מצליח להקנות לאירועים מימד אמין כל־כך, ונטאלי ביי, בתפקיד הראשי, היא טבעית ושפויה כל כך, וברונו גאנץ מהימן כדרכו, עד שכמעט אפשר להשתכנע כי מדובר בניתוח רציני של מצב האשה המודר־

ביי וגאנץ: מימד אמין כל־כך

נית, ניתוח שקול ומדוד שבו גורטה עוסק הן בצדדים האישיים והן בצדדים החברתיים של הבעיה באותו יחס. כמעט, אבל לא לגמרי. אומנם, יתכן מאוד שכל הדברים המתוארים בסרט אפשריים, אבל הם נוגעים למיקרה בודד אחד ואינם מייצגים מאומה. אם ב„רוקמת התחרה" היו האירועים בלתי־נמנעים והסוף הכרחי, כאן אפשר למנוע כמעט הכל, והסוף הוא חסר משמעות.



הבימאי מרקוס אימהוף מביים את „חסירה מקאה"
רציתי להראות ששווייץ איננה גן־עדן

הסרט בסאן־פרנציסקו לאחרונה, לפני קהל שהתקשה להאמין כי דברים כאלה אכן קרו. אימהוף, שגר כבר ארבע שנים במילאנו, משום שהוא חש, דבריו, מחנק במולדתו, טוען שהסרט היה כורח המ־ציאות משום ש„רבים בבית אינם מודעים כלל לעובדות אלה. מעולם, כשלמדתי בבית־הספר, לא נאמרה לי מילה אחת על כל הפרשות הללו, הנתונים אמנם קיימים, אבל הם נעולים בארכיון המדינה מפני כל עין בוחנת, ורק אחרי מאבקים רבים אושר פירסום חלק מהם.

„שווייץ עסוקה מדי בשמירה על מה שיש לה, והיחס לזרים, שמוצג אולי באורח חריף יותר בסרט, משום שהוא מתרחש בתקופה יוצאת־דופן, קיים עד עצם היום הזה. אבל כאן, כן עתה, מטאטאים הכל מתחת לשטיח."

אחריות קולקטיבית. כאשר הגיש אימהוף את התסריט לוועדות הרשמיות, על־מנת לקבל עזרה בהפקה, נענה בש־לילה, חכה למטר של הערות על גישתו הלא־שקולה לנושא. „זה נכון שבזמן המילחמה היו בשווייץ כ־115 אלף פליי־טים, מתוכם כ־24 אלף יהודים, אבל לפחות עשרת אלפים נוספים נשלחו חזרה, למרות שהיה עבורם מקום בשפע," עונה אימהוף, ומדגיש שנושא הסרט הוא „ה־אחריות למותם של אנשים אלה, שהיא אחריות קולקטיבית של עם שפסח על שתי הסעיפים במשך זמן ארוך, עד אשר הבעייה נפתרה מאליה באורח טראגי."

תדריך

חובה לראות:

תל אביב — מישפטו של סגן מוראנס, מונטנגרו, אהובת הקצין הצרפתי, שודדי התיבה האבודה.

ירושלים — אהובת הקצין הצרפתי, שודדי התיבה האבודה, התוודעות.

חיפה — שודדי התיבה האבודה, בתו של כורה הפחם, מונטנגרו.

תל אביב

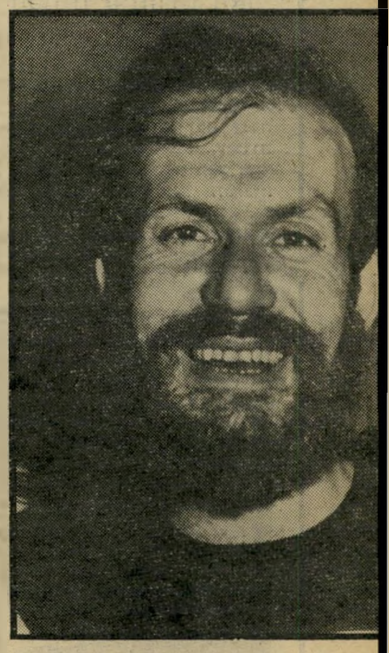
מונטנגרו (בן־יהודה, שוו־דיה) — ★★★★ בורגנית משועממת עוברת 24 שעות בין פועלים מהגרים מן הבלקנים וחושפת בתוך עצמה חיוניות שלא ידעה על קיומה. קומדיה מבריקה ומלאת הפ־תעות של דושאן מאקאבייב.

שידור

צל"ש

כימעט אנגלי

● למראיין **יעקב אחימאיר**, שהציג במישדר מוקד דוגמה, שהיא נדירה ב־טלוויזיה הישראלית, של מלאכת־ריאיון נקייה, אלגנטית, עדינה, ובכל זאת חריפה ונוקבת. אחימאיר לא ויתר אף על שאלה חשובה אחת כאשר ריאיין את יעל דיין, ולא נרתע גם מן העניינים האישיים ביותר, אך עשה זאת בנימה שקטה, כימעט־אנגלית. אולם אחימאיר לא השתחרר מן המחלה של רוב מראייני־הטלוויזיה: הצמדות לשאלות שהכין לעצמו מראש, תוך הסתייעות ברשימה כתובה. כתוצאה מכך „פיספס" את התשובה הכי חשובה ביותר של יעל דיין, כאשר זו אמרה, בסיפא של אחת מתשובותיה, שהיחסים בינה ובין אמה החורגת, רחל דיין, „תמו" עם מות דיין. אחימאיר לא קלט כנראה את הפסוק הקצר, מפני שהיה שקוע בנוסח שאלתו הבאה, וכך לא יכול היה לחקור את יעל על נושא מרתק זה.



כתב־מיוחד סגל
דיווח מתא־הטייס

צל"ג

תשדיר־כשרות

● לבימאי **יוסף אבישר** על סרט־השירות שלו כשר, שהביא למסך מסכת מוזמנת של צביעות, שבמהלכה מיללו רבנים, שוחטים ומשגיחי־כשרות את מעלות הכשרות. סרט זה, שהובא במיסגרת של סרטי־תעודה, היה חד־צדדי והתעלם מהתקדמות הרפואה, שסילקה עם הזמן את סיבותיה ה„בריאותיות" של הכשרות. הוא התעלם מהצדדים הכלכליים של מערכת־הכשרות, כמו „קניית כשרות בכסף". כשר המחיש את המגמה, שמנסים נציגי המפד"ל להשליט במליאת רשות־השידור, של העברת תוכניות הדת בסרטי תעודה, ולאחז את עיניהם של צופי־הטלוויזיה. סרט זה כונה על־ידי אחד מבכירי־הטלוויזיה כ„תשדיר כשרות".

מאחרי הקלעים

מילחמת

„הכתבים המיוחדים"

במהלך האירגון־מחדש, שערך בחודשים האחרונים עורך מבט, **מיכה לימור**, במחלקת־החדשות של הטלוויזיה, הוא העניק לקבוצה של כתבים ותיקים מעמד של „כתבים מיוחדים". בכך יצר משבר־יחסים, נוסף על שאר המשברים הפוקדים את מחלקת־החדשות.

בשיאו של „משבר" אל על" נשלח הכתב־הוותיק, **ישראל סגל**, במעמד של „כתב מיוחד", לסקר את השביתה. הכתב, שבמהלכה דיווח מתוך תא־הטייס של אחד המטוסים, שימשה עילה למחלוקת בינו ובין ראש השולחן הכלכלי, **אלישע שפיגלמן**, שהגיעה לטונים גבוהים. סגל אמר לשפיגלמן „אתה בכלל אינך מסוגל להביא כתבה מהשטח," וביטויים קשים נוספים.

במחלוקת זו ניצב לימור מאחורי סגל ושאר „הכתבים המיוחדים", שראו בתקרית עימות עקרוני לגבי המשך עבודתם. ראשי־השולחנות במחלקת־החדשות ראו ביצירת מעמד של „כתבים מיוחדים", ניסיון של חדירה לשטחים שעליהם הם מופקדים. הגיב על כך לימור: „בכל מערכת־חדשות מצויים כתבים מיוחדים. אני מבין את מחשבת הבלעדיות של ראשי־השולחנות אבל הם מתעלמים מהעובדה כי מעמדם מעניק להם אחריות — ולא בלעדיות בנושא שעליו הם מופקדים."

הבטיח לימור: „אנחנו נמשיך לשלוח את הכתבים המיוחדים (ישראל סגל, **אורי גורדשטיין, מיכאל קרפין ואלימלך רם**) לסקר בכל התחומים, כדי שישפרו את הדיווח מנושאים אקטואליים שונים."

מליאה בתחנה

הוצאת סכומי־עתק על־ידי הנהלת רשות־השידור לשם התקנת אולפי־שידות מפואר ורחב־ידיים במישרדי הרשות שבבניין כלל בירושלים, לשם קיום שידות מליאת רשות־השידור הנערכות אחת לחודשיים, היתה, כנראה, לריק.

ישיבתה הבאה של המליאה, העומדת להתקיים ביום הראשון, ה־6 בדצמבר, תיערך כמימים־ימימה באחד מאולמותיו של מלון פלאזה בירושלים. השינוי הייחידי הוא בשם האולם.

עד כה נערכו ישיבות המליאה באולם קומזיץ, ואילו הישיבה הקרובה תיערך באולם טחנת־רוח שבמלון. סרט תמוה למדי: בהזמנות שנשלחו לחברי־המליאה, חלה טעות בשם האולם. רשום שם: „אולם תחנת־רוח" תחת „אולם טחנות רוח".

מ„גדה"

ל„שטחים משוחררים"

דומה שהחלטות הוועד־המנהל של רשות־השידור מטפחות אצל עורכי־החדשות בטלוויזיה רפלכס־מותנה. דבר כזה התרחש אחרי החלטת הוועד־המנהל לכנות את הגדה המערבית בעברית קלוקלת כ־‚יהודה ושומרון' (צריך להיות: „יהודה והשומרון").

במהדורת כמעט חצות של היום השלישי האחרון, הביאה המגישה, **שרי רז**, הודעה בזו הלשון: „הקרן הקיימת לישראל עומדת להתחיל בייעור המורדות המזרחיים של ירושלים, ששוחררו במלחמת ששת הימים." הודעתה היא בחינת סטייה־יתר מהנחיות הוועד־המנהל לגבי איזכור השטחים הכבושים.

בתגובה על ניסוח זה ציין מנהל מחלקת־החדשות בטלוויזיה, **טוביה סער**: „ניסוח זה אינו קשור להנחיית הוועד המנהל. נוסף על כך, אין הנחיות לעורכים, כיצד עליהם לכנות את השטחים המאורים. עורך רשאי לכנותם כ‚שטחים משוחררים', ‚שטחים כבושים' ו‚שטחים מוחזקים'."

הרבעים של רם עברון

לפני יותר מארבע שנים יצא שדר־הטלוויזיה **רם עברון**, אז מגיש השבוע — יומן אירועים, לכהן כנספח־התרבות של ישראל בלונדון. למטרה זו קיבל עברון חופשה־ללא־תשלום מעבודתו. עם שובו מתפקיד זה, לפני כמה חודשים, האריך עברון את החופשה־ללא־תשלום לתקופה נוספת, והחל מכהן כמנכ"ל מרכז־המוסיקה במישכנות־שאננים בירושלים.

במקביל הוצע לעברון להנחות את מישדר־המלל הלילי, זה הזמן. התעוררה בעיית התשלום למנחה. הפיתרון נמצא בקביעת תשלום המסתכם ב־¾ של משכורת, ממיגהלת רשות־השידור.

כאשר נשאל המישנה־למנכ"ל־הרשות לפשר כפילות ההסדר — חופשה־ללא־תשלום ותשלום ¾ של משכורת — השיב: „הסידור עם רם עברון קובע כי הוא נמצא ברבע חופשה־ללא־תשלום, והוא מקבל ¾ משכורת."

סידור־זה מעמיד את עברון בראש רשימת מקבלי־השכר כמנחה תוכניות טלוויזיה. כאשר נשאלה דוברת רשות־השידור אם הסדר דומה קיים עם **מני פאר**, המנחה את תוכנית־היוקרה של



חברת־ועד מרון
מיפקצות ב„כימעט חצות"

הטלוויזיה שעה טובה, ענתה: „פאר אינו עובד רשות־השידור, ולכן לא היה ניתן להגיע עימו להסדר דומה."

פסקול

„המיקצועונים" מציליים

שר ישראלי

תוכנית־הטלוויזיה הבריטית המיקצוענים, שהוקרנה גם בטלוויזיה הישראלית, עד לפני זמן קצר — מופיעה שוב על המירקע הבריטי. אחד הפרקים החדשים של הסידרה מביא סיפור־מתח על הטיפתו של שר ישראלי על אדמת בריטניה. בסיומו של הסרט מצליחים המיקצוענים לשחרר את השר, דקות ספורות לפני כניסת השבת. כאשר נודע סיפור זה לעובדי הטלוויזיה יהרשאלית, החלו בטוטו פנימי על שני נושאים: מי היה השר הישראלי שייחטף, ומתי תתרחש החטיפה ●● ב־ישיבת הוועד־המנהל של רשות־השידור, שעסקה בחלקה בשאלה אם הורדה **כרמית גיא** מהמירקע בגלל נשיותה, העירה חברת הוועד־המנהל, **אהובה מרון**: „יש כמה גברים מיפלצתיים, המגישים חדשות בכמעט חצות, וטוב שילדים אינם רואים מהדורות אלה — אחרת לא היו ישנים בלילה" ●● בישיבה אחרת של הוועד־המנהל, שהתייחסה לניסיון הפוטש של כמה מעובדי־הטלוויזיה (ראה לעיל), אמר **אהרון פאפו**: „מה קורה כאן? כתב־ינוקא עם עוד שניים וחצי צלמים, לוקחים לידיהם את תפקיד החקירה וה־אינקוויזיציה!" קודם לכן, העיר מנכ"ל רשות־השידור, **יוסף לפיד**: „אני יושב כאן ותוהה אם אני מפחד יותר שמא יאמר פאפו דברי־שבח או דברי־גנאי." הגיב על־כך חבר אחר של הוועד־המנהל, איש־המפד"ל, **מיכה ינון**: „זה נשמע כמו הצעת־החלטה להביע אמון בפאפו" ●● ינון המשיך ושיבח את יומן המפד"ל הצופה, שפירסם מאמר מערכת בגנות ניסיון־הפוטש של עובדי רשות־השידור, והעיר כי זה היומון היחידי שהתייחס לנושא של ועד־הפעולה של עובדי הטלוויזיה. חבר הוועד־המנהל מטעם המערך, העיתונאי **דניאל בלוך**, שאל את ינון: „האם אתה לא חיברת, במקרה, את דברי־המערכת הזה?" ●● תוכנית הצרכנות של הטלוויזיה, כולבוטק, ששידרה בשבוע שעבר כתבה על מכירת מכוניות שלאחר־תאונה כמכוניות שלא עברו תאונה, הביאה דיווח על מכונית־פאר שרכש אחד מבכירי הפקידים במישרד־החינוך־והתרבות, **אברהם צביון**, ועל גילגוליה. בסיפה של הכתבה הובא „סוף־טוב" של המיקרה. הסיבה: לחצים מצד מוסך ירושלמי, באמצעות עורך־הדין **עמוס האוזנר**, על מערכת כולבוטק ועל היועץ־המישפטי של רשות־השידור, **נתן כוהן**. אנשי כולבוטק גם לא הזכירו בכתבתם שהם נוצלו על־ידי אותו פקיד בכיר כדי שאותו בעל־מוסך ירושלמי יחזיר לו כספים.

הפוטש של גורן



מורד גורן
גילויים ?

אחת הסיבות להתפטרותו של המנכ"ל הראשון של רשות־השידור, **שמואל אלמוג**, היתה נעוצה ב„פוטש" שאירגנו נגדו עובדי הטלוויזיה. נראה ש„התפוטרות' זו של אלמוג עמדה לנגד עיניהם של עובדי הטלוויזיה, שניסו השבוע לחולל הפיכה כנגד מנכ"ל רשות־השידור, היו"ר ומנהל־הטלוויזיה.

ה„הפיכה" התחילה כאשר כמה עשרות מעובדי־הטלוויזיה, בראשות הכתב לענייני השטחים הכבושים, **יגאל גורן**, מפיק תוכניות־המוסיקה **אילון גוייטן** ואחרים, התארגנו, נפגשו ופירסמו קול־קורא להדחתה של צמרת רשות־השידור בשל תיפקוד כושל. בין השאר הודיעו מארגני הפוטש שהם התחילו באיסוף עדויות, הנוגעות לניהולה הכושל של הטלוויזיה והרשות.

כתבים בכירים כ**חיים יבין** (כנסת) ו**רפיק חלבי** (שטחים כבושים) מיהרו לפרסם ברבים הודעה, שאין להם יד בהתארגנות.

ביום השישי שעבר ערכו המארגנים פגישה בדירתו של אחד מהם. מחלקת־החדשות היתה מיוצגת רק על־ידי גורן. הוא התקשר עם ראש שולחן ביטחון־הפנים, **דן סממה**, וביקש ממנו להצטרף לפגישה. סממה השיב, לדברין: „אני לא יודע מה זה. אם אתה מבקש, אז אבוא." כשהגיע סממה לדירה, קרוב לחצות נקלע לשיחה נלהבת שבה תבעו כמה מן הנוכחים מיגאל גורן להודיע ברבים „כי לא יתכן לדבר על הדחות."

ההתארגנות שהחלה בהודעה לעיתונות ובמיפגש לא תמה. גורן הבטיח גילויים מרעישים, ואף רמז על פנייה למישטרה.

משתלם לשלם בישראכרט





• בנק הפועלים בע"מ • בנק המזרחי המאוחד בע"מ • הבנק הבינלאומי הראשון לישראל בע"מ • בנק קונטיננטל לישראל בע"מ • בנק מסד בע"מ • בנק הבניה לישראל בע"מ
• בנק הבה לשיתוף המדינה בע"מ • בנק אמריקאי ישראלי בע"מ • בנק אוצר החייל בע"מ • בנק סטלי אונדק ישראל בע"מ • בנק צפון אמריקה בע"מ • בנק למימון ולסחר בע"מ • בנק עין חי בע"מ

הנעל שאת נועלת היא יותר מסתם נעל. היא כח אירוטי, מפתח להבנת אישיותך ופענוח המסתורין שבך. גבר מנוסה ילמד על אופייך דרך נעלייך לפני שיחליף אתך מילה.

דוזי Rosi

מחקר על מיניות הנעל

בוודאי מסקרן אותך לדעת מה חושב הגבר הישראלי עלייך ועל נעלייך. איך הוא אוהב אותך? חצופה בנעל עור בוהקת בניצנוץ מתגרה? מושחררת בנעליים חטובות? או אולי ביישנית במגפיים? דו"ח רוזי יתן לך את התשובה: הציגי לפני בעלך או אחד מחברייך מודעה זו. "צווי" עליו לגזור את התמונה האהובה עליו ולהכניסה למעטפה בצירוף שמך וכתובתך. כשאת הולכת לקנות את נעלי רוזי כהרגלך, בקשי ממנו שיתלווה אליך. בכ"א מהחנויות מכותינה לו ת. ד. לתוכה יזרוק את המעטפה.

בין משתתפי הדו"ח נגריל 75 זוגות נעלי רוזי. תוצאות ההגרלה והמחקר יפורסמו בעיתונים בסוף העונה.

גזור וזרוק

בחנויות הבאות:

ת"א: רוזי-דיזנגוף סנטר
חנות המפעל-בן אביגדור 20
ארו-דיזנגוף 118
ג'יני-יהודה המכבי 61
ויוה-דיזנגוף 137
רווחה-אלנבי 13
ר"ג: אטרנה-ביאליק 53
בני-ברק: קנגורו-עקיבא 7
קיראון: אבניר-מרכז מסחרי
חולון: ליידי-שנקר 52
בת-ים: ליידי-בלפור 34
ראשל"צ: א.מ.או.-רוטשילד 52
רמת-השרון: דו"רו-סוקולוב 39
הרצליה: הרצליה-סוקולוב 26
רעננה: אורלי-אחוזה 102
רמתיים: נעלי גרוס
נתניה: פופ-דיזנגוף 26
חדרה: אביב-הנשיא 49
זכרון יעקב: נעלי עוז
ירושלים: פרידמן-יפו 45
רחובות: באום-הרצל 166
רמלה: יוגלה-הרצל 85
אשדוד: עלית-מרכז א'
קרית מלאכי: חן-מרכז מסחרי
אשקלון: ספירמן-העבודה 2
באר-שבע: עופר-יאיר 55
נזרית-מורדי הגטאות 40
ערד: אונין-מרכז מסחרי
חיפה: דן גבריאלי-הרצל 18
נתן-הרצל 34
צמרת-שד' הנשיא 117
שכטר-הרצל 55
קרית אתא: וולקן-העצמאות 58
קרית טבעון: חן-מרכז מסחרי
קרית ים: טלי-מרטין בובר 3/5
קרית ביאליק: יוספה-סביניה
קרית מוצקין: שרה-השופטים 74
עפולה: לילך-רח' הרב לוין
עכו: ארבע עונות-בן עמי 43
נהריה: רוזי-שד' הגעתון 26
טבריה: אילנה-רח' הגליל
קרית שמונה: גלי-בנין ר.ו.א.



1) התרנגול

נושאת הדגל של שחרור האשה. את דרכה אל הקריירה היא עושה במגף המהפכה עם תפר מודגש וסמל תרנגול מוזהב. התוספות הן שלנו...

לא עושה חשבון לאף אחד. אדום ומבריק זה הסגנון. מצידה, שבל הנעל תהיה משובצת כוכבים. כדאי להזהר מהשפיע שלה.



2) מסמר הערב

סולידית ואלגנטית, הליידי. בנעלי משבצות שחור לבן ועקב פיקולו דוגמת פריז ורומא.



3) לבן זה תמיד



4) ה"וג" האחרון

מלאך קטן. ממש נשמה טובה. תמימה, ביישנית, עם נשיכה חזקה לפינות. תמיד תמיד במגפיים לבנים.



5) פרח טבע

חופשייה, טבעית, מתרחקת מטקסים. נחווה עם הצבעים השולטים בטבע: שמלה ירוקה ומגפון חום עם צווארון מעוטר בשרוך.



יושבים חזק על אופנוע ועל הספורטאית שבחבורה. המגף בצבע בהנזה מעוטר בחרוזים, הבחורה מלאת מרץ ופעילות.

6) הפרנזים של המדינה

יום רביעי

25. 11

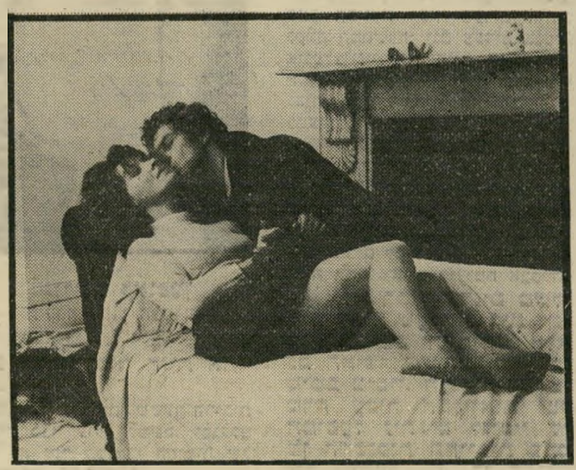
● **מגזין לנוער: שמיניות באוויר (5.30 — שחור־לבן — מדבר עברית).**

● **סידרה: ציפה של לואיזה (6.32 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בהפגישה נפגשת לואיזה עם אחיה הבכור, אנתוני, המגיע אף הוא לאחוזה, ועם חברתה החדשה, אלגרה, בתם של בעלי־אחוזה שכנה.

● **סרט קונצרט: פרי־חה ושלכת (10.05 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** השחקן ג'ימס מייסון ולצידו השחקנית סוזאן ג'ורג' קלרה, היידי וקלרה מוזמנות לבקר בביתה של סבתא קלרה. המחבבת את היידי השובבה. היידי משתפרת בלימודיה, ויחסיה עם קלרה מתהדקים.

● **סרט ערבי: על פרשת דרכים (5.30 — שידור בצבע, מדבר ערבית).** הסרט מספר על נערה (נוארה) בת למישפחה שבה רודה האב באם ובילדיו. נוארה מנסה לחיות על פי עקרונות מודרניים יותר של אהבה ושוויון, הנוגדים את ערכי־משפחתה. משתתפים בסרט: מרוות אמין, חוסיין פאהמי ואחרים.

● **סרט קונצרט: קיסר וקליאופטרה (9.15 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סירטו של גבריאל פסקל, המבוסס על מחזהו של ברנרד שאו. בתפקידים ראשיים



מייסון וקופלנד: פריחה ושלכת
יום רביעי, שעה 10.05

(כלבי הקש) ודיאנה קופלנד מופיעים בתפקידים הראשיים בסירטו של הבימאי פיטר האמונד. הסרט מבוסס על מחזהו של ביל ניוטון, שגם חיבר את התסריט לסרט. העלילה מספרת על חייה של מישפחה המתגוררת בצפון־אמריקה.

יום חמישי

26. 11

● **סרטים מצוירים: פנטסיה בארץ הפלאות (5.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).**

● **סרטים מצוירים: מיקי דונאלד (6.00 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** סידרה של סרטים מצוירים בצבעים, שכוכביהם הן הדמויות המוכרות מעולמו של וולט דיסני.

● **תעודה: עלייתו ונפילתו של השאה הפרסי (9.30 — שידור בצבע, קריינות עברית).** סרט המספר על עלייתו של השאה הפרסי, ומתאר את נסיבות שהביאו לנפילתו ולהפסקה בארצו. הסרט שזור בראיונות עם השאה, עם שאהפור בחטיאר, ובקטעים תיעודיים המספרים על שילטונו של אבי השאה.

יום שישי

27. 11

● **סידרה לילדים: היידי בת החרים (3.00 — שידור בצבע, דיבוב בעברית).** בפרק סבתא של

מככבים ויוויאן ליי, קלוד ריינס, סטיוארט גריינג'ר ופלורה רובסון. העלילה מספרת על אהבה דמיונית בין יוליוס קיסר לבין קליאופטרה מלכת מצרים. קיסר מוצג כמדינאי מזדקן, נבון ולמוד נסיון, המשמש לקליאופטרה, מלכת מצריים הצעירה והאימפולסיבית, מדריך רוחני יותר מאשר מאהב.

שבת

28. 11

● **סידרה לילדים: ידיד לעת צרה (6.02 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** שם הפרק: פנימיה. כל אנשי צוות בית־המושל

לית). הפרק שומרי היער מספר על מאבקם של השומרים בהכחדת חיות המשתלבת בהרעלת ילד, הניצל בעזרת הכלב גיבור הסידרה.

● **סידרה: ספינת האהבה (10.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** רווק הולל (דק רמבו), המספר לנערתו (ברבי בנטון) כי נותרו לו חודשי חיים ספורים לחיות כדי להתחמק מנישואין, נדהם לגלות כי הבדייה הפכה למציאות. אלינור גרדנר (ברברה ראש) היפה והגרושה, שבה למסע נוסף על סיפון האוניה בתיקווה שהקפטן סטואיג יעזור לה להסתגל מחדש לחיי־רווקות. אלא שהוא אינו מפרש נכונה את כוונותיה ומתאהב בה. מוניקה ג'ימס (קרסטן קאופמן) וטרי גיבסון (טימותי מרפי), בני העשרה, עולים על סיפון־האוניה בהחלטה נחושה להשתמש בדירת ירח־הדבש. אך קפיטן סטובינג מקבל מיברק מאבי הנערה, ארנולד ג'יימס (פרנק אלתר), סגן נשיא־החברה, וכל אנשי הצוות עולים לסיפון בנסיון להרחיק את שני הנאהבים זה מזה.

● **מותחן: עולם המיסתורין של אורסון וולס (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** עוד אחד מסיפורי־המתח המובאים בידי אורסון וולס, ומלווים במוסר ההשכל שלו. סרט זה מבוסס על סיפור מאת המחבר או' הנרי, בכיכובו של אלי ולאך.



ממבוש: חיים שכאלה
יום שלישי, שעה 10.00

מתמלאים בצער, כאשר מתברר שיש בכוונת המושל לשגר את בתו לפנימיה.

יום ראשון

29. 11

● **אהבת מוזרת: ארץ**



לונדון וצוות: דילמה
יום ראשון, שעה 10.25

יום שני

30. 11

● **בידור: צא מזה**



ארגז: מבט שני
יום שני, שעה 9.30

● **מישדר אופן: זה הזמן (11.00 — שחור־לבן, מדבר עברית).** תוכניתו של דויד מיכאליס בהנחיית רם עברון.

יום שלישי

1. 12

● **לימוד: סלם ותעלם (8.03 — שחור לבן, מדבר ערבית).** והפעם — על כלי מוסיקה איסלמיים כמו העוד, הרבאבה והקאנון. חלק מכלים אלה יוצגו בתוכנית על ידי שייקה אופיר וידידו המוסיקאי.

● **בידור: החכובות מארחות את ואלי בוג (8.25 — שידור בצבע, מדבר ומזמר אנגלית).** אורחת התוכנית היא ואלי בוג, המופיעה בספר השיאים של גינס כמי שפתחה את ההופעות הפומביות בדיסנילאנד.

● **צרכנות: כוכבוטק (9.30 — שחור לבן, מדבר עברית).**

● **בידור ונוסטאלגיה: חיים שכאלה (10.00 — שידור בצבע, מדבר עברית).** תוכנית הנוסטאלגיה של הטלוויזיה, שבה פעם נוספת אל המסך. גיבורה הפעם הוא איצ'ה ממבוש מעין־הוד.

● **אהבתי (8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).** בשידור חי משדה־בוקר, לציון יום השנה לפטירתו של דויד בן־גוריון.

● **סידרה: בנים ואוהבים (9.30 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** בעלה של קלרה תוקף באכזריות את פול. אמו של פול לוקה בסרטן.

● **מישדר אופן: דיומה (10.25 — שחור לבן, מדבר עברית).** גם תוכנית זו, שבהנחיית ירון לונדון, עוסקת באתיקה של מיקצוע הרפואה.

● **סידרה: בנסון (11.20 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** שם הפרק: פנימיה. כל אנשי צוות בית־המושל

(8.03 — שידור בצבע, מדבר עברית).

● **תיעוד: מבט שני (9.30 — שחור לבן, מדבר עברית).** הכתבה המורחבת עוסקת בשאלה אם הוחמצה ההזדמנות לפתח ולבסס את היישובים האזרחיים בנגב. את הכתבה הכין הכתב יצחק ארגז, תוך תיאור תנופת־הבינוי בשטח לצורך הצבתם מחדש של יחידות צה"ל שיש־לימו את פינויין מסיני באפריל 1982. הכתבה עוסקת גם בנושא שמירת איכות הסביבה, החי והצומח בנגב.

● **סידרה: דאלאס (10.10 — שידור בצבע, מדבר אנגלית).** הפרק מיס אלי מצילה את המצב.

סטודיו B

בי"ס לתנועה ומחול

רח' ארלוזורוב 80, ת"א, טל. 237026

החלה ההרשמה לדצמבר '81

מחול אירובי
כושר גופני
בליווי מוסיקה
בשעות: הבוקר, אחה"צ, ערב

התעמלות
שיפור יציבה, חיזוק,
הארכת שרירים,
בשעות: הבוקר, אחה"צ, ערב

מחול ג'אז
שרון גולן
שלמה רוזמרין
טוביה טישלר

סטפס - TAP
בהדרכת הרקדנית
שרון גולן
למתחילים ולמתקדמים

מתקיימים חוגים בי־
יוגה — רחל זילברג
טאיצי — ברכה נוטקביץ
מודרני — סוזאן קדם

חוגים לילדים
דרמה יוצרת
מחול יצירתי

לסטודיו דרושה מזכירה לשעות אחה"צ
(תנאי עבודה מיוחדים)

קרא את „עידן הדלי"

מגאזין לאסטרולוגיה

* גרפולוגיה
* נומרולוגיה
* דברים שמעל ומעבר

מהדורה שניה הופיעה
ונמצאת למכירה

החברה שלך
תאמור הטרה

את הספר המשגע

מילים זרות

כתובות קיר עסיסיות
במהדורה חדשה מורחבת

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה: א. ערמוני, טל. 292026 (03)

האביר אריזור ודרקון הריבית

(המשך מעמוד 23)

בכל מה שנוגע לשימוש באמצעים אלה. תורתו המוניטריסטית של מילטון פרידמן מספקת את הבסיס התיאורטי למדיניות הסטגפלציה, וכל המעוניינים בה עושים שימוש טוב בתורה זו, ובאמת הצליחו עד כה לשמור על האינפלציה והאבטלה בגבולות „נסבלים" במישקיהם. אין שום ביטחון שיצליחו גם בעתיד. קרוב לוודאי שלא יעלה הדבר בידם.

נהוג לחשוב שהסטגפלציה באה לעולם כתוצאה מהתערבות כוח עליון, כמו מחירי האנרגיה, דבר שאינו נכון.

הופעת הסטגפלציה במשקי העולם המערבי אינה מיקרית, והיא לא באה לעולם בגלל מחירי הנפט. עובדה היא שיפאן מספקת 90% מצורכי האנרגיה שלה על־ידי יבוא נפט ואין בה סטגפלציה, בשעה שאנגליה נהנית מאספקה עצמית בנפט והסטגפלציה הקשה ביותר שוררת שם.

הסטגפלציה מהווה שינוי של מישטר כלכלי, שנגרם מחילופי־מישמרות בין קבוצות הכוח הכלכליות השולטות במשקים המערביים המתועשים. המישטר הכלכלי הקודם, ששלט במשקים אלה ב־משך 25 שנה, מאז גמר מלחמת העולם השניה ועד 1970, היה ה־משטר „הקיינסיאני" * של פיתוח משקי מהיר. הוא התחלף, כאמור, במישטר החדש של הסטגפלציה שמצטיינת דווקא בחוסר פיתוח משקי ובאינפלציה מהירה.

אנשי־כספים ומתווכים למיניהם, והבנקים בראשם, התחזקו עוד ב־מישטר הקודם, ומשבר הנפט ש־הזרים כספים רבים לידיהם מעודפי ההכנסות של הארצות המפיקות נפט, נתן את השלטון הכלכלי לידיהם. רק בצורה זו קשור משבר־הנפט בהופעת הסטגפלציה, ולא ישירות, באמצעות מחירי הנפט.

אין זאת אומרת שלא פועלים „כוחות השוק". אלא ש„כוחות ה־שוק" ניתנים למניפולציות, ותוצ־אות פעולתם תלויות במידה רבה, בזהותו של מי שמחזיק את הרסן.

לשליטים החדשים של המשקים המערביים אין שום עניין בפיתוח משקי, אך יש להם עניין רב בשער־ריבית גבוה, כי מרוויחים עליו ישירות, והוא גם שומר על המישטר של הסטגנציה שלא יהפוך חס־וחלילה לפיתוח.

לרונלד רגן האמריקאי ולמרגרט תאצ'ר הבריטית ברורה חשיבותו של שער־הריבית, והם יודעים כיצד לתמרן עימו.

שילטון המתווכים

התפתחות דומה אירעה ב־ישראל, וזאת למרות השוני שבין בעיותיה הכלכליות של יש־ראל לבין אלה של העולם הגדול, ולמרות ההבדלים החברתיים. גם כאן התחלף מישטר הפיתוח הכל־כלי במישטר של סטגנציה כלכלית, ומתוך אותה סיבה — החברתית בעיקרה — דהיינו: העברת ה־שילטון הכלכלי לידי קבוצות פי־ננסיות ומתווכים למיניהם, בעיקר הבנקים.

ולכן, כל מי שיוצא נגד שער־הריבית הגבוה צריך לקחת בחש־בון שני דברים: ראשית, שהוא יוצא נגד כוחות חזקים מאוד ש־עושים את הכל כדי לנצח, ושנית, שהוא יוצא נגד הדבר היקר מכל לכוחות אלה — הרווחים — וב־וודאי שאלה יעשו את הכל כדי לשמור עליו.

שר־האוצר רוצה להוריד את שער־הריבית בתור צעד נוסף ב־מאמציו לרסן את האינפלציה. אין ספק שזה צעד אנטי־אינפלציוני נכון. אך מי שיוצא נגד שער־הריבית לוחם לא רק באינפלציה אלא בכל כלכלת הסטגפלציה.

* על־שם הכלכלן הידוע ג'ון מיינארד קיינס.

קרטל חזק של בנקים שומר על שער־הריבית, כי הוא יודע ששער הריבית שומר על מישטר כלכלי ש־מאפשר את קיומו של קר־טל זה ומעניק לו את כוחו, על מישקל השיר „אם נש־מור על המורל (שער־הרי־בית) הוא ישמור עלינו." משפחת רקנטי מבנק דיס־קונט, ארנסט יפת, יו"ר מר־עצת המנהלים של כל"ל ו־אפרים ריינר מבנק הפועל



סגן־שר קאופמן
תיקדה אחרי הצמדה

לים יוצרים כאן חזית אחי־דה.

מה הם הדברים ששער־הריבית הגבוה כבר עולל למשק, ובגללם הוא כה יקר לשומרי החומות של הסטגנציה המשקית?

● שער־הריבית פועל כמו מש־אבה ענקית ששואבת את כל ה־רווחים הנוצרים בסקטורים היצ־רניים של המשק אל קופות הבנקים. היום, כ־40% ממחיר המוצר ה־סופי שייכים למחיר המימון שהיה דרוש לייצורו. פירוש הדבר ש־40% מסה"כ המכירות של המוצ־רים הסופיים במשק הם רווחים פיננסיים.

אומרים שאם יחילו את המיסוי בניכוי האינפלציה על המשק (כפי שמתכננים עכשיו באוצר, לפי המלצת ועדת־גבאי) התעשיה לא תשלם מס־הכנסה בכלל, כי אין בה רווחים ריאליים אחרי תשלומי הריבית.

פירוש הדבר שהעימוק הרווחי ביותר במשקינו הוא הלוואה בריבית, בזמן שה־אינטרס המשקי היה דורש להעמיד דווקא את הייצור במקום זה. מה מוסיפים ה־

עצמם לפני שערים סגורים. אם תהליך כזה מתחיל, הוא עלול לפתח תגובות שרשרת ולקבל ממדים גדולים.

● המיפעלים הקטנים והבינו־ניים, הנחלשים והעומדים לפני סכנת סגירה, נהפכים לטרף קל למיפעלים הגדולים. המיפעלים ה־גדולים פשוט בולעים אותם.

לאחרונה מתרחש תהליך כזה בענף המזון. זוהי פשוט מונופולי־זציה של הכלכלה. המשק עלול להשאר עם מיפעל אחד או שניים בכל ענף, והוא קרוב מאוד למצב זה. שער־ריבית גבוה ומונופולי־זציה משקיות הם אחים תאומים. תהליך זה, של התגברות המונו־פולים, מתפתח כמובן תחת הסיס־מה האירונית של „עידוד השוק החופשי".

● כל עוד שורר במשק שער־ריבית גבוה, כל צעד נגד האינפ־לציה, כגון סיבסוד, הורדת מסים ותוספת יוקר של 100%, האטת קצב הפיחות ועוד צעדים אותם נקטה הממשלה, וגם צעדים אנטי־אינפלציוניים אפשריים אחרים, לא יהיו אפקטיבים. שער־הריבית ה־גבוה תמיד ידחוף את המחירים למעלה.

● כל עוד שורר במשק שער־ריבית גבוה הרי שכל צעד נגד הסטגנציה והאבטלה, או שלא יהיה אפקטיבי, או שיעלה לממשלה ב־כסף רב בדמות מענקים וסיבסו־דים אחרים למיפעלים. שער־ריבית גבוה תמיד יאיים בגרימת אבטלה.

● לא רק היצרנים משל־מים עבור שער־הריבית הגי־בוה במיטב רווחיהם אלא גם האוצר משלם עבורו כי מיטב מיסיו. הריבית והחצי־מרה עבור ההלוואות של המיפעל ניתנים זניכוי מן ההכנסות החייבות במס של מיפעל זה. במיפעלים רבים מאוד, אחרי שמנכים את הריבית וההצמדה מן ההכנסה החייבת במס, לא נשארת כל הכנסה החייבת במס, ולכן גם לא ישולם מס לאוצר. ריווחי המיפעל פשוט עוברים בשלמותם אל הבנקים, תחת שיתחלקו בין המיפעל והאוצר. האמנם מס־ההכנסה שמשלמים הי־בנקים מפצה את האוצר על הפסד זה? ספק גדול.

● שער־הריבית הגבוה מונע השקעות, כי שום השקעה יצרנית לא מסוגלת להניב רווחים העולים על 40% — מחיר המימון. וכאן, לא תעזור שום מניפולציה פיננסית. כשערי־הריבית הוא כזה, לא כדאי להשקיע בייצור, נקודה. כל ההש־קעות במשק, ובמיוחד בייצור ו־בייצוא, נעשות בשערי־ריבית מ־סיבסדים ע"י הממשלה, עובדה.

● שער־הריבית הגבוה גורם

„חילופי משמרות בין קבוצות־הכוח הכלכליות השולטות במישקי המערב היא שגרמה למישטר הכלכלי הקרוי סטגפלציה. כך קרה גם בישראל: השילטון הכלכלי עבר לידי קבוצות פיננסיות ומתווכים למיניהם."

עוסקים בהלוואה בריבית לרכוש הראומי הריאלי?

● רק מיפעלים גדולים, בעלי מחזור גדול מאוד, יכולים לעמוד בתשלום ריבית ריאלית בשיעור 40%. על הרבה מאוד מיפעלים קטנים ובינוניים, ואף גדולים, ש־סובלים ממכה אחרת של הסטג־פלציה, מירידת כוח הקניה של עובדים, מאיימת סכנה של סגירה. מיפעלים אלה עזרו לעצמם עד כה על־ידי מישחקים פיננסיים, אך מעל לגובה מסויים של שער־ריבית משחקים אלה לא עוזרים, ועובדי המיפעלים הללו עלולים למצוא את

להעברת הון מישראל לחו"ל. ה־בנקים אוספים את רוב ריווחי המשק שנוצרים בייצור. זה הון עתק, ואין להם מה לעשות בארץ בכל ההון הזה. להלוות אותו יכו־לים רק במידה מוגבלת (ולא רק בגלל הגבלת האשראי על־ידי בנק ישראל אלא משום שלהשקיעו ב־ייצור לא כדאי, כאמור, בגלל שער־הריבית הגבוה), ולמטרות אחרות השוק בהכרח מוגבל. ה־פיתרון הוא להשקיע את ריווחי הריבית בחו"ל.

כמה פעמים טענה כותבת שורות אלה שבמישטר הסטגפלציה קיימת

חלוקת־הכנסות רגרסיבית, מן ה־עני אל העשיר, מן העבודה אל ההון ומן ההון היצרני אל ההון הפיננסי־ספקולטיבי. זאת הסיבה שהגורמים הפיננסיים, בעיקר ה־בנקים, הם המחותנים הראשונים של מישטר זה ורוצים לקיים אותו בכל מחיר.

לזרימת ההכנסות מן העבודה אל ההון דואגת האינפלציה ש־מבטיחה מהירים גבוהים, והאב־טלה שמבטיחה גם שכר נמוך (זאת בניגוד למישטר הפיתוח, שקדם לסטגפלציה, כאשר בצד עליית המחירים היתה גם עליית

קרטל זה, לפי טיבעם של קר־טלים, מעדיף להעניק אשראי מוג־בל במחיר גבוה, תחת אשראי רב במחיר נמוך. הוא גם מעדיף שיחידות האשראי יהיו גדולות ומיספרן קטן, מאשר שיהיו קטנות ומיספרן גדול. את רווחיו ואת הונו הפנוי משקיע הקרטל בחו"ל — ובכך מצמצם את היקף היצע ההון בארץ, שעלול ללחוץ על שער־הריבית כלפי מטה. גם בחו"ל יש סטגפלציה וגם שם הולך טוב לבנקים.

עם כל זאת, קרטל הבנקים שהוליד את שער־הריבית הגבוה

„שער הריבית הגבוה מונע השקעות, כי שום השקעה יצרנית לא מסוגלת להניב רווחים העולים על מחיר המימון. זאת הסיבה שכל ההשקעות במשק - במיוחד בייצור ובייצוא - נעשות בשערי ריבית שמסובסדים על־ידי הממשלה."

השכר הריאלי, ובצד האבטלה הופיעה ירידת מחירים. חלוקת ה־הכנסות אז היתה פרוגרסיבית ו־המשק נהנה מגידול מהיר).

חורדת השכר הריאלי ו־שער ריבית גבוה מונידים את מישטר הסטגפלציה, ו־תחליף הסטגפלציה עצמה, אינפלציה עם אבטלה, דואג להמשך תחליך זה של חלו־קת־הכנסות רגרסיבית וכך הסטגפלציה מקיימת את עצמה. רק עכשיו הופיע ה־דו"ח של הביטוח הלאומי, המראה על גידול אי־השוו־יון הכיכלי בשנים האחרו־נות של קיום הסטגפלציה.

נשאלת השאלה איך נוצר שער־ריבית גבוה כזה, ומה שעוד יותר השוב, איך הוא נשמר בגובה כזה? האם זו תוצאה של מישחק בין היצע וביקוש?

מילטון פרידמן עצמו טוען, ב־אחד ממאמריו האחרונים בניוז־ויק, שאין זה כך לגבי שוק־ההון האמריקאי. הוא בפירוש אומר ש־הדבר לא ייתכן, כי יש מאגרי־הון עצומים.

הדבר נכון גם כאן. הון זה מסתובב „על ריק" בבורסה, ב־השקעות בנכסי דלא־ניידי, בהש־קעות בזהב, בתמונות ובמט"ח, ובירח לחו"ל.

פעם אולי היתה ישראל עניה בהון והיה צורך בהשקעות מחו"ל. היום אנו עשירים מאוד בהון ואחד התפקידים החשובים ביותר של הממשלה הוא להחזיר הון זה ל־השקעות בייצור.

אך בינתיים, למה היצע ההון הגדול אינו מוריד את מחירי־האש־ראי ואת שער־הריבית? כיצד אירע ששער־הריבית טיפס ועלה במקום לרדת עם גידול כמות ההון?

איזה הגיון יש בדבר? הגבלת האשראי מטעם בנק־ישראל אינה הסבר מספיק.

חברות קונות חברות

ה הסבר היחידי הוא, שהבנ־קים בארץ יצרו קרטל שקובע את מחיר־האשראי באופן שרי־רותי, לפי טעמו, כפי שאופ"ק קובע את מחיר הנפט. אין הצדקה לכך ששער־ריבית זה יהיה קדוש בעיני המצדדים ב„שוק חופשי", כי לא השוק החופשי קובע אותו, אלא קרטל. 40% אינו „המחיר הריאלי" של האשראי שאותו חייב המשק לשלם לשם היעילות המש־קית, כפי שקוראים כאן לכל מחיר שבשוק (ובצורה זו גם מצדיקים אותו). זהו סתם מחיר שקבע קרטל הבנקים.

לא היה מסוגל להחזיק אותו ב־רמתו לולא כמה תנאים משקיים נוספים:

● קיומן של השקעות ריווחיות יותר, או לפחות ריווחיות כמו שער־הריבית. לצורך השקעות אלה כדאי לקחת הלוואה בריבית ה־גבוהה. להשקעות אלה שייכות ההשקעות במניות־הבנקים.

הבנקים דואגים לעליות מהירות במחירי המניות שלהם, יותר מהי־רות מאשר האינפלציה, ויותר מהי־רות מאשר האינפלציה בתוספת 40%, מחיר האשראי. לקניית מניו־תיהן אלה הם מעניקים אשראי, וכך הבנק מרוויח פעמיים: פעם על האשראי ללקוח ופעם על עליית ערך המניות שלו.

(מדי פעם הם מפילים את מחיר מניותיהם, ואז הם קונים את הכל בחזרה בזול, ומוכרים אותן שוב ביוקר בסיבוב הבא).

יש עוד השקעות רווחיות אח־רות, עבורן לוקחים הלוואות ב־יוקר, כמו קניית בנייני־מישרדים. למשל:



יו"ר יפת
חזית אחידה

● השקעות בקניית חברות. חב' הביטוח ארט קונה את הסנה, אוסם קונה את פרומין וכו', עיס־קות כאלה בתהליך המונופוליזציה, מקיימות את שער־הריבית הגבוה. האשראי הבנקאי ניתן לחברות גדולות שמסוגלות לעמוד במחיר, וכדאי להן לקבל את האשראי.

החברות האלה קונות את המוכן. אין כאן סיכון, אין זמן שדרוש להבשלת ההשקעה, אך אין גם פיתוח או תוספת לתוצר הלאומי. יש רק מיסחר וצבירת עוצמה.

תהליך המונופוליזציה הוא הגורם היחיד החשוב ביותר שמחזיק את שער־הריבית ברמתו הגבוהה.

● **המיפעלים הקטנים ש־קורסים תחת שער־הריבית, מוכנים לקבל הלוואה בכל מחיר כדי להאריך את חיי־הם. כאן פועל החוק של ה־ריבית הקצוצה. לקיחת ריי־בית קצוצה על־ידי מחוסרי אמצעים, גורמת להדרקות ריבית קצוצה נוספת, עד שבסוף מתמוטטים המיפעי־לים הקטנים או נמכרים. כך מקיימת את עצמה הריבית הגבוהה.**

● גורמי־המיסוי. האפשרות ל־נכות את ההצמדה ואת הריבית מן ההכנסה החייבת במס עדיין מאפשרת לקיחת הלוואות בריבית גבוהה.

נכון ששער־הריבית הגבוה בא לעולם במסווה של מילחמה באינ־פלציה. בזה אין הוא נבדל מחבריו, מיתר גורמי הסטגפלציה. גם ביטול הסובסידיות והקיצוץ בתקציב ה־ממשלה מולבשים בסיסמה זו.

אחדות־דעים מופלאה

א ך אין מה לעשות. במימסד של המחשבה הכלכלית הישי־ראלית שוררת אחדות־דעים מופ־לאה. כאילו חיים על פלנטה אחרת. הכלכלנים באוניברסיטות, הכתבים הכלכליים בעיתונות, הכלכלנים בבנק־ישראל, ובחלקם גם באוצר, כולם מסבירים אחד לשני את אותו הדבר — כך בכל אופן מופיעים כלפי חוץ — תחת לקיים ביניהם ויכוח, ער כפי שמחייבת המציאות, וכפי שעמיתיהם בחוץ־לארץ עושים בלהט ראוי לשבח.

„אחדות" זאת אינה לטו־בה. כתוצאה ממנה, כך ממי־שלה שתנפח צעדים כלכ־ליים לא קונבנציונליים תס־פוג מכה הגונה „ומאוחדת". קשה מאוד בתנאים האלה לגבש מדיניות כלכלית חד־שנית, שלה זקוק המשק.

איפה התמיכה באוצר כי מאמציו להוריד את שער־הריבית? האם באמת כולם משוכנעים ששערי־ריבית גבוה הוא כל־כך טוב, או שהוא דברי אלוקים חיים? האם קיים פחד מתגמול הי־בנקים? אחריות רבה רוב־צת על כל אחד שעוסק כי־מחשבה וכתיבה.

אם שער־הריבית לא הצליח לעורר עד כה משבר במלוא עוצ־מתו, אלא „רק" משבר חלקי של סטגנציה וחוסר פיתוח והשקעות, הרי ידו עוד נטויה.

לפני שנה היה שער־הריבית הריאלי כ־18% והשנה 40%. עד היכן הוא יגיע אם לא יעצרו אותו?

ואם שער־הריבית הגבוה גורם נזקים כה רבים למשק, והרבה טובים וחכמים אכן מסכימים לקבי־עה זו, מה הסיבה לכך שרק מעטים לוחמים נגדו וכותבים נגדו?

אין להשוות את עוצמת המילחמה שאותה קידשו הכלכלנים באקדמיה ובעיתונות נגד השכר לעומת קול הענות החלושה שהם משמיעים נגד שער־הריבית. אם בכלל. האם אין שער־הריבית מוסיף לעלות המחירים? הסיבה היא שלדידם שער־הריבית הגבוה הוא „אנטי־אינפלציוני" (אך קשה להבין מדוע השכר הגבוה אינו אנטי־אינפלציוני לפי אותו קנה־מידה?).

בגלל „האחדות הלאומית" הזאת ניצב האוצר כמעט לבדו מול הקרטל של הבנקים. על הטענה „האנטי־אינפלציונית" נגד מאמצים אלה של האוצר, טענה שאומרת שהורדת שער־הריבית תרחיב את היקף האשראי ויחד עם זה את האינפלציה. אפשר לענות בשאלה:

(המשך בעמוד 54)

עצירות? נפיחות?

עזרת ביקוניס היא

עזרה טבעית

עצירות — זאת בעיה!

אז מדוע **ביקוניס** ולא משלשל אחר? כי **ביקוניס** הנו משלשל עדין המכיל צמחים רפואיים טבעיים. כי **ביקוניס** מקל על העצירות בעדינות ובטבעיות ואינו גורם לשלשול ולכאבי בטן.

כשאת/ה שותה **תה ביקוניס** טעים וריחני בלילה לפני השינה, הוא מעורר בעדינות תהליכים טבעיים בגופך כדי לגרום להקלה בבוקר שלמחרת.

זה טבעי, כמו הטבע עצמו. **ביקוניס**, השם המפורסם באירופה, מצוי גם בבתי המרקחת בישראל בצורת תה עלים, תה נמס-אינסטנט, או טבליות.



Bekunis
תה בקוניס

להשיג בכל בתי המרקחת
ראה עלון לצרכן שאושר ע"י משרד הבריאות.

...והטבע יעשה את שלו

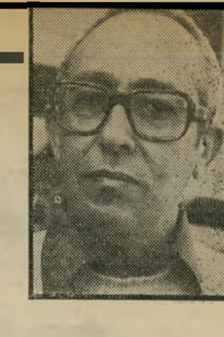
אם בביתך בוערת אח

יש לנו עבורך משור "מיני" STIHL

משור האיכות STIHL קל במשקל בעל עוצמה נוח ופשוט להפעלה לחיתוך וגיזום עצים וקורות בשיטת עשה זאת בעצמך.



ש. ונציה ובניו בע"מ
ת"א הגדוד העברי 2 (ליד ככר המושבות) 612553
הפצה לצפון: מ. רוזנבלום בע"מ
חיפה דרך העצמאות 49, 664891, 661085



יעקב שרת / איש ממאדים

הזדמנות היסטורית

ריח של מילחמה עולה באפי, ריח טוב כל־כך.

מזמן כבר לא היתה איזו מילחמה טובה. השלום הזה ממש מטמטם את האנשים עד שהם כבר שכחו לגמרי איפה הם חיים. פח, חביבי, איזור של מילחמות מימים ימימה. מעולם ועדי עד. „ותשקוט הארץ"? רק ממילחמה עד מילחמה. שלא יהיה שמץ־ספק. במיזרח התיכון לא היה, אין ולא יהיה שלום. כאן יש הפוגות. הפוגות בתוך מילחמות והפוגות בין מילחמות. מי שמתחשק לו יקרא להפוגה שלום. יבושם לו עם השלום הזה. מישחק מלים ולא יותר. המישחק האמיתי הוא מישחק המיל־חמה. והמילחמה בלתי־נמנעת. קרא לה מילחמת מיצווה, מנע או אין־ברירה. עובדה, כל שמונה שנים מתחדשים הכוחות המילחמ־תיים. ובכלל, דורות חדשים, מיזרח־תיכוניים כמובן, שלא התנסו במילחמה משתוקקים לחוות אותה. אצלם זה בדם.

והאם לא הבשיל הזמן?

הנה, עוד מעט נגיע לאפריל 1982. המצרים יחזרו לגבול הישן והכל יתחיל מהתחלה. מובארכ הוא מאה אחוז, אבל גם הוא יכול לקבל כדור, ואז מה? מילחמה? איזו שאלה! אבל למה לא קודם? מדוע צריך לחכות לנאצר חדש? הרוצה בשלום יכול למילחמה, והנכון למילחמה יתחיל בה. כל זמן שהמצרים מזמרים זמירות שלום, מתגפפים עם האמריקאים ומעמידים פני יונים — אנחנו חופשיים בדרום. האם לא ברור מה גלום במצב הנפלא הזה? האם נשאר לנו הרבה זמן לעשות משהו רציני בצפון? לגמור עם אש"ף ועם אסד פעם אחת ולתמיד?

זוהי הזדמנות היסטורית. איננו יכולים להרשות לעצמנו שתי חזיתות. צריך לעקר את הצפונית לפני שתתחדש הדרומית. אחר־כך יהיה מאוחר, ובכלל, מי יודע מה יהיה אחר־כך.

אפריל 1982, אתה לא יודע איזה מיזרח תיכון מכיניים לך, ואשרי מי שיחיה ויראה, ושלום על ישראל ונאמר בום, ואולי גם ממשלת אחדות לאומית.

מחול העצמות

כשהרבי שלמה גורן,
במימי תרי"ג בלי עוגן
של מוכה־טירוף, זב־ריר, עיניו קמות —
אז מין ריק נורא לפתע,
בתוכו הוא חש בלי רתע,
ויערב ככלב־עור־ועצמות!

עצמות! נפשו הרעידה,
ויחמוקה עיר־דוידה
שם אי־אז נולדו ומתו יהודים —
הוא חיטט בלי חת בלי הרף
עד הבוקר מיני ערב
וליקט, כירסם, גרס שברי שלדים!

הוי שלדים! גרמי קודמינו,
„טוב למות בעד ארצנו!"
אך לשכב עם אבותינו זה הדין —
חש הרבי לביצוע,
עצמות לו שם יצוע,
אך עם שחר צץ הופיע שם ידין!

הוי ידין! זד, שד משחת,
במדע ידגול בנחת
ויסמוך לא על האל אך על צבא —
אפיקורוס, שודד־קבר
במצדה, בנחל חבר,
מחלל גם יהוה גם בר־כוכבא!

בר־כוכבא! — זה סוס ארכב לי,
מי ידין ומה הרכבי?
לוחמיך משוועים כה לקבורות —
אז הפשיל הרב מקטורן,
השתלשל כנס מתורן,
כמו גורילה או מוטב איש־מערות!

מערות! „אימה", „איגרת",
הנציחוני שם בסרט!
כי אני היהדות על אדמות —
המסוק על חשבון צה"ל
ותקציב לב"י לי יעל
הבה נצא נא במחול העצמות!

מה בשטח המדיניות?

יש אי־אלה יפי־נפש, או סתם בני־אדם חסרי סבלנות, שאינם מסוגלים לראות בית־מגורים מפוצץ ומרימים קול מחאה כאילו נפלו עליהם השמים. או הגנות. קודם כל, מה יש? מה כל־כך נורא? אז היה בית. היה — ואיננו. האומנם יש בכך משהו מיוחד, יוצא דופן, מבחינת אלפי שנות היסטוריה ארץ־ישראלית (או עולמית)? בית. ועוד בית. אז כמה בתים כבר פוצצנו ונפוצץ? בוודאי עוד לא הגענו לאלף. מה פה כל־כך נורא? ההיסטוריה תעבור על זה לסדר היום כמו שהיא עוברת על כל אסון מישפחתי־פרטי. אם נעשה עסק שכזה מכל בית מפוצץ, לאן נגיע? בדיוק לאן שנגיע אם נעשה עסק גדול מכל תאונת־דרכים. הלך בן אדם! הלך. בית, לפחות, אפשר להקים מחדש, ותתפלאו באיזה קוצר זמן. ואת הרתיטים הלא נתנו להם להוציא.

שנית, זה בפירוש לטובתם. אולי הם לא מבינים את זה ברגע הראשון. סוף סוף פיצוץ בית עושה חתיכת הלם. לא רק שזה שלך. זה משנה פיתאום את הנוף המוכר, וגם לא באופן הכי יפה. וצריך לארגן את החיים עד הבנייה מחדש, שגם עולה כסף, למרות העבודה הזולה והשיתוף המישפחתי ביציקת הגג (הלוואי עלינו). אבל זה רק ברגע הראשון. אחר־כך לא רק שהם מתרגלים — בני אדם מתרגלים לכל מיני דברים לא נעימים, אפילו במחנות־ריכוז פיכו חיים, פרחו אהבות, ניצנצו תיקווות — הם מתחילים לחשוב: למה ומדוע, ומה היה ומה יהיה, ומה כדאי ומה לא, ולאט־לאט מתחילים להבין שאוטו־נומיה־שמוטונומיה, את הישראלים לא עשו באצבע. ומה יותר פשוט מהמישוואה: „תהיו ילדים טובים — לא ניגע בבתים". פעם, בימי המנדט הבריטי, היו באוטובוסים שלנו, הנייטיבס, שלטים: „לא לעשן ולא לירוק." אולי באוטובוסים הערביים זה נשאר, ואז מה יותר פשוט מלהוסיף בסוף עוד שתי מלים, באופן שיהיה: „לא לעשן ולא לירוק ולא לזרוק"? בשם החוק!

כן, זה בהחלט לטובתם. שיתרגלו להיות בשקט. שיחיו להם, יעבדו, יולידו, יעשו כל מה שהם רוצים — אבל שיהיו בשקט! מה יש, זו דרישה כל־כך קשה? מה, בית מפוצץ זה לא יותר גרוע? אין ספק, הם לא יגידו את זה ישר בפנים, אבל בתוך־תוכם הם ממש מאושרים כאשר אנחנו הורסים להם בית. זה רק מחזק אצלם את הגורמים המוכנים לחיות איתנו בדו־קיום. הם ממש זקוקים לזה. זה ממש סם ארגעה. עובדה, עם כל בית מפוצץ מתחזק כוחם של משתפי־הפעולה. לא צריך לשים־לב להפגנות. זה רק למען רושם. שיפגינו להם. שיצעקו עד שייצא להם האוויר. רק שלא יזרקו. לא לעשן ולא לירוק ולא לזרוק. יקח עוד שנה שנתיים והם יתרגלו לחיות עם זה, וכמו שהם יתרגלו, גם אנחנו נתרגל. אולי אפילו כבר התרגלנו. אחד מוציא פקודה, אחד מנפק חומר נפץ, אחד מניח ואחד מפוצץ — ודי במיקצועיות, יש לציין. לחיצת כפתור — ובית שלם „קורס תחתיו", כמו שאומרים. ובלי שום נזק סביבתי. ובמיקרים קשים במיוחד לא מפוצצים. רק אוטמים. זה נקרא מוח יהודי. איינשטיין המציא את האטום ודיין את האיטום. לפוצץ ולאטום, לאטום ולפוצץ. שיבנו להם כמה שהם רוצים. הם חושבים מהיום למחר — אנחנו לאורך ימים. כי לנו יש גישה היסטורית. עוד נגיע, עוד נגיע לכל בית. רק שלא יהיה יותר מדי שקט. ואם הם יפסיקו לזרוק, נמציא עוד חוק: לא לעשן ולא לירוק, לא לזרוק ולא לשרוק. ולא לצחוק. ולא לזעוק. ולא לינוק. ולא לשתוק.

מה, מישהו מוצא כאן סתירה? קודם אמרנו שכל מה שאנחנו רוצים זה שקט ועכשיו ההיפך? קודם אמרנו לא לצעוק ועכשיו לא לשתוק? אידיוטים, מה אתם מבינים במדיניות? תשאירו את זה לנו.

הרמזורים החומים

קורא חביב! אם אתה לא קורא את הירחון הזעיר „ביוספירה", ביטאון השירות לשמירת איכות־הסביבה של מישרד־הפנים, יש לך מזל, מזל גדול! עליך לשמוח בחלקך, ואולי אפילו לפסוח על קטע מקאברי זה. אני מודה ומתוודה, ברגע נדיר זה של גילוי־לב, שכבעל נטאי פסימיסטי, „הביוספירה" הוא לי מיצרך חיוני לשימור כושר ראיית השחורות שלי. ובשחורות אני מתכוון לשחורות, פשוטו כמשמעו. לפיח ולערפיח.

הנה, למשל, מה עשה לי ה„ביוספירה" האחרון: בשכונה התל־אביבית שלי, צהלה, שממנה אני יוצא לעבודתי בבוקר ושאליה אני שב לפנות ערב, הבחנתי באחרונה בתופעה דוקרת־עין: פה ושם החלו עצי אורן־ירושלים, הנטועים פה ושם — למות. עץ מת אינו מראה מרנין, בכל אופן לא אותי.

מה קרה? איזו מחלה מכה באורני־ירושלים שבצהלה, המתים אחד־אחד, זקופים? עוד אני שואל את עצמי שאלה נכבדה זו (ועלי להוסיף, כי מאז התקנתי בביתי תנור הסקה בעצים, מעשה־ידי להתפאר, עיני צדות כל עץ יפה לניצול אנרגטי), והנה אני מבחין באורן־ירושלים המתנשא לתיפארת ליד בית־הכנסת מול שכונת מעוז־אביב — המשחים והולך במהירות אף הוא! המחלה הגיעה מצהלה למעוז־אביב? או שמא להיפך? לעזאזל, מה קורה פה?

ואכן אנו חוזרים ל„ביוספירה" האכזרי, אשר בחוסר־רחמים מגלה לך כי המחלה היא אמנם מחלה, אבל לא של עצים אלא של בני־אדם, ואפילו יש לה שם מפורש: זיהום־האוויר!

מי שרוצה להשחיר כשולי קדירה, או כפיח זה שממטירים עלינו כל מיני הגורמים המזהמים, הגורמים לך, אם אתה תל־אביבי, לעשן ארבע סיגריות ביום גם אם לא הגשת סיגריה אחת לפיך — כן, כך קראתי באיזה מקום — יקרא ב„הביוספירה" של אוקטובר 1981 את מאמרו של פרופ' זאב נאווה „זיהום אוויר ממכוניות — סיכון הבריאות החמור ביותר לתושבי הערים בישראל." על אחריותו.

אני, מכל מקום, למדתי מקריאתו כי בצד הטבק, אורן־ירושלים מצטיין ברגישות לריבוי גז האוזון באוויר, ואוזון — אומר פרופ' נאווה — הוא „אחד ממזהמי האוויר המזיקים ביותר לאדם, לחי, לצומח ולחומרים שונים, הנוצר בהשפעת קרינת שמש חזקה בעת פליטת תחמוצות חנקן ופחמימנים ממנועי־מכוניות, והמהווה את אחד הרכיבים העיקריים של הערפיח..."

מה מגוחך, שתל־אביבים עירניים נלחמים נגד בית־קברות חדש בתחומם, שעה שעליהם להילחם קודם כל באוזון המבשר להם את מותם באמצעות „אותות אזהרה ביולוגיים", שאינם אלא אורני־ירושלים, הניצבים כמלאכי־מוות על אם הדרך.

האביר ארידור

(המשך מעמוד 53)

מהו גובה שער־הריבית הדרוש כדי לצמצם את האשראי? 10%, 40% או אולי 100%. האם כל שער ריבית „הולך"? גם היום יש פיקוח על האשראי, וזאת אפשר להפעיל בכל שער־ריבית, אם רוצים.

אפשר להוריד את שער־הריבית על־ידי הגבלתו בחוק (כפי שמציע סגן־שר־האוצר) ל־10% עד 15%. אפשר גם (כפי שעושה שר־האוצר) ללחוץ על הבנקים שיעשו כן גם בלי חקיקה. השאלה כאן היא טכנית־פרגמטית.

השאלה העקרונית נפתרה בהחלטה לפעול נגד שער־הריבית הגבוה. השאלה כעת היא איזה אמצעי יועיל.

האוצר יכול להכניע הבנקים

איפן עקרוני, לפי מיבנה שוק־ההון שלנו יש בידי האוצר כוח כלכלי רב שאותו יכול להפעיל נגד הבנקים, בנוסף לכוח החקיקה. השאלה היא, באיזו מידה הוא ירצה להשתמש בכוח זה, וכמה כוח יהיה נחוץ לו להשגת מטרתו. זה תלוי, כמובן, בשאלה בכמה אחוזים של הורדה הוא יסתפק.

מידת הכוח שיצטרך האוצר להפ־עיל עומדת ביחס ישר למיספר האחוזים שיבקש להוריד משער־הריבית.

למשל: לאוצר יש תק־ציב בגובה של ההכנסה ה־לאומית שלנו. הוא מזרים תקציב זה, גם בצד ההוצ־אות וגם בצד ההכנסות, דרך הבנקים. האוצר מחזיק את פיקדונותיו בבנקים, הוא משלם לספקים דרך הבנ־קים, הציבור משלם חלק גדול ממסיו דרך הבנקים (ומי יודע כמה ימ־ערער עוברים עד שהבנקים מזכים את חשבונות הממשלה בי־הפקדות הציבור?) אם האו־צר יחליט להזרים את תק־ציבו דרך אמצעים עצמאיים משלו, הבנקים יתייבשו כ־וואדי בקיץ.

ודוגמה אחרת: את ההלוואות המסובסדות מתקציבי המישרדים הממשלתיים אפשר להעניק גם בלי תיווך הבנקים, גם אם היקפם של הלוואות אלה לא גדול (אפשר כמובן גם להגדיל אותם על חשבון ההלוואות הבנקאיות). הבנקים מר־ווחים הרבה מאוד רק מעצם התיווך בין הממשלה ובין ציבור מקבלי ההלוואות המסובסדות, ואין שום בעיה לעקוף את הבנקים בהענקת ההלוואה המסובסדת מכס־פי הממשלה. הם בוודאי לא יאהבו זאת, אך מקבלי ההלוואות יצליחו, אולי, בהזדמנות זאת, להשתחרר מכבלי־הביטחונות שהבנקים המיס־חרים דורשים מהם ללא רחמנות על ההלוואות מכספי־הממשלה.

אין ספק שמגיני „השוק החופשי" יצעקו חמס בראותם התערבות ממשלתית כזאת. לדעתי, מי שב־אמת מגן על השוק החופשי, ולא רק כסיסמה, מוטב שיצטרף לאוצר במאמציו להוריד את שער־הריבית. אם השער הגבוה ימשיך ויתקיים, ימשיך ויצמח, הוא יהרוס את השוק החופשי, וגם את החברה החופשית.

המונופוליזציה בעיקבות שער־הריבית הגבוה תהרוס את ההתחרות החופשית. בענף הבנקאות זה כבר קרה, וזה יקרה גם בענפים אחרים. גם שם המונופולים יקבעו את המחירים ואת כמות התפוקה.

אם שער הריבית הגרום לעצירת גל־גלי־הייצור וירחוף־עבודה המוני, אז הממשלה תצטרך לנקוט אמצעיחירום בכל־יום, בפיקוח כללי על כל מחירים — על כל המחירים, ולא רק על מחירי האשראי. הפיקוח על מחירי־האש־ראי הוא המחיר הנמוך ב־יותר שבקבלה חופשית וחב־רה חופשית חייבים לשלם כדי להציל את עצמם.

רחל מרחלת על כל העולם

שימחה בעולם העיתונות

אישית, אני לא אוהבת פקידי־ממשלה. יש כאלה שטוענים שאני גם לא אוהבת נשים יפות. אבל במיקרה של **זאב** ו**מירי חפץ**, אני פשוט אוהבת את שניהם, למרות שזאב מקבל את משכורתו מקופת־המדינה, ולמרות שמירי חפץ — או כפי שאתם אולי זוכרים אותה בשמה הקודם, מירי זמיר — היא אחת הנשים היפות שאני מכירה.

זאב הוא מנהל לישכת־העיתונות הממשלתית, ומירי היא לא רק יפה, אלא גם פקידה במישרד־השיכון. השניים הם ממש זוג מהשמיים: כשהשמיים העניקו לזאב את הנעימות והחוכמה ולמירי את אלה וגם הרבה מאוד יופי.

למה אני מספרת לכם פיתאום את כל זה? מכיוון שיש לי בשורה טובה. בעוד



מירי וזאב־חפץ
הטעות של שאן

כמה חודשים, אני לא יודעת בדיוק כמה, כי למירי אין עדיין בטן, יהיה יורש למישפחת חפץ. אני יודעת מה ש**ברנארד שאו** אמר לאותה אשה שביקשה ממנו ילד, שמא יהיה לו השכל שלה והיופי שלו. הפעם הבעיה פחות חמורה, כי התכונות הטובות פשוט נמצאות אצל שניהם, כימעט באותה מידה.

על פרשת דרכים

סיפור קצת לא נעים, אבל מה לעשות, גם מצבים כאלה יש בחיים.

דנה וחיים שריר היו דוגמה לזוג מצליח וטוב. הוא היה מפיק־סרטים מצליח, שהרוויח בעיקר מסירטי פירסומת, ולה היתה חנות לבגדים מסוגננים, שרבים מהם היא תיכננה לבדה. במשך הזמן נולדו להם שני ילדים, וכך הם ניהלו חיי־מישפחה שקטים וטובים שנראו גם מאוד שריר.

השבוע התבשרתי שלחיים פשוט נמאס. נמאס לו מהכל. אחרי שחברת־ההפקה שלו נקלעה לקשיים כספיים ביגלל שפל בתעשיית הסרטים, הוא הרגיש שהוא רוצה הפסקה מהכל. מהעסק, מהאשה, מהילדים, מהאחריות.

דנה דווקא הבינה, והיתה מוכנה לתת לו חופש כמה שהוא רוצה. אבל הוא החליט שהוא הולך עד הסוף. סגר את העסק, התגרש, ומה שהוא רוצה עכשיו זה להיות לבד, עם עצמו.

שמעתי שהוא הולך לכתוב ספר. יש לי הרגשה שחומר דווקא לא יחסר לו.

ושוב ביחד

כש**שימי תבורי** חזר לארץ נשוי ל**ג'ניפר**, הוא הדהים את כולם, אפילו את עצמו. אחת הסיבות לתדהמה היתה העובדה, שהוא מדבר רק עברית והיא רק אנגלית. אבל הם כנראה הבינו זה את זו היטב בשפה הבינלאומית המוכרת, או שחוסר השפה היה המוזל שלהם, כשג'ניפר עברה חבלי־קליטה קשים רק כדי להיות עם שימי.

לפני שבוע שמעתי שהיא עזבה את הבית, בטענה שהיא לא יכולה לסבול יותר את העובדה שהוא מזניח אותה ועוסק מדי בקאריירה שלו. ושבכלל לא כך היא תיארה לה את חייה איתו.

כשהתקשרתי אליהם לברר מה העניינים, סיפר לי שימי שהם באמת רבו קצת, והיו מתחים, אבל ג'ניפר כבר חזרה הביתה ועכשיו הכל בסדר.

בסדר עד־כדי־כך, שג'ניפר מתחילה להשתלב בעסקים שלו. מה זה בדיוק? שימי בישר לי שהוא שר בשביל הכיף, אבל כסף הוא לא רואה מזה. ולכן הוא החליט להיכנס חזק לעסקים. יורד ישראלי בשם **מייק מור**, שאותו פגש בניו־יורק, רצה להשקיע כסף בעסק לייצור מכנסי ג'ינס. שימי שיכנע אותו שכדאי לעשות את זה בארץ. מייק בא, ראה כי טוב וחזר לארץ עם אשתו ושני ילדיו. וככה עסק שימי גם קצת בציונות. המכנסיים שייצרו השניים יקראו ג'ינס שימי.

ג'ניפר ושימי כבר הצטלמו בתמונות הפירסומת למכנסיים, חבוקים ואוהבים. כך הם גם מראים לכולם שבבית הכל בסדר.



ג'ניפר ושימי תבורי
עסקים ואהבה

ממיסטיקה לסטטיסטיקה

אתם זוכרים את **מנחם גפן**? הצייר הישראלי שחי בלונדון והתפרסם בעיקר בזכות הרומנים והנשים שלו מלבד בזכות הציורים שלו?

יש לי הרגשה שקם לו יורש, או לפחות מתחרה רציני מאוד. קוראים לו **משה כץ**, והוא חיפאי במקור. אבל אלינו, לפרובינציה, הוא הגיע מדיף ניחוח של פאריס. משה, שהוא גם צייר וגם עסק קצת בכישוף וברזי המיסטיקה, הבין שכדי למכור ציורים הוא צריך להכיר את האנשים הנכונים. לכן, כשהגיע לצרפת לא נסע לפאריס, אלא לייער בולון, שם מתכנסת אצולת הבוהמה. שם הוא גם פגש את **כריסטיאן לבוש**. למי מכם שעוד לא



משה כץ וחדשה מור
חתיכות בתערוכה

יודע, מלבד העובדה שהיא גרושתו של הבימאי **קלוד ללוש**, היא גם אחת ממלכות חיי־הלילה של עיר האורות, ומכירה את כל מי שצריך להכיר בעיר.

אחרי רומן שנמשך חצי שנה, היה משה מעורה מאוד בחיי פאריס. כשלא צייר, אפשר היה לראות אותו מבלה אצל רג'ין, שלא צריך לספר לכם מיהי, ומשם נהג להפנות לקוחות לגלריה שבה הציג את ציוריו.

השבוע הוא הגיע לארץ לרגל תערוכה שלו שנפתחה כאן, וגם כדי לבדוק את מצב העניינים, ואולי גם להשתקע כאן בסוף. לפי הסטאטיסטיקה שלי, בדיקות כאלה נשארות בדרך כלל בגדר של בדיקות בלבד.

מהמעלית למיטה

ורד ציבעון משוכנעת שהיא נמצאת באמריקה. איך שהיא חזרה אלינו מלוס־אנג'לס, אחרי שהתגרשה שם מבעלה, היא התחילה לעשות כאן הרבה רעש עם הרי־קודים האירוביים שלה. למען האמת, גם לא כל־כך מתחשק לי לכתוב עליה, כי זה מתחיל להזכיר לי את ההפגזות של **פניניה רוזנבלום**, אבל הפעם הסיפור הוא באמת סיפור.

אחרי שוורד התגרשה מבעלה, שהפיק את הסרט גולדה, היא נשבעה שיותר היא לא מתחתנת ושבכלל — היא לא רוצה להיות מקורקעת עם איש אחד. מה שהיא רוצה זה להיות בתנועה. אז היא הלכה ופתחה לה מכון לתנועה.

בשבוע שעבר היא ביקרה במחלקת־הספורט של עיריית תל־אביב, כדי לסדר כמה דברים. ושם, במעלית, בדרך למטה,



ורד ציבעון
דיאלוג בשפת התנועה

היא פגשה את **אלון**, שכשמו כן הוא, גבוה וחסון.

איך שוורד ראתה אותו, היא שכחה את כל ההצהרות. כי אלון הוא חתיך משגע באמת, ונוסף לכל גם ספורטאי, וגם בוגר קיבוץ, וגם הספיק להיות שנתיים ביוניוסד סטייטס אוף אמריקה.

כשהם הגיעו עם המעלית למטה, הם כבר הבינו שהם לא ייפרדו זה מזה כל־כך מהר. משם הם המשיכו לסטודיו של ורד, ומשם ישר אליה הביתה.

מאז הם מדברים בשפת התנועה כבר יותר משבוע, כשוורד מבשרת בכל העיר שפגשה את גבר חייה.

כך חולפת התהילה (3)

המשך הסידרה על כוכבי העבר: ג'דעון זינגר מופיע בווינה, ראובן שפר פרש למושב, יענקלה בן־סירא בתיאטרון לנוער, ש'מעון בר בבית ולאורה לפידות בצד השני של המסלול

לכל דבר יש סוף



כך כיום
מקווה לחזור לבימה



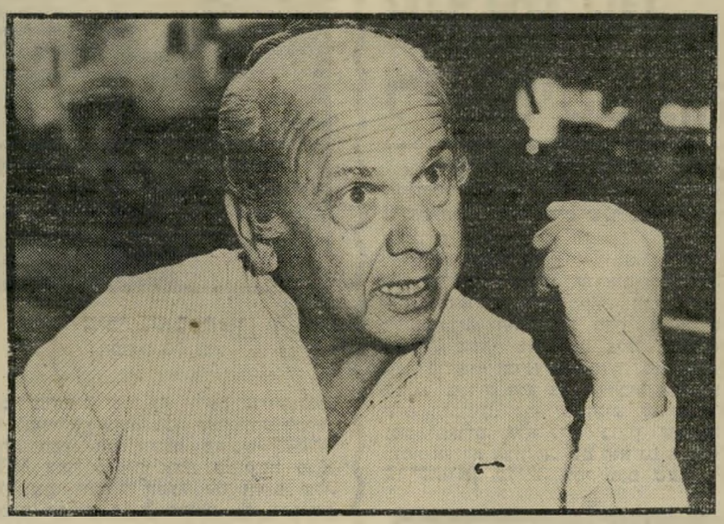
רביעיית המועדון בשיאה: בן־סירא, בר, שפר וזינגר (1964)
ללעוג בלי רוע

כ? עשור והגשש החיוור שלו. שימעון בר, ראובן שפר, גידעון זינגר ויענקל'ה בן־סירא עשו לקהל בשנות ה־60 את מה שפולי, גברי ושייקה עושים לנו היום.

גם פה התקבצו גברים ששרו והופיעו במערכונים, כשהגוון וההדגשים שלהם סאטיריים. במשך כימעט עשר שנים היו הארבעה אהובי הקהל וסוגרי־קופות. שמם בלבד, רביעיית מועדון התיאטרון, משך קהל רב למועדון קטן ברחוב מנדלי בתל־אביב, ושנקרא על שמם — מועדון התיאטרון. המקום היווה להם אכסניה קבועה, והם היו דייריו הטיבעיים. הקהל נהר לשם מדי ערב, לוגם מרק מהביל או כוס משקה, מתמוגג ומקבל במחיאות כפיים סוערות את ארבעת הגברים שקיפצו, רקדו, שרו, שיחקו והצחיקו על הבימה.

אך בעוד שאת הגשש החיוור הצמיחו הלהקות הצבאיות, הרי שרובק'ה, גידע'ן, יענקל'ה ושימעון באו מן התיאטרון. וב־עוד שאת הגשש החיוור הפיק, ניהל והריץ אמרגן ממולח, והפך אותם לעסק מסחרי ומכניס, הרי שאת הרביעייה ילדו הבימאי יוסף (״פפו״) מילוא ויצחק קדישזון, וניהלו אותה כמו הצגת תיאטרון שרצה טוב־וארבעת שחקניה עבדו על משכורת.

סוד קיסמה של הרביעייה היה טמון בחינניותה, באופן הגשת החומר וברמת הנושאים. נקודת המוצא לא היתה הקו־פה, אלא טיב החומר, ואיכותו האמנותית של המופע כולו. את שלד התוכנית היוו מערכונים ופיזמונים, כשהדגש הושם על



שפר כיום
פרחים וים במיכמורת

שגינות, על בימוי מלוטש ומהוקצע ופ־נייה אל קהל הקרוי ״משובח״.

FAERES JAQUES

לאחר פירוק המטאטא, בשנות ה־50', נוצר חלל ריק ששיווע למלאי־מקום. מילוא, שהרומן שלו עם התיאטרון הקאמרי עמד לפני סיומו, שלף ארבעה שחקנים צעירים ועולים מתוך התיאטרון, ובהשראת האחים ז'אק, רביעייה צרפתית פופולארית באותם ימים, יצר תופעה חדשה בנוף הבידור המקומי.

גידעון זינגר הגבוה מול יענקל'ה בן־סירא הנמוך, היוו צמד מצחיקנים טיבעי, שהזכיר צמדים אחרים כמו השמן והרזה ואחרים. שימעון בר שיחק את הטיפיס הפיוטי והלירי ורובק'ה שפר היה האיש שעשה הכל.

למרות שהם התקיפו אישים פוליטיים, אירועים אקטואליים ובעיקר את השתל־טות הדת על המדינה, נהרו חברי־כנסת ואח״מים, שרים ואורחיהם להופעות ה־רביעייה. הם באו לשמוע כיצד מצליפים בהם, ונהנו מכך מאוד.

״זאת לא היתה סאטירה רעה,״ מסביר שפר, היום שחקן בתיאטרון הקאמרי. ״זאת היתה סאטירה בחיך, ברמז בדקו־



בן־סירא כיום
בלי נוסטלגיה

הקוריוז הבא מדגים את האקטואליות שלהם: כשכרושצ'וב דפק עם נעלו על השולחן באו"ם, התקשר מייד דן אלמגור למועדון, ועל מפית נייר הכתיב להם את קטע התגובה שלו. וכך שרה אותו הרביעייה עוד לפני שהקהל שמע על כך בחדשות.

הארבעה, שהפכו מוכרים בכל בית ב־ארץ, עסקו בשעות הפנאי בכל מה שהציע שוק הבידור המקומי: קולנוע, רדיו, תוכניות לילדים וסירטי פירסומת. יחסי ההרמוניה, ששררו בין חברי הרביעייה גם מאחרי הקלעים, החזיקו מעמד תשע שנים רצופות, שאחריהן פנה איש־איש לדרכו. היו אלה תשע שנים טובות, שזכורות לכולם כתקופה של „כיף", שהם מתרפקים עליה באהבה רבה.

כיף אמיתי

ז זכר רובק'ה שפר, המגלם היום את תפקיד הגמד בהצגה סורי איוב בתיאטרון הקאמרי: „מחיאות הכפיים זה מין חום כזה. תענוג שקשה להגדירו. כסף לא היה אז בתודעה שלנו. אבל זו היתה הרגשה נהדרת. אתה נישא על כפיים. כל אחד מכיר אותך. דלתות נפתחות לפניך. אבל למרות שהרגשנו אז את הסיפוק העצום של ההצלחה במגוון אדירות, לא הסתנוורנו, ושמרנו על צניעות וענווה. ביגלל זה הקהל אהב אותנו עוד יותר."

יענקל'ה בן־סירא היה המצחיקן שבחבורה. פניו הצוחקות מסגירות עד כמה מתגעגע הוא אל התקופה ההיא: „להיות סטאר זו הרגשה נהדרת. היינו ממש מלכים. ניהלנו חיי־חברה תוססים, דיברו עלינו, כתבו עלינו, היינו מזה טוב, נסענו הרבה לחו"ל, היה כיף אמיתי."

אחרי 12 תוכניות יבש המעיין. כותבי החומר התעייפו והרביעייה הגיעה אל סוף הדרך. הארבעה, שדרכיהם הצטלבו במשך כימעט עשר שנים, מצאו עצמם על פרשת דרכים חדשה, ועל כל אחד מהם היה לפלס את הדרך בכוחות עצמו.

אך ניראה שפירוק הרביעייה לא לווה במשברים קשים. היות וכולם צמחו בתיאטרון הרפרטוארי, לא היו הלבטים גדולים במיוחד. כל הארבעה חזרו אל כור מחצבתם. אל התיאטרון, כשהם רק מלוטשים ובשלים יותר.

גידעון זינגר מופיע כיום כאיש למשפחה במחזמר המועלה בווינה, וזוכה שם בהצלחה גדולה. ראובן שפר חזר אל התיאטרון הקאמרי, וגילם שם תפקידים בהצגות רבות.

יענקל'ה בן־סירא מופיע בתיאטרון הנוער של אורנה פורת, ושימעיז בר — אחרי שורת תפקידים מפוארת בתיאטרון הקאמרי, מחלים היום בביתו ממחלה שפקדה אותו, ונמצא בחופשה מן התיאטרון.

על תקופת הרביעייה הם מדברים כיום בנוסטאלגיה, באהבה, וללא מרירות. הם מבינים שכמו כל דבר טוב שבסופו להסתיים, שכך הקיץ הקץ גם על הרביעייה. הם רואים בכך תופעה טבעית.

רובק'ה שפר, שהיה מנהלה של הלהקה, מסביר: „עד היום עוצרים אותי ברחוב ושואלים למה אנחנו לא חוזרים. אבל הזמנים השתנו. ויחד עם זה אני גם יודע שלכל דבר יש סוף. אנחנו גם לא אותם ארבעת הצעירים שעמדו וקיפצו על הבימה."

למרות שהוא מודה שהוא מאוד מתגעגע, יש לו ספקות אם הז'אנר הזה היה תופס היום. „אני חושב שאמן צריך לדעת לכוון את עצמו. הוא חייב לתת את הדעת על מצבו, לכן הוא צריך גם לדעת מתי להפסיק."

רובק'ה מודע לכך, שמבחינה מסויימת היתה הרביעייה שיא בקאריירה שלו, אך החזרה לתיאטרון היתה טבעית עבורו. „תחושת השינוי היתה טובה. לעבוד שוב עם בימאי ושחקנים אחרים בסוגי הצגות שונות."

מאז ימי הרביעייה, שבה היה כוכב, הוא זכה לבצע בעיקר תפקידי מישנה — גם אם בולטים — בתיאטרון. הוא מקבל זאת באהבה: „אני יכול לעשות אפיזודה. מה שחשוב זה לעשות את זה טוב."

לפני ארבע שנים עזב רובק'ה את העיר ועבר להתגורר בבית שבנה במו־ידיו במיכמורת. הוא נהנה מאוד מהתקופה החדשה בחייו: „יש לי גינה, בית יפה, ים, שקט, אוויר, טבע וירק. אני מגדל פרחים ומגלה את ההנאות הקטנות שבחיים."

הצלחה בעיניו היא היכולת לעשות את האמת. „לדעת שגרמת חוויה לצופה. כל היתר הם שיירי הסעודה."

„אין לי נוסטאלגיה"

ג ידעון זינגר ויענקל'ה בן־סירא הפכו לצמד מצחיקנים, שהירבה להופיע בסירטי־פירסומת ובתוכניות־בידור רבות. כשקיבל גידעון זינגר את תפקיד דון קישוט באיש למנשה, נמצא יענקל'ה במבוי סתום, שנמשך תקופה די ממושכת. בתקופת חיפושי הדרך שלו ביצע כמה תפקידים בהבימה, ולאט־לאט מצא את מקומו בתיאטרון לילדים ונוער של אורנה פורת. שם הוא משחק, שר ורוקד ומוצא בכך, לדבריו, סיפוק רב.

„אני מאוד אוהב נוער. זה דבר לא מקולקל, ואצלם אין בעיות: אם הם לא מקבלים אותך אתה שומע את הרעש של הכיסאות. ואם הם מקבלים אותך, יש שקט מוחלט בקהל. זו עבודה קשה, אומנם, אך התמורה נהדרת. הם קופצים עליך, מנשקים אותך, נושכים אותך."

יענקל'ה אינו מרגיש היום מתוסכל או ממורמר. השינוי במצב הוא טיבעי בעיניו. הסתיימה תקופה אחת, וכיום הוא בתקופה אחרת. „הייתי מת לחזור היום לרביעייה." הוא מתרפק לרגע על העבר, „אני מאוד מתגעגע לרביעייה, אך אין לי נוסטאלגיה. נהניתי. קיבלתי במיקצוע הזה כל מה ששחקן יכול לשאוף אליו. וכשאומרים לי: תיראה, היום אתה בתיאטרון נוער, ואז היית סטאר במועדון, אני עונה: ברוך השם. היה לי בחיים הכל."

היום מנהל יענקל'ה אורח־חיים שקט ורגוע יותר. „אני קורא הרבה, שומע מוסיקה ומתפתח יותר לעומק. נעשיתי יותר יושב־בית ואני נהנה מכך מאוד.

„ההצלחה," ממשיך יענקל'ה בחיוך של אחד שיודע, „ההצלחה צריכה לתת סיפוק עצמי. היא צריכה להצמיח את האדם. כסף? האדם לא יכול לאכול יותר משלוש ארוחות ביום ולישון על מיטה אחת. אבל אדם בתוך עצמו הוא חי, ואת עצמו הוא לא יכול לשקר."

לעומת רובק'ה שפר ויענקל'ה בן־סירא, שמבחינות רבות היוותה עבורם הרביעייה שיא, הרי שאצל שימעון בר היא היוותה רק את אחד השיאים, בקאריירה עשירה ומגוונת מאוד. כשחזר לתיאטרון הקאמרי, לאחר שביצע שורה של תפקידים בולטים, הוא זכה להופיע בתפקיד המלט, תפקיד שאליו נכסף כל שחקן. הוא ביצע תפקידים גדולים נוספים במחזות של פינטר, שייקספיר, ניגול, וברכט. כאמור, היום שימעון איז מופיע, אך הוא מקווה לחזור לעבוד בקרוב מאוד.

„המעבר אצלי לא היה מלווה במשברים. כי לשחק את המלט זו הרגשה נפלאה. אתה משחק את הגדול מכל התפקידים. תפקיד שכל שחקן חולם לעשות. וזו הרגשה טובה לדעת שהגעת לנקודה שבשבילה נלחמת כל החיים.

„כמובן, כשהקהל אוהב אותך ואתה מרוויח כסף, זו הצלחה. אך מה שאתה מרגיש כשאתה חוזר הביתה זה כבר עניינך. אז אולי אני מפורסם היום פחות, אך אני לא פחות מסופק. אמן צריך לעשות דברים שיביאו לו סיפוק. ודברים חיצוניים לא מביאים סיפוק."

למרות שייקספיר, צ'כוב וברכט, תוספת הרביעייה מקום חשוב ונפלא בהייה: „לפעמים אני מתגעגע מאוד לאווירה, למועדון, לנסיעות בדרכים, לארוחות הטופות, לחברים. הם אף פעם לא לקחו את החיים ברצינות."

נשלפה מאחרי שולחן־הכתיבה

ש נות ה־60' היו תקופה מיוחדת, לא רק בקולנוע ובתיאטרון הישראלי. גם לעולם הדוגמנות היו אז פנים אחרות. גם כאן מתגלה יחס עמוק יותר של כבוד ואהבה למיקצוע, וקצת פחות רדיפה אחרי כסף וזוהר.

לכל תקופה הכוכבים שלה, אך בעוד שזמר, שחקן או בדרן יכול להתמיד זמן רב במיקצועו, הרי שתקופת חייה של דוגמנית קצרה הרבה יותר.

מיקצוע הדוגמנות מבוסס ברובו על הופעה חיצונית. הדוגמנית צריכה להיות בעלת פנים נאות, מבנה גוף, מישקל וגובה מסויימים. ברגע שדוגמנית משמינה מעט, או צורתה החיצונית משתנה, היא נפלטת מן השוק, שהתחרות בו גדולה מאוד.

לכן התחלופה במיקצוע גדולה ומהירה מאוד. מי שעיסוקה בכך, מוצאת עצמה משועבדת להופעתה החיצונית, ושרוייה במתח רב עם הופעת כל פיצעון או קילוגרם שומן מיותר. מה גם שיפהפיות צעירות נפלטות מדי יום מבתי־הספר או הצבא ומאיימות על הגוואדריה הוותיקה. פעמים רבות די מעציב לראות דוגמנית מבוגרת, המתעקשת לשמור על מקומה ומסרבת לפנות דרך לצעירות ממנה.

אחת מאלה שהבינו שעליה לפרוש כשהיא עוד בשיאה ועדיין מבוקשת, היא ליאורה לפידות. ליאורה היפהפיה, שהיא היום באמצע שנות ה־30 שלה, נמנתה עם דוגמניות־הצמרת של ישראל, והיתה בין הבולטות והמיוחדות שבהן.

17 שנה היא חיה ונושמת את עולם הקולבים, הבדים, מסלולי התצוגות והמצלמות. גם לה זה קרה במיקרה. ליאורה הגבוהה ובעלת המראה האקזוטי המעודן, היתה אישה צעירה שרק השתחררה מ־צה"ל ונישאה.

היא עבדה אז כמזכירה בבית־חרושת לסריגים, שדוגמנית־הבית שלו היתה דוגמה

(המשך בעמוד 78)



דוגמנית לפידות בשיאה (1968)
מבוקשת —



מנחה לפידות כיום
— ועדיין בשיא

ניבה - אפנת הנשים היפות

דגמי הקו החדש - סתו/חורף 81'/82'



חליפת קורדרוי עדין משוטרת בכפתורי מתכת.



ז'קט אפנתי מרופד (קווילטד) עשוי משי סינטטי מעל שמלת בן־לון מודפסת.



חולצה רומנטית ממשי סינטטי עם עיטור אריג קפלים (פליסה) לצווארון.



מערכת דו־חלקית: מכנסיים וטלדרס עשויים מאריג כותנה מבריק



עימוד־אפליקציה על גב ז'קט של מערכת עשויה כותנה מבריקה.



דגמי הקו החדש
סתו/חורף 81'/82'

אלעזר רשת, פרסומאים

אופנת הנשים היפות



לפני שתספיקי להגיד O.J. - הארוחה כבר מוכנה.



רק לחמם ולהגיש.

השעה 12.30. עוד מעט יבואו הילדים הביתה אך המנה העיקרית לארוחת־הצהריים עדיין נמצאת בתא ההקפאה.
אבל את לא דואגת. יש לך זמן. ברגע שתשמעי את קולות הילדים מחדר־המדרגות, תוציאי אותה, תחממי ולפני שתספיקי להגיד O.J. — הארוחה כבר מוכנה.

איך אוכלים O.J.? בתיאבון.

מעדני העוף וההודו של O.J. מוכנים לאכילה.
רק לחמם ולהגיש ארוחה בריאה וטעימה.
בעוף ירושלים מקפידים על כל תהליך ותהליך בהכנה של O.J.; החל מפיקוח על טריות, איכות וכשרות ועד תיבלון, טיגון ואריזה. והתוצאה? עוד תיווכחי בעצמך שיש להם טעם של עוד...

איזה O.J. אתם אוהבים?

שניצלים מחזה הודו, עשויים כמו בבית.
כתיתות מבשר הודו ועוף, מעדן אמיתי.
קבבלי מבשר הודו ועוף, עשוי בצורת קבב, בטעם מזרחי. טבעות, סהרונים וכדורונים, חטיפי הודו ועוף שהילדים מאד אוהבים לאכול (וגם לשחק...). חלקי עוף צלויים.
חלקי עוף מצופים. נקניקיות־קוקטייל מצופות.



כשר
בהשגחת
הרבנות הראשית
ירושלים.

הקיבוצים והמושבים שבהרי ירושלים מגדלים, "עוף ירושלים" מכין את "המוכנים" של O.J. ואת יכולה להשיג אותם בחנויות לשירות עצמי, בחנויות שקם ובמעדניות מובחרות.

רק לחמם ולהגיש. O.J.

מעדני עוף והודו מוכנים מתוצרת עוף ירושלים.



וגר חתול עם כלב?

התמונה המוצגת בזה אינה אוטופיה, כי אם תשובה לכמה שאלות של קוראים שהגיעו לאחרונה למערכת כלבוטק, וכולן זהות: האם אפשר לגדל חתול וכלב בכפיפה אחת בלי שתפרוץ מילחמת־אזרחים?

ובכן, אם תרצו אין זו אגדה. אומנם, מימים־ימימה רווחת לה הדיעה, כי הכלב ירדוף תמיד אחרי החתול במטרה להשמידו. אבל, מסתבר שלא כך הוא. בבתים רבים גדלים כלבים וחתולים בהרמוניה מושלמת, ולא אחת קרה שכלבה הניקה את גור החתולים יחד עם גוריה שלה במסירות ובאהבה. כי אחרי הכל, בעל־הבית, המגדל את חיות־הבית, הוא ראש העדר ועל פיו יישק דבר. הוא המכתיב לכלב מה טוב ומה רע, והכלב צריך להישמע לו ולהתנהג בהתאם.

אם יש בביתך כלב והחלטת להכניס חתול (לפעמים נחלקים בעלי־הבית בטעמם לגבי חיות־מחמד: האחד אוהב כלבים והשני משתגע דווקא אחרי חתולים), כדאי שתנהג כך:

1. קח גור חתולים צעיר. הוא אשר יצטרך להתאקלם בבית ולהתרגל לדייריו, בין אם אלה הולכים על שתיים או על ארבע. תחילה תהיה אומנם רתיעה של החתול מן הכלב — הכלב לא ירדוף אחרי החתול מייד — אבל התגובה המוזרה שתהיה לחתול, היא שתגרה את יצר הרדיפה או התוקפנות של הכלב. דרך אגב, יצר הרדיפה של הכלב אינו מוגבל לחתולים בלבד. הוא עשוי לרדוף גם אחרי חיות אחרות.

בעזרת חינוך אפשר לשלוט בו, במיוחד כשמדובר בגור חתולים קטן שבא הביתה, ובעל־הבית, שהוא ראש העדר, נותן לכלבו להבין שהחתול רצוי במשפחה.

2. בשלושה עד ארבעה הימים הראשונים תפקחו עליהם עין, עד שיתברר כי גם אם החתול קופץ על הכלב — הכלב אינו מגיב. הם יתחילו לשחק ביד, ואז אפשר בהחלט להשאירם לנפשם וללכת לקולנוע.

3. את מזון החתול יש לשים תמיד גבוה יותר, כי הכלב אוכל כמות רבה יותר ובמהירות גדולה יותר מן החתול. אם המזון יעמוד בגובה שווה, הכלב יחסל את המזון שנועד לשניהם. אם לכל אחד יהיה הגובה שלו, יימנעו חילוקי־דעות בנושא.

4. כדאי גם כדאי להביא חתול כשהכלב שבבית כבר נמצא בו שנתיים ויותר. לכלב צעיר קשה יותר לקבל את הדייר החדש, כי הוא פחות בטוח בעצמו.

והיה, והחתול הוא הראשון בבית, יהיה לו קשה הרבה יותר לקבל כלב. מאחר שהחתול יהיה מבוגר ומתון, והכלב נוטה למישחק, כדרכו של גור בריא, צפוייה הסציגה הבאה: החתול יקפוץ למעלה על־פי טבעו, הכלב שיחשוב שהוא רוצה לשחק אתו יתחיל לנבוח, והחתול לא יענה לו. במשך הזמן זה יעלה את חמתו של הכלב ואז יופר שלום־הבית. רק כעבור זמן ארוך יותר, כשהכלב יגיע לגיל שנה או יותר, יהיה איזון מסויים.

אך, כמובן, אין בעניין זה כללי־זהב שאין לערערם: צריך להכיר את אופיו של הדייר הראשון, ולהתייעץ עם רופא לחיות־בית.



כלבוטק

מאת

ד"ר יקותיאל שרעבי

ועדנה פיינרו



תחולה מחפשת בית

שלום, מיאו־לכם,

זו אני, תמר, החתולה שבתמונה. לפני כמה ימים היו לי כל הסיבות שבעולם להיות מאושרת — נולדתי בבית של אוהבי־חיות, היה לי מזון בשפע, מקום חם ובטוח לישון בו, והעיקר — קהילה עליזה: חמש אימהות, ולהן גורים יפהפיים — זכרים ונקבות — כולם מטופחים ונקיים כמוני. אלא שבעלי־הבית שלנו חייבים לעקור מביתם רהב־הדיים לדירה קטנה ומצומצמת, שבה קשה להעלות על הדעת חיים נוחים למישפחה כמונו.

בוודאי הבין, מי שקרא עד כאן, כי אני מחפשת לי בית חדש, ואם המאמץ ירצה בי ובעוד אחד או אחת ממישפחתי, מובטחת לו חברה ידידותית מאין כמותה.

נא לפנות למערכת העולם הזה, בבקשה לאמץ את תמר.

סיפור ברה מג'ור

זהו סיפור ברה מג'ור.

היה היתה, לא הרחק מחלונגו, פסנתרנית מעולה. הפסנתר שניצב בדירתה הפאסטורלית היה בשבילה גם תחביב וגם לחם, והיא הקדישה לו שעות רבות, מדי יום־ביומו. לימים החליטה שהיא מאמצת לעצמה כלב. והיא, שהיתה דקת־גו וחביבה, רצתה בכלב שיהיה בן דמותה — „מה חמוד, עליו ומשעשע יותר מקוקר־ספאנייל ג'ינג'י, בדיוק כמוך?" יעצה לה ידידה.

הלכה פסנתרניתנו ורכשה לעצמה גור של קוקר־ספאנייל יפהפה, עם תעודות־יוחסין מכובדות. הגידול היה קשה, הכלבלב שובב וצעיר וכילה את מירצו בחפצים רבים ובכמה כורסות־קטיפה, אבל הגברת לא אמרה נואש. הוא יגדל, יתבגר, והכל יתיישב במקומו.

אבל בהגיעו לבגרות מינית, החל הכלב מגלה מודעות מוסיקלית. ולאוו דווקא חיובית. כשאך בקעו צלילים מסויימים מן הפסנתר, היה מגיב בנביחות. „תחילה היה מגיב בסתם נביחות," סיפרה הפסנתרנית לוטרינאר, „ואז סגרתי אותו בקצה אחר של הדירה כדי שאוכל להמשיך ולהתאמן באין־מפריע. אבל במשך הזמן תוקפנותו של הכלב גדלה, ובעת שהייתי מנגנת היה נובח בזעם, דופק והולם על הדלת, ומרעיש שמיים וארץ.

„כשהגיע לגיל שנה, התחיל לבטא את מחאתו בנשיכה ברגלי. פשוט היה תופס ונושך. הנשיכה היתה קצרה, וכאשר לאחריה הפסקתי לנגן היה מלא חביבות אלי. הבנתי שהנשיכה קשורה לפסנתר."

וכך, בעזרת הרופא, התחיל המעקב. ומה הסתבר? שהכלב היה מוסיקלי כל־כך, עד שנשך רק בהישמע תו אחד ויחיד — „רה". רק נשמע „רה", והוא היה קופץ ונושן.

באין־ברירה, ובהמלצה רפואית, חעבירה הפסנתרנית את הכלב בעל השמיעה האבסולוטית לידידה ציירת.



כלי־הרג בידי הפקחים? שיש גם צורך בתירגול מתאים ובהדרכה נכונה?

או שמא המעשה הנבון הוא פקחים קשורים למלונות וכלבים מאומנים היטב המוכנים לתקוף רק בעת הצורך? רק בעת הצורך!

הגנבים באים שוב

גם שורות אלה הן כורח השעה. החלטנו לפרסמן עקב תלונות רבות שהגיעו למדור כלבוטק מאזורי ראשון־לציון, רחובות ונחלת־יהודה.

כידוע, אחד מיעודיו של הכלב הוא שמירה. רבים מחזיקים בכלבים כדי להרתיע מפני גנבים. גם אם כלב לא יתקוף, הוא ינבח, ודי בנביחה עזה להזעקה. אלא שגם הגנבים יודעים זאת, ולאחרונה התחילו להכשיר את השטח.

כך, כמה ימים לפני הפריצה, הם מרעילים את הכלב השומר על בית־הקורבן. עד שיקחו כלב חדש, הם יודעים, עומדים לרשותם כמה ימי שלווה, והם יכולים לפעול בנחת.

לכן, אם חלילה הורעל כלבך, קיימת אפשרות סבירה שזהו אור אדום — אתה עלול להיות קורבן לשוד. אם כלבך מחוץ לבית, הגן עליו ומנע ממנו יסורים. שים זמם לפיו. הוא יוכל לשתות מים, אך לא יהיה הפקר להרעלות מסוג זה ואחרות.

זו לא שיטה!

את הידיעה הבאה העתקנו מאחד מעיתוני־הערב: „ירה בכלב ופגע בגנר".

פקח עירייה, שבא ביום ו' בבוקר לבדוק את אביזרי הבטיחות בגנרייה באיזור התעשייה החדש בראשון־לציון, שלף את אקדחו, ירה בכלב־שמירה שהיה קשור במקום, ופצע את בעל הגנרייה בן ה־63 באותו כדור.

המיקרה אירע אחרי שהפקח נכנס לשטח הגנרייה ונבהל מנביחות כלב שהיה קשור, אך התקרב עד קצה השרשרת.

הפקח נעצר לחקירה, ואחרי שמסר הודעה על המיקרה שוחרר בערבות עצמית.

המיקרה המועזע בוודאי לא היה מגיע אל כותרות העיתונים, אילו היה הקורבן אחד — הכלב. אין זה מיקרה ראשון בסוגו, ואנו חוששים שמא לא יהיה האחרון. המדאיגה מכל היא העובדה, שהכלב היה קשור ועשה את המוטל עליו, הוא נבח בהתקרב אליו הזר. והזר — מדוע ירה באקדחו כשראה כי הכלב היה קשור?

האם חשבו פעם הממונים במחלקות המתאימות על העובדה שלא די במתן



במשך 13 שבועות התווכחו גברים ונשים על המאמר הפרובוקטיבי של האשה האוסטרלית, שטענה שהדגדגן בילבד גורם לאורגזמה נשית. עכשיו קורא גבר אוסטרלי תיגר על הנשים ביחסן לגבר

מסתרי הגברי

לפני חמישה חודשים פירסם "העולם הזה" (2288) מאמר של אשה אוסטרלית, תחת הכותרת "מיסתורי האורגאזמה הנשית". מאמר זה עורר גל גדול של תגובות חריפות ביותר, הן של הזדהות, הן של תדהמה ומחאה, מצד נשים וגברים כאחד — יותר מכל מאמר שפורסם השנה בישראל.

במשך שבועות רבים לאחר מכן פירסם "העולם הזה" תגובות של נשים וגברים, בני כל הגילים ובעלי מיקצועות שונים, שהביעו בכנות רבה, ולפעמים בגילוי־לב מעורר־התפעלות, את דעותיהם על טענותיה המהפכניות של האוסטרלית.

גם באוסטרליה עצמה נמשך הוויכוח על אותו מאמר, ובמהלכו כתב גבר אוסטרלי ידוע את המאמר, המתפרסם בעמודים אלה — המאיר את יחסי־המין בין גברים ונשים מנקודת־הראות של הגבר. הוא בא ללמד את הנשים לראות ולחבין צדדים מסויימים של המיניות הגברית, שאין הגברים נוהגים לדבר עליהם.

בשבועות הבאים תגבה גילה רזין, כתבת "העולם הזה" לענייני רפואה, עדויות ותגובות של נשים וגברים על מאמר זה, כפי שעשתה אחרי מאמרה של האשה האוסטרלית. יש לקוות שסידרה זו, כמו קודמתה, תעזור לרבים — נשים וגברים — להגיע לסיפוק ולשלמות באחד המיגזרים החשובים ביותר בחיי האדם, שבו שולטים חוסר־הידע, הפורות והמעצורים.

לגברים יש שיטות רבות להכניס נשים למיטתם — אך הם נתקפים אלם כאשר עליהם לומר להן מה שהם רוצים באמת. אחרי שהגיעו לשם. גבר אוסטרלי מתאר את העדפותיו המיניות, אשר כך הוא אומר, מאפיינות את מרבית הגברים שהוא מכיר.

■ ■ ■

זהי אחריות כבדה מאוד, שאני עומד ליטול על עצמי. אני — גבר אחד, רווק בן 29, בגובה 180 סנטימטרים, עכבר עירוני עד לשד עצמותיו, וקצר־ראייה עד־מאוד — עומד לטעון את טענותי בשם הגברים כולם, קרובים כרחוקים, גבוהים וגמוכים, עירוניים ככפריים, ואפילו אלה שראייתם היא 6/6. ומה שאני עומד לספר כאן אינו פחות מזה: כיצד אנו אוהבים שיתעלסו עימנו.

ועתה, יכולים אתם לשאול, באיזו זכות אני עושה זאת? האם שלחתי עשרות אלפי שאלונים? האם ערכתי מישאל טלפוני? האם הזמנתי לכוס־משקה את קסאווירה הולנדר? לא (אף שהייתי מוכן לנסות את השיטה האחרונה). אני עומד לערוך מה שאפשר לכנות זינוק אינטואיטיבי, להסיק מחוויותי והשקפותי שלי, לכנס כל מה שקראתי (עיני אינן גרועות עד־כדי־כך), שמעתי (כמה מידידי מתוודים לפני לעתים) וחשבתי על מיניות הגבר ולסכם את הים המידע הזה בטיעון אחד מגובש. גבירותי ורבותי — נא להגיח את האסימונים על לוח־ההימורים.

אם להתחיל בנימה של צניעות, עלי לומר שידוע לי היטב שאינני מגלה עולמות חדשים. חנויות־הספרים גדושות ומלאות ברבי־מכר הנושאים שמות כמו ההנאות שבעניין ההוא או החושניות של העניין הזה או 101 דרכים לעשות זאת. כמה מספרים אלה מכילים דיון אינטליגנטי ורגיש במעשי־האהבה, אחרים נקראים כמדריך לשרברבים. מעניין לציין שדווקא בספרים שעניינם במיניות האשה, במה שמרגש נשים, אפשר למצוא את הגישה הטכנית המעשית ביותר. וזה מגלה לנו דבר־מה חשוב, נדמה לי.

עד לזמן האחרון נועד לגבר התפקיד הפעיל יותר בזירה המינית. נשים — אלה שהן בנות־דורן של אמותינו, ואפילו צעירות מהן — חונכו באורח מסורתי „לשכב על גבן ולחשוב על המולדת." ההנחה היתה שהנשים חיות במישור רוחני ורגשי יותר, והאורגאזמה הנשית, כתוצאה מכך, היוותה יעד מרוחק בערך כמו הגביע הקדוש שביקשו למצוא אבירי ה־שולחן העגול (והוא הושג באותה מידה של הצלחה). אם זה קרה, זה קרה. גבר לא יצא מגידרו כדי לסייע לאשה להשיג אורגאזמה והדבר לא הטריד אותו.

כיום, נראה שבני שני המינים מנסים לשוחח אלה עם אלה בעניינים מסוג זה, ולגשר על פני פער־ההבנה העדין. הגברים לא הבינו את מיניותן של הנשים, בעיקר בתחום הגופני: הדגדגן עדיין מוכר לרבים כשם שמוכר להם הקוטב הצפוני. זו הסיבה, לדעתי, לכך שרבים מאותם ספרי־עזר מיניים נקראים כאילו היו ספרי־לימוד בגינקולוגיה, המיועדים לתלמידי־רפואה.

ואילו הנשים אינן מבינות עד־תום את הצד הריגשי של מיניות הגבר. הן עדיין לא תפסו באיזו מידה מושפעים ביצועיו של הגבר בין הסדינים על־ידי פחדיו, צרכיו ותשוקותיו החבויות. זיכרו־נא היטב עובדת־יסוד זו, בשעה שאנו ממשיכים במסע הגילויים שלנו: למרות הפשטות היחסית של מנגנון המיניות הגברי, הרי המיני הבלתי־מוגבל־לכאורה המתלווה אותו, הגבר אינו סתם ערימת־עצים המצפה לכל אשה, שפשוט תציתנו ותדליק אותו. התעלסות באהבים, למרבית הצער, אינה עניין פשוט כל־כך — אפילו כשזה נוגע לגבר.

אך אין זה גם עניין כל־כך קשה.

לפני המעשה

כשמדובר בגירוי הקודם להתעלסות עצמה, הכלל הסביר הוא שכל מה שאת נהנית ממנו, מהנה גם אותו. כן, כן, אני יודע, יש כמה הבדלים יסודיים בין שניכם, אך תשוקותיכם אינן כה שונות. האם את אוהבת מיזמון, לטיפה

ועיסוי? האם את נהנית מדיגדוג, מליקוק, מנשיכה קלה. האם יש אזורים קטנים, מסויימים, בגופך — נאמר הרווח שבין האצבע השנייה והשלישית ברגלך, תחתית תיבת־הצלעות שלך או אחורי־האוזן — הנכספים לטיפול מיוחד? כל אלה ורבים אחרים, אני מבטיח לך, נכונים גם לגבי הגבר שבמיטתך. אלא שהוא לא יגיד זאת בפה מלא.

לגברים — אני בטוח שכבר הבחנת בכך — יש קשיים מסויימים בהבעת־

הגבר אינו סתם ערימת עצים, המצפה לכל אשה שפשוט תצית גפרור וחדליק אותו

עצמם. יש להם הרבה מה להגיד כדי להכניס אותך למיטתם — אך כשאת כבר שם, אין הם יודעים להגיד מה שהם רוצים באמת שיקרה להם שם. במיוחד כאשר מה שהם רוצים הוא, למשל, חיבוק עדין ורך ורגיש — בייחוד כשהם עלולים לחשוב, בדרכם המעוותת, שחיבוק כזה הוא טיפשי וילדותי, או, ישמור האל, „נשי". הם פשוט אינם יודעים לבקש לחבקם, ללטפם, או סתם לכרבלם בחיק (אחרי אותם ימים קשים של עבודה במישרד). הם עשויים לנסות לדחפך בעדינות לכיוון הנכון, אך רק לעתים רחוקות תצא בקשה מילולית מפורשת משיפתי הגבר. חוששני שיהיה עליך לזהות בעצמך את הסימנים, יהיו כפי שיהיו, ולפעול ביוזמתך.

כך, בעצם, תעשי חסד רב עם עצמך, שכן בעזרת התעלסות נכונה, הנעשית במומחיות, תוכלי להתגבר על התיפעה הגורמת לתלונה הנפוצה ביותר של נשים נגד התנהגותם של גברים במיטה: שהם מסתערים קדימה בזעם ובחוסר־התחשבות של פלוגת־צנחנים. כשם שהמיזמוז יכול לעורר ולגרות את האשה, הוא יכול להרגיע ולהאט את התנהגות הגבר, לפזר חלק מתאוותו רבת־העוצמה ולכוונה, לפחות זמנית, לאיזורים אחרים בגופו, לאו־דווקא אברי־המין.

אילו איזורים אחרים, במיוחד? ידעתי שתשאלי. ובכן, כאן יש שאלה של טעם אישי, אך אפשר להמר כמעט בביטחון על האיזורים הבאים: הפיטמות, אם תעשי זאת בעדינות. לחיצה קלה בין האצבע והבוהן, במיוחד כשהן רטובות קצת, תסחוט אנקת־תענוג כימעט תמיד. או מעט תשומת־לב עדינה וחושנית שתוקדש ל־תנוכי־האוזניים, לעפעפים, לצוואר ולאיזורים אחרים, שבהן מרוכזות פקעות של עצבים. גם למען גירוייך שלך, נסי ללטף את הירכיים, את הבטן, העכוז, הכתפיים, הגולגולת או (התענוג הפרטי שלך) את בסיס עמוד־השידרה. ולבסוף, יש איזור אחד שבדרך כלל מתעלמים ממנו, לא

רוב הגברים ישמחו אם תקחי מדי פעם את היוזמה לידיך בצורה נחמדה ועליזה

יותר משלושה או ארבעה סנטימטרים רבועים גודלו, שהוא קוטב־ברקים טבעי, אם הוא מעוסה במגע רך מאוד. זוהי תחתית אגן הירכיים, ממש מאחורי שקי האשכים.

באשר לידידנו הוותיק, הפין הגברי — כאן כימעט שלא תוכלי לטעות. יצור זה הוא אגו־מאניאק עד כדי כך, שייהנה כימעט מכל טיפול שיקבל, אך הוא יהיה אסיר־תודה במיוחד אם ישופשף בתנועות קלות־כנוצה בצד התחתון של האבר ובקודקוד.

אך מילה אחת של אזהרה: נראה שיש נשים המאמינות כי הפין הוא גמיש ללא־גבול. וזה, רוצה אני לומר, אינו המצב. תחת טיפולך האוהב הוא יגדל ויתפח, אך לא עד בלי־סוף, ואין לבלבל גם את התקשחותו הגוברת עם עמידות וקפיציות. אל תנסי לבדוק אם יש ביכולתו לבקע יהלום, או לקפוץ קדימה וחזרה על־ידי מכת־אצבעך. ייתכן שתצליחי לעשות לו זאת פעם — אך אחריה לא תראי עוד את בעליו.

מפרידים מאוד בחשיבות האורגזמה המשותפת הבו־זמנית. זה מיתוס שאין בו ממש.

אחרי בחירה נבונה של המתאבנים הג"ל (אך לא יותר מדי מהם, כדי שלא יאבד תיאבונו בטרם עת), הגיע הזמן, כמובן, ששניכם תיהנו מהמנה ה־עיקרית. האם יורשה לי להציע כאן, כדרך שמלצר־היינות מציג את המיבחר שלרשותו, שתשאירי אור מועט בחדר? נשים רבות מדי, שהן נבוכות שלא־לצורך כשמסתכלים בגופן, נוטות לזנק ולכבות את האורות, ברגע שהן נכנסות לחדר־המיטות. הגברים, שהם בדרך־כלל נבוכים פחית בענייני־גוף, מעדיפים להתבונן ב־בנות־זוגם, ואף להסתכל בחגיגה בשעת המעשה.

אולם איני ממליץ לגדוש את החדר במידה מסויימת. מחזור זה עשוי לחזור על עצמו כמה פעמים אפילו לפני שמת־בצעת השפיכה הראשונה. אל תחשבי, לכן, בטעות כי התרכזות לשעה־קלה פירושה אובדן הזיקפה. הקשיחות תחזור ותופיע בתוך רגע, ואפילו קודם לכן אם — כמו רבות מהנשים הצעירות בנות ימינו — את בטוחה בעצמך ודי חסרת־מעצורים כדי ליטול לידך את ה־תפקיד הפעיל במיטה מעת לעת. אך זיכרי: גברים שאינם אוהבים אשה ה־משתרעת על גבה והמחכה „שיגמרו" איתה, אוהבים עוד פחות אשה העושה הכל בעצמה. על האשה למצוא את שבי־הזהב העדין. אך רוב הגברים ישמחו

רוב הגברים אינם חפצים אחרי המישגל אלא שיניחו להם לנוח בחוסר־מעש.

הגברים יודעים להגיד את הכל כדי להכניס אשה למיטה - אך כאשר הם מגיעים לשם, אין הם מסוגלים להגיד לאשה איך לגדום להם הנאה

בתאורה זוהרת ובסוללה של מראות של שני מטרים. מנורת־לילה אחת בעלת אהיל מרכך, או שני נרות שיוצבו במקום הנכון, יספיקו בהחלט. מראות הן עניין של טעם. אני כשלעצמי מוצא שהן מסיחות את הדעת, וסבורני שאני מעדיף שלא לדעת שאינני נראה במיטה כמו ז'אן־פול בלמונדו, כשם שאינני נראה כמוהו מחוצה לה.

אם את מעוניינת רק בהתעלסות ב־אהבים, ולא בהולדת תינוקות, יש לנקוט, אם תקחי מדי פעם את היוזמה לידיך בצורה נחמדה ועליזה.

ולבסוף, אני רוצה להתייחס לסיבה החשובה ביותר לכאב־גב בחדר המיטות, ולחיכוך נפשי וגופני: החתירה חסרת־התוחלת להשגת האורגאזמה המשותפת הבו־זמנית.

האם מותר לי להעז ולומר שמפריזים מאוד בחשיבות האורגאזמה הבו־זמנית? למרות חריפותה הריגשית, ולמרות שהפסו אותה למיתוס, מבחינה גופנית, היא

הכלל הוא שכל מה שמהנה אותך, מהנה גם אותו - אך הוא לא יגיד זאת בפה מלא

כמובן, כמה אמצעי זהירות. אם את מש־תמשת בדיאפרגמה למניעת הריון, כדאי להניחה במקומה מראש, ובאין רואים, אלא אם כן הגבר שבמחיצתך מבקש במפורש לחזות בתהליך (יש הנוהגים לעשות זאת יחד, אך המשיכה המינית שבעניין זה נשגבת מבינתי). אם נעשה השימוש בקונדום העתיק והמכובד, תוכלי לפצות את שניכם על ההפסקה הזמנית, ועל־כך ששותפך מאבד חלק מתחושתו, על־ידי כך שתעזרי לו להלביש את ה־קונדום במקום המתאים. לגברים רבים

נשים רבות מדי נבוכות שלא־לצורך כשמסתכלים בגופן. השאירי אור עמום בחדר

מספקת פחות, לעיתים קרובות, מאשר האורגאזמה הנפרדת והעוקבת. הסיבה לכך היא פשוטה למדי: ברגע־השיא נוטים מר־בית הגברים לפרוץ קדימה במאמץ מרוכז אחד, כשלעתים תכופות מתקשח גופם בשעת מעשה. נשים, לעומת זאת, נוטות להתנועע ברגע־השיא כלפי מעלה ומטה, או להתפתל תחתיהן. שתי צורות ההש־תחררות אינן בדיוק משלימות זו את זו, ועל־אף היות האורגאזמה המשותפת מושג אצילי, ואף מהנה כשקורה הדבר, אינני יודע מדוע חשוב כל־כך לבקשו

לזיקפה, כמו לגלי האוקיאנוס, יש תקופות של גאות ושפל, גם לפני השפיכה

שצריך לימוד, התמחות רבת־תלאות ו־מומחיות מיומנת. הם קונים את כל הספרים, רואים את כל הסרטים, מאזינים לכל ההרצאות ושוכחים שמעשה־המין הוא טבעי, פשוט וקל.

אם כן, מהי האמת הגדולה האחת שאני יכול להנחיל לך — הסוד האחד הבטוח והניצחי של התעלסות עם גבר?

אהבי אותו.

אם את מסוגלת לכך, כל השאר יסתדר מעצמו.

בכל מחיר (אך אין ספק שדברים אלה יביאו לגל מיכתבים, שיסבירו מדוע אני טועה. כך שהדבר נשאר לשיקולכם).

הרגע היחידי בחיי הגבר שבו אין הוא רוצה, בדרך כלל, שימזמזו את אבר־המין שלו, הוא מייד אחרי המישגל. ברגעים אלה, אבר־המין הגברי הוא רגיש ביותר, ורוב הגברים אינם חפצים ברגע זה אלא שיניחו לו להצטמק בשקט. הם מבקשים לחמוק, בעדינות וללא הפרעה, לתוך חוסר־המעש שאחרי המישגל. לרוב

התעלסות נכונה חמנע מן הגבר להסתער קדימה בזעם ובחוסר־התחשבות

הגברים יש דחף עז לנימנום קל אחרי מעשה־המין, ואם סופקו גם תשוקותיך, תיטיבי לעשות אם תהיי די חכמה ונדיבה, ותאפשרי לגיבורך העייף לחלום את חלו־מותיו המתוקים במשך כמה דקות, כשאת מתכרבלת בין זרועותיו. ברוב המיקרים הוא יתאושש בעצמו עד מהרה, ואז תוכלי לחדש כל פעילות שתעלה על דעתך, החל בזוללית־לילה וכלה בסרט־חצות, ואולי גם המשך ההתעלסות.

אחרי המעשה

א ין ספק שאותם רגעים של שובע נ־נוח נועדו מעיקרם לשיחת־אוהבים, ל־מילמול מילים מתוקות, ולהחלפת חיבוקים חמימים. אם את מסוגלת באותה שעה גם לשפוך באופן טיבעי כמה מילות שבח ומחמאות (שהוא ראוי להן, יש לקוות) לתוך הבאר חסרת־התחתית אך הנשכחת, לעתים, של גאוותו הגברית, תעשי לשניכם שרות גדול ובר־קיימא. בגלל ההדגשים על טכניקות אכזוטיות וביצועים אקרובטיים על־אנושיים, ה־קיימים בימינו אלה, סובלים גברים רבים מ„חרדת־ביצוע", ואם תצליחי לגרום לו להאמין ביכולתו להביא לך עונג (ואפילו כזה שלא בהכרח מסתיים באורגאזמה) הוא יוכיח את עצמו כמאהב מוצלח אף יותר בפעם הבאה, שתזדמן לכם.

ואם כבר מדברים בכל אותן טכניקות אכזוטיות — החל מקוביית־קרח המונחת במקום זה־או־אחר וכלה בשימוש מחושב במילים גסות, החל בוויברטור הרגיל וכלה בתנוחות הלא־נוחות ביותר של הקאמה־סוטרא — אוכל רק לומר שגם אם רובן טובות לצורך ריענון ותוספת, בסופו של דבר אין בהן הרבה ממש. את ומאהבך תוכלו לשלב כמה מהן במהלך ההתעל־סות הרגילה שלכם. אחרות תוכלו להמציא בעצמכם, במשך הזמן. אך אנשים רבים מדי בימינו התחילו להאמין — האל יודע מדוע — שמעשה־המין הוא דבר





שרה מילר - מעצבת סודרים, קנייניות לבגדים, צייֵרת ומשוררת - ובכל השטחים האלה היא אוהבת נשים

אחרי לילה של חוויות

האם אתי רייך בסודר ארוך בסיגנון מעיל פלוס צווארון ארוך להתעטף בו בימי־החורף הקרים. שרה, שהיתה קיבוצניקית, גילתה את כישוריה באופנה בעזרת גרפולוגית.

הבת סיגל בסודר מוהר רך בצבע קמל כשהמוטיבים לקו־חים מן הטבע, עלי גפן מברקים, התפורים על ה־סריג. שרה משתמשת רק בחומרים טבעיים כצמר, חוטי משי ועור.

ה יה זה בתוכנית־רדיו. כתב־היד היה מונח לפני הגרפולוגית, והיא פיענחה אותו: „זוהי בחורה מאוד מוכשרת בשטח הציור, האופנה, המישחק והכתיבה. עליה לצאת מיד ללמוד את אחד המיקצועות האלה.“

כך גילתה שרה מילר, הקיבוצניקית, את כישוריה, וכעצת הגרפולוגית, הת־חילה ללמוד אופנה. עם סיום לימודיה הרגישה כי הקיבוץ קטן עליה, ועברה אל העיר, תל־אביב.

היום שרה מילר היא קנייניות ותיקה ברשת־חנויות ידועה, מעצבת וסורגת סודרים בדגמים בילעדיים לה.

„חיפשתי תמיד סריגים מיוחדים ו־מעניינים עבור החנות שבה אני משמשת כקניינית, אך לא מצאתי. אז החלטתי לקחת את העניינים בידיים, תרתי־משמע. „את כישרון הסריגה שהיה טמון בי ירשתי מהסבתא שלי. תמיד סרגתי לעצמי כל מיני סודרים מיוחדים. אבל החורף, באופן מיוחד, כל מה שהיה אצור בי התחיל לצאת. כשחברותי ראו את התו־צאות, הן היו מלאות התפעלות ודחקו בי: ‚תסרגי לי גם,‘ ‚תעשי לי גם.‘ ואז גמלה בי ההחלטה לפתח ולהפוך את הסריגה לאופנה, לשלב סריגה עם אפלי־קציה וריקמה מרשימה, שיעשה סודר לבגד־ערב, ללבוש של ממש.“

שרה מילר התחילה לתור אחר סור־גות, ביררה במישפחה אצל כל הדודות מי יודעת לסרוג, התעניינה בקורסים צי־בוריים אצל נשים, ששימשו כשמרטפיות. רבות מהן היו מוכנות להירתם ולסרוג עבורה, בתשלום כמובן. היא נתנה להן את ההוראות המלאות מאלף ועד תו.

„את הדגמים הראשונים אני עושה תמיד בעצמי.“ את כל הסיומים — ריקמת הזהב וכל מה שנותן לבגד את הייחוד, השיק והאופנתיות היא עושה במו ידיה. „אני לא נותנת לאף אחת לגעת. לא איכפת לי שכמויות הייצור תהיינה קטנות, אך שכל סודר יהיה מיוחד. אין שני סודרים זהים. כל אשה יכולה לקנות את הסודר ולדעת שיש לה עליו בילי־עדיות.“ והמחירים גם הם בילעדיים: בין 600 ל־1300 שקל.

„אני אוהבת חומרים טיבעיים כמו צמר נקי, מוהר רך למגע, חוטי משי ועור, צמר־כבשים טבעי צבוע בצבע צמחים. זהו צבע המופק מצמחים טיבעיים, לא־סינתטיים.“

מוטיבים מן הטבע

ב יקור בחדר־המיטות שלה הוא חוויה חמימה. המיטה מכוסה בסודר־רים, בצמר, בחוטים ובחרוזים.

המוטיבים הרקומים גם הם מן הטבע: הרבה עלי־גפן, פרחים וצמחיה. הסודרים

אשה

אימרי אהבה בפיסגתך
שדייך רוטטים, ערוותך נסערת
ביטנך לחוצה אל בטן בוערת.

אל תבושי אל מול חיקו
אימרי אהבה אל גאוותו.

הבעירי האש, לבי הגיחל
כי נפשך נישמתך עולה על הגל.

שכחי האתמול, כי אושרך כך מובל
מול פני אוהבך התמסרי אל על.

אימרי אהבה בפיסגתך

אשה.

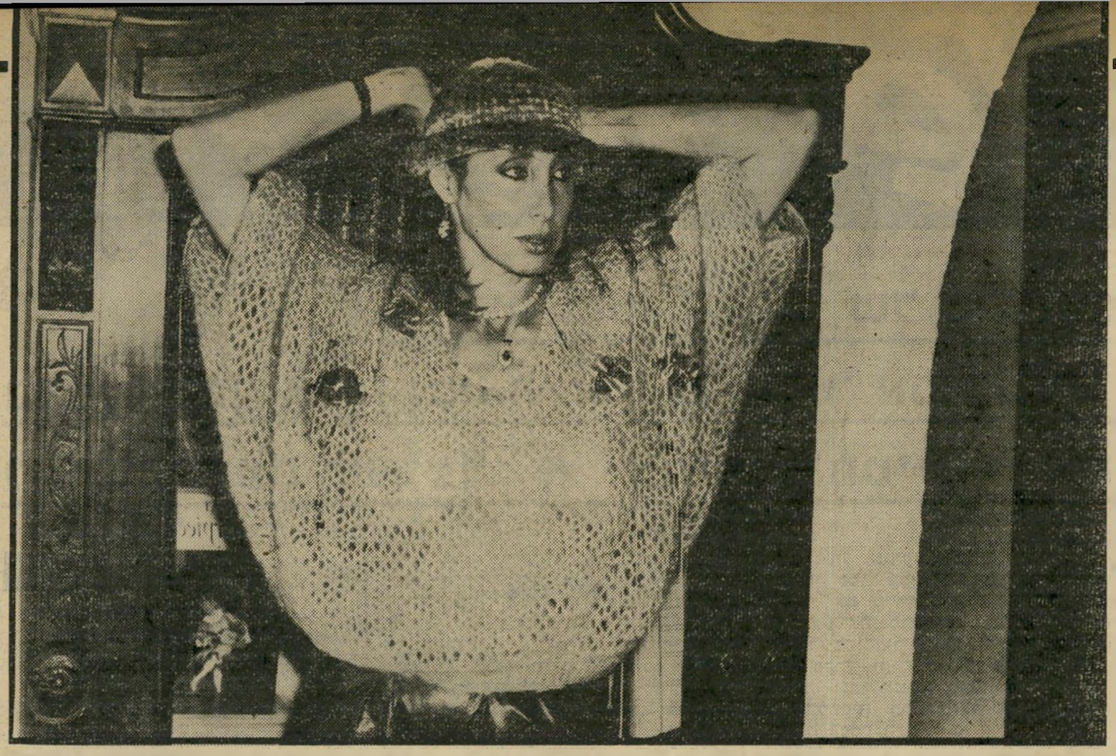
שרה מילר





נשים רומנטיות שרה מילר המעצבת, אוהבת את האסטטיקה של האשה. במשך היום היא מלבישה את הנשים בבגדים. בלילה היא מציירת אותן על הבד ומראה אותן בעירום האמיתי שלהן.

המשוררת „השירים יוצ־אים לי בדרך כלל לפנות בוקר בשחר,“ מספרת שרה,



אורנה גלזן חלוץ ראווה

לבעלות העזה

סוודר בוורוד עתיק כשהמו־טיב החזור בו הוא מן הטבע. הסוודרים גדולים וקלים במישקל, ונלבשים כסוודר עליון עם חולצה מזהב או חולצה לבנה רומנטית מתחתיו, על חצאית ומכנסיים. בעלות העזה יכולות ללבוש גם ללא חולצה. את הסוו־דרים סורגות נשים, בתשלום. הדוגמה והקישוטים מתכננת שרה.

גדולים וקלים (במישקל), ונלבשים כשימ־לת־מיני או כסוודר עליון על מכנסי עור או כל מיכנס אחר, עם חולצה לבנה רומנטית מתחתיו, או בילדיה, לבעלות ההעזה. מיבחר הצבעים הוא עשיר ביותר — שנהב, סגול עתיק, זית, חום, בורדו, קמל, חמרה, ורוד עתיק, כחול ג׳ינס וישחור.

אלה הם סוודרים לאם ולבת. לא צריך להיות דוגמנית דקיקה ושברירית כדי להיראות יפה בהם. הם מתאימים לכל גיל, לכל גיזרה, ולכל מי שאוהבת להת־לבש.

שרה הגרושה מגדלת שני בנים. היא התעוררה אחרי גירושיה.

„פיתאום הרגשתי משוחררת. חשתי שאני יכולה להתבטא ביתר חופשיות, וללא לחצים. תמיד אהבתי נשים, ואני מאוד אוהבת נשים. אבל שלא תהיה אי־הבנה — את האסתטיקה של האשה, את הייחוד שבה.״



מיני הסוודר נלבש גם כשמלת מיני או כסוודר עליון על מכנס עור או על כל מכנס אחר שיש במלתחתה.



פוזה מישפחתית

סוודרים לאם ולבת. לא צריך להיות דוגמנית דקי־קה ושברירית כדי להראות יפה בהם. הם מתאימים לכל גיל, לכל גיזרה ולכל מי שאוהבת להתלבש. **למטה:** המעצבת, האם והבת — שרה המעצבת דואגת לתת מגע אחרון ליצירותיה ול־דוגמניותה לפני הצילום. גם שרה עצמה לובשת את מעשי ידיה.





ציור שירים וסוודרים

כך החליה שרה, איטרת־יד־ימינה, לשלוח ידה במיכחול ולצייר את אה־בתה לנשים.

„במשך היום אני מלבישה את הנשים בבגדים, באופנה, ובלילה, כשאני מציירת, אני מפשיטה אותן, ומראה אותן בעירום שלהן.

„הנשים שלי רומנטיות, אפילו עד כדי קיטש. ככה אני אוהבת אותן.״

החיפוש והצורך שלה ברומנטיקה מש־פיע על היצירתיות שלה גם בשירה. „השירים יוצאים לי, בדרך כלל, לפנות בוקר, עם השחר, כשאני מושפעת תמיד מחווייה אישיות. אלה מחשבות של אשה אחרי חווייה.״

שרה מילר הצליחה לשלב סוודרים ורומנטיקה — והכל ביד שמאל.

נמר של עיר



בעיקבות הזמן האבוד של טרזיינשטאדט ✶ בהלה בצוק הלבן ✶ ה„נבואה" של פרופסור אסא כשר ✶ אטלס כרטא לתולדות עם ישראל ✶ צדיקים מטיילים בערוצי החלל־זמן

תיעוד

אדלשטיין

בלקסיקון יודאיקה, • בערך יעקב אדלשטיין, כתוב: „אדלשטיין, יעקוב (?—1944), מנהיג ציוני, מן ההוגים הבולטים בכוהמיה־מוראביה בימי הכיפוש הנאצי. ניפסה באושוויץ." הניסוח הלקוני הקלוש אינו מגלה ולו אף טפח מסיפורו של אדלשטיין, מי שנתמנה על־ידי אדולף אייכמן למישרת זקן־היהודים של גיטו טרזיינשטאדט.

לאחרונה ראה־אור סיפרה של העיתונאית **רות בונדי** אדלשטיין נגד הזמן ••. ככתוב על עטיפתו האחורית „זוהי ביוגרפיה של איש אחד כראי האופטימיות הנצחית של עם שלם." רות בונדי נכשלה ואף הצליחה בסיפרה. היא נכשלה בנסיון להביא באמצעות ביוגרפיה של אדם אחד, את מה שהיא מכנה „ראי האופטימיות של עם שלם". אלא שמעז יצא מתוק, ובכשלו נה זה היא מעלה תמונה פנוראמית של יהדות צ'כוסלובקיה, תמונה שמעטים גיסו עד כה לתארה בהצלחה. התעודות, העדויות, העובדות והחוויות האישיות של המחברת, מצליחים להעמיד בסיס לאנדרטה, אשר תוקם ביום מן הימים ליהדות מפוארת זו, שהביאה לעולם את **פראנץ קפקא, קארל קראוס, כרתולד פייבל, שמואל הוגו ברגמן, זיגפריד קפר, אימוקו פישר, אדוארד גולדשטיקר** ורבים אחרים.

כבר בפתח דבר של סיפרה, נכשלת מעט רות בונדי, כאשר היא מבהירה את חד־צדדיותה בנושא, ודוחה את השקפתה של ד"ר **חנה ארנדט**, שקבעה הנחה עקרונית, כי יהודי אירופה סייעו להשמדתם. היא מתקשה בהצבת ראיית־עולם מקיפה לסיפרה, ומחמיצה בכך את עוצמת ההתמודדות של מחבר ספר־תיעודי עם גושאו. בכך היא הפכה את סיפרה לספר משולל חוט־שידרה כלשהו, שעלי־לתו נעה לה בזיגזגים בלתי מבוקרים, בין דמותו של יעקוב אדלשטיין לגורלה של יהדות צ'כוסלובקיה.

אדלשטיין נגד הזמן נפתח בפרק האם אדם נולד זקן־היהודים, בנימה ספרותית („יעקוב אדלשטיין וחבר עוזריו, רוכב מקרב חבריו ב־החלוץ", נפעו לגיטו טרזיינשטאדט כ־4 בדצמבר של שנת 1941 ברכבת רגילה, בלי ליווי משטרתי, וב־ידיהם מזוודות קטנות, כמטיילים לכל דבר. בעת הנסיעה הקצרה מפראג הם התבדחו, ספרו מעשיות ועיקר דאגתם אם יימצאו את הדרך לעיר מרזין * עצמה...") תיאור מרתק זה הופך עד מהרה לשיעור בהיסטוריה של הזרמים הפוליטיים בקרב יהודי צ'כוסלובקיה ומרכז־אירופה, שבו משולב סיפור חייו וריקעו של אדלשטיין. תולדות אדלשטיין מתמשכים גם בפרק השני — חלוץ ללא הגשמה.

בפרק השלישי סוכריות עם צלב קרס, מתוארת עלייתו של אדלשטיין בתנועת החלוץ בצ'כוסלובקיה, והצטרפותו לצמרת ההנהגה הציונית שם. פרק זה מתאר גם את הלך־הרוחות עם עליית הנאציזם בארץ השכנה, גרמניה. הפרק הרביעי — קונסוליה של מדינה שאינה קיימת — מתאר את תפקידה של יהדות צ'כיה כתחנת־מעבר־והצלה של יהודים שהצליחו להימלט מציפורני הגסטאפו.

הפרק המורים בירושלים, התלמידים בפראג מספר על טכניקת ההגירה שפותחה כנגד הספר הלבן הבריטי, שהגביל עליית יהודים לארץ, ועל חלקו של אדלשטיין בכך.

בפרק השישי — ארץ־ישראל לא נותנת לכל אחד — יש חומר לספר שלם. הוא מטפל בגישתה של ההנהגה הציונית, שהעדיפה לברור את החומר האנושי שהגיע ארצה — ולא תמיד לפי קריטריונים הומאניים, שבהם מתגדרת ההנהגה הציונית מאז ועד היום.

הפרק השביעי מתאר, תחת הכותרת עלייתו של עסקן, את קידומו של אדלשטיין לצמרת ההנהגה יהודי צ'כוסלובקיה. אדלשטיין מחליט בשלב זה לעלות לארץ־ישראל, שבה הפך בשנת 1937 למנהל מחלקת־הנוער של קרן־היסוד. הוא עולה־החדש אדלשטיין היה מועמד לזיכוי להנהגת מפא"י של אותם ימים, אלא שהקאריירה לא הלהיבה את דמיונו והוא

• לקסיקון יודאיקה; הוצאת כתר, ירושלים.

•• רות בונדי — אדלשטיין נגד הזמן; הוצאת זמורה, ביתן מודן; 487 עמודים (כריכה קשה).

• השם הצ'כי לטרייזנשטאדט.



„זקן יהודים" אדלשטיין
אכזבה מפגישה עם בן־גוריון

שב למכורתו — מדוכדך לא במעט מ־מראה־עיניו בארץ.

הפרק השמיני ששמו אצלנו זה לא יכול לקרות, נפתח למחרת האנשלוס (הסיפוח) של אוסטריה (12 מארס 1938), ומגלה כי ההנהגת יהדות צ'כוסלובקיה לא "האמינה כי גורל ארצם יהיה עד מהרה דומה לגורל אוסטריה. אשלייה זו מתוארת בפרק מינכן כמיבחן לאומי, שאותו חיברה בונדי בשיטת הכתיבה המקבילה — הכרונולוגיה של תולדות ההתעצמות הנאצית בסוף שנות ה־30, במקביל לשאגנות היהודית.

הפרק העשירי, שאינו מבוסס דיי־הצורך, הוא שעתה הגדולה של הציונות. עניינו של הפרק הוא מאבקה של ההנהגת ציוני צ'כוסלובקיה על הגירת מירב יהודי ארצם לארץ־ישראל, או לכל ארץ־אחרת, בשל האיום הנאצי עליהם, שבא אחרי הסכם־מינכן. בשלב זה מתגלה אדלשטיין באחד משיאיו. כזה הוא גם הפרק המתאר את כיבוש חבל הסודטים בידי הגרמנים, את כיבוש פראג ואת הכרזתו של היטלר על הקמתם של פרוטקטוראט (אזורי־כיבוש) בבוהמיה ומוראביה.

בעוד יהדות צ'כוסלובקיה המומה מהמפולת, המשיך אדלשטיין בפעילותו הציונית: „בעוד אשר בעיני רוב היהודים נראו הגרמנים כגוש כלתי־חדיר, מפחיד, אחיד, הבחין אדלשטיין מהר מאוד בתכונים שבין הגופים השונים — ותכונים פירודים נקודות חולשה. למרבה הפתעתם גילו הצ'כים, שגם נושאי מדים גרמנים אפשר לשחד, בעיקר בדרגים הנמוכים, שאיתם התנהל המגע היומיומי..."

פרק מרגש הוא הפרק ה־12 — העיקר שהעליה תימשך. פרק זה מתאר את סיפור המשכו של מיפעל העליה מתוך שיטחי־

איזכור

עצמות משה רבנו

לעיתים רחוקות קורה שפארודיות ציניות הופכות למציאות מזוויעה. פעלתנותו של הרב הראשי **שלמה גורן** לקבלת „עצמות גיבורי בר־כוכבא" מידיו של הפרופסור **יגאל ידין**, וטקס הקבורה הממלכתי הממתין להם בקרוב, הם שיחזור של פארודיה ציונית, שפורסמה לפני כשנה וחצי. הפרופסור לפילוסופיה **אסא כשר**, יהודי מאמין, פירסם אותה בחוברת מס' 3 של הריבעון להיסטוריה זמנים •, תחת הכותרת מלחמת עצמות משה.

סיפור המעשה נפתח בשני רועים בדואים, ששוטטו עם עדרם בקירבת החוף הצפוני־מיזרחי (ירדני) של ים־המלח וגילו מערה מוזרה. באותה מערה הם גילו מטה ועצמות. ולידם אבן שחורה, שעליה כתובת בלתי־מובנת. אלה הועברו לרבת־עמון, ואחרי עיון ולימוד קבע ארכיאולוג בריטי קשיש כי העצמות הן עצמותיו של משה רבנו. מלך ירדן הכריז עד מהרה על המקום כשמורה ממלכתית ותירות והורה לפתח את האתר למטרות תיירות.

על התגובה הישראלית כותב פרופסור כשר: „בישראל הפכו החדשות מירדן לשיחת היום המשעשעת, אבל הרב הראשי לא היה משועשע כשפירסם הודעה שתורתנו הקדושה היא אמת נצחית, וכתוב בה במפורש, וימת שם משה וגו' ולא ידע איש את קבורתו עד היום הזה..." תגובתו של הרב־הראשי הביאה לשרשרת תגובות הדרגתית, שהחלה במודעה בעיתונים היומיים באחד מימי השישי בחתימת „משה גד", ובמהירות קמה לה תנועת התנחלות חדשה.

כתב־עיתון נפוץ הזמן לבוא אל אחת השכונות החדשות של ירושלים „כדי לראות תמונות שהוחזרו ממקום ההתרחשות... תמונות של „חתנחלות עצמות משה'..." השוני של מתנחלים אלה מהמתנחלים של ימינו היה בכך שהחזיקו עצמם כבעלי אזרחות אמריקאית.

הצנזור הצבאי פסל את הידיעה לפירסום, ואסא כשר ממשיך ומתאר: „שר־הביטחון כבר ידע על תנועת צבא ירדני לכיוון איזור ים־המלח..." צה"ל הגיב מיד בתנועת כוחות משלו. המטכ"ל פתח בגיוס־מילואים חלקי, ובארצות־הברית פנה אירגון בלתי מוכר בשם גלות־גד „להגן על שלומם של „עשרות אזרחים אמריקניים, שסכנה נשקפת לחייהם מידי כוחות ערביים עויינים, מזרחה לירדן..."



פרופסור כשר
הרב־הראשי לא היה משעשע

הממשלה היססה ו„פה אחד הוחלט לנסות לתאם עמדות עם ארצות־הברית. אבל לא במחיר ויתור על זכויות היסוד בלתי מעורערות..." אלא שהממשלה עמדה על סף נפילה, כאשר מוצת־גדולי־התורה הורתה לחברי־הכנסת של אגודת־ישראל להסיר את תמיכתם בממשלה, בטענה כי למשה רבנו לא נעשתה קבורה באותה מערה וכי „לא יתכן להתיר שפיכות־דמים כזו, כמילה שאחריתה מי ישרנו, מילחמה על עצמות משונות מחוץ לארץ־ישראל..."

התוצאה: „מאוחר יותר קיבלה הממשלה את ההצעה האמריקאית לפנות את האנשים מנבו במסוקים אמריקאיים, לישראל, שתעמיד אותם לדין. בתמורה ביטלה ירדן את הכוננות הצבאית. לימים התברר שממשלת־ישראל נאלצה אותה שעה, לוותר על כמה דרישות שנהגה להעמיד לממשלת ירדן במשא־ומתן הסתרי..."

כאשר כתב הפרופסור כשר את הפארודיה שלו הוא לא שיער בנפשו, מן הסתם, כי תוך פחות משנתיים לפירסומה תחליט ממשלת ישראל על טקס קבורה ממלכתי לשרידי גיבורי בר־כוכבא. אחרי גיבורי בר־כוכבא, יקברו מן הסתם בקבורה ממלכתית את יהושוע בן־נון ואת כלב בן־יפונה. כבר אמר פעם פרופסור ישעיהו ליבוביץ: „אין מקום על פני כדור הארץ, שבו אין קברים של יהודים."

• זמנים — בעריכת עדית זרטל, שאול פרידלנדר וחיים שקד; אוניברסיטת תל־אביב והוצאת זמורה, ביתן מידן; 111 עמודים (כריכה רכה).

הכיבוש הנאצי, בגלוי ובסתר, ואת פגישת אדלשטיין עם **אדולף אייכמן**: „כפי שסיפר אדלשטיין, עם שובו, לעזרי ה־מישרד הארץ־ישראלי, דרש ממנו אייכמן, כי תוך שנה אחת חייבים לצאת שרשים אלף יהודים. אדלשטיין ענה לו שהדבר בלתי־אפשרי...“ אייכמן שולח את אדל־שטיין לארץ־ישראל לביקור של שבוע, בעוד אשתו ובנו נותרו בפראג כבני־ערובה („לילה אחד לן אצל ויל פוייר־שטיין, בקיבוץ מרחביה, ודיבר באזנה על פגישתו עם בן־גוריון... הוא הופיע לפני חברי מרכז מפא״י בתל־אביב, הב־היר לנוכחים את רצינות המצב, את דחיפות השעה, עשה רושם גדול, אבל הדבר לא שינה הרבה לגבי האפשרויות המעשיות של הרחבת העליה... אחרי שזכו מן הארץ, נראה אדלשטיין, כפעם ה־ראשונה מאז הכיבוש, מדוכא בצורה מו־חשית...“)

התמוטטות אבני־הדומינו של מדינות אירופה לפני גרמניה, וחלוקת פולין בין גרמניה לברית־המועצות, שינו את הדחף הגרמני להגירה מואצת של יהודים, וה־גרמנים התחילו לרקום את רעיון ההש־מדה הפיסית. פרק היסטורי מעניין הוא סיפור נסיונם של הנאצים להקים מעין מיני־מדינה יהודית, בעלת אוטונומיה, כביכול, באיזור הסלובאקי.

בפרקים אלה עולה סיפורו של אדל־שטיין בשולי המהלכים ההיסטוריים, כא־שר הוא מתחיל לטפח את ראיית העולם שלו, בחיקוה כי יש לעשות כל שניתן כדי להעביר את יהודיו עד אחרי עבור זעם, כאשר הוא טובע את אימרתו „**אנחנו רצים נגד הזמן**“ — אימרה ששימשה ל־בונדי כותרת לסיפרה, וכותרת לטעותה את בחינת השואה. טעותה של בונדי היא גם טעותו של אדלשטיין, ומקורה באמונה כי הכפפת־ראש יש בכוחה להועיל ולה־ציל. השקפה זו, שמקורה בפאסיביות ה־דתית המסורתית, הותירה את עיקבותיה גם בהנהגות הנאורות והלא־דתיות של יהודי אירופה.

בונדי מתארת את פגישת אדלשטיין עם „מלך היהודים“ של גיטו לודז', **מרדכי חיים רומקובסקי**. אדלשטיין אימץ אמונתו של זה האחרון ב„סדר, במש־מעת ובמרשטר של יד חזקה...“ ומטפח תיקוות להבטחת יהודים כמאגר תעסוקה לרייך השלישי.

כך נווט אדלשטיין, ביחד עם הנהגת יהדות צ׳כוסלובקיה, לאשלייה ושמה טרייזנשטאדט, אשר נועדה לשמש מחנה ראווה לכליאת יהודים, למען נציגי הצלב האדום הבינלאומי. פיתיון שגם מחברת אדלשטיין נגד הזמן בולעת ממנו, ויעיד על כך הפרק עיר יהודית נושאת בקיומה, או כתיאורה: „**בכולם דבקה התלהבות ההכנות להקמת עיר יהודית. ולא סתם עיר, אלא עיר לדוגמה, מנוהלת למופת, עיר שבה ימלאו היהודים את כל התפקי־דים, יעשו כל עבודה, שבה יהיו גם ה־שוטר, גם הסבל, גם עובד־האדמה יהו־דים, כעין ארץ־ישראל בזעיר־אנפין...**“ עיר יהודית שאדלשטיין היה „זקן היהו־דים“ שלה, למרות גילו הצעיר. בתפקידו היה עליו לספק הן את האדונים הגרמ־נים, הן את הנדכאים היהודים.

בהמשך פירקי טרייזנשטאדט מתארת בונדי את ראייתו החד־מימדית של אדל־שטיין, אשר אירדה את איזונה, בהערות כמו: „**אם נציל לפחות את הצעירים עד גיל שלושים וחמש, יהיה המשך ביולוגי לעם ישראל.**“ פירקי טרייזנשטאדט, ה־דחוסים בשליש השלישי של אדלשטיין נגד הזמן, כמו מייצגים את הקונספציה המוטעית של בונדי. אם הספר היה משת־נה לשני שליש טרייזנשטאדט ושליש תול־דות יהודי צ׳כוסלובקיה, תוך נסיון של חדירה תלת־מימדית לאישיותו של אדל־שטיין, הוא היה עשוי להוות מיסמך נדיר. בכוחו של ספר כזה היה לפענח לפני הקורא בן זמננו את השואה, כדבר מוחשי יותר.

העיקרון של „הכושי עשה את שלו — הכושי יכול ללכת“ פעל ביחסם של הנא־צים ואייכמן אל אדלשטיין. הוא הודה מ־מישרתו, הועבר לאושוויץ, ושם הוא הוצא להורג.

כותב שורות אלה — שמוצא מישפחתו מצ׳כוסלובקיה, ושרבים מבני־מישפחתו עברו את המסלול טרייזנשטאדט־אושוויץ והושמדו — לא מצא באדלשטיין נגד הזמן תשובות לשאלות רבות. אין אלה דווקא שאלות בתחום התיעודי היבש, אלא ב־בחינה מחודשת של קונספציה היסטורית ביקורתית — בחינה שאדלשטיין נגד ה־זמן נכשל בה כישלון חרוץ. יחד עם זאת, הפרטים הרבים שבספר הופכים אותו לספר שחשוב לקרוא בו, בתנאי שמתחי־הציפיות של הקורא יהיה נמוך.

תרגום

חומצה פרוסית

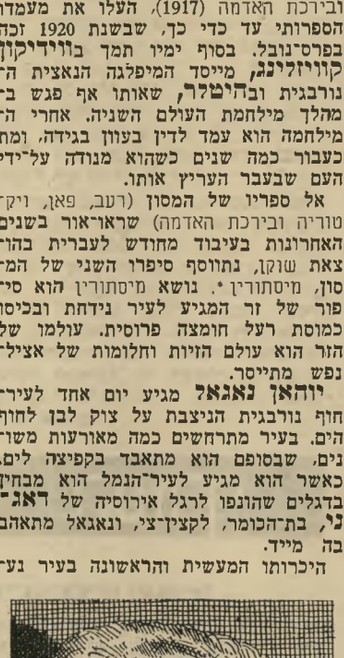
קנוט פדרסן, שכינויו הספרותי הוא **קנוט המסון** (1859—1952), בן למישפחת איכרים נורבגית, ניסה כוחו בעבודות שונות — משרת בחנות, רוכל, שוליה של סנדלר, מורה ועיתונאי — עד שהפך סופר.

עם הופעת סיפורו רעב (1890) נתפרסם שמו באירופה, וספריו האחרים, פאן (1894) וביכרכת האדמה (1917), העלו את מעמדו הספרותי עד כדי כך, שבשנת 1920 זכה בפרס־נובל. בסוף ימיו תמך ב**ווידיקון קוויזלינג**, מייסד המיפלגה הנאצית ה־נורבגית וב**היטלר**, שאותו אף פגש ב־מהלך מילחמת העולם השניה. אחרי ה־מילחמה הוא עמד לדין בעוון בגידה, ומת כעבור כמה שנים כשהוא מנודה על־ידי העם שבעבר העריץ אותו.

אל ספריו של המסון (רעב, פאן, ויק־טוריה וביכרכת האדמה) שראו־אור בשנים האחרונות בעיבוד מחודש לעברית בהוו־צאת שוקן, נתווסף סיפורו השני של המ־סון, מיסתורין *. נושא מיסתורין הוא סי־פור של זר המגיע לעיר נידחת ובכיסו כמוסת רעל חומצה פרוסית. עולמו של הזר הוא עולם הזיות וחלומות של אציל־נפש מתייסר.

יוהאן נאגאל מגיע יום אחד לעיר־חוף נורבגית הניצבת על צוק לבן לחוף הים. בעיר מתרחשים כמה מאורעות משו־נים, שבסופם הוא מתאבד בקפיצה לים. כאשר הוא מגיע לעיר־הנמל הוא מבחין בדגלים שהונפו לרגל אירוסיה של **האג־ני**, בת־הכומר, לקצין־צי, ונאגאל מתאהב בה מייד.

היכרותו המעשית והראשונה בעיר נע־



סופר המסון
מי הם הייצורים הגנדרנים הללו?

רכת עם נגס, דמות ספק טהורה ספק מושחתת, שעימה מנהל נאגאל דו־שיח מוזר לאורכו של הספר. אחר־כך הוא מפתח אהבה מוזרה למדי לבתולה קשישה בשם **מרתה גודי**, ומציע לה נישואין. הוא נזכר בחוויה מוזעזעת עם נערה עי־

* קנוט המסון **מיסתורין**; מנורבגית: פסח גינזבורג; עריכה מחודשת של התר־גום: פינחס שדה ויתום ראובני; הוצאת שוקן; 278 עמודים (כריכה רכה).

וורת, שאביה שומר על מגדלור, ועובר ייסורי תופת של התאבדות, שאותם הוא מתחיל בלקיחה כמוסת החומצה הפרוסית שבכיסו. אך רק אחרי „ייסוריו“ מסתבר כי הכמוסה שבכיסו הוחלפה לכמוסת מים בידי הנגס.

נאגאל מצליח, לבסוף להתאבד, אך לפני זה הוא יוצר ומפר היכרויות עם תושבי עיר־הנמל, ומתערב בכל התרחשויותיה.

מיסתורין ספוג בביקורת ובזילזול ב־מערכת החברה של סוף מאה שעברה ו־במוסכמותיה.

נאגאל מתווכח במהלך הספר עם גלריה מאפיינת של אנשי־העיירה, המייצגים את הדיעות המקובלות בתחומי הפוליטיקה, ה־חברה, הפילוסופיה ואף הספרות. המסון עוסק בעבייה שהטרידה את בני סוף ה־מאה הקודמת — בעיית „האדם העליון“ נוסח ניצשה. נאגאל הוא אדם עליון נוסח המסון, המעטה עליו כיסויים מילוליים רבים, אופן בחינתו של נאגאל את העולם המקיף אותו מעיד על ראייה זו.

נאגאל בז לתרבות, ובז עשרת מונים למייצגיה הצרופים, המשוררים („משור־רים! הו, כן! אכן, יש להודות כי הללו הצליחו לחדור ללב האדם. מי הם היצו־רים הנגדריים הללו שהיו די ערמומיים על־מנת להקנות לעצמם השפעה גדולה בחיי החברה, אבעבועות צמות שיש לגעת בהן בזהירות מרובה. כן, יש לשים לב למשוררים, ובייחוד לטיפשים שבהם. אם אינך עושה זאת, הם נוסעים לחוץ־לארץ...“) את טענותיו של המסון נגד הפוליטיקה ניתן ללמוד מהגדרת הסו־ציאליסטים ו**קארל מארכס**: „קח כל אחד ממנהיגי הסוציאליסטים! אילו אנ־שים הם? טיפוסים כחושים ועלובים, ה־יושבים על שרפרפי עץ בעליות גג ו־כותבים מאמרים על שינוי סידרי עולם! איש איננו יכול להטיל דופי ביושרם — האם מישהו חושב שקארל מארכס אינו ישר? וזהו בדיוק העניין; מארכס יושב וכותב מאמרים כהם הוא מסלק את העתי־מן העולם! באופן תיאורטי. הוא בחן את כל סוגי העוני, את כל דרגות ה־מצוקה. מוחו מלא את סבל העולם. הוא טוכל את עמו בדיו ואז, מלא־התלהבות, הוא כותב עמוד זועם אחרי עמוד זועם, ממלא גליונות גדולים במספרים, לוקח מן העשיר ונותן לעני, מחלק מחדש את עושרו של העולם... לפסוף מתגלה כי כרוב תמימותו הוא החל בנקודה מוטעית — לפיה כל האנשים שווים...“

מיסתורין הוא ספר־מופת שגיבורו לועג לחברה ומבקר אותה. המסון חש בוז לנאיביות של המין האנושי ומעלה את השאלה, אם יכול הגאון או האדם העליון לחיות בחברת בני־תמותה לגילים.

לסיכום: זה ספר־חובה, למרות שהוא עיבוד שנעשה על־ידי **יותם ראובני** ו־**פינחס שדה** (שעבר רק על 50 העמו־דים הראשונים) לתרגומו מנורבגית של **פסח גינזבורג** משנת 1928. זו יצירה של סופר, שהעניין המחודש שמגלים בו הקוראים מזכיר את תחייתו של **הרמן הסה** לפני כמה שנים.

אטלסים

המגיפה השחורה

בימים אלה ראה־אור אטלס כרטא לתול־דות עם ישראל בימי הביניים * — ה־שמיני למניין אטלסי כרטא. עמלו עליו 28 מומחים ועורכים בהנהגתו של פרו־פסור **חיים ביינארט**. באטלס 116 מפות ובהן, בין היתר: בתי־כנסת בארץ־ישראל במאות הראשונות, מלחמות מוחמד ביהו־דים, מלכות כוזר, הישוב היהודי בספרד ובצפון־אפריקה, היהודים במהלך מסעי־הצלב, בעלילות־הדם ובמגיפה השחורה, מסעות רבי בנימין מטודילה, מסעות דויד הראובני, בתי־דין האינקוויזיציה, פרעות ת״ח ות״ט, פראג היהודית ועוד.

* פרופסור חיים ביינארט — **אטלס כרטא לתולדות עם ישראל בימי הביניים**; הוצאת כרטא, החברה הישראלית למפות ולהוצאה לאור; 111 עמודים (כריכה קשה).



דגל האינקוויזיציה בגואה
תמונה היסטורית של תקופה

כל מפה ממפות האטלס מלווה בטכסט קצר, המתאר את הנושא ההיסטורי, וב־איור מלווה לאותו עניין.

העריכה הטיפוגרפית תרבותית, אם כי עמוסה במיקצת, אך יחד עם זאת יש בכוח האטלס הזה להנחיל מידע כללי ו־שטוח של תולדות עם־ישראל, נדודיו ו־ייסוריו במשך 1,300 שנה. במפות עצמן יש גם מישבצות ביאור, נתונים ותיאורן, המעניקים למעיין את התמונה ההיסטורית של התקופה שבה נוגעת כל מפה ומפה. אטלס זה אינו נופל מהאטלסים האחרים של כרטא, והוא מעניק לקורא המחשה חזותית של ההיסטוריה.

מדע בידיוני

אוי־ויי

יש משהו מרענן בספרו של **איזידור הייבלום**, הצדיק של שבע הנפלאות *. אין זה ספר מדע־בידיוני במתכונת המקו־בלת. זה ספר של מדע־בידיוני־יהודי, ה־מוליך את הצדיק **יצחק בן־ראובן** ביחד עם סוכן־הנסיעות שלו **גרינברג הזוטאי** בערוצי החלל־זמן.

הספר, הרצוף בהומור יהודי־אידישי, נפתח ב„אוי־ויי, אוי־ויי...“ ובבדיחות יהודיות נוסח „**מה עוד אפשר לעשות, כשהזקן שלו תקוע בדלת?...**“

כבר בפרק הראשון מתקיים דו־שיח זה בין שני הגיבורים: „„גרינברג,׳ אמר־תי, ‚מה היה שם המקום ההוא שהיינו בו?׳ — ‚חלם!׳...“ מחלם מגיעים השניים אל אל־קרנאק במצריים, משם הם שבים ליערות פולין כדי לחלץ נסיכה פולנית, ועוברים לניו־יורק ורובעיה היהודיים ב־מאה־העשרים. בסיגנונו מסתמך הייבלום על העבר הספרותי האידישי, כהולך ב־עקבות **מנדלי מוכר־ספרים**: „מדמנה היא השטעטל שלנו ממש...“

במסעותיו של הצדיק של שבע הנפל־אות לא נפקד גם מקומה של ארץ־ישראל. שני המשוטטים בערוצי החלל־זמן מגיעים לקרב מודיעין, אל **מתתיהו כוהן גדול, יוספוס פלוויוס** ו**בר־כוכבא**, ואל **דויד המלך** טרם הומלך („בשום פנים ואופן אינני מוכן לנגן לפני המלך שאול...“) הם פוגשים גם את **עזרא** ו־**נחמיה** („למה לעבור לירושלים, אם אנחנו יכולים להישאר כאן בפרס ולעשות חיים?“) ואפילו בחזוה מדינת היהודים („‚מדינה יהודית בפלשתינה?׳ גיחך תי־אודור הרצל...“)

בסופו של הספר מצוי מילון לגויים: מונחים באידיש המופיעים בספר, שבו פירוש מונחים כמו: גורנישט; געוואלד; גענשעפט(ן); היימיש; מאכער; משוג־ענר; נודניק; פלונטער; שטיק; שטעטל ושטרייממלעך. **תרגומו של עמוס נפן הוא מעולה, ואיכותו בולטת גם בחידושי המילים שלו, כמו: מיזכרקול; זעירונים; מגמס ועוד מילים של עברית המחר.**

* איזידור הייבלום — **הצדיק של שבע הנפלאות**; עברית: עמוס נפן; הוצאת מסדה; 164 עמודים (כריכה רכה).

מאת בן עמר

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גליון „העולם הזה", שראה אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק הקדיש את שערי למאמר המדור „הניתוח", תחת הכותרת „פשע הטימטום" שפיענח את „הברית הצינית בין רוזן מצריים ושליט הבית הלבן". כתבה זו תיארה את האספקטים המדיניים, שהפכו מבחינתה של ישראל את מיבצע־קדש למילחמה מיותרת. עמוס קינן, במיסגרת מפעיו בארץ, חשף תחת הכותרת „ניכנס ונדקה יצא חב"ד" את הפולקלור החסידי המיוחד של כפר־חב"ד. צוות מיוחד של השבועון תיאר את התמונות המיוחדות במינן, המצויות במיגזר העתיק פנחה־קטרינה, השוכן למרגלות הר־סיני תחת הכותרת „קתרינה הקדושה".

במדור הספורט של השבועון, תחת הכותרת „הלפיד השבור", דווח על אולימפיאדת מלבורן שנפתחה באוסטרליה, וששמשה לזירת מאבק בין שני הגושים (ארצות־הברית וברית־המועצות), תוך התעלמות מהכללים האולימפיים העתיקים של יוון. שולמית כופמן, שעיסוקה הוא במיקצוע העתיק ביותר עלי־אדמות, גוללה בסיפורה האישי כתב־אשמה נגד החברה הישראלית כולה, תחת הכותרת „המישטרה מנעה אותי מלחזור למוסד !"

בשער הגליון: נשיא מצריים, גמאל עבד אל־נאצר.



„העולם הזה" 998
תאריך: 28.11.1956

איך לפרוץ מצור ✶ מילחמה מלבינה חטאים ✶ הצעת שלום שנשכחה ✶ לוי אשכול על הכניסה למצריים

העם

הדחיפה דרומה

כמחצית אזרחי ישראל, בייחוד בני הגילים הצעירים, עמדו ליד המחסומים, וניסו לשווא להסתנן לרצועת־עזה כדי לראות את אשר יש לראות. המחצית השניה היתה בתוך הרצועה עצמה — מכוניות עמוסות חיילים, בני־משק וסתם אנשים, שדהרו מעזה לרפיח, הסתובבו בדיר אל־בלח ותאן־יונים, השתדלו לרכוש (בניגוד להוראות מושל־הרצועה) קופסת סוכריות „גמאל" (עם תמונת גמאל עבד אל־נאצר — 500 פרוטה), או תמונת שר־המילחמה עבד אל־חכים עאמר עם סמל הנשר של תנועת־השחרור המצרית (שלוש ל"י), או כפייה (שלוש עד חמש לירות).

המטיילים הגיעו עד רפיח ונעצרו מול מחסום המידבר. הם ידעו כי אחרי שלוש או ארבע שעות נסיעה הגיעו רק לסף חצי־האי סיני, וכי המרחב העצום, בעל המישטחים האדירים והרי הוד־הקדומים, משתרע מעבר לאופק.

האלפים הרבים, שכבר הספיקו לסייר בסיני, הביאו הביתה סיפורי־פלאים, שנטעו בלב כל השומע געגועים עמוקים לאיזור הכבוש. געגועים אלה התערבבו עם החשש הנורא כי ישראל תיסוג מחצי־האי לפני שתינתן האפשרות לראות את שרם אל־שייח' וא־טור, או את האוצרות הגנוזים של מינזר סנטה־קתרינה.

כל זה הפך את השאיפה דרומה לשיגעון לאומי. תמורת טרמפ בטוח למיפרץ־סואץ יכול היה בחור זריז לקבל, השבוע, מכל גבר או אישה, את כל העולה על רוחו.

רגלי צה"ל. כפי שהודיעה ישראל לאו"ם, כבר התחילו חיילי צה"ל לסגת בשיטתיות מאיזור־התעלה חזרה לגבולות הארץ. אם תאבד ממשלת ישראל גם את רצועת־עזה — ואפסותה המוחלטת בששת התעמולה המדינית עזרה לכך מאוד — תהיה מדינת ישראל אחרי הסיבוב־השני דומה, בעוד זמן קצר, למדינה שפתחה בסיבוב זה.

אבל דבר אחד ישתנה תכלית שינוי:



מישלחת ישראל לאולימפיאדת מלבורן

שניים מתוך שלושת חברי המישלחת הישראלית לאולימפיאדת מלבורן: שושנה ריבנר (שחיינית) ודויד קושניר (אתלט), בהגיעם לשדה־התעופה במלבורן. מלבדם השתתפו במישלחת יואב רענן (קופץ־למים), שני מלווים ושופט כדורסל, וארבעה כתבי ספורט.

העורך

על עכברים ואושים

הפיתגם אומר כי העכברים נוטשים את האוניה כשהיא בסכנה. בישראל קרה ההיפך: ברגע שיצאה הספינה הלאומית למסע־הסכנות של המילחמה, מיהרו כל העכברים לעלות עליה. החשבון: באוניה לוחמת איש לא ישים לב לעכברים הזקוקים למעט שקט, אחרי שעוררו פירסומת רבה מדי בימי־שלום.

ערב המילחמה ניצל ח"כ יצחק („דרך גבר") רפאל את שעת־הכושר כדי לבטל, בלי שום נימוק, למעט „לאור חומרת המצב המדיני והביטחוני", את התביעה שהגיש נגד ד"ר ישעיהו לייבוביץ על הוצאת־דיבה. לייבוביץ לא ביטל את האשמותיו ולא התנצל עליהן. כך הודה רפאל למעשה כי כל ההאשמות הנוראות שהוטחו בפניו מעל לעמודי העולם הזה היו נכונות — דבר שלא מנע בעדו להופיע למחרת היום בכנסת כאחד הדוברים הפטריוטיים ביותר.

עוד כמה אנשים ניצלו הודות למילחמה מכמה אי־נעימויות. אחרי התחלת הגיוס ההמוני, גבה בית־המישפט־המחוזי בתל־אביב את עדותו של אליהו ספקטור, לשעבר אחד ממיטב לוחמי האצ"ל, במישפטו של עמוס בן־גוריון. ספקטור, שכבר לבש מדים, גילה שורה ארוכה של גילויים מזעזעים, בעיקר על התחברותו של עמוס עם מברי־חים ועיסקה מוזרה של כלי־זכוכית — אולם עדותו לא עוררה כמעט כל תשומת־לב ציבורית. היא טבעה בגלים הסוערים של ידיעות ערב המילחמה.

באותה צורה נוחה ניצלו מקבל מכונית־השר, שלמה ארזי, שהדו"ח על מעשיו פורסם בדיוק בשיא הקרבות, והאחראים לעיסקות השוק־השחור של הסוכנות היהודית, שמישפטם נסתיים בעצם ימי־המילחמה.

שיר הטנדר. השבוע הסיק עוד איש את המסקנה הביטחונית: ישעיהו („שייקה") ירקוני הודיע שוויתר על תביעתו נגד מישרד־הביטחון, בקשר עם ביטול עיסקת הטנדרים המוזרה בידי שימעון פרס. שייקה טען ש„התפשר", ולא הסביר את פשר הפשרה. הירהר בקול רם אחד מושגי המרחק של אזרחי־ישראל עצמם. אחרי הסיבוב השני שוב לא יתפאר שום איש בטיול לנגב הדרומי. הזוהר הרומאנטי של הערבה חלף לבלי שוב. אחרי שעלה על הר מוסה (משה), אמר השבוע האיש שייסד במו רגליו את הפולחן של מצדה, שאליה עלה בטקס חגיגי אחת לשנה: „המצדה היא הר? המצדה היא — — — !".

המדינה שאחרי הסיבוב השני תהיה מדינה קטנה, וצעיריה ירגישו בהרגשת־מחנק יותר מאשר בכל תקופה קודמת. השאיפה לפרוץ החוצה, אל המרחב, תהיה הרבה יותר חזקה. אם לא תמצא לה פורקן בטיולים לפארים, ואחרי שנכשל הנסיון הכשרוני ביותר לפרוץ החוצה בכוח הנשק, ייצטרך הצעיר העברי המשכיל לחרגם את געגועיו לתשובה על השאלה הפוליטית: איך תוכל ישראל לפרוץ את המצור באמצעים אחרים?

עיראק

ההצעה בטלה

שבועיים לפני פרוץ המילחמה בסיני פירסמה ממשלת בגדאד הודעה על בעיית־פלסטין: עיראק מוכנה להכיר בישראל בתנאי שתסכים לגבולות החלוקה של 1947, ותעזור לשקם את הפליטים במקומם הקודם.

בישראל לא שם כמעט איש לב להצהרה של בגדאד. כבר לפני שנה אמר גמאל עבד אל־נאצר את אותם הדברים, והיישוב העברי חדל להתרגש מהם. אלא שבמדינות ערב התקרב גל לאומנות לשיא גיאותו. הצעות נורי אל־סעיד נשמעו שם כבגידה באינטרס הערבי — הושטת יד לישראלים בשעתם הקשה.

כל תחנות השידור הערביות החלו ממטרות חיצי ביקורת ולעג על בגדאד. ואז חצה צה"ל את גבול סיני. כעבור יומיים התכנסה הממשלה העיראקית לישיבה דחופה. הנושא שעל סדר־היום היה: בעיית־פלסטין. התוצאה היתה החלטה רשמית, שבה הודיעו העיראקים כי התחרטו על ההצעה הקודמת, וכי מעתה יסכימו לפיתרון אחד בלבד לבעיית־פלסטין: חיסולה ה־מוחלט של מדינת ישראל — והשד יקח את החלטת החלוקה של האו"ם.

אנשים

● שר־האוצר **לוי אשכול**, בהסבירו את המעמסה הכספית של הסיבוב השני: „ביציאת מצריים נאמר: ואחרי־כן יצאו ברכוש גדול.' אבל הכניסה למצריים מצריכה רכוש גדול."

● ראש ממשלת ישראל, **דויד בן־גוריון**, באיגרת למרכז מפא"י: „הצלחנו במערכה הצבאית, אך האויב הצליח במערכה הפוליטית."

● העיתונאי **יצחק זיו־אב**, במאמר ביקורת על כישלון ההסברה הישראלית: „הצבא המנצח עודנו תועה במידבר־סיני של ההסברה הישראלית."

● הסופר **יהושע ברי־יוסף**, אחרי ביקור בתיאטרון: „יש הצגות בתיאטרון הישראלי שמן הראוי להכריז עליהן, כי הכניסה למבוגרים מעל גיל 14 אסורה ב־החלט."

● ראש־הממשלה, **דויד בן־גוריון**, ערך השבוע ביקור בשארם אל־שייח' בחברת אשתו **פולה**. כשהציע אחד המפקדים להסביר לה את המצב הצבאי, תוך עיון במפות, ענתה אשתו של ראש־הממשלה: „איני זקוקה לשום הסברות ואין לי מה להסתכל במפות. די לי להתבונן בפניו של דויד, ומיד אני רואה את המצב..."

● מנהיג מפ"ם, **מאיר יערי**, טרם שכח את הלקח שלמד בשעת גילוי מכשיר־האזנה במישרדו בתל־אביב — כשנראה השבוע מקיים התייעצות עם אנשי מיפ־לגתו בקפה עטרה בירושלים. הסביר יערי מדוע אינו מקיים התייעצויות כאלה במיזנון הכנסת: „שם לא מקשיבים למה שצריך להקשיב."

* אלוף (מיל') רחבעם זאבי, מייסדו של פולחן ההעפלה אל המצדה, שעליה חגג את ימי־ההולדת של ילדיו.

'Polaroid' is a trademark of Polaroid Corporation, Cambridge, Mass., USA. © Polaroid Corporation 1981.



הפולארויד החדשה,
אינסטנט 1000.
שיא של שלמות—
עם התבזק האלקטרוני.

פולארויד—חוויה של קליק בכל תמונה.



הפולארויד החדשה, אינסטנט 1000...
סגנון חדש, עדשה חדשה, חוויה
מרגשת—עם מצלמה שבעולם כולו
אין קלה ממנה להפעלה.
רק לחץ—ומיד מופיעה התמונה,
בשלל צבעים מרהיבי עין.
לראות, להראות ולשמור למזכרת.

התנאה מפולארויד—
התנאה שאין דומה לה.



Grand Speed®

"גרנד ספיד" נעל הטניס המקצועית





כשאתה פורץ במהירות לרשת או עוצר בפתאומיות ; כשאתה מתמודד עם יריב קשה והמשחק נמשך ונמשך ; כשאתה מבצע הנחתות או מכות פתיחה – אתה זקוק לנעל טניס מקצועית.
"גרנד ספיד" מתוכננת לענות על הדרישות הקשות של משחק טניס מקצועי:

★ סוליית הפוליאוריטן המוזרקת עשוייה שתי שכבות ומבטיחה את חוזקה ועמידותה של הנעל.

★ סוליית הביניים עשויה מחומר פוליאוריטן קל, גמיש ורך ומיועדת למנוע זעזועים מיותרים כשאתה רץ או קופץ.

פתח את המישחק שלך בנקודת יתרון עם "גרנד ספיד".

"גרנד ספיד"-לטובים ביותר

חדש

כדורגל

שוערים נפצעים פחות

„שוערים נפצעים יותר מכל שחקן כדורגל," אמר יוסי מיזרחי, „אני, למ־ של, קופץ אל מתחת לרגלי השחקנים, כדי לתפוס כדור." הערכה זו מפי השוער מס' 1 של נבחרת ישראל הושמעה בעת אימון בשפיים לפני חודש.

יום לפני המישחק מול פורטוגל, כשנ־ אל מיזרחי לשלומו, הוא השיב: „הכל בסדר, העיקר שעוד לא קילקלו לי את הפרצוף!"

אך במהלך המישחק מול פורטוגל, כש־ הוא קפץ אל הכדור, פגעה רגלו של שחקן פורטוגלי באפו, וזה נשבר. מיזרחי לא היה מסוגל להמשיך לשחק, והשוער השני, אריה חביב, תפס את מקומו בין הקורות.

השבר באפו של מיזרחי לווה בזעזוע־ מוח, ואריה עלה למיגרש גם במישחק הבא של הנבחרת — בצפון־אירלנד.

יותר מהפציעה כאבה למיזרחי החמצת המישחק. העובדה ששוער אחר חסם את שער קבוצתו, כשכל יבשת אירופה צופה בו, העכירה את רוחו יותר מהשתת־ פגיון.

מחיאות־כפיים למחליף. מקרב השוערים בקבוצות הליגה הלאומית בא־ רץ מוכר רק השוער הראשון בכל קבו־ צה. משום שהוא השחקן המגן מדי שבת על שער קבוצתו. השוערים המחליפים נידונים, בדרך־כלל, להביט מהצד.

רק שני שוערים אלמוניים כאלה עלו העונה לכותרות. הראשון הוא אדיר שמיר — שוער צעיר, שנרכש על־ידי קבוצת בני־יהודה אחרי שהשוער בנימין („בו־ מה") ויינברג, עבר ניתוח מיניסקוס. לא־ דיר, ששיחק בעונה הקודמת בליגה אר־ צית, היתה זו ההזדמנות הראשונה לע־ מוד בשער של קבוצה המשחקת בלאומית.

שמיר הוכיח עצמו כשוער מצויין, וה־ פך, בעיקבות זאת, לשווה במעמדו עם בומה ויינברג, שהחלים בינתיים.

מיקרה דומה אירע באגודת מכבי־חיפה. השוער הראשון, ירון בראון (26), הור־ תיק והמנוסה, סבל מפציעה בצלעותיו. די היה בשבת אחת, לפני שבועיים, שבה נעדר בראון מהמישחק, כדי לבנות את המוניטין של השוער הצעיר אבי רן (18), שעד אותו המישחק לא היה מוכר כלל. אבי רן עלה להגן על שער קבוצתו דוו־ קא במישחק שמשך קהל רב, כי בקבוצה היריבה — מכבי תל־אביב — שיחק, בפעם הראשונה העונה, אבי כהן.

לעיני הצופים הרבים, שמילאו את ה־ יציעים במיגרש בלומפילד, הצליח השוער הבלתי־מוכר של מכבי־חיפה להגן בצו־ רה מרשימה על השער. אפילו אוהדי מכ־ בי תל־אביב מחאו לו כף. למחרת זכה אבי רן בכותרות בכל מדורי־הספורט.

מנהלי מכבי־חיפה סברו שיש לתת ל־ שוער הצעיר הזדמנות נוספת כדי לב־ דוק את רמת היכולת שלו. אך כדי שלא לפגוע בירון בראון, הם החליטו לדחות, לפי שעה, את הצבתו של רן במיגרש.

בשבת האחרונה, במישחק מול הפועל באר־שבע עמד בראון בשער. אך, למ־ רות שהיה כשיר לשחק, הוא ספג שני שערים. ידידיו אומרים שכשלונו זה לא תרם למוראל הירוד שלו, שמקורו בתחו־ שה שמעמדו, כשוער מס' 1, התערער.

לפני המישחק בבאר־שבע אפשר היה לשמוע מפי אוהדים חיפאים שמוטב לה־ ציב את אבי רן ולטפח אותו מהר ככל האפשר: „רן הוא שוער שגדל בקבוצה, ולכן יכביד פחות על קופת־האגודה מ־ בראון, שהוא זר שנרכש כשחקן־חוזה."

לירון בראון, המשלב את עיסוקו ה־ ספורטיבי עם לימודים באוניברסיטת חי־ פה יש בעיה — אך אוהדי־הספורט צרי־ כים לראות בעין יפה את ההתמודדות על הזכות ללבוש את אפודת־השוער.

יתכן שגם לפני יוסי מיזרחי, השוער הפצוע של נבחרת ישראל, תצוץ בעיה בקבוצתו, בית"ר ירושלים, אם השוער השני של בית"ר, אורי סוויסה, יתגלה כשוער טוב.

להזדקן בין הקורות. „כל שחקן כדורגל שואף לעלות לשחק," אומר הפי־ זיוטרפיסט אוריאל נאמן (בני־יהודה), וגם אם השחקן סובל מפציעה, הוא יעשה הכל כדי שבשבת יוכל לעמוד על הרגליים."

שחקנים הסובלים מפציעות ממשיכים לשחק מבלי להחלים, ולכן הקאריירה של הם נקטעת בגיל צעיר. לשוער הפגוע, לעומתם, קל יותר להגן על שער מאשר לשחק פצוע, שצריך לרוץ על המיגרש. לכן הקאריירה של השוערים ארוכה הר־ בה יותר מזו של שחקני־השדה.

מה עוד, ששוערים נפגעים פחות מה־ שחקנים האחרים. „השוערים נפצעים הר־ בה פחות משחקני־השדה!" קבע אוריאל נאמן אחרי שערך בדיקה סטטיסטית לב־ קשת העולם הזה. עד לבדיקה זו סבר גם הוא, כמו האחרים, שההיפך הוא הנכון. סקירה חטופה על פני רשימת השוערים בליגה הלאומית מגלה שהם נפגעים פגי־ עות חמורות רק לעיתים נדירות.

בליגה הלאומית בולטים היום שני שוערים ותיקים — אריה בז'ראנו, מה־ פועל תל־אביב והרצל קביליו, ממכבי־ יפו. שניהם נעדרי בעונות קודמות מה־ מיגרש בגלל פציעות קשות, אך כל שו־ ער אחר לא איים על מעמדם בהרכב רא־ שון. ההסבר היחידי לכך — מאמני כדו־ רגל אינם משקיעים מאמץ בהכנת עתודת־ שוערים צעירים!

שחקן־כדורגל, בעל־שם ככל שיהיה, צפוי תמיד להחלפה במיגרש, אם יתגלה שאין הוא מצוי בכושרו המלא. אין כך הדבר באשר לשוערים. איש מצופי הכ־ דורגל בארץ אינו זוכר מיקרה שבו הוחלף שוער גרוע במהלך המישחק.

השוערים הצעירים אינם זוכים בהזדמ־ נויות הוגנות להוכיח את כשרונם. המאמ־ נים אינם מטפחים אותם, וכל שנותר להם הוא לחכות לידי־המיקרה (או המזל), שתג־ רום לפציעתו של שוער ותיק. אך השו־ ערים המנוסים אינם נוטים להיפצע. הם פשוט מזדקנים בין הקורות!

ראגבי

מישחק חדש לצה"ל

על קיומם של מישחקי־ליגה בראגבי יודעים רק כמה עשרות צעירים. אך עוב־ דה, יש בארץ איגוד לראגבי, ממש כמו איגוד לכדורסל ואיגוד לכדורגל.

לראשונה הובא המישחק לקיבוצים על־ ידי מתנדבים זרים, מהם למדו הישראלים את רזי־המישחק, ואף הקימו נבחרת.

קציני־ספורט שחזו במישחקה של קבו־ צת סטודנטים תל־אביבית מול נבחרת דרום־אפריקה, החליטו לשלב ספורט זה בענפי־הספורט הנהוגים בצה"ל.

קשה מאוד, אומרים שחקני הראגבי, להביא את המישחק לתודעת הציבור הי־ ראלי, למרות שהוא מתאים לאופיו של הצבר. זהו מישחק מהיר, ללא פשרות. ולדבריהם, למרות שהמישחק נמשך 70 דקות, יש בו פחות פציעות מאשר במיש־ חק־הכדורגל.

בינתיים, עד שהקהל הישראלי יבוא לשחק או לחזות במישחק, מסתפקים או־ הדי הראגבי בעובדה שעיריית תל־אביב איפשרה לקבוצה לשחק במיגרש שבספור־ טק אחרי שגם אוניברסיטת תל־אביב וגם מכון וינגייט סירבו להעמיד את מיגרשי־ הם לשרותם, מחשש הרס כרי־הדשא.

בירה ומילים גסות. בשבת הקרובה ייצאו השחקנים התל־אביבים, כולם אק־ דמאים, לשחק בקרית־שמונה, מול הנבח־ רת המקומית. לא פחות מתוצאת המישחק, מעניין מה יתרחש בדרכם חזרה הביתה. „אחרי כל מישחק נחים השחקנים בבר כשהם לוגמים כמויות עצומות של בירה," סיפר חיים פאר, פיסיקאי במיקצועו. „ואז, כשהבירה עולה לראש, פוצחת החבורה הגברית בשירים מטובלים במילים גסות. מאוחר יותר נסחפים גם לריקודים."

דייב קפלן, המאמן יליד אוסטרליה, או־ מר: „את הישראלים צריך ללמד לשחק ראגבי. אבל לפני לימוד טכניקת־המישחק צריך ללמוד לשתות בירה!"

האם הוא ינחיל לצה"ל גם את טכניקת השתיה ואת האתוס הגברי, הקשור בה?

הזמנה לרחל



רחל דיין
יותר מבעלה

מכבי תל־אביב, אלופת אירופה ויש־ ראל בכדורסל, תפתח ב־10 בדצמבר בהי־ כל הספורט בידי־אליהו את קרב־ההגנה על הכתר במישחקי בית־הגמר לעונה זו.

השבוע התחילו באגודת־מכבי להנפיק כרטיסי־כבוד למוזמנים מכובדים.

בכל השנים הקודמות היו משה דיין ואשתו, רחל, המוזמנים שהתקבלו במיג־ רש בכבוד הרב ביותר. מנהלי האגודה החליטו לשלוח השנה הזמנה לרחל דיין, ביודעם שהיא נהנתה, אף יותר מבעלה, לבוא ולחזות במישחקי־הכדורסל. כמו ב־ שנים קודמות ישמחו לארח אותה במיש־ הקים יחד עם נכדיה, ובאגודת־מכבי מק־ ווים שרחל תיענה בחיוב להזמנה.



שוער מיזרחי (בטיפול)
שבר באף



שוער זיינברג (על הארץ)
מיניסקוס

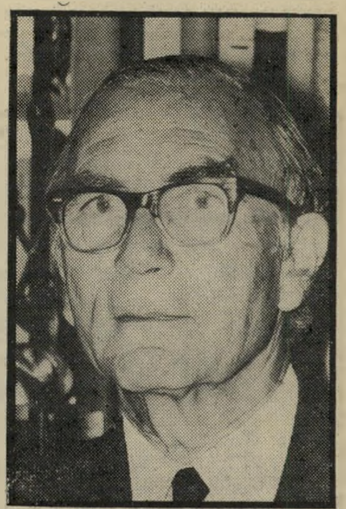
שוער בראון
שבר בצלעות

המילחמה נגד השופטת



אחרי ז'גל

האם יילחם אלי רונן בשופטת? הוא נמצא באופן קבוע בבית־המישפט, ובהפסקות הוא מטייל עם השר במיסדרונות ומשוחח איתו לעיני המצלמות. הוא גם מרבה לשוחח עם עיתונאים ונראה מעורב במישפט.



כימעט

ישב בדין, נשיא בית־המישפט המחוזי, השופט בנימין כהן. העיתוי לא התאים לסניגור.

במי פצצה התפוצץ גילויו של הנשיא לשעבר של בית־המישפט המחוזי ב־ירושלים, פליקס לנדא, כי היו עליו לחצים במשך כל תקופת מישפטו הראשון של השר אהרון אבו־חצירא. לנדא ישב בראש ההרכב שזיכה את השר, בסופו של דבר. הדברים הללו התגלו במיקרה, בעת הרצאה שנשא השופט, שיצא בינתיים לגימלאות.

השבוע החל מישפטו השני של השר, ורבים שואלים את עצמם אם גם במישפט זה יופעלו לחצים על השופטת.

הפעם יושבת בדין שופטת יחידה, ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן. מישפטנים יודעים כי אישיות השופט קובעת לא־פעם את התוצאות בתיק. לא בגלל שחיתות, חס וחלילה, אלא מכיוון שגם שופטים הם בני־אדם, בעלי השקפות־חיים משלהם, ודרכי־חשיבה מסויימות. בארצות־הברית חוברו לאחרונה מחקרים מעמיקים על השפעת אישיותו של השופט על תוצאות הדיון.

חשיבה של תובע מיקצועי

במישפט שהחל השבוע היה ברור מראש כי אחד היעדים הראשונים לקרב תהיה השופטת. ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן ידועה כמישפטנית טובה, וחלק גדול מאוד של חייה בילתה בהופעות בבתי־מישפט. היא החלה את הקאריירה כמישפטית שלה כפרקליטה צעירה עוד לפני קום המדינה, ועד לפני כחמש שנים עדיין עבדה בפרקליטות המדינה.

היא החלה כפרקליטה זוטרת, והצליחה להגיע לשתי המישרות הגבוהות ביותר באיזור תל־אביב. היא היתה פרקליטת מחוז תל־אביב וגם פרקליטת מחוז המרכז.

מכיוון שמעולם לא עברה את המיתרס לצידו השני, ומעולם לא ייצגה נאשם, יש לשער כי הורגלה בחשיבה של תובע מיקצועי, וכי היא רואה את הראיות בעין של פרקליטה מנוסה. חלק מעורכי־הדין רואים אותה כ„שופטת שבאה מהתביעה".

הסניגוריה בדילמה

חלוקת **התיקים** בבית־המישפט המחוזי בתל־אביב נקבעת בצורה שרירותית, שעליה מקפידים במזכירות מאוד. החלוקה נעשית לפי האלף־בית, והאות הראשונה של שמו של הנאשם היא הקובעת את גורלה בידי איזה שופט יפול תיקו. האותיות א'—ד' מיועדות לשופטת אוסטרובסקי־כהן, וכך עוד לפני שהוגש כתב־האישום לבית־המישפט, ידעו הכל כי באופן הטיבעי יידונו אבו־חצירא ועוזריו, משה גבאי, לפני השופטת אוסטרובסקי־כהן.

רק בידי נשיא בית־המישפט המחוזי, השופט בנימין כהן, הסמכות לעשות שינויים ולהעביר תיקים משופט לשופט. סמכות זו מוקנית לו מהיותו גם המנהל האדמיניסטרטיבי של בית־המישפט.

כאשר הוגש כתב־האישום נגד השר, בחודש מאי השנה, שמע אותו בתחילה הנשיא. הוא הקשיב לדבריו של פרקליט־המדינה, גבריאל בך, שהסביר שאף כי בעת המישפט הראשון בירושלים ביקשה הפרקליטות כי ימונה הרכב של שלושה שופטים לדון בתיק, הרי שבמיקרה זה היה ברור כי בך, שרה סירוטה ועדנה ארבל, שייצגו את התביעה, מרוצים מזהות השופטת, וכי הסניגוריה, שקיוותה כי הנשיא ייקח את התיק לעצמו, עמדה לפני דילמה. הנשיא היה מוכן לדון בתיקו של השר, אבל הוא חשב כי אין זה נאה שאי־מת־הדין וחרב־המישפט תהיינה תלויות על צווארו של שר בישראל זמן רב. לשם כך הציע לצדדים כי הוא יתחיל בשמיעת התיק לאלתר. הוא התנדב למצוא שעות נוספות ביומנו המלא והעמוס ולסיים את המישפט בזמן מזערי.

עתירה לבג"ץ

כך **שהיו** הסניגורים מעוניינים בהחלפת שופט — כהן במקום אוסטרובסקי־כהן — היו מעוניינים עוד יותר לדחות את שמיעת התיק. העיתוי, זמן קצר לפני הבחירות לכנסת, היה קטלני לשר. הוא היה בשלבי אירגון מיפלגתו החדשה, וגיוס קולות בוחרים. הרשעה בדין, או אפילו הכפשת שמו, היו יכולות לחסל אין הוא רואה זאת כהכרחי. הוא הסביר כי שם הנאשם השר במיסגרת תפקידו כשר בישראל, בעוד שהתיק הנוכחי מתייחס לתפקידו כראש עיריית רמלה, ולא כשר.

הבקשה האחרונה של הסניגורים להחלפת מקום הדיון, היתה תרגיל שקוף

המישרד השני של אבו־חצירא:



רגע לפני כניסת השופטת

ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, פותחת פקיד־העזר את דלת הלישכה. ליד כס־המישפט (מימין) יושב המקליט ולפניו כסא השופטת ניצב המיקרופון. מתחת לדלפק יושבת המתמחה של השופטת. על הספסל הראשון, עם הגב לצופים, יושבים עורכי־הדין: (משמאל לימין) עדנה ארבל, פרקליטת המחוז שרה סירוטה (בפרופיל), פרקליט־המדינה גבריאל בן, הסניגור תוסיה־כהן, והסניגור רם כספי. האחרון בשורת הפרקליטים הוא עורך־הדין משה מרון, סניגורו של גבאי. בקידמת התמונה, עם הגב לצופים: יושב מימין — השר אהרון אבו־חצירא ולידו משה גבאי.

את הקאריירה הפוליטית שלו. מכיוון שה־עיתוי היה כל־כך חשוב, לא הסכימו הס־ניגורים לשמיעה מיידית של התיק על־ידי הנשיא, וזה דחה את שמיעתו בהתאם לנוהל הרגיל, לתאריך שנקבע מראש, לחו־דש יולי, לפני השופטת שהיתה קבועה לדון בו.

כאשר הגיע לבסוף מועד הדיון לפניה של השופטת, טענו הסניגורים טענה מקד־מית, כי אין סמכות לדון את השר, עד שלא תסיר הכנסת שנית את חסינותו, שהוקנתה לו בעת בחירתו לכנסת העשי־רית. השופטת דחתה את הטענה ועמדה להתחיל בדיון, כאשר פנו הסניגורים, של־מה תוסיה־כהן ורם כספי, לבית־המישפט הגבוה לצדק, כדי שהוא יחליט אם יש צדק בבקשתם זו, אם לאו.

העתירה ארכה זמן רב, ובינתיים קבעה השופטת תאריכים חדשים למישפט, והח־ליטה שהוא יתקיים במועדים אלה, אלא אם כן יחליט בינתיים הבג"ץ אחרת. הבג"ץ קיבל את דעתה של השופטת, ודחה את עתירתו של השר. ואז יצא המרצע מן השק.

התקדים של פלאטו־שרון

הבקשה האחרונה של הסניגורים, להחלפת מקום הדיון מתל־אביב לירו־שלים, היתה תרגיל שקוף. אם לבקשות הקודמות היו סיבות מישפטיות אמיתיות, הרי הבקשה שהוגשה לנשיא בית־המיש־פט העליון להחליף את מקום השיפוט, היה לה רק פירוש אחד — הסניגוריה מבקשת שופט אחר.

הנימוקים שניתנו לבקשה היו, כי אם המישפט יתנהל בירושלים, יהיה לשר קל יותר למלא את חובותיו בכנסת, מאשר אם המישפט יתקיים בתל־אביב. אולם נאשם במישפט פלילי חייב להיות נוכח בבית־המישפט במשך כל מהלך הדיון. לכן יהיה על השר ממילא לבלות את רוב זמנו בתוך אולם בית־המישפט, עד לסיום מישפטו, אלא אם כן יפטור אותו בית־המישפט מחובה זו, ויתיר לו להיעדר מה־ישיבות. לכך יש כבר תקדים של הח"כ לשעבר שמואל פלאטו־שרון. מישפטו היה ארוך מאוד והשופטים נעתרו לבקשת הס־ניגורים, ופטרו את הח"כ מחובת ישיבה בבית־המישפט. וכך היה פלאטו־שרון חופ־שי למלא את תפקידו בכנסת.



הלוחמים

פרקליטת־המחוז שרה סירוטה מציגה מיסמכים לעורך־הדין שלמה תוסיה־כהן, סניגורו של אהרון אבו חצירא (משמאל). באמצע, פרקליט־המדינה גבריאל בן, שמייצג את המדינה יחד עם שרה סירוטה ועדנה ארבל.

אם יבקש השר בקשה כזו מבית־המיש־פט, וישוחרר מחובת נוכחות, יוכל, כמובן, למלא את כל חובותיו בירושלים. ואילו אם לא ייעתר לו בית־המישפט, יהיה ממי־לא עסוק במשך פרקי זמן ארוכים בתוך אולם בית־המישפט, ולא יוכל להגיע לכנ־סת. התרגיל היה שקוף עוד יותר, מכיוון שלסניגוריה היה ידוע יותר מחצי שנה מראש כי המישפט עומד להיערך בתל־אביב, והיא לא התלוננה קודם לכן.

עילה לפסול את השופטת?

באשפת החיצים המישפטיים של הסניגוריה נותר רק עוד חץ אחד. הסניגורים יכלו לפנות לשופטת בבקשה מקדמית שהיא תפסול את עצמה, אילו מצאו עילה לכך. אולם צעד כזה היה עלול לקומם את השופטת נגדם, ולכן, גם אם שקלו הסניגורים צעד כזה, הם נמנעו ממנו. אולם כמו בכל מישפט אחר, אם במהלך המישפט תאמר השופטת מילים שיוכלו להתפרש כהבעת דעה, יוכלו הס־ניגורים לבקש אז את פסילתה. אך אין כל ביטחון כי הזדמנות כזו תצוץ.

בישיבה הראשונה שהתקיימה השבוע, הופיע לאולם הדיונים גם ידידו ואיש־סודו של השר, המיסעדן אלי רונן. הוא נראה זורח ומלא מרץ, והסתודד עם השר רגעים ארוכים. עורכי־דין שזכרו את מילי־חמתו של רונן בזיגל, נזכרו בחדוות הקרב של המיסעדן. האיש גייס לפעולה ירקנים, קצבים ועסקני־שילומים מגרמניה, כדי שיעידו נגד בנימין זיגל. האם ינסה כעת את כוחו במילחמת חורמה בשופטת?

אילנה אלון ■

תל־אביב

עוד שליפה מהמותן

אחד המועמדים לתפקיד דובר עיריית תל־אביב הוא דוברו לשעבר של פלאטו־שרון.

מודעה קטנה, שפורסמה לפני שבועות אחדים במדורי־הדרושים בעיתונים, קראה לבעלי כישורים מתאימים להציע את מועמדותם לתפקיד דובר עיריית תל־אביב. הדלפה שפורסמה בעיתון בשבוע שעבר, סיפרה שראש העיר, שלמה להט, קיבל פניות מצד שישה מועמדים, שאותם הוא דחה, ולערת זאת פניות יזומות מצידו לאחרים נדחו על־ידם. בין אלה: דובר משרד־הבריאות, דבורה גנני, כתב קול ישראל, משה נסטל־באום.

כל מי שקרוב ללישכת ראש־העיר יודע שאיש תפקיד הדובר עומד כרגע בראש דאגותיו של ר"צ. לא רק משום שזו שנת בחירות, אלא גם משום שלהט סו־בל בחודשים האחרונים מביקורת רוויינת. כמו בפרשה של מיסגד סן־קב, בעניין מגיעת לימודיהם של ילדים חריגים מערים שכנות בפרשה האחרונה, המעוררת עדיין חלוקת חריפה — כוונתו של ר"צ למנות את רחבעם („גנדי") זאבי לתפקיד מנכ"ל מוסיאון ה־ארץ.

הדובר הפורש, עיתונאי־הארץ לשעבר, רוני רימון, סיים ריש־מית את תפקידו בסוף אוקטובר. עוזרת הדובר, דליה בונס, עובה אף היא את המחלקה בתחילת נו־במבר. להט, שחרד לדימוי הצי־בורי שלו, קיווה לסיים את פרשת המינוי בתוך ימים אחדים. על־פי מה שקרה בעבר יתכן שגם הפעם תהיה זו שליפה מהמותן, ואולי צפוי מינוי של דובר שלא יהיה מקובל על כל חלקי הציבור.

מדובר בצבי וילדר — דוברו, עד לתחילת חודש נובמבר, של הח"כ־לשעבר שמואל פלאטו־שרון.

ראיון אישי. וילדר הגיש את מועמדותו לתפקיד, ואף זומן לרא־יון. מליכשהו של צ'יצ' נרמז ש־ראש־העיר גילה עניין רב בהעסק־תו, אחרי שהתרשם מאישיותו.

במישרדיו של פלאטו־שרון סיר־בו לפרט את הסיבות לפרישתו של וילדר, שהיה דוברו הנאמן של איש־העסקים המפוקפק בשנים ה־אחרונות. אך לעומת זאת טענו ב־עיריה שווילדר עזב את פלאטו־שרון אחרי שהובטח לו שהוא יק־בל את תפקיד דובר עיריית תל־אביב.

עוזרו של להט, חנן בן־יהודה, דחה את הרעיון שווילדר הוא המועמד הוודאי. לדבריו הגישו את מועמדותם 150 איש, ביניהם עיתונאים ועורכי־דין, וכולם זומ־נו לראיון אישי, כמו וילדר. בן־יהודה היפנה את תשומת־הלב ל־עובדה שישנם מועמדים טובים מווילדר, ושסיכויו אינם גדולים.



דובר וילדר ופלאטו־שרון
להתרשם מהאישיות

מי שמכיר את צ'יצ' יודע שה־החלטות, שהוא מקבל, אינן תוא־מות תמיד את הציפיות של אנשי־לישכתו ותושבי עירו, אך יתכן ש־דווקא הפירסום מוקדם יביא למח־שבה חדשה.

עיריה אלימה

בית המישפט העירוני קבע שעיריית תל־אביב פועלת בדרכים פסולות נגד תושכי־העיר.

פסק־הדין אומנם הרשיע את הנאשמים, אך ראש עיריית תל־אביב לא ירוחה נחת מעיון בגזר־הדין של בית־המישפט העירוני נגד תחנת המוניות בית סוקולוב ב־תל־אביב.

תחנת המוניות ברחוב קפלן קיי־מת כבר 25 שנה. לפני חמש שנים התבקשו נהגי התחנה על־ידי ה־עיריה לעבור מרחוב קפלן מס' 1 לעברו השני של הכביש, לצד בית מס' 2. אנשי המחלקה לשיפור חזות העיר ביקשו מהנהגים לה־קים מיבנה לתחנה („בודקה") ש־יתוכנן על־ידי העיריה. תמורת זאת נדרשו הנהגים לשלם דמי הרשאה בסך 12 אלף לירות לאר־בע שנים מראש, שהם 180 לירות לחודש. סעיף קטן בחוזה הורה לנהגים לבקש חידוש. הריישיון לפני שיפוג תוקפו, ולא, העיריה תקבע שרירותית את גובה דמי ההרשאה. הסדר דומה נעשה עם תחנות אחרות.

ביולי 1980 פנו הנהגים לעי־ריה וביקשו לחדש את ההסכם, אך מהעיריה נאמר להם שמכיוון שלא פנו כמתחייב בהסכם, לפני שפג, החליטה העיריה לגבות מהם 8000 לירות לחודש, החל מנובמבר 1980, בתשלום אחד מראש לארבע שנים, צמוד למדד.

כך גם קרה עם תחנות אחרות כמו איכילוב, הקסטל, פלטין, בית־המישפט ועוד, שגם הן שיל־מו דמי הרשאה לפי מיקום התחנה, גודלה ומיספר הנהגים החברים בה.

עורכי־הדין של אירגון המונ־יות ביקשו חוות־דעת מישפטית, ובעיקר רצו לברר מהם הקריטר־יונים שעל פיהם קבעה העיריה את דמי ההרשאה החדשים.

חריצותו של מפקח. העי־ריה התבססה על אותו סעיף בחו־זה, שאיפשר לה לקבוע את ה־סכום אם לא תוגש הבקשה לחי־דוש ההרשאה בזמן הנקוב. איר־גון המוניות, שטענו שהסכומים החדשים הם ללא פרופורציה למה ששולם בעבר, הציע הצעת־פשרה, שבית־המישפט ימנה שמאי מוס־מך שיפסיק כמה הם צריכים לש־לם. גם לכך לא הסכימה העיריה.

הנהגים בתחנת בית־סוקולוב סירבו לשלם. הם אף הודיעו שהם מוותרים על הדוכן של העיריה. אז נשלחו פקחים עירוניים לרשום לבעלי התחנה דו"חות על ניהול עסק ללא רישיון. העיריה הגישה גם תביעה לבית־המישפט העירוני.

פקח העיריה העיד בבית־המיש־פט: „קיבלתי תלונה במחלקה ה־מישפטים של העיריה לגשת ולב־דוק את העניין. אמרו לי שנתנו להם הוראה לפנות את המקום מכל אדם וחפץ, ולא פינו. אמרו לי שמכיר את צ'יצ' יודע שה־החלטות, שהוא מקבל, אינן תוא־מות תמיד את הציפיות של אנשי־לישכתו ותושבי עירו, אך יתכן ש־דווקא הפירסום מוקדם יביא למח־שבה חדשה.

עיריה אלימה

בית המישפט העירוני קבע שעיריית תל־אביב פועלת בדרכים פסולות נגד תושכי־העיר.

פסק־הדין אומנם הרשיע את הנאשמים, אך ראש עיריית תל־אביב לא ירוחה נחת מעיון בגזר־הדין של בית־המישפט העירוני נגד תחנת המוניות בית סוקולוב ב־תל־אביב.

תחנת המוניות ברחוב קפלן קיי־מת כבר 25 שנה. לפני חמש שנים התבקשו נהגי התחנה על־ידי ה־עיריה לעבור מרחוב קפלן מס' 1 לעברו השני של הכביש, לצד בית מס' 2. אנשי המחלקה לשיפור חזות העיר ביקשו מהנהגים לה־קים מיבנה לתחנה („בודקה") ש־יתוכנן על־ידי העיריה. תמורת זאת נדרשו הנהגים לשלם דמי הרשאה בסך 12 אלף לירות לאר־בע שנים מראש, שהם 180 לירות לחודש. סעיף קטן בחוזה הורה לנהגים לבקש חידוש. הריישיון לפני שיפוג תוקפו, ולא, העיריה תקבע שרירותית את גובה דמי ההרשאה. הסדר דומה נעשה עם תחנות אחרות.

ביולי 1980 פנו הנהגים לעי־ריה וביקשו לחדש את ההסכם, אך מהעיריה נאמר להם שמכיוון שלא פנו כמתחייב בהסכם, לפני שפג, החליטה העיריה לגבות מהם 8000 לירות לחודש, החל מנובמבר 1980, בתשלום אחד מראש לארבע שנים, צמוד למדד.

כך גם קרה עם תחנות אחרות כמו איכילוב, הקסטל, פלטין, בית־המישפט ועוד, שגם הן שיל־מו דמי הרשאה לפי מיקום התחנה, גודלה ומיספר הנהגים החברים בה.

עורכי־הדין של אירגון המונ־יות ביקשו חוות־דעת מישפטית, ובעיקר רצו לברר מהם הקריטר־יונים שעל פיהם קבעה העיריה את דמי ההרשאה החדשים.

חריצותו של מפקח. העי־ריה התבססה על אותו סעיף בחו־זה, שאיפשר לה לקבוע את ה־סכום אם לא תוגש הבקשה לחי־דוש ההרשאה בזמן הנקוב. איר־גון המוניות, שטענו שהסכומים החדשים הם ללא פרופורציה למה ששולם בעבר, הציע הצעת־פשרה, שבית־המישפט ימנה שמאי מוס־מך שיפסיק כמה הם צריכים לש־לם. גם לכך לא הסכימה העיריה.

הנהגים בתחנת בית־סוקולוב סירבו לשלם. הם אף הודיעו שהם מוותרים על הדוכן של העיריה. אז נשלחו פקחים עירוניים לרשום לבעלי התחנה דו"חות על ניהול עסק ללא רישיון. העיריה הגישה גם תביעה לבית־המישפט העירוני.

פקח העיריה העיד בבית־המיש־פט: „קיבלתי תלונה במחלקה ה־מישפטים של העיריה לגשת ולב־דוק את העניין. אמרו לי שנתנו להם הוראה לפנות את המקום מכל אדם וחפץ, ולא פינו. אמרו

הטוריאדורים



בעל־טור דנקנר
„לא רוצה חברים!"



בעל־טור ברנע
„הוא אכול־קינאה!"

את אורחי המיזנון בבית סוקו־ב — בניין אגודת העיתונאים תל־אביב — הסעירו השבוע כמה שפטים שכתב אמנון דנקנר, ל הטור „ראיתי שמעתי" ביומון ארץ. דנקנר לא פירסם את המי־ם המסעירות בטורו, אלא במיס־ת ביקורת על הטלוויזיה. הוא וליך בתפקיד זה את הדה בושס, זו יוצאת לחופשה.

דנקנר כתב על תוכנית הטל־ויה דילמה, שדנה בשבוע זה נייני רפואה. אך הוא לא הת־ק, ובפתח הרשימה כתב כמה שפטים על התוכנית שעסקה ב־תונות. באותה תוכנית אמר כתב ארץ מתי גולן, שאילו מנכ"ל מישרד ממשלתי היה מציע לגנוז ידיעה, ולקבל תחתיה היא „מחפירה". על כך כתב דנק־נר, בלי לנקוב בשמו של ברנע: „אלמלא ידעתי שאותו איש עצ־מו היה מעורב לא מכבר בעיסקה שונה, שבה סחר ברשימה בעיתון תמורת טיסה לחו"ל, היה ליבי מתמלא גאווה על שענקי־מוסר כ־אלה הם עמיתי למיקצוע."

מהקשר הדברים אפשר היה לה־בין שדנקנר מרמז לכך שברנע גנז ידיעה תמורת כרטיס־נסיעה. אך האמת שונה.

רשימה מסוייגת. תחילת הפרשה לפני כשנה, כאשר קבו־צת־עיתונאים הוזמנה לפתיחת קו חדש של חברת איר פראנס. העי־תונאים, שנשלחו לטיול־החינם על־ידי מערכות היומונים, היו זאב יפת מהארץ, אהרון בכר ושיי־קה בן־פורת מידיעות אחרונות, נורית דוברת ממעריב, מאיר מר־חב מג'רוזלם־פוסט ונחום ברנע מדבר.

כאשר חזרו, כתבו איש־איש ב־עיתונו רשימות שהיללו את הקו החדש. ברנע פירסם את הרשימה המסוייגת ביותר, במדור לבית ול־מישפחה. הוא ציין שאינו מוסמך לומר שהתוכנית, שבמיסגרתה נסע, היא הטובה ביותר, מכיוון שלא ערך סיורים אחרים באותו קו, כך שאינו יכול לשפוט.

בעיקבות רשימה זו פירסם דנק־נר בטורו בהארץ תגובה עוקצנית נגד ברנע. זה לא הגיב. לדבריו, שאלו אותו כבר אז חבריו מדוע אינו מגיש תלונה למועצת־העי־תונות, או תביעה על הוצאת־די־בה.

ברנע: „אני מרבה לתקוף אח־רים. אם פעם אחת אני מותקף, גם אם לא בצדק, אני צריך ללמוד כיצד להתאפק." לדבריו, מצפונו נקי לגבי אותה רשימה שפירסם בעיתונו, שהיתה עילת ההתקפה עליו.

ברנע טוען שדנקנר עויין אותו מתוך קינאה. היה זה ברנע שהת־חיל לפרסם, עם שובו מוושינגטון בנובמבר 1977, את טורו יומן ב־מוסף היום השישי של דבר. טור זה היה בבחינת חידוש בעיתונות הישראלית: הוא היה כתוב בחרי־פות רבה, בנימה אישית, תוך שי־מוש רב בהברקות הומוריסטיות, כאשר מתבטלת ההבחנה הקלא־סית בעיתונות בין ידיעה, כתבה ומאמר. בטורו של ברנע פורסמו סקופים רבים, ולימים הוצאו קט־עים ממנו בספר.

בינואר 1980 התחיל אמנון דנק־נר לפרסם את טורו בהארץ, ו־מייד טענו רבים שהוא מחקה, למעשה, את ברנע. שני בעלי־הטו־רים כתבו לעתים קרובות על נוש־אים דומים, ומילחמת הטוריאדו־רים התחילה.

בניתיים הצטרף למילחמת בעלי־הטורים גם אמנון אברמוביץ ב־מעריב, שכתב קודם לכן טור שבהן מופיעים קלסתרי־אנשים. טורים אלה נחשבים כקריאים ב־יותר בכל העיתונים, אך דווקא ב־עיתון הראשון שבו הופיע טור כזה, דבר, חדל ברנע מלכתוב את טורו, למחרת הבחירות, ביוני 1981.

על גבול השיחוד. עכשיו טוען ברנע שדיבר עם דנקנר עוד לפני שפירסם, לפני כשנה, את ה־התקפה עליו, וניסה למנוע את ה־פירסום. „הפרשה שהוא מרמז עליה היא שקר וכזב," טוען בר־נע, „אמרתי לו זאת מיוזמתי, עוד לפני שפירסם זאת בפעם הראשו־נה. עכשיו הוא נטפל לזה שוב, לפחות בפעם השנייה. הבחור אכול־קינאה, וזאת העיה שלו. לי אין שום ריב איתו."

ואילו דנקנר אמר שזה מתחת לכבודו להגיב על הטענה שהוא „אכול־קינאה". לדבריו כתב נגד ברנע דווקא, ולא נגד העיתונאים האחרים, משום שברנע מרבה לת־קוף עיתונאים אחרים בעניינים של טוהר־המידות. „אדם שמתיימר לשפוט עיתונאים אחרים — ואני בעד זה — צריך להיות בסדר גמור בעצמו. אני נגד זה שעיתונאים יסעו בנסיעות כאלה, ויכתבו על זה. זה על גבול השיחוד."

שאלה: אתה וברנע לא תהיו חברים יותר טובים בעיקבות הפר־שה הזאת.

דנקנר: אילו הייתי מחפש חברים, לא הייתי בוחר במיקצוע העיתונות. אולי הייתי הולך להיות איש יחסי־ציבור של חברת־תעופה.

שלב נוסף במאבק של בעל־הטור ב„הארץ" נגד בעל־הטור של „דבר" – כרטיס־טיסה תמורת רשימה בעיתון?

לי להגיש תביעה. אני לא יודע מה הקשר בין הבקשה של המחלקה המישפטית לעניין רישוי עסק, אבל יצאתי למקום וערכתי דו"ח."

לעומתו טען מנהל מחלקת הדיור והשיירותים באגף הנכסים של העיריה, שהוא נתן הוראה ל־מחלקה המישפטית להגיש תביעות מישפטיות על אי־תשלום שכר־דירה ועל הסרת התחנה, בלבד.

אגודת בעלי־המוניות של בית־סוקולוב, והנהגים מאיר יוסף ויר־סף פלס, החליטו להגיש לעיריה בקשה לרישיון לניהול עסק.

הבקשה הוגשה במרס השנה ועד ספטמבר לא התקבלה תשובה מ־הוועדה לתיכנון ולבניה.

לנהגי התחנה יש היתר לחניית מוניות ברחוב קפלן מס' 2, שהוצא על־פי חוק העזר לתל־אביב, ותוק־פו עד סוף שנה זו. מכוח צו זה היקצתה העיריה לנהגי התחנה מקום לחנייה. שאם אכן היתה ת־נגדות לקיומה של התחנה, כפי שיכול היה להשתמע מהעיכוב בקבלת הרישיון לעסק, הרי שה־עיריה לא היתה מוציאה את ההי־תר לחניית המוניות במקום.

קבעה השופטת אסתר קובו: „לא רק שלא הוכחש הקשר שבין מחדלה של העיריה להעמיד לדין הנאשמים, במשך ארבע שנים ש־בהן עמד ההסכם בתוקפו, ובין ה־חריצות שבביקור המפקח אצל ה־נאשמים לכשנתגלעה מחלוקת ה־כספית בין העיריה והנאשמים והעמדתם לדין דווקא עתה, אלא שגם לא ניתן כל הסבר בדיון ש־לפני, לעיכוב בדיון בבקשה לרי־שיון עסק שהוגשה על־ידי הנאש־מים."

פרקליטם של הנאשמים, עורך־הדין דן בן־נר טען, שחוק רישוי עסקים שימש בידי העיריה כשוט להשגת מטרות כלכליות, ומכאן שהעיכוב בדיון בבקשה לרישיון העסק נעשה משיקולים פסולים.

השופטת הזכירה שרשות מקו־מית צריכה לשמש דוגמה לאזר־חיה בשמירה קפדנית על החוק, ועליה להשתמש בשיקול דעתה ב־תום־לב, ובהתחשב עם כל העוב־דות הנוגעות לעניין. לדעתה, על העיריה, במיקרה של סירוב במתן רישיון לניהול עסק, לנמק את סי־רובה. במיקרה הזה לא היתה לעי־ריה שום סיבה שלא להעניק רישי־יון, ומכאן: „עיכוב הדיון בבקשה לרישיון עסק של הנאשמים כדי ללחוץ עליהם במשאם עם העיריה על גובה דמי ההרשאה המגיעים לה, הוא מעשה פסול ושיקול זר שאינו עולה עם מטרות החוק."

העיריה תבעה לסגור את התחנה, אך השופטת קבעה שצו־סגירה ב־מיקרה זה ינציח את הפסול שב־התנהגות העירייה ויגרום למעשה, לסילוק הנהגים שלא על דרך תבי־עה אזרחית. השופטת טענה שב־מיקרה זה האינטרס הציבורי הוא המחייב אי־היענות לצו־הסגירה ו־קנסה את הנתבעים בסכום פעוט של 250 שקל בלבד.

גזר־הדין המפתיע ניתן בסוף חודש אוקטובר, ויאלץ עתה את העיריה להעניק לתחנה רישיון לניהול עסק מחד, ולנהל מאבק מישפטי בנוגע לדמי ההרשאה ועם עמדות פתיחה רעות ליועץ המיש־פטי של העיריה, מאידך. לאירגון המוניות שימש מישפט זה מיקרה־מיבחן, שבעקבותיו הוא מקווה לאלץ את העיריה למנות שמאי כבורר בסיכסוך שביניהם.

מנגנון

סטאטיסטיקה

של עיוות־דין

תוך כדי הצעה להנהגת רפורמות בבתי־מישפט, מביא ח"כ שבח וייס נתונים מאלפים על מחנות הצדק האיטיות.

כשחסתיים שביתת עובדי בתי־המישפט לא יוקל העומס המוטל על השופטים — דבר זה הוא ברור לכל. יתכן שבעקבות השביתה ה־מצב אף יוחמר, וספק אם נראה פיתרון לאותם אלפי תיקים הממ־תינים לדיון מישפטי.

ח"כ המערך שבח וייס, חבר ועדת־חוק־חוקה־ומישפט, שהוא גם פרופסור למדע המדינה באוניבר־סיטת חיפה, שלח באחרונה מיכתב לשר־המישפטים, משה ניסים, ש־בו קרא לו לפעול להגשמת הרפור־מות שהוצעו על־ידי ועדת־לנדאו.

למיכתב צורפה טבלה סטטיס־טית מאלפת על המצב בבתי־המישפט בארץ. היא מטילה ספק חמור ביעילות של המערכת המינ־הלית של בתי־המישפט, גם אם אין משווים אותה למצב השורר ב־אנגליה, כפי שעשה וייס.

בשנת 1950 הוגשו לכל בתי־המישפט בארץ 96686 תיקים. ב־1979 הוגשו 673464, מתוכם 4368 לבית־המישפט העליון (לעומת 596 ב־1950).

לפני שנתיים המתינו 93471 תי־קים בלתי־מטופלים בבתי־מישפט השלום ו־42326 תיקים המתינו ב־מחוזי. טיפול בתביעה אזרחית ב־בית־המישפט המחוזי בתל־אביב אורך בממוצע כארבע שנים.

בעוד שבאנגליה מוגשות 6.9 תביעות לכל אלף נפש, מוגשות בארץ 72 תביעות לכל אלף.

אף בפניות לבג"צ משיגים ה־ישראלים את האנגלים. לפני שנ־תיים הוגשו באנגליה 224 עתי־רות ובישראל 897 עתירות.

לדעת וייס קיים חוסר־איזון מד־איג בין הרמה המוסרית והמישפ־טית של מערכת־הצדק בארץ ובין היעילות המינהלית שלה. לדבריו, רוב המחקרים מצביעים על הקשר בין מידת האמון של האזרח במע־רכת־המישפט ובין אמונו בעצם המישטר. וייס קובע ששיפור ה־מערכת המישפטית חורג ממיסגרת הזירוע השופטת — למעשה, הוא במהות המישטר.

דרכי־חיים

רימון בחיתולים

האם אחראי תינוק בן שנה ירימון־יד שנמצא בחיתוליו?

המידע המוקדם שנמסר למישט־רת קריית־עקרון מסר, כי בביתו של רזיאל סעדי נמצא רכוש גנוב וסמים. המישטרה ערכה חיפוש בעקבות מידע זה, אך לא מצאה רכוש גנוב וגם לא סמים. אולם תוך כדי חיפושים בחצר הצריף, מצא אחד השוטרים רימון־יד עטוף בחיתולי תינוק, מוסתר בין השי־חים.

סעדי לקח סדין וכלי־רחצה ויצא עם השוטרים לבית־המעצר. אך הוא מסר מייד למישטרה כי הצריף ש־בו נמצא הרימון אינו ביתו, אלא ביתו של סבו המנוח. לדבריו, יותר משלושה חודשים לא הת־גורר בצריף זה, ולא היה לו כל קשר איתו. ולכן אין לייחס לו את החזקת הרימון שנמצא במקום.

התובעת, דורית שפירא, הביאה עדויות שהוכיחו, כי סעדי התגו־רר בצריף זה מפעם לפעם עם אשתו ועם בנו התינוק בן השנה. לכן ביקשה התובעת להרשיעו ב־אשמה המיוחסת לו.

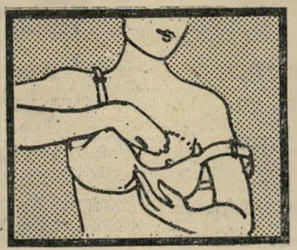
סניגורו של סעדי, עורך־הדין יוסי שוהם, טען כי מכיוון ש־מרשו לא התגורר בצריף בגפו, אין לו חזקה בלעדית במקום, ולכן אין להרשיעו בהחזקת הרימון. „גם אשתו התגוררה אתו שם," טען הסניגור, והשופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן גילתה חוש־הו־מור ואמרה: „גם התינוק התגורר איתם שם. אולי הוא בעל החזקה?" אבל על דעת הכל הוחלט מיד כי התינוק אינו בר־עונשין.

האיש שהביא את פארה פוסט לישראל ולמצריים הביא גם את

החזיה לגילוי סרטן השד

עשרים רופאים שהתמחו ב־טיפול בגידולים ממאירים, סיימו לפתח חזיה, שבאמצעותה תוכל אשה לגלות בעצמה גידול בשד. השבוע הם התכנסו בפאריס, לאחר שקיבלו את אישור מישרד־הבריאות האמריקאי לפיתוח המצאה זו. הצוות שפיתח את ההמצאה ה־חדשה, כולל רופאים אמריקאיים וצרפתיים.

נתוני הלישכה המרכזית ל־סטטיסטיקה בישראל מורים על כך שמדי שנה מתגלים גידולים ממאירים בשד אצל אלף נשים



הבדיקה האשה מניחה פד על השד החזייה מהדקת את המיתקן לגוף.

לפחות. זהו הגידול הסרטני השכיח ביותר באוכלוסיית הנשים בעולם, והוא מהווה כ־25 אחוז מכלל ה־מחלות הגידוליות.

הנשים העשויות להיפגע מגי־דול בשד הן בנות 35 עד 64. הש־כיחות היא גבוהה יותר בקרב ילי־דות אירופה ואמריקה, ונמוכה יותר בקרב יוצאות אסיה ואפריקה. ילי־דות הארץ מצויות באמצע סולם השכיחויות.

חשיבות הגילוי המוקדם היא ב־כך, שככל שהגידול מאובחן מוק־דם יותר, כן גדלים הסיכויים ש־הוא יורחק, והאשה תבריא.

רופאים שפיתחו את החזיה ל־גילוי מוקדם של גידול סרטני טו־נגים, שחזיה זו מאפשרת לכל אשה לבצע בעצמה את הבדיקה, ולגלות את הגידול בראשיתו, עוד לפני שהוא ניתן לזיהוי במישוש.

החזיה משמשת רק כעטיפה, ה־מהדקת פיסת בד רכה ועגולה אל עור השד. בתוך הבד קבועות 18 נקודות, המכילות חומר כימי מיו־חד, המשנה את ציבעו בבואו ב־מגע עם גלי חום בדרגה מסויימת. מכיוון שכל גידול פולט חום, יק־לטו נקודות אלה את הסימן. אולם גם דלקת לא ממאירה פולטת חום, ועלולה לשנות את צבע ה־נקודות. לכן לא די בבדיקה זו. אשה שגילתה שינויים בצבע ה־נקודות, חייבת לגשת אל רופא־מומחה, ולהשאיר לו את קביעת האבחנה.

כבר בחודשים הקרובים יופצו פיסות בד אלה בבתי־המירקחת, במחיר משוער של 30 דולר לזוג.

השימוש בחזיה זו פשוט: מדי בוקר, במשך רבע שעה, יש להצ־מיד עיגול בד אחד לכל שד. גידול אינו מתפתח באופן סימטרי בשני השדיים, וכך עיגול בד אחד יהווה אמצעי השוואה עם העיגול השני לצורך זיהוי סימן יוצא־דופן. גם רופא־מומחה אינו מסתפק בסימן אחד לצורך קביעת אבחנה, אך הוא יוכל להסתייע בתוצאות הב־דיקה העצמית ויקבע אם יש צורך בבדיקה מדעית יותר.

פרטים על ההמצאה החדשה מביא לידיעת ציבור הנשים הישראליות חיים אשל, שהוא סגן נשיא בחברת תמרוקים בינלאומית.



היוזם חיים אשה, הצטלם בחברת פארה פוסט ליד הפירמידות במצריים. הוא האיש שהמליץ לפני נשיא חברת־התמרו־קים, שבה הוא עובד, לתרום כסף לפיתוח ומחקר רפואי במילחמה בסרטן.



השיטה בחלק הפנימי של הפד מצויות שלוש פיסות מחומר מתכתי. נקודות המתכת משנות את ציבען לפי השינויים בחום־הגוף. הבדיקה אורכת 15 דקות בלבד. מדי בוקר,

אשל התפרסם בעיסוקיו הקול־נועיים, כאשר הביא את פארה פוסט לישראל ואת אליזבט טילור למצריים.

בשנים האחרונות, אחרי שפרש מעולם הסרטים, הוא מחלק זמנו בין פאריס ותל־אביב, ועוסק ב־תעשיית התמרוקים. אשל שיכנע את חברת התמרוקים שהוא נצי־גה, לתרום מיליון דולר לפיתוח האמצאה הרפואית.

עולם הרפואה היה זר לחיים אשל אך הקשר היהודי עזר למצי־את שפה משותפת בינו ובין הרופ־אים. ד"ר גוטמן, אחד הרופאים היהודיים שהשתתפו במחקר לפי־תוח החזיה, פונה לחיים אשל ב־מילים: „הישראלי שלי," ומר־סיף בחיוך: „אני ארגיש טוב אם אציל כמה נשים מישראל שלך."

(המשך מעמוד 9)

ובעולם עטו עליו • הספרים האחרים גם לא זכו בהצלחה מיסחרית, למרות שהשם דיין התנוסס עליהם. אולם יעל חשבה שספריה עשו את שלהם. היא קיוותה שהצליחה להעביר דרכם את המסר ל־אביה. כשישוח עימה פעם אמר, באחת „השיחות הרציניות" שהיו אהובות על שניהם, ואמר לה: „אני יודע שלא הייתי אישי־מישפחה טוב, אבל את יודעת שכזה אני." היתה יעל המאושרת בעולם. היא חשבה שמישפט זה הוא התשובה וההתייחסות לאלפי המילים שכתבה בספריה.

דיין מעולם לא העיר ליעל על־כך שהיא משתמשת בשמו כדי לפלס לה דרך בעולם הגדול. יעל, שאהבה נסיעות, היתה מסתובבת בבירות־אירופה ובארצות־הברית, מטלפנת לאישים המפורסמים ביותר, מציגה את עצמה כבתו של דיין ומתיידדת איתם. באחת מנסיעות אלה, כשהגיעה ליוון, היא פגשה את מיקוס קוקויאניס, בימאי־סרטים יווני בעל שם עולמי. יעל התאהבה בו כפי שלא התאהבה מעודה. היא רכשה בית באי יווני אהוב על קוקויאניס, ובילתה שם חודשים רבים. דווקא דיין המחוספס הבין את סיפור־האהבה של בתו. הוא נסע ליוון, ביקר אותה ואת קוקויאניס בבית שבאי.

כשנאלצה יעל להיפרד מקוקויאניס, היא עברה משבר חריף, ששינה את חייה מהקצה אל הקצה. שוב לא גברים מבוגרים, שוב לא ריצה מטורפת אחרי רומנים חדשים וחפוזים. המשבר שלה עם קוקויאניס הוא שהכין את הקרקע לגישואיה עם תת־אלוף דוב שיאון (שגם הוא מבוגר ממנה בשנים רבות) ולהיותה לאם ולעקרת־בית. בתקופת המשבר התפנה דיין מכל עיסוק אחר והפך שוב האב הרגיש, והמבין מתקופת נהלל.

ההתמודדות בין יעל ומשה נמשכה. כשהחליטה יעל שאינה מוכנה עוד שיכנו אותה בשם החיבה „יולה", כינוי בוגר יותר מ„יוליק" של היותה בת שנה, היא הודיעה על כך לכל בני־מישפחתה ולידידיה. בן־לילה הפכה מיולה ליעל. דיין לא התרגל לשם החדש במשך תקופה ארוכה. בכל פעם שהיה פונה אליה בשם „יולה" היתה נענה בתגובה צוננת עד כעוסה: „אמרתי לך ששמי יעל!"

„אסורה לבעלה ולבועלה"

על התחייה להעניק ראיונות לעיתונים על אופיו של אביה. היה זה בעיקבות המשבר הרציני הראשון ביניהם — משבר גירושיה של רחל מבעלה, עורך־הדין רבינוביץ.

קשה לדעת עד היום אם ידה של יעל היתה במעל או לא. הרבנים הכניסו לתוך הגט של רחל את הפיסקה: „אסורה לבעלה ולבועלה," כששם הבועל צויין במפורש: משה דיין. מי הודיע על כך לרבנים? ידוע רק שבסמוך לגט של רחל הודיעה יעל לאמה, רות: „אל תדאגי, הוא אף פעם לא יתחתן איתה!" אם אכן היה זה מעשה־ידה של יעל, הרי שהוא לא נעשה משום שיעל דאגה לרות. היה זה עוד קרב במילחמה המיוחדת שבינה ובין אביה, קרב שבו ניצח, כמו תמיד, משה, שנשא לבסוף את רחל לאשה.

יעל הפכה הפרשנית מס' 1 של הגנרל בעל הרטייה השחורה, גם בעיתונות הישראלית וגם בעיתונות הזרה. העיתונאים התמוגגו ממש למראה „האובייקטיביות" של בת־המנהיג. תאוריה של יעל את אביה היו, לרוב, חיוביים, אם כי היתה בהם מידה לא קטנה של ביקורת. יעל הסתפקה בכך שהיא לקחה לעצמה מונופול, ללא קבלת זכות־יוצרים, על פירוש מעשיו וחייו של אביה, וידעה היכן אסור לה לעבור של הגבול. סיפרה יעל: „כשמצב־רוחו של אבא טוב, הוא מקסים מאוד. אבל אין לו די סבלנות להמתין עד לתוצאות." וכאילו להמתיק את ההשמטה: „רוב האנשים משעממים אותו. אחדים מייד, אחרים כעבור חצי שעה."

התפתחו אצלה אותן מחלות שבהן לקה אביה. מחלת כיב־הקיבה היא מחלה פסיכוסומאטית, והיא היתה המחלה הראשונה שבה לקה דיין. גם יעל לקתה בה מילדות. כשאצבעותיו של דיין חדלו לפעול במשך תקופה מסויימת, בעיקבות קדחת־המערות שבה לקה בעת שחפר בסביבות יריחו, אושפזה יעל בבית־חולים ועברה טיפול בידה. היא טענה או שידה משותקת ביגלל כתיבה מאומצת.

על מישפט אחד לא יכלה יעל לסלוח לאביה. באחת השיחות ביניהם הוא אמר לה: „אילו הוטל עלי לחיות עוד פעם את חיי — לא הייתי מקים מישפחה." יעל קיבלה זאת כפגיעה אישית בה. היא לא קישרה מישפט זה לסיגנון־החיים המסויים מאוד של דיין, שבמידה רבה בלמו אותו; חיי המישפחה, וגם לא הסכימה לשייך זאת לכישלון חיי־הנישואין שלו עם רות. היא נפגעה באופן אישי, וככל הנראה תירגמה את המישפט כך: „אילו הוטל עלי לחיות עוד פעם את חיי — לא הייתי מביא אותך לאוויר־העולם."

קינאה לאשה אחרת

כ שהתגרשו רות ומשה, הקפידו אסי ואודי לבוא אל רות עוד באותו היום, כדי להיות איתה ברגע הקשה ביותר בחייה. יעל נעלמה אז. היא לא באה אל רות. כעבור שנה וחצי היא נעלבה משום שלא שותפה בשיכחת אביה, כשנשא את רחל. רחל טילפנה אחרי החתונה לשתי בנותיה, משה טילפן לאודי בנהלל.

היחס הראשון שלה אל רחל היה יחס טיבעי של קינאת בת לאשה אחרת, יחס הקיים בדרך כלל בין בת מעריצה ואמה. היחסים בין השתיים היו קרים במיוחד. אולם כשקרא דיין ליעל, ובמילים ברורות תיאר לפניה את אהבתו לרחל וציין שהוא לא ירשה לאיש, גם לאנשים הקרובים לו ביותר, להתערב ביחסיו עם רחל — החלה יעל להבין את הרמז.

מאוחר יותר היא למדה, שכדי לשמור על יחסיה עם אביה, עליה לקבל את רחל ואפילו להתקרב אליה, דווקא על עורו של אחיה הצעיר אסי.

זה קרה כך: אסי הביע תרעומת על גרושי אביו מאמו ועל יחסיו עם רחל. כדרכו לא בירר אסי במילים, והדברים הגיעו לאוזניו של דיין. ואכן אסי אמר אותם כדי שהם יגיעו לאביו ולרחל. תגובתו של דיין היתה מיידית, ובשיטת הזבנג־וגמרנו המפורסמת שלו: אסי, שהתגורר באותה תקופה עם רעייתו, אהרונה, בדירה שהיתה שייכת למשה דיין ביפו, קיבל הוראה לפנות את הבית.

אחר־כך נוצר במישפחת דיין משבר שהשפיע על מערכת־היחסים בין בניו של דיין ובין רחל. אסי המשיך לבקר את אביו, למרות צו־הגירוש מהדירה. באחת הפעמים פנתה אליו רחל ואמרה לו: „בפעם הבאה שאתה רוצה לבוא לבקר, תטלפן קודם!" אסי נעלב, ולא הוסיף לבוא. אודי ויעל הוזעקו על־ידו. אודי לא אהב מעולם לבוא לצדלה לביקורים סתמיים, גם ללא קשר לרחל. הוא היה דואג רק להביא את בניו, מנישואיו הראשונים, משום שידע שדיין אוהב את שני הנכדים האלה. לעיתים קרובות היה אודי משכנע את גרושתו, אביגיל, להביא במקומו את הנכדים לביקור־סבא.

יעל הבינה, בחושים הדקים שלה, בכל מה שנגע לאביה, שאם רחל אמרה דברים אלה לאסי, סימן שהיא יכולה היתה להרשות לעצמה לומר אותם, עד כמה שזה נוגע ליחסיה עם משה דיין. היא שינתה את הטקטיקה שלה והחלה מתקרבת לרחל. בני־הזוג שיאון היו המבקרים התדירים ביותר בבית שברחוב יואב 11 בצדלה, מאז נישואי משה עם רחל.

בכיר לעיני העולם

על דיין לא ידעה לבכות. אביה חינך אותה שלא לבכות. בהלווייה ראו מיליוני צופי־הטלוויזיה בכל רחבי העולם את יעל ממררת בבכי. היא איבדה לא רק אבא, אלא גם תסביך. היא איבדה את המילחמות הקטנות והגדולות באדם שאהבה ביותר. היא איבדה את האושר שנגרם לה ב„שיחות הרציניות" עם אבא. היא איבדה את האדם בשמשו ובקשריו נעזרה כדי להפוך למה שהיא. היא איבדה את האיש היקר לה ביותר בעולם, את האדם שלו הציקה יותר מכל, את האדם שאהבה שיסלח לה, שיתעלם ממנה ואי־שיאהב אותה. יעל דיין איבדה את עולמה.

• בשל ספר זה והוויכוח שהוא עורר, בחר העולם הזה (1148) ביעל דיין כבאשת השנה תשי"ט.



יצאנית בחדרים

בת הבנקאי הראשון־לציון שירחה כפקידה בצה"ל - וניצלה את הפסקות־ הצהריים לקבלת לקוחות

של יעקב אדלר־נשר, קרוב־משפחה של אחד הרבנים המפורסמים בארץ. על־פי הכרטיס יעקב הוא מוהל מוסמך, אך האמת היא שהרבנות שללה ממנו את ההסמכה. לדבריו, הוא הוסמך לרבנות על־ידי הרב גרוסמן ממיגדל־העמק. אדלר הרשים בחקירתו את כל באי אולם המישפטים.



הרב יעקב נשר
מוהל מוסמך ומדופלם
ליולדות בי"ח המרכזי עפולה
יו"ר ארגון המוהלים בישראל
ומנהל בי"ס הארצי למוהלים
מאושר ע"י הרחיר לישראל ומשרד הבריאות
באישור מס' 257 - בעל תעודת אזמן מס' 13
מערכת מכשירי קשר במשרד המוהל וברכבו
לקשר מתמיד עם הורי התינוק
טל. 065 / 94105

דה מודעה שהופיעה בלוח הכפול לפני כחצי שנה בין עשרות מודעות השידוכים, לא משכה תשומת־לב מיוחדת. „כדאי לך לקחת אותי, חיילת בת 20 ומיוחדת, תמורת מענק נדיב. ייענו רק בעלי טלפון."

אחד מאנשי המישטרה־הצבאית (מצ"ח), שקרא להנאתו בלוח, הבחין במודעה. הוא מיהר לדווח למפקדיו שאחת, המציגה עצמה כחיילת, מציעה שרותי־לווייה תמורת תשלום. מצ"ח התחיל לחקור, אך לא הצליח לאתר אותה.

התיק הועבר למחלקת־המוסר של מישטרת תל־אביב ופקד שלום אפל, מפקד המחלקה, החליט למצוא את המתחזה.

אנשי־המישטרה בירדו למי שייכת תיבת־הדואר שצויינה במודעה, והגיעו, להפתעתם, למישרדו של עורך־דין פלילי ידוע. עורך־הדין לא ידע כלל על כך שתיבת־הדואר שלו מנוצלת למטרות מיפגשים מסוג זה, והחשד נפל על פקידתו.

ואכן, הסתבר שהפקידה נענתה להפצרותיה של ידידה־חיילת בשם סיגלית פרקש, שסיפרה שבכוונתה למצוא חבר דרך מודעה בעיתון. היא הירשתה לחיילת להשתמש בתיבת־הדואר של מעבידה.

חושו הבלשי של אפל הורה לו להמשיך ולחקור. בעזרת פקידתו של עורך־הדין הוא גילה את כתובתה של החיילת, רחוב נווה יהושע 15, ברמת־גן. אולם לבלשים שנשלחו למקום התברר, שהחיילת אינה מתגוררת שם יותר. שכנים ידעו לספר שסיגלית אומנם התגוררה בכתובת זו, אך עזבה מבלי להשאיר כתובת.

החקירה הובילה את השוטרים לכתובת אחרת, ברחוב רופין 28 בתל־אביב. אך גם שם לא נראתה תנועה מיוחדת. כשוזותה הדירה ונמצא מיספר הטלפון שלה, התברר שאל הטלפון מותקנת מזכירה אלקטרונית.

קול עמוק ונעים של אשה, שכינתה עצמה בשם ורד, היפנה את המטלפנים למיספר טלפון אחר. הכתובת שבה הותקן הטלפון היתה באותו רחוב, בבית שונה, מיספר 36.

על הבית שברחוב רופין 36 הוצב מעקב. השוטרים הבחינו באנשים הנכנסים ויוצאים מהדירה, ובאבט שנהג לטייל לידה יחד עם כלב, ונכנס חזרה רק כאשר עזבו המבקרים את המקום. לחוקרי מחלקת־המוסר נראה האדם מוכר. אחרי שפישפשו בזיכרונם הם ניזכרו: היה זה יעקוב אדלר־נשר.

בת־טובים

כ מה חודשים קודם לכן, בחן הצוות, שעסק בחקירת פרשת צלם־הפורנו דניאל גרנות, את סרט הצילום הסמוי הגרוע ביותר שצילם גרנות. בסרט נראה

גרנות מקיים יחסי מין עם שתי צעירות: אחת מהן זוהתה אחר־כך כסיגלית פרקש. גרנות לא השתמש בכוח נגד השתיים. סיגלית היתה חופשית לגמרי, וגרמה אפי־לו לשוטרים הוותיקים ביותר של המחלקה להסמיק.

כאשר זומנה סיגלית למישטרה, כדי למ־סור עדות נגד גרנות, היא ביקשה רשות להביא עימה ידיד. הידיד נחקר אף הוא, ומסר לחוקרים כרטיס ביקור שלו, שעליו צויין שהוא רב ומוהל.

השוטרים, שהיו במעקב אחרי הדירה שברחוב רופין, זיהו את הגבר שטייל עם כלבו כאותו רב ומוהל, ידידה של סיגלית פרקש. באותו לילה נעצרו יעקוב אדלר־נשר וסיגלית פרקש. השניים הודו מייד בניהול בית־בושת וסיגלית מסרה וידוי מלא ומפורט.

סיגלית בת ה־19, המשרתת במישרד צבאי בקרייה בתל־אביב, עסקה בחודשים האחרונים בזנות. את לקוחותיה היא אס־פה באמצעות מודעות מפתות בעיתונים ובעזרת מכשיר הטלפון. היא בת למישפחה פחה ותיקה מראשון־לציון. אביה, ישראל, הוא פקיד בכיר בסניף בנק־המיזרחי בעיר. מצבה הכלכלי של המישפחה איתן, ולחוק־רים אין ספק שלא היתה זו מצוקה כלכ־לית שהביאה את החיילת לעסוק בזנות.

סיפרה השכוע סיגלית:

כל העניין התחיל לפני כמה חודשים. והתחלקנו ברווחים. כשהייתי מקבלת לקו־חות ברמת־גן, הייתי מעניקה לכל אחד שעה. בתל־אביב כבר הייתי נותנת לכל אחד רק חצי שעה. לפני הזמן שהלקוח היה צריך להגיע, יעקוב היה לוקח את הכלב ויוצא החוצה. ככה הוא היה שומר מפני המישטרה.

כשהלקוח היה צריך כבר לסיים, יעקוב היה חוזר לדירה. אם הלקוח לא סיים, יעקוב היה מחכה בסבלנות. בשלב מאוחר יותר הסכמתי לקבל, וכך גם כתבתי במו־דעות בעיתונים, רק בני 40 ויותר. הם יותר טובים ויש איתם פחות צרות.

המחיר שהייתי לוקחת היה 50 דולר. בדרך־כלל, מאנשים שכבר הייתי מכירה, הייתי מבקשת מהם להפקיד את הכסף בבנק אמריקאי ישראלי, שבו היה לי חש־בון, ולבוא אלי עם הקבלה. אם הם לא היו עושים את זה, הייתי מקבלת מהם כסף.

אף־פעם לא הייתי עובדת בימי שישי ובשבתות. אני באה מבית דתי, למדתי בבית־הספר הדתי פיני בראשון־לציון.

את הדירה הראשונה שכרנו על שמי. היינו בה שלושה חודשים ונאלצנו לעזוב. אז שכרנו את הדירה השניה, גם היא ברי־חוב רופין. את הדירה הזו כבר שכרנו על שם שנינו. הטכניקה של העבודה היתה פשוטה אנשים היו כותבים לי למודעות ואנחנו היינו עונים להם. בדרך־כלל ב־מיכתבים מודפסים, או שהיינו מטלפנים להם.

לכל לקוח פתחנו כרטסת, והיינו נותנים לו מיספר. במגעים הבאים היה הלקוח נותן את המיספר שלו, היינו פותחים את הכרטסת ורואים את הפרטים. בכרטסת הייתי מציינת כל מיני פרטים כמו אם האיש אגרסיבי במיטה או שקט. זה עזר לי לדעת לקבל אותו בפעם הבאה.

היום שהמישטרה תפסה אותי, היה אחרי תקופה די ארוכה שלא היו לי לקוחות. היתה לי בעיה רפואית ברגל. אבל טילפן בחור אחד, קראו לו זאב, והוא היה מיספר 106 בכרטסת. הוא היה מהימן ולא רציתי לסרב לו, אז הזמנתי אותו לבוא.

גם אורגיות בתשלום

כ־7 הלקוחות הגיעו דרך מודעות ב־עיתונים. לפעמים היינו עונים על מו־דעות של גברים שהציעו תמיכה בבחו־רות. לפעמים גם היינו הולכים, יעקוב ואני, לאורגיות עם זוגות ומקבלים עבור זה תשלום.

אני לא רוצה לשבת בבית־הסוהר עם כל הזונות שיושבות שם. אני לא אוהבת את הציבור הזה. אני לא חושבת שעשיתי משהו רע. מותר לי לשכב עם מי שאני רוצה, גברים או נשים, ומותר לי גם לקחת בשביל זה כסף. אני לא פגעתי בצבא. אף־פעם לא עשיתי את זה על חשבון הע־בודה שלי בצבא, ואף־פעם גם לא הייתי מקבלת לקוחות כשאני במדים.

עד כאן סיפורה של סיגלית.

סיגלית ויעקוב הופיעו לפני שופט־המע־צרים ללא עורך־דין. סיגלית רק ביקשה מהשופט שלא יאריך את מעצרה, אך יע־קוב ניצל עד תום את זכות החקירה שלו. הוא ערך חקירה נבונה, שהפתיעה אפילו את השופט, את נציב המישטרה שניצב על דוכן העדים.

למרות שהם הודו באשמתם, החליט השופט לעצור אותם לשישה ימים. זמן זה מספיק, לדעת השופט, כדי שהמיש־טרה תמצא את כל הגברים המופיעים בכרטסת, לתרגם את המיספרים לשמות, ולגבות מהם עדויות — מבלי שסיגלית ויעקוב המתוחכמים יוכלו לשוחח עימם.



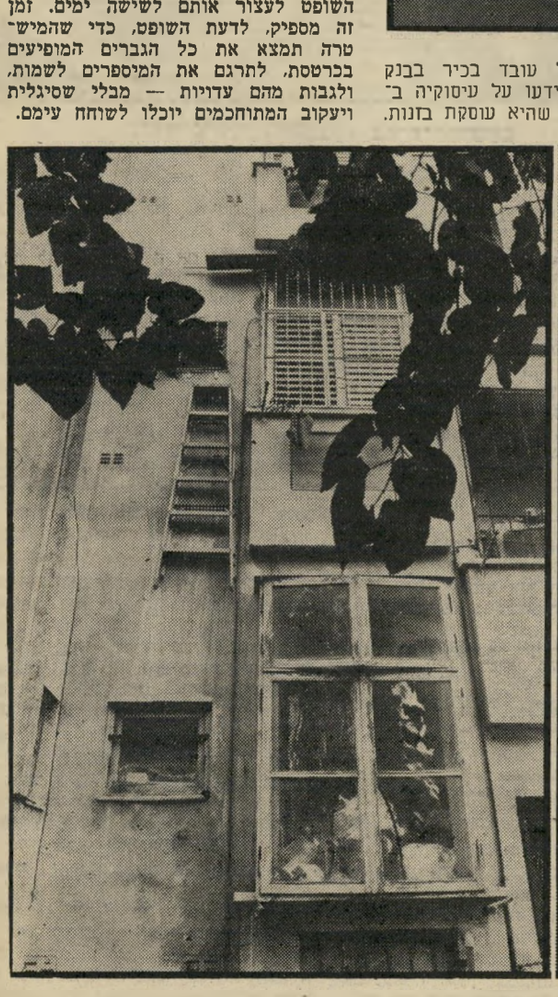
הצייד פקד שלום אפל, ראש מח־לקת־המוסר במישטרת תל־אביב, הצליח במקום בו נכשלה המישטרה הצבאית. למרות צעדי הזהירות של ה־שניים, הצליח לחשוף את בית־הפגישות.



שם בדוי

על תיבת־הדואר בבית שברחוב רופין 36, שם היתה מקבלת את הלקוחות שלה, רש־מה סיגלית את השם המיקצועי שלה, ורד ליפשיץ. יעקוב השמיט את השם נשר משמו. סיגלית, בתו של עובד בכיר בבנק בראשון־לציון, לא רצתה שחבריה בצבא יידעו על עיסוקיה ב־שעות־הפנאי, וגם לא רצתה שהוריה יידעו שהיא עוסקת בזנות.





רופין 28 בתל־אביב היא כתובת הדירה השניה שבה קיבלה סיגלית את לקוחותיה. סיגלית הקפידה לקבל רק שני לקוחות ביום, ומעולם לא עבדה בימי הששי ובשבתות. חוזה־השכירות היה רק לשלושה חודשים.

רופין 36 היא כתובת הדירה השלישית, שאותה הפכו סיגלית ויעקוב לבית־בושת. הלקוחות הו־פנו לכתובת זו על־ידי מזכירה אלקטרונית בטלפון שבכתובתה הקודמת. בדירה זו נעצרו סיגלית ויעקוב על ידי המישטרה.

לא צדיק, לא פושע!

(המשך מעמוד 42)

של אבו עבד בבית־החרושת פניציה שב־איזור התעשייה במפרץ־חיפה. הוא יצא לפנסיה אחרי תאונת־עבודה.

אבו לא רצה להביא את הוריו להעיד במישפטו הראשון, ועד היום לא התפרסם עליהם דבר. גם הוא עצמו סירב לדבר עם עיתונאים, והשיחה עם העולם הזה היא הראשונה מאז מאסרו, לפני 11 שנים.

מישפחת אבו עלתה מאלג׳יריה בשנת 1956. שניים מהאחים עזבו את הארץ. סלומון עזב את הארץ בגיל 20, מיד אח־רי שגישא. עם אשתו הוא נסע לפאריס, שם עבד עם כמה מקרובי־מישפחתו ב־עיסקי־בגדים.

מטר אחד ועכברושים

א חרי הרשעתי התגרשה ממנו אש־תו, הנמצאת היום בארץ, עימה נמצאת גם בתם, שהיא היום בת 13.

אבו מתאר את הנסיבות שקדמו למישפט הרצח, שבו נמצא אשם. לדבריו, הוא נסע לרגל עסקיו למאדריד, בירת ספרד. העיר מצאה־חן בעיניו, והוא החליט לפ־תוח שם מיסעדה. באותה עת ביקרה איש־תו בישראל, ושהתה כאן עם בתו התינו־קת.

סלומון שוחח בטלפון עם אשתו באופן קבוע, ובאחת השיחות היא ביקשה שיבוא לארץ כדי לקחת אותה ואת בתם לספרד. היא סיפרה לו גם שאחותו עומדת להינשא, והמישפחה מבקשת שיהיה נוכח בטקס־הנישואין.

סלומון עלה על מטוס ובא לארץ. הוא שהה אצל הוריו בחיפה, אך יום אחד נסע לתל־אביב. זה היה היום שבו נרצחו עזרא שם־טוב מזרחי ואהרון מליח.

דובררי־המישטרה טענו שסלומון אבו שייך ל„מאפייה הצרפתית", וקשרו את שמו בשמותיהם של האחים אלי וליל׳י אבוטבול, האחים וילי ואדגר זמור, ששהו אז בישראל.

במישפט הרצח טען סלומון אבו שהוא חף־מפשע. הוא טען שהגיע לארץ להש־תתף בחתונת אחותו וכדי לקחת עימו את אשתו ובתו לספרד. מכיוון שלא רצה לערב את הוריו, לא הזמינם להעיד שהיה אצלם, ולא בתל־אביב, במשך כל השבוע שקדם לרצח.

במישפט עצמו סיפר סלומון אבו דב־רים תמוהים, שאינם ברורים עד היום. הוא סירב לדבר מאז עם עיתונאים שניסו לא פעם לראיינו בכלא. כאשר נשאל לסי־בת סירובו לתאר את גירסתו, השיב אבו שלא היה סבור שמישהו יכול לעזור לו.

האסיר המפורסם, שמחצית מזמן שהו־תו בכלא הישראלי בילה בבידוד, מספר: „הלבישו עלי חליפה שלא התאימה לי. אני לא צדיק, אבל אני רחוק מלהיות אותו גנגסטר מסוכן, כפי שניסו לתאר אותי כאן. סיפרו שאני שייך למאפייה הצרפתית. איזו מאפייה? את האחים זמור לא היכרתי כלל, ואילו מכיר אותם. את האחים לילי ואלי אבוטבול הכרתי רק בכלא רמלה, זמן קצר לפני שלילי נפטר בכלא מהתקפת־לב.

כשנמצא אשם ודינו נגזר למאסר־עולם, הוא לא הבין את המתרחש. קשה היה לו לעכל, לדבריו, את גורלו. כאשר התאושש, החליט להילחם בכל דרך אפשרית כדי לצאת לחופש. הוא הרגיש שמקומו אינו בכלא. הוא רצה בחופש.

מיד אחרי ההרשעה, שיגר אבו מכתב לשופט זאב צלטנר, שגזר לו מאסר־עולם, וביקש להיפגש עימו. צלטנר בא אחרי שבוע.

חבריו של אבו, האסירים האחרים בכלא, השתוממו. רבים מהם פנו לצלטנר אחרי שנגזר דינם. רובם לא נענה כלל, חלקם המתין לתשובה במשך חודשים ארוכים.

כאשר ביקש צלטנר לדעת לשם מה ביקש להיפגש עימו, אמר לו האסיר שנ־שה לו עוול איום. לדבריו, אמר השופט (שנפטר בינתיים) כי הוא מוכן לעזור. צלטנר הביא לו חפיסת סיגרים משוב־חים, מהסוג החביב עליו, ואמר: „אביא לך גם ספרים טובים ומעניינים, כדי שתו־כל לקרוא כאן. הרי יש לך זמן רב."

צלטנר בא לבקר את אבו פעמיים נו־ספות בעת שהותו בכלא, ואחר־כך חדל.

אבו המשיך לזעזע שהוא חף־מפשע, וכי נעשה לו עוול. הוא התבודד בכלא, ולא התרועע עם האסירים האחרים. הסוה־רים רחשו לו כבוד.



האח צ׳רלי (באמצע) בבית־המישפט
תמיד בא לבקר

ב־1974, כאשר חדל צלטנר לבקרו, הוא חטף סוהר כבן־ערובה, ותבע שהשופט יבוא מייד. לטענתו, ביקש לשוב ולעורר תשומת־לב ציבורית למיקרה שלו: „שיד־עו כולם שאדם חף־מפשע הושלך לכלא". בסופו של דבר צלטנר לא בא.

אחרי המעשה הוכנס אבו לבידוד בחדר מס׳ 36 בכלא־רמלה. הוא מתאר את תא־הבידוד ואומר ששיטחו הוא לא יותר ממ־טר מרובע אחד, שלא היה בו אור וש־עכברושים התרוצצו ללא־הרף על ריצפתו ונשכו אותו. היום כבר אין עושים שימוש בתא זה.

בעת שנותיו הארוכות בכלא כתב אבו הרבה. לדבריו, הוא צבר מאות עמודים והצליח להבריחם מבית־הסוהר. יש בדע־תו לפרסם את הדברים. הוא סבור שפיר־סום בספר ישפוך אור חדש על היחסים בין האסירים בבתי־הסוהר בארץ. הוא אינו סבור שיוכל לשנות סידרי־עולם, אך תקוותו היא, שהספר יעזור בכל־זאת, לא־סירים אחרים.

הצדק חייב לנצח!

ב־1978 ברח סלומון מהכלא, והוח־זר אחרי שנתפס. על כך הוא מספר:

„בעניין הבריחה הייתי שלם עם עצמי. כל דרך נראתה לי בסדר, רק לצאת משם. זה לא המקום שלי. אני נמצא כאן בטעות. אני רק מקווה שהצדק ינצח, וש־אהיה במקום אחר. אני יושב אחת־עשרה שנים מהחיים, ואני לא מרגיש איך עברו. אני כאילו דורך במקום. אני בכלל לא יודע מה קורה בעולם, בחוץ. אני מנותק לגמרי. מה שאני כן יודע, ורואה כל יום, זה שאנשים חפים־מפשע יושבים בבתי־הסוהר בארץ. אני לא יחידי.

„יש לי מזל, שיש לי מישפחה שדואגת לי כל השנים. אחי צ׳רלי, לא מפסיק לרוץ בשבילי. הוא בא מפאריס כמה פעמים בשנה רק כדי לראות אותי ולעודד אותי. וכל ההון שזה עולה. עורכי־הדין, למשל. מה יעשה אדם שאין לו מישפחה כמו שלי? הוא ייאבד את החשק לחיות!"

על חייו בכלא סיפר סלומון אבו: „ני־סו לשבור אותי בכל מיני צורות. כאן בבתי־הסוהר הם מומחים בזה. זרקו אותי לבידוד בבית־המעצר. זה מקום הכי גרוע — מיבנה מתחת לאדמה, שם עוברים צי־נורות־הביוב, ושם שומעים כל הזמן את הרעש של המים.

„יש שם כפור! קרן־אור של שמש לא נכנסת. יש חלון קטן, והאור דולק בחדר כל הזמן. כשאנשים מסתובבים בחצר מכו־סה החלון בשמיכה, וכך קורה שבמשך 23 שעות ביממה לא נכנס אור מבחוץ, ורק במשך שעה אחת נכנס אור. אנשים לא יכולים לתאר לעצמם איך חיים אסי־רים כמוני.

„אני יודע שניסו לשבור אותי בכל הדרכים, וכך אמרתי גם למנהל־הכלא. אבל אותי לא הצליחו לשבור. מה שהח־זיק אותי ונתן לי כוח זו האמת, והתיקווה שבסוף הצדק חייב לנצח.

„יום אחד הוציאו אותי מהבידוד, ושמו אותי באגף של המיוחסים. קוראים לאגף הזה אגף של טעוני־הגנה, כאילו שיש מישהו בכלא שהוא לא טעון־הגנה. יוש־בים שם משתפי־פעולה, מלשינים, דברים כאלה. התנאים שם נהדרים. יש חדרים מרווחים, יש טלוויזיה, ואפשר לקרוא.

„אני קיבלתי את זה אחרת. בשבילי זה היה שיא העלבון, לשים אותי ביחד עם החומר הזה? קראתי למנהל־הכלא ובי־קשתי להחזיר אותי לבידוד ולחושך. שם היה לי יותר טוב על הלב."

באגף של תאי־הבידוד, טוען אבו, לא מבקרים עיתונאים או חברי־כנסת. „יש שיטה," הוא אומר, „לוקחים את האורחים לחדרים שבאגפים הנוחים ומסתובבים אי־תם שם שעה וחצי. אחר־כך לוקחים אותם לחצי שעה לחדר־האוכל, ופיתאום נעשה מאוחר מדי, והם צריכים ללכת. כך הם לא רואים את האמת."

בינתיים השתפרו תנאי־מאסרו של סלו־מון אבו. הוא שוכן באגף ט׳ בכלא, הנחשב אגף טוב, ונתנו לו לצאת לביי־קור־בית — כל זאת מאז הוחלט לערוך את מישפטו מחדש.

„הם באו מאלוהים!"

ע ל פרקליטו, נחמה וזלמן סגל, הוא אומר:

„הם באו מאלוהים. הם אנשים נהדרים. זלמן סגל לוקח כל דבר ללב. כאשר בזמנו סירב היועץ המשפטי לממשלה לחדש את המישפט, הוא ישב מולי בכלא־רמלה וב־כה עם דמעות בעיניו. ממש כמו ילד קטן. הוא גם בכה עד דמעות כשקיבלנו את האישור לחידוש המישפט. אני מקווה שגם אסירים אחרים יזכו לזה.

„בהתחלה, כשהיועץ המישפטי שלל את חידוש המישפט, הוא טען שהיתה רש־לנות מצד הסניגור שלי במישפט הרא־שון, ושאילו הוא היה פועל בחריצות היתה הראיה החדשה (הנוגעת לאקדח) יכולה להיות ידועה לו. לעומת זאת, הס־כים נשיא בית־המישפט לחידוש המישפט."

בהסכמתו הסתמך נשיא בית־המישפט העליון על חוק בתי־המישפט מ־1957, סע־יף 9 א׳ סעיף קטן 2 בו אומר: „אם נתגלו עובדות חדשות או ראיות חד־שות, שהיו עשויות לשנות את תוצאות המישפט לטובת הנידון, ולא יכלו להיות בידי הנידון, או לא היו יכולות להיות ידועות לו, ניתן לחדש את המישפט."

נשיא בית־המישפט העליון, שהחליט לה־דש את מישפטו של אבו, עשה זאת אחרי שהתברר לו שלפרקליטו של אבו במישפט הראשון נמסרה חוות־הדעת של המומחה המישטרתי לבאליסטיקה, אך לא נמסרו לו דפי־העבודה, שעליהם התבססה חוות־הדעת.

על המישפט הראשון אומר אבו:

„אצלי במישפט היו כמה דברים משו־נים. אני חושב כבר 11 שנים איך הגעתי לכאן, והופך כל דבר לכל הכיוונים. לפע־מים אני חושב שהגעתי לקצה חוט, ופית־אום בורח לי הכל ואני כבר לא יודע מה לחשוב.

„היו אז הרבה דברים לא מתקבלים על הדעת ולא הגיוניים, אבל אני לא יכול לדבר על זה עכשיו, בגלל המישפט החדש. אני רק מקווה שהאמת והצדק יתגלו, ואז אהיה בן־אדם חופשי, כפי שמגיע לי."

נעמי אדווה

כך חולפת התהילה

(המשך מעמוד 57)

מנית ותיקה, לאה שוורץ. אחרי כמה שבועות שלפה אותה לאה מאחרי שולחן־הכתיבה, וביקשה ממנה לדגמן לפני הקנ־יינים. וכך התחילה הקאריירה של לפידות.

ליאורה לא הפעילה מרפקים, ולא נד־חפה בעולם קשה זה, הכל קרה לה כי כנראה כך היה צריך לקרות. פיטר הרצוג, מבכירי הצלמים בארץ, עשה עימה סיד־רת צילומים שהיוותה כניסה מרשימה מאוד. לאחר מכן נבחרה לדגמן בתצוגת־אופנה של אופנאי צעיר ושאפתן שניסה לחדור לשוק — גידעון אוברזון.

ליאורה פרצה את גבולות הארץ, ובין היתר ייצגה את בגד־ערוך במסע מכירות ברחבי העולם. היא אף נבחרה לדגמן עבור חברת־המרוקים בינלאומית, ששנה קודם לכן העסיקה את ג׳ין שרימפטון, הדוגמנית הלונדונית המפורסמת. משנת 1968 היא נחשבה לדוגמנית־צמרת מעולה ומיקצועית ביותר. צילומים שלה הת־פרסמו בווג מאגאזין ובשבועונים בינ־לאומיים רבים. היא השתתפה בסירטי פירסומת רבים, זכתה להופיע עם הגשש החיוור בסרט השכונה שלנו, והוכיחה שיש לה כישרון מישחק. עד היום מת־נוססת במישרדי אל על בחו״ל כרזה שבה מצולמת ליאורה כשהיא יוצאת מן המים בחוף דהב.

ראי מסולף ועקום

„מ בחינה מיקצועית היה לי הר־בה סיפוק," מספרת ליאורה, ש־נישאה בשנית, לגידעון רוזנשטיין. „הייתי מאוד מבוקשת. אבל אף פעם לא הייתי קאריירי־סטית. הדברים פשוט קרו לי. ההצלחה בעבודה לא שינתה אותי. עבדתי הרבה, כי אחרי גירושי מבעלי הראשון הייתי עם ילד והייתי צריכה לפרנס אותו. לא ,שיחקתי אותה', לא היתה לי מכונית מפוארת, ולא הייתי נערת־זוהר. ניהלתי חיים שקטים. בישלתי, כיבסתי, ניקיתי."

היא מתקוממת נגד התדמית שיש לדוג־מניות בציבור, ועד היום, כשהיא מעלעלת בעיתונים, היא נדהמת מחדש. „הרי יש נשים שעושות דברים הרבה יותר חשו־בים ולא כותבים עליהן. מה שמציגים בעיתונים על חיי הדוגמניות הוא ראי מסולף ועקום."

ליאורה מנפצת את המיתוס הזוהר שיש למיקצוע: „זו עבודה פיסית קשה מאוד. צריך להחליף בגדים בקצב מסחרר, ול־לכת קילומטרים על המסלול. בקיץ מצל־מים ביגדי חורף, בחורף ביגדי קיץ, וההשכמות הן בשעות מוזרות. לא פעם אפילו התעלפתי בצילומים. כמובן, בקט־לוגים זה ניראה משגע, אבל להיות חשו־פה לשמש החזקה, בחולות המידבר, ולא לשתות ולא לאכול — זה מתיש מאוד."

למרות הקשיים והתחרות העזה היא מודה שאהבה מאוד את עבודתה ונהנתה ממנה. אך עד היום היא מתעבת את הפולחן סביבה. „מה זה דוגמנית־צמרת? זו אישה שעובדת קשה מאוד ולא כמו שנראה — בתי־מלון מהודרים ומסיבות חברתיות. וכל העיתונאים שרצים אחרייך — מצד אחד זה אולי מחניף, אבל כל התיטוט שלהם בחייך, נמאס עלייך מהר מאוד, ומעצבן אותך."

כל הסתרחורת הזו נמשכה עד לפני שנה. ליאורה עבדה ללא הפסק וד׳חתה הצעות רבות. לפני שנה נולד לה ול־גידעון בן, שלו ייחלו שנים רבות.

התינוק והמגע היומיומי עימו שינו את סולם העדיפויות שלה. היא גילתה שעולם חדש נפתח לפניה. „התינוק הזה ממלא את שנינו. וזה עושה לי הרגשה נפלאה. אני מרגישה רגועה יותר, ובש־לה יותר. אני מגלה דרכו עולם חדש ויש לי רגעים נפלאים במחיצתו."

אך יום אחד אחרי שמונה חודשים של ישיבה בבית והתמסרות לתינוק, ציל־צל הטלפון בביתה. בתצוגת־אופנה היתה חסרה מנחה ושאלו אותה אם היא מוכנה להנחות. ליאורה הייסכה בתחילה, אך השתכנעה לנסות. היא התייחסה לעניין כאל דבר חד־פעמי. אולם כשהנחתה את התצוגה וזכתה לתגובות חמות, התחילו ההצעות לזרום אליה. והפעם לא כדוג־מנית אלא כמנחה. ומאז משמשת ליאורה מנחה בתצוגות אופנה ונהנית מן השינוי.

„מאוד מצא חן בעיני לפרוש מן הדוג־מנות בכבוד, כשאני בשיא ועדיין מבו־קש. גם נשארתי באותו תחום, רק בז־וויה אחרת. הדוגמנות היא תקופה ש־מתה בשבילי. אם לא הייתי מנחה, הייתי בוחרת מיקצוע אחר." **שוש מיימון**

קמיל בְּלוּ עושה לך
כל מה שהטבע עושה לתינוק.





קמיל בלו אל סבון בתחליב מן הטבע – מכיל אזולן שמקורו בפרחי הקמומילה הידועים מזה שנים רבות בתכונותיהם המועילות לעור.

אל סבון **קמיל בלו** – מותאם במיוחד לחומציותו הטבעית של העור, הוא אינו מסיים פעילותו בגמר הרחצה ושומר על העור בפני יובש וגירויים, יוצר שכבה מגינה על העור ומקנה לו רכות וריעננות.

קמיל בלו – הינו ממשפחת מוצרי הקמיל אשר פותחו ויוצרו במעבדות דר' פישר המתמחות במיוחד בייצור תכשירים קוסמטיים טבעיים בידע רפואי.

קמיל בלו טבעי...כל מה שעורך מבקש.

אל סבון בתחליב – יש לו טבע לפנק.

Kamil blue

וצילום: מ. בן-מנשה

כ"ח חשון תשמ"ב, 25.11.1981 מיספר 2308 80 עמודים שנה 46 המחיר: 18 שקלים (כולל מ.ע.מ.)

העולם הזה

סיפורה האישי של החיילת בת־הטובים שהמישטרה האשימה אותה בזנות

סיגלית פרקש



פרשת המוהל וההיילת

סידרה חדשה: מסתורי המין הגברי